

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

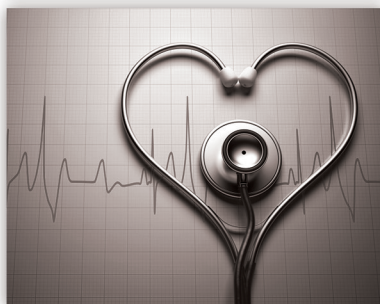
פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק ל"ג

הַכְּתָבַת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֲרַ"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרַא"ש זְצוּק"ל - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינָת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטְר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה וְיוֹדְאִיקָה
הַגָּדוֹל בְּצִפּוֹן
04-6650050

תֵּכֵן הָעֵנִינִים

- הקדמה** יז.....
- ד' רנח.** בעלי רוצה לטוס יחד עם בני לאומן בשבוע הבא. האם הנסיעה כעת היא בגדר סכנה?..... יט
- ד' רנט.** אדמו"ר אהד אמר "על רבנו נחמן אסור לדבר, אבל מפניו יחלואה - מתר". מה דעתכם על זה?..... כ
- ד' רס.** מאז שהתחתנו איננו מסתדרים, ולמרות שיש לנו שמונה ילדים אנו שוקלים להתגרש..... כג
- ד' רסא.** מה דעתכם בענין נסיעה לבקור במחנות ההשמדה כגון אושוויץ וכדומה?..... כה
- ד' רסב.** אמרתם לי שסגלה לבטל את כאבי הראש זה להתמיד במשניות. מה הכוונה?..... כז
- ד' רסג.** האם כשאני מדברת עם השם אפילו רק כמה דקות זה גם נקרא התבודדות?..... כח
- ד' רסד.** אני מטפלת נפשית וגם בעלי סובל מהתפרציות כעס. מה אפשר לעשות?..... ל
- ד' רסה.** אני לוקחת כמה סוגים של כדורי הרגעה. האם זה מסכן להכנס להריון במצב כזה?..... לב
- ד' רסו.** האם זה נכון שהשמות בשרש א.ו.ר הם רוחניים מדי לעולם הזה וגורמים בעיות?..... לג

- ד' רסז.** אָנִי לוקח כְּדוּרֵי הַרְגָּעָה, וְלֹא יוֹדַע מַה לַעֲשׂוֹת בְּפוּרִים
בְּעֵינַי מִצּוֹת שְׁתֵּית יַיִן. הָאֵם לְשָׁתוֹת יַיִן אִי לֹא?.....לֵה.
- ד' רסת.** הָאֵם כְּשֶׁאֲנִי מִשְׁתַּתֵּף בְּשַׁעוֹר גְּמָרָא אָנִי צָרִיךְ לומר
בְּיַחַד עִם הַמַּגִּיד שְׁעוֹר אֶת הַדָּף אִי שְׁמֹסְפִיק שְׂאִקְשִׁיב
לְהַסְבִּירָם?.....לו.
- ד' רסט.** מָה אָנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְטַהֵר אֶת גּוּפִי וְנִשְׁמַתִּי מֵהַלְכָלוֹךְ
הַרוּחָנִי שְׁדָבֵק בִּי?.....לח.
- ד' ער.** לְאִיזוֹ צְדָקָה אָנִי צָרִיךְ לְתַרֵּם כְּדֵי שְׂאֲזַכֶּה לְקַבֵּל אֶת
הַיְשׁוּעָה שְׁלִי וְאֶמְצָא סוּף סוּף אֶת הַזּוּג שְׁלִי?.....מ.
- ד' רעא.** יֵשׁ לִי עֵסֶק טוֹב, אָךְ אָנִי שׁוֹקֵל לַעֲשׂוֹת הַסִּבַּת מְקַצוּעַ.
מָה הַצְּדִיק מְצִיעַ לִי לַעֲשׂוֹת?.....מב.
- ד' רעב.** הָאֵם כְּדֹאִי לִי לְקַחַת יַחַד אֶתִּי אֶת בְּנֵי בֵּן הַשְּׁנָתִים לְאוּמָן?.....מד.
- ד' רעג.** מֵאִזְ שֶׁשָּׁמַעְתִּי עַל הָעֵנְשִׁים שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן נִחְלַשְׁתִּי
מֵאִד וְהִתְרַחַקְתִּי מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.....מו.
- ד' רעד.** הַיְחָסִים בֵּינִי לְבֵינָן בְּעָלֵי לֹא תְקִינִים, וְאָנִי לֹא יוֹדַעַת הָאֵם
לְהַמְשִׁיךְ בְּזוּגִיּוֹת אִתִּי.....נג.
- ד' רעה.** רַבְּנוֹ אוֹמֵר שֶׁלֹּא טוֹב לְשָׁמַע נְגִינָה מִמְּנַגֵּן רְשָׁע. כִּי־צַד
אֶפְשָׁר לְדַעַת שֶׁהַמְּנַגֵּן הוּא בְּאֵמֶת אִישׁ כָּשֶׁר?.....נו.
- ד' רעו.** אָנִי עוֹבֵר תְּקוּפָה קִשָּׁה מֵאִד בְּרוּחָנִיּוֹת. הָאֵם הַדְּבָר הַנֶּכּוֹן
בְּשִׁבְלִי הוּא לְעֵבֵר לִישִׁיבָה אִי לְעֵבֵר לִיבְנָאֵל?.....נד.
- ד' רעז.** הָאֵם לְמְקַצוּעוֹת כְּמוֹ מִתְמַטִּיקָה וְאִלְגָּבְרָה יֵשׁ שְׂרָשׁ
וְיֹסוּד בְּתוֹרָה?.....נט.

תָּכַן הָעֲנִינִים

ה

- ד' רעה.** האם כְּשֶׁבִנִי זוג מתגַרְשִׁים זֶה רָצוֹן הַשָּׁם או שְׂזָה מַעֲשֵׂה הַבַּעַל דָּבָר?.....סא
- ד' רעט.** האם אומרים אֶת 'תִּקּוֹן רַחֵל' בִּימֵי הַסְּפִירָה וּבַשְּׁבֻעַ שֶׁל 'סְפִירַת הַיּוֹד'?.....סב
- ד' רפ.** אִיךְ מְקִימִים כִּיּוֹם אֶת מִצְוֹת "לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט"?.....סג
- ד' רפא.** האם הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל 'אִישׁ חֲסִיד הָיָה' שֶׁמְזַמְּרִים בְּזִמְרוֹת שֶׁל מוֹצָאֵי שַׁבַּת קָרָה בְּאֵמֶת?.....סד
- ד' רפב.** אֲנִי סוֹבְלִים מִכָּל הַשְּׂכָנִים בְּבִנְיָן, וְאֲנַחְנוּ מְרַגְּשִׁים שֶׁהִגִּיעוּ מִיָּם עַד נֶפֶשׁ.....סו
- ד' רפג.** נִשְׁמָתִי נִמְשַׁכֶּת לְעִיר חֶבְרוֹן. הָאֵם אֲנִי צְרִיכָה לְלַכֵּת וְלִגּוֹר שָׁם?.....ע
- ד' רפד.** הָאֵם יֵשׁ בְּעִירָה לְקַרָּא לְבִתְנוּ בַּשֵּׁם 'רַחֵל'?.....עב
- ד' רפה.** לְאַחַר הַרְבֵּה עֲכוּבִים אַחֵי הַכִּיר בֵּת זוג שֶׁמוֹצֵאת חֵן בְּעֵינָיו. אִיךְ אֶפְשָׁר לְדַעַת שֶׁהֵם זוג מְשֻׁמִּים?.....עג
- ד' רפו.** לְאַחֲרוֹנָה אֲנַחְנוּ עֵדִים לְהִסְתּוֹת פְּרוּעוֹת בְּאֲמֻצְעֵי הַתְּקַשְׁרֹת נֶגֶד הַחֲרָדִים. מָה דַּעְתּוֹ שֶׁל הָרֵב בְּעֵינָיו?.....עד
- ד' רפז.** אִיךְ אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְשִׁלוֹת נֶפֶשׁ גַּם בְּמִצְבֵּי לַחֵץ?.....פא
- ד' רפח.** אֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְקַלֵּט וְלִזְכֹּר אֶת מָה שֶׁאֲנִי לוֹמֵד. מָה הָעֲצָה?.....פג
- ד' רפט.** אֲנִי וְהַחֲבֵרוֹתָא שְׁלִי מְנַסִּים לְלַמֵּד יַחַד לְקוּטֵי מוֹהֵר"ן, אֵךְ לֹא מִצְלִיחִים לְהִבִּין. מָה עוֹשִׂים?.....פד
- ד' רצ.** אֲמָא שְׁלִי חוֹלָה בַּמַּחֲלָה הַיְדוּעָה וְהַרוֹפְאִים לֹא נוֹתְנִים לָהּ סוּכָי לְהִבְרִיא. הָאֵם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ?.....פז

- ד' רצא.** מדוע אין דעתכם נוחה מכך שְׂכָמָה אֲנָשִׁים הוֹלְכִים להִתְבוֹדֵד יחד בשָׂדֶה?.....צא
- ד' רצב.** אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאִין לִי בְּרִכָּה בְּחַיִּים. מָה עָלַי לְתַקֵּן כְּדֵי לְשׁוֹת אֶת זֶה?.....צה
- ד' רצג.** הָאֵם לְמוֹד גְּמָרָא חָשׁוּב יוֹתֵר מְאֻמִּירַת תְּהִלִּים?.....צז
- ד' רצד.** הַכְּרַתִּי בַּחֲוָרָה טוֹבָה וְנִחְמָדָה, אָךְ אֲנִי רוֹצֵה מִיִּשְׁהֵי יוֹתֵר יָפָה.....צט
- ד' רצה.** הָאֵם זֶה בְּסֹדֵר לְבַקֵּשׁ מֵהֵשֵׁם שְׂאִי רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן עִם הַחֲבֵרָה שְׁלִי מֵהַעֲבָר?.....ק
- ד' רצו.** נִכְשַׁלְתִּי בְּלִשׁוֹן הָרַע עַל רַבָּנִים וְצַדִּיקִים מְפָרְסָמִים. מָה הִתְקוּן לְזֶה?.....קב
- ד' רצז.** גָּדַלְתִּי בְּבֵית חֶב"ד, וּבְשָׂנִים הָאַחֲרוֹנוֹת אֲנִי נִמְשָׁךְ לַחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב. מַהוּ עִמְקֵה הַהֲבִדֵּל בֵּין הַשִּׁטוֹת?.....קג
- ד' רחא.** כִּיצַד אֲנִי יָכוֹל לְהַנְצִל מִתְּאֻוֹת הַנְּאוּף וְלַעֲמֹד בְּנִסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים?.....קו
- ד' רצט.** קָשָׁה לִי מְאֹד לְגוֹר בְּמִשְׁפָּחָה וּבְעִיר חִלּוּנִית. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?.....קיא
- ד' ש.** אֲנִי בְּמַצָּב נַפְשִׁי קָשָׁה וַיֵּשׁ לִי מַחְשְׁבוֹת אֲבָדְנִיּוֹת. אֲנֹא, עֲזֵר לִי!.....קיג
- ד' שא.** פִּגְעַתִּי בְּאִשְׁתִּי וְעַכְשָׁו הִיא רוֹצֵה לְהִתְגַּרֵּשׁ. אִיךְ אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן אֶת מָה שֶׁעָשִׂיתִי?.....קטו
- ד' שב.** הַצִּיעוּ לִי שְׂדוּף. מָה אֲנִי צָרִיךְ לְבַרֵּר עַל הַבַּחֲרָה?.....קִיז

- ד' שג.** זְכִיתִי לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְאֲנִי מְחַפֵּשׂ רַב שְׂיִנְחָה אוֹתִי
בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם. אִיךָ אֲדַע לְאִיזָה רַב לְהִתְקַרֵּב?..... קיח
- ד' דש.** בְּשָׂנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת אֲחִי פָּרַק עַל. אִיךָ עָלִי לְהִתְנַהֵג אִתּוֹ?..... קכ
- ד' שה.** הָאֵם תְּרוּמָה לְהַצֵּלַת הַנְּעָר תַּעֲזֹר לִי לְמַצֵּא אֶת זְוִיגִי?..... קכא
- ד' שו.** הָאֵם גַּם לְמוֹד בְּגָרְסָא נְחָשׁב 'עֵמֶל הַתּוֹרָה'?..... קכג
- ד' שז.** בְּסִפְרֵי לְקוּטֵי מוֹהֵר "מְזַכְּרֵת פְּעָמִים רַבּוֹת הַמְּלָה "צַדִּיק"
לְמִי כֹנֵנְתוּ בְּמִלָּה זֹ?..... קכד
- ד' שח.** מִדּוּעַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְזוּג בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּזִמְנֵי שִׂדּוּעַ לְפָנָיו
שָׁהֵם יִתְגָּרְשׁוּ?..... קכו
- ד' שט.** הָאֵם כְּדַאי לְנַהֵל מַעֲקֵב מְדַקְדָּק עַל כָּל הַהִכְנָסוֹת
וְהַוָּצְאוֹת הַמְּשַׁפְּחֵתִיּוֹת?..... קכז
- ד' שי.** רֹאשׁ הַכּוֹלֵל שְׁלֵנוּ נִפְּל לְשִׁתִּית אֶלְכוֹהוֹל. כִּי־צַד עָלֵינוּ
לְהִתְיַחֵס לָזֶה?..... קכח
- ד' שיא.** מִדִּי פֶּעַם אֲנִי מַחְבִּיֵּאָה כְּסָף בְּצַד לְמִקְרָה הַצָּרָךְ, אִךְ בְּעָלִי
מִתְנַגֵּד לְכָף. הָאֵם אֲנִי נוֹהֶגֶת כְּשׁוֹרָה?..... קכ
- ד' שיב.** רַבְּנוּ אָמַר שְׂאָסוּר לְזוֹז מִהַשְּׁלַחַן עָרוּף. הָאֵם זֶה אוֹמֵר
שְׂאָסוּר לְנַהֵג כְּדַעַת פּוֹסְקִים אֲחֵרִים?..... קכב
- ד' שיג.** אֲנִי יוֹצֵאת עִם בַּחּוֹר נְחָמֵד, אָבֵל יֵשׁ לוֹ כַּמָּה חֶסְרוֹנוֹת
שְׂמִפְרִיעִים לִי. הָאֵם לְהִתְקַדֵּם?..... קכד
- ד' שיד.** בְּנֵי חָלָה בְּסִרְטוֹן, וְהַרּוֹפְאִים בְּאֶרֶץ הַרִימוּ יָדִים. מַה נִּתֵּן
לַעֲשׂוֹת?..... קכה
- ד' שטו.** מַה־יִּמְעַלֵּת סִיּוּם סִפְרֵי הַזְּהָרָה?..... קכז

- ד' שטז.** רַבְנוּ אָמַר שְׁמֵי שְׁנֵשְׁבֵר לּוּ מִפְתֵּן הַבַּיִת אוּ הַדֵּלֶת זֶה סִימָן
רַע. מָה עוֹשִׂים בְּמִצַּב כָּזֶה?..... קלט
- ד' שיז.** הָאֵם אֲנִי צְרִיכָה לְשִׁתֵּק עַל כָּךְ שֶׁחֲמוּתִי מִשְׁפִּילָה אוֹתִי
וּפּוֹגַעַת בִּי?..... קמא
- ד' שיח.** כִּיצַד יֵשׁ לְנַהֵג לְגַבֵּי סִפְרִים אוּ סְפוּרִים הַמְדַבְּרִים עַל
ה'זָקֵן' הַיְדוּעַ שֶׁחָלַק עַל רַבְנוּ?..... קמב
- ד' שיט.** אִיךָ מִתְמוֹדְדִים עִם הַסְתִּירוֹת שֵׁישׁ כְּבִיכּוֹל בֵּין
הַתּוֹרָה וְהַמְדָּע?..... קמד
- ד' שכ.** אִיךָ זוֹכִים שֶׁהַשְּׁבֵת תֵּאִיר לִי לְכָל הַשָּׁבוּעַ?..... קמז
- ד' שכא.** הָעֵבֶדָה שֶׁאֲנִי הוֹדִית מִקֹּשֶׁה עָלֵינוּ מֵאֵד לְהַשְׁתַּדֵּף עִם
מִשְׁפָּחָה אֲשֶׁכְנִזֶּית. מָה עוֹשִׂים?..... קנ
- ד' שכב.** שְׁמַעְתִּי כְּמָה מַחְסִידֵי בְּרִסְלָב שֶׁמְדַבְּרִים לֹא יָפָה עַל רַבָּנִים
מֵהַזָּרָם הַדְּתִי לְאִמִּי. הָאֵם זוֹ דַּרְכָּה שֶׁל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב?..... קנא
- ד' שכג.** הָאֵם זֶה נֶכּוֹן שֶׁלְּמִי שֶׁחָטָא בְּנֵאוּף אֵין מְחִילָה עוֹלָמִית?..... קנג
- ד' שכד.** הֲבֵן שֶׁל הַחֶבֶר שְׁלִי מְחַלֵּל שְׁבֵת, וְזֶה גוֹרֵם מְרִיבוֹת בֵּינֵנוּ.
מָה עוֹשִׂים?..... קנו
- ד' שכה.** אֲנִי כֹהֵן, וּבְקִרּוֹב אֲנִי טֵס לְאוּמָן. הָאֵם מִתֵּר לִי לִישֵׁן בְּבִנְיָנִים
שֶׁבְּקִרְבַּת הַצִּיּוֹן?..... קנז
- ד' שכו.** הַתִּיּוֹדֵתִי עִם בְּחוּר חֲלוּנִי, וְכִנְרָאָה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְהַתְקַדֵּם
לְקִשֶׁר רְצִינִי. מָה דַּעַתְכֶם בְּעֵינָיִן?..... קנח
- ד' שכז.** יֵשׁ לִי טַעֲנוֹת לְבוֹרָא עוֹלָם וּבְזָמָן כַּעַס אֲנִי מְקַלְלֶת אוֹתוֹ.
עֲזֵר לִי!..... קס

- ד' שכח.** הִיִּיתִי מְשֻׁדָּכֶת עִם בַּחֹר אֵלִים מְלוּלִית וְנִפְרַדְתִּי מִמֶּנּוּ, אָךְ
הוא לא מרפה. האם שׂיך לחרור אליו?.....קסב
- ד' שכח.** האם זה נכון שהתפללות על הצרכים הגשמיים הן תפלות
לא רצויות ונקראות "תפלות רעות"?.....קסה
- ד' של.** יש לנו בת בגיל תשע, ואנו רוצים עוד ילדים, אך כל טפולי
ההפריה נכשלים.....קסח
- ד' שלא.** בנינו טוען שהוא גדול הדור, והוא מזניח את עצמו לגמרי.
מה עושים אתו?.....קסט
- ד' שלב.** הפרנסה שלי קשה מאד ואני מרגיש שהמזל שלי סגור.
מה עלי לעשות?.....קעב
- ד' שלג.** יש לי שני דודים שהתחתנו עם גויות. האם מתר לי
להשתתף במפגשים משפחתיים אתם?.....קעד
- ד' שלד.** אמרתם לי שאני צריכה להשתדל להתחתן. האם אני
יכולה להתחיל ללמוד במקביל?.....קעו
- ד' שלה.** יש לנו בבית חמשה ילדים שהגיעו לפרקם, אך איננו
מצליחים לחתן אותם. מה מעכב אותנו?.....קעז
- ד' שלו.** ידוע שאצל חסידי ברסלב נזהרים מאד מלהיות בעל חוב.
כיצד יש לנהג בענין לקיחת משכנתא?.....קפ
- ד' שלז.** האם אדם יכול להתקרב לכמה צדיקים, או שהוא צריך
להתקרב לצדיק אחד בלבד?.....קפא
- ד' שלח.** רבנו אמר: "הצדיק יש לו כח להתפלל על אדם שינצל
מחטאים". מה הכוונה?.....קפד

תָּכֵן הָעֵינַיִם

1

- ד' שלט.** אָנִי בֵּת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנֶה, וְעַדִּין רוֹקֵה. מָה הַסֵּבָה שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לִי בְּשִׂדּוּכִים?..... קפא
- ד' שמ.** בְּפוּרִים הַיְלָדִים נוֹהֲגִים לַעֲבֹר מִבֵּית לְבֵית וְלֶאֱסֹף כֶּסֶף. מָה דַּעְתְּכֶם עַל הַמְּנוּהַג הַזֶּה?..... קפח
- ד' שמא.** נִכְנַסְתִּי לְהַרְיוֹן נֶגֶד עֲצַת הָרוֹפְאִים, וְכַעַת אָנִי בְּמִשְׁבֵּר גָּדוֹל. אָנָּה, עֲזֵר לִי!..... קצ
- ד' שמב.** אָנִי בְּעֵצְבוֹת גְּדוֹלָה וּמְרִיטָה תְלוּשָׁה. מָתִי יִגִיעַ הַשָּׁנוּי בְּחַיִּי?..... קצג
- ד' שמג.** כִּיצַד נֶאֱמָרוּ וְנִכְתְּבוּ הַתּוֹרוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל: בְּאִיִּשׁ אוּ בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ?..... קצה
- ד' שדמ.** רַבִּי נַחֲמָן אָמַר שְׁצַרִּיכִים לְבַטֵּל אֶת הָעֲצָבוֹת וְלַהֲגִיעַ לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית. אִיךָ עוֹשִׂים אֶת זֶה?..... קצז
- ד' שמה.** מֵאִזְ שֶׁהִתְקַרְבְּתִי לְבְּרִסְלָב, הִתְחִילוּ לִי בְּלִבּוּלִים שֶׁלֹּא הָיוּ לִי לְפָנַי כֵּן. מִמָּה זֶה נּוֹבֵעַ?..... קצט
- ד' שמו.** הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁהָעֶבֶר מֵת וְאַשְׁתִּי צְרִיכָה לַעֲבֹר הַפֶּלֶה. מָה לַעֲשׂוֹת?..... רא
- ד' שמוז.** הָאֵם עַל יְדֵי תְרוּמָה לְנִזְקָקִים וְעֲזָרָה לְצַבוּר אוֹכֵל לְכַפֵּר עַל גִּזְלֵי מִלְפָּנַי שְׁנַיִם רַבּוֹת?..... רב
- ד' שמח.** הָאֵם הַתְּאָרִיף ד' בְּסִיּוֹן הוּא זְמַן טוֹב לְטוֹס לְטִיּוֹל בְּתַאֲלִינָד?..... רג
- ד' שמט.** אִיךָ מִתְחִילִים לַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה וּלְתַקֵּן אֶת כָּל הַפְּגָמִים בְּגִיל מִבְּגָר?..... רד

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

יא

- ד' שנ.** הוֹרִי נִפְגְּעוּ מִכֶּךָ שְׁלֹא הִשְׁתַּתְּפָתִי בְּאִזְכָּרָה יַחַד עִם כָּל
הַמִּשְׁפָּחָה. הָאֵם פָּעַלְתִּי נִכּוֹן?.....רו
- ד' שנא.** מָה אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁהוֹרִי יִחְזְרוּ לְחַיּוֹת יַחַד בְּשָׁלוֹם?.....רח
- ד' שנב.** מֵאִיזָה סוּג שֶׁל רַחֲמָנוֹת צָרִיף לְהַפְּנֵעַ?.....רט
- ד' שנג.** בְּשָׁנָתַיִם הָאֲחֵרוֹנוֹת שִׁבְרָתִי אֶת הַיָּדַיִם שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים. הָאֵם
זֶה סִימֹן מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא?.....רי
- ד' שנד.** אֲשֵׁתִי מוֹרְדֵת וְגוֹרְמֵת לִי צַעַר רַב. כִּי־צַד עָלַי לְנַהֲגַ?.....ריב
- ד' שנה.** אֲנִי רוֹצֵה לְטוֹס לְאוֹמֵן אֶף הוֹרִי מִתְנַגְּדִים מְאֹד. כִּי־צַד אֲזַכֶּה
לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת?.....ריד
- ד' שנו.** אֲנִי לֹא מְצַלִּיחָה לְהַרוֹת, וְאֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁזֶה בְּגִלְל שְׁמִי־שָׁהִי
קָלְלָה אוֹתִי.....רטו
- ד' שנז.** הַבְּטִיחוּ לִי בְּעִבּוּדָה הַעֲלֵאת שְׂכָר, אֶךְ דוֹחִים זֹאת בְּכָל
פְּעַם מִחֻדָּשׁ. כִּי־צַד לַפְּעַל בְּנוֹשָׂא?.....ריז
- ד' שנה.** כִּי־צַד עָלַי לְהִתְנַהֵג עִם אֲחֵי־תִי הַחוּרְגוֹת?.....ריט
- ד' שנט.** הַמְּחַשְׁבוֹת הַשְּׁלִילִיּוֹת מְשַׁתְּלִטוֹת עָלַי וּמוֹנְעוֹת מִמֶּנִּי
לְהִיּוֹת מְרַצָּה וּשְׂמִחָה מְעַצְמִי.....רכ
- ד' שס.** אֲנִי וְהַשְׁתַּף שְׁלִי מִתְלַבְּטִים לְגַבִּי אֶפֶן נְהוּל מְלֵאֵי הַחֲנוּת
שְׁלֹנוּ. מֵה דַעְתוֹ שֶׁל הָרֵב?.....רכב
- ד' שסא.** אֲנִי מְעַנִּיבַת לְהוֹסִיף שֵׁם כְּדֵי שִׁי־פֹתַח לִי הַמְּזַל וְאֲזַכֶּה
לְהִתְחַתֵּן. עַל אִיזָה שֵׁם אַתֶּם מְמַלִּיצִים?.....רכד
- ד' שסב.** אֲנִי מְרַגִּישׁ שֶׁהַשְׁתַּף שְׁלִי מְרַמָּה אוֹתִי. מֵה הַדְּרָף הַנִּכְוָנָה
לְהִתְנַהֵג בְּמַצֵּב כָּזֶה?.....רכה

- ד' שסג.** נִכְשַׁלְתִּי חֲמֵשׁ פְּעָמִים בְּבַחֲיִנוֹת לְרַבָּנוֹת. הָאֵם עָלַי לְרַדַּת מִהֶעֱנִין?..... רכו
- ד' שסד.** רַבְּנוּ אָמַר שְׁכַסְלוּ זֶה רֵאשִׁי תְבוֹת "וַיֵּרָא הַשֵּׁם כִּי סָר לְרֵאוֹת", אָךְ לְכֹארוֹהַ זֶה לֹא מִסְתַּדֵּר. מָה הֶהְסְבֵר?..... רכח
- ד' שסה.** לְאַחֲרוֹנָה יֵצֵא כְבוֹד הָרַב בְּצוּרָה חֲרִיפָה מְאֹד נֶגְדַּת הַסְּמָאֲרְטְפוֹנִים וְהַמְּכַשִּׁירִים הַלֵּא כְּשָׂרִים. מָה הִסְבֵּה לְכַךְ?..... רכט
- ד' שסו.** מָה דַּעְתְּכֶם עַל הָאֲנָשִׁים שֶׁעוֹמְדִים בְּרַחוּבוֹת וּמְנִיחִים לְאֲנָשִׁים תְּפִלִּין?..... רלא
- ד' שסט.** בְּקוּרוֹ שֶׁל הָאֶפִּיּוֹר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלָבַל אוֹתִי מְאֹד. הָאֵם תּוֹכַל לַעְזֹר לִי?..... רלג
- ד' שסח.** בְּזִמְנוֹ הָאֲחֵרוֹן רַבָּנִים רַבִּים אוֹמְרִים שְׂאֲנַחְנוּ קְרוֹבִים לְגֵאֲלָה. מָה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינַיִן?..... רלו
- ד' שסט.** הוֹרִי רוֹצִים שְׂאֶהֱיָה אִתְּם בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, אָךְ מִכֵּיּוֹן שֶׁהֵם לֹא דְתִיִּים זֶה קִשָּׁה לִי. .... רלז
- ד' שע.** מִדּוּעַ יִשְׁנֶן תּוֹרוֹת בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן שְׂאִין עָלֵיהֶן תְּפִלוֹת?..... רלח
- ד' שעא.** כִּיצַד מִסְתַּדְרִים דְּבָרֵי רַבְּנוּ שְׂאָמַר שְׂצָרִיכִים לְשַׁכַּח אֶת הָעֶבֶר עִם הַפֶּסוּק "וְחִטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד"?..... רמ
- ד' שעב.** אִיךְ אֶפְשֵׁר לְזַכּוֹת לְשִׁלוֹת נֶפֶשׁ בְּעוֹלָם הַמְּלַחֲיָה הַזֶּה?..... רמב
- ד' שעג.** הָרַב הַבְּטִיחַ הַבְּטָחוֹת גְּדוֹלוֹת לְמִי שֶׁיַּעֲזֹר בְּהַצֵּלַת הַנֶּעֱר. הָאֵם מְדַבֵּר רַק עַל מִי שֶׁיַּחְתֵּם עַל הוֹרֵאת קִבֵּעַ לְמִשְׁךָ שְׂנָה?..... רמג

- ד' שעד.** מה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְשַׁפֵּר אֶת הַשְּׁלוֹם בֵּית שְׁלִי וְאֵת הַקֶּשֶׁר בֵּינִי לְבֵין בְּעָלִי? .....רמה
- ד' שעה.** מִתְקַף עֲבוֹדָתִי כְּדִיאֲטֹנִית קְלִינִית אֲנִי נֹאֲלָצֶת לְטַפֵּל גַּם בְּגִבְרִים. הֲאֵם יֵשׁ בָּזֶה בְּעָיָה? .....רמז
- ד' שעו.** אֲנִי מְבַלְבֶּלֶת בְּעֵינַי נְתִינֵת צְדָקָה: אֵיךְ יוֹדְעִים אִם תִּרְמֹנוּ מִסְפִּיק אוֹ לֹא? .....רמט
- ד' שעז.** יֵשׁ הַנוֹהֲגִים לְטוֹס לְאוֹמֵן לְעָרֵב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְלַחֲזֹר מִיַּד אֲרָצָה. מַה מְקוֹר הַנְּהֻגָה זֹאת? .....רנב
- ד' שעה.** הֲאֵם זֶה נֶכּוֹן שֶׁבְּרִסְלָב נוֹהֲגִים שְׁהַמְאָרְסִים לֹא יִדְבְּרוּ עַד הַחֲתָנָה? .....רנג
- ד' שעט.** אֲנִי שׁוֹקֵלִים לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּשׁוּלֹם עֲבוֹר מַחְנֵה הַקִּיץ שְׁאֲנֹו מְאָרְגָנִים. הֲאֵם זֶה כְּדָאִי? .....רנה
- ד' שפו.** הֲאֵם לְמַחֲנֹף מִתֵּר לְהַזְכִּיר שֵׁם אֲדָנוֹת כְּאֲשֶׁר הוּא מִתְפַּלֵּל עִם הַתְּלִמִּידִים? .....רנז
- ד' שפא.** לְפָנַי חֲדָשִׁים הַתְּבַטֵּל לִי הַשְּׂדוּף, וּמֵאֵז אֲנִי לֹא יִכּוֹל לְתַפְקֵד. ....רנח
- ד' שפב.** בְּעָלִי שׁוֹקֵל לְפָתַח בְּמִירוֹן בְּסֵטָה לְמִכִּירַת סְפָרֵי בְּרִסְלָב. מַה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינַי? .....רסב
- ד' שפג.** הֲאֵם אֲנִי יִכּוֹלָה לְפָנוֹת לְשִׁדְכָנִים כְּדֵי לְמַצֵּא שְׂדוּף? .....רסה
- ד' שפד.** חֲמוּתֵי מְקַלֶּלֶת וּמְגַדֶּפֶת אוֹתִי כָּל הַזְּמַן וּמֵאֲחַלֶּת לִי שְׂאֲתַגְרֹשׁ. מַה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת? .....רסז

- ד' שפה.** בְּעֵבֶר חֲשֵׁתִי שְׁלֵא בָטוֹב וְהָרַב הַמְלִיץ לִי לַעֲצֹר אֶת הַיְלֻדָּה,
אֵךְ מֵאֵז הַתְּאוּשָׁתִי. מָה דַעְתְּכֶם בְּעֵינַי?.....רסט
- ד' שפז.** הָאֵם יֵשׁ עֵינַי לַעֲשׂוֹת הַשְּׂכָּחָה גַם לְצַדִּיקִים גְּדוֹלִים מִיְחִידֵי
הַדְּרוֹרוֹת?.....רעא
- ד' שפח.** אֲנִי מְכוֹרֶה לְצַפְיָהּ בְּהִרְצָאוֹת שֶׁל רַבָּנִים בַּמְחֻשָּׁב. אֵיךְ
יִוָּצְאוּ מִזֶּה?.....רעב
- ד' שפח.** נוֹלַדְתִּי בְּיוֹם כְּפוֹר שֶׁחַל בְּשִׁבְתָּ לְלֵא עֲזָרַת מִיְלֻדָּת. הָאֵם זֶה
אוֹמֵר שְׂאֲזַכֶּה לְהִיּוֹת גְּדוֹל דוֹר?.....רעה
- ד' שפט.** אֵיךְ מִתְחַזְּקִים בְּאֻמוֹנָה פְּשׁוּטָה כְּמוֹ שֶׁרְצָה רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ
וּמְבַטְלִים אֶת הַרְהוּרֵי הַכְּפִירָה?.....רעו
- ד' שצ.** כְּשֶׁהֵייתִי בַּחוּר קִרְעֵתִי וְהִשְׁלַכְתִּי לַפַּח אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
שֶׁל הַרְבֵּי מַחֲבָ"ד. אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן אֶת זֶה?.....רעט
- ד' שצא.** כָּבֵר שְׁנָה וְחֻצִי אָנוּ מְצַפִּים לְהַרְיוֹן שְׁבוּשָׁשׁ מְלֻבֹּא. מָה
הַעֲצָה לְזַרֵּעַ שֶׁל קִימָא?.....רפא
- ד' שצב.** לְפָנַי חֲדָשׁ הַתְּגַרְשָׁתִי, וְכַעַת הַגְּרוּשׁ רוֹצֵה לְחַזֵּר אֵלַי. הָאֵם
לְחַזֵּר אֵלָיו?.....רפג
- ד' שצג.** בְּזִמְנֵי הָאֲחֵרוֹן כְּשֶׁמְגִיעָה שִׁבְתָּ אֲנִי נִהְיִיתִ עֲצָבָנִית
וְאֶגְרָסִיבִית, וְקִשָּׁה לִי לְשָׁמֵר אוֹתָהּ. ....רפד
- ד' שצד.** יֵשׁ לִי יְרִידָה רוּחָנִית גְּדוֹלָה, וְשׁוּם דְּבָר לֹא מְצָלִיחַ לְחַזֵּק אוֹתִי...רפו
- ד' שצה.** כָּבֵר אַרְבַּע שָׁנִים יֵשׁ לִי בְּעִיּוֹת מַעִים וְהַמְצָב מְאֹד מְצַעֵר
אוֹתִי. מָה אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת?.....רפח

- ד' שצו.** יֵשׁ לִי מְנִיעוֹת גְּדוּלוֹת מִצַּד אֲשֶׁתִּי לְשׁמֹר תּוֹרָה וּמִצְוֹת. מָה עוֹשִׂים?..... רצ
- ד' שצז.** יֵשׁ לִי עֶסֶק מְשֻׁתָּף וְאֵינִי מוֹסְתָדֵר עִם הַשְּׁתָּף שְׁלִי. הָאֵם כְּדָאִי לִי לְהַמְשִׁיךְ בְּעֶסֶק?..... רצב
- ד' שצח.** בְּגַלֵּל חֶסֶר שִׁימַת לֵב הִסְתַּבַּכְתִּי עִם רְשׁוּיֹת הַחֵק וְיִתְכַן שְׂאֲזֹמֵן לְמִשְׁפָּט. אֵיךְ עוֹבְרִים אֶת הַגֵּל הַזֶּה?..... רצג
- ד' שצט.** אֵיךְ אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אֶת הַחֲנוּף הַלְקוּי שְׁלֵנוּ כְּהוֹרִים?..... רצה
- ד' ת.** הֵרֵב שְׁלִי בִישִׁיבָה מְצֻטֵט בְּשִׁעוּרֵי מוֹסָפְרִים שֶׁרַבְנוּ אֶסֶר לְלַמֵּד. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?..... רצו
- ד' תא.** הָאֵם גַּם הַסְּפָרִים פְּרָקֵי דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, מְדַרְשׁ שׁוֹחֵר טוֹב, סְפָרָא וְסְפָרֵי הֵם סְפָרִים עֲקָרִיִּים שְׂצָרִיכִים לְלַמֵּד בְּהֵם?..... רחצ
- ד' תב.** הָאֵם כְּדָאִי לְקַנּוֹת כְּרִטִּיס טִיסָה לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן בְּמִבְצָע אִו שְׂעֵדִיף לְחִכּוֹת וְלִרְאוֹת מָה יִתְפַּתַּח בְּאוּקְרָאִינָה?..... ש
- ד' תג.** עֲבַרְתִּי לְדָה קֶשֶׁה, וּמֵאִזְ אֲנִי מְפַחֶדֶת מֵאֵד וּשְׁבוּרָה נְפֹשִׁית וּפִיזִית. .... שא
- ד' תד.** מָה הַדְרָף הַנְּכֹנֶה לְלַמֵּד אֶת הַש"ס עַל פִּי סוֹדֵר דְרָף הַלְמוּד שֶׁל רַבְנוּ ז"ל?..... שג
- ד' תה.** נּוֹצְרָה לָנוּ בְּעִיָּה לְגַבֵּי הַמְּשָׁף יְבוּא הַסְּחוּרָה לְעֶסֶק שְׁלֵנוּ. כִּיצַד אַתֶּם מְמַלִּיצִים לָנוּ לְנִהְגֵי?..... שה

תְּפִלָּה לְחֹלָה מֵרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פֶּאפּוֹ זי"ע..... לב.....

תְּפִלָּה לְזוּג לְבַחֲוֹר..... קיב.....

תְּפִלָּה לְשִׂמְחָה..... קמט.....

תְּפִלָּה לְזוּג לְבַחֲוֹרָה..... קסד.....

תְּפִלָּה אַחֲרֵי "מוֹדָה אֲנִי"..... רמג.....

תְּקוּן הַכֶּלְלִי..... שיג.....

הַקְדָּמָה

הספר הזה הוא החלק השלושים ושלושה בסדרת 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב', ובו מופיעות שאלות ותשובות בנושאים שונים ומגוונים, הנותנות מענה לתהיות וספקות של מתקרבים חדשים לדרך של חסידות ברסלב, וכן לתלמידים ותיקים, אשר מעונינים לדעת את דעתו של רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב זי"ע, ואת הדרך שלמד אותנו.

השאלות, שהגיעו מכל רחבי העולם, נשלחו ללשכת כבוד קדשת מוהרא"ש זצוק"ל - הצדיק מיבנאל, אשר השיב עליהן באפן אישי. התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם יתברך, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על כל אחד ואחד, מקטן ועד גדול, ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים בזה העולם.

מאמצים גדולים נעשו על מנת להגיש לקוראים את הספר באפן מהדר ואיכותי, ובלבנו תקוה, שכל מי שיקרא בספר הזה, יהנה ויחיה את עצמו מאד, וימצא תשובה גם לשאלותיו הפרטיות, כי למרות שהמכתבים נכתבו באפן אישי לשואל, מיעדים הם לכל אדם מישראל.

על-ידי שאתה נוטל עצת מהרב, על-
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצת, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

ד' רנח.

בעלי רוצה לטוס יחד עם בני לאומן בשבוע הבא. האם הנסיעה כעת היא בגדר סכנה?

שאלה:

מאת לאה: לבני הבכור ומלאו שבע שנים בשבוע הבא. בעלי, שמאד התקרב לחסידות ברסלב, מענין לנסע אתו לאומן אף אני מאד מודאגת מהמצב שם. האם הנסיעה לאומן בתקופה זו היא בגדר סכנה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ביה, ד' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אף שעכשו יש אי יציבות שם וכו', כי המצב בין רוסייה לאוקראינה מאד מתוח וכו', עם כל זאת מקייב עד אומן יכולים לנסע, כי אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ח.) שלוחי מצוה אינן נזוקין; ובלבד שייכין רכב על ידי נהג בעל אחריות שייחפה לו בשדה התעופה ויחזיר אותו לשדה התעופה, ויש נהגים כאלו, וכל סוכן נסיעות מפרסם יכול לתת לבעלך מספרים של נהגים מסמכים ואין מה לפחד כלל.

הקדוש ברוך הוא יוליך אותו על הדרך הנכונה ויחזיר אותו, ויפעל שם מה שצריך לפעל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רנט.

**אדמו"ר אחד אמר "על רבנו נחמן אסור לדבר, אבל
מפנו והלאה - מתר". מה דעתכם על זה?**

שאלה:

מאת שמואל: לכבוד הרב שיק.
שמעתי שאדמו"ר אחד אמר "על רבנו נחמן מברסלב אסור
לדבר, אבל מפנו והלאה - מתר". מה דעתכם על אמירה זו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחר, ד' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אני לא יודע מי זה האדמו"ר שאמר ככה, ושנית - לא
אכפת מי אמר את זה, כי לדעתי גם האדמו"ר הזה כל הזכות שלו
שהוא עכשו אדמו"ר, זה רק מפני שהיה לו סבא לפני מאתים שנה,
וכמו שיש לו זכות להמשיך את השושלתא של הסבא רבא וכו', כך
ויותר מכך יש לרבנו ז"ל רשות להמשיך את השושלתא שלו וכו',
כי בפרוש גלה לנו ואמר (חיי מוהר"ן סימן מ"ו) שהיו כמה גדולים שכל
אחד עשה ותקן מה שתקן, ואחר כך נפסק, וכונתו לענין ההארה
שהאירו דעתם בתלמידיהם וקראו כמה אנשים להשם יתברך אבל
אחר כך נפסק הארתם, אבל אנו צריכים לעשות דבר שלא יפסק
לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו עוד אנשים
וכן לעולם.

וכתב מוהרנ"ת ז"ל (שם) [וכן שמעתי כבר, שהמקורבים שלנו
בהכרח שיאירו בחבריהם ותלמידיהם. וכל אחד מרח שיעשה איזה
פעלה ויאיר בחברו, וחברו בחברו, כי יש ענפים להאילן ומאלו
הענפים יוצאין עוד ענפים וכן להלן יותר וכו', וכבר נרשם במקום

אחר (חיי מוהר"ן סימן רכ"ט) מה שאמר שהאש שלי תוקד לעולם לא תכבה. ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון "מיין פייערל וועט שוין טלוען ביז משיח וועט קומען" - האש שלי תוקד עד ביאת המשיח]; וידוע מה שרבונו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') שרצה מאד שאלו התלמידים יעשו תלמידים אחרים, והתלמידים האחרים יעשו עוד תלמידים וככה מדור לדור, כי בפרוש אמר רבנו ז"ל לכמה אנשים אותו פתגם (חיי מוהר"ן סימן ש"ו) "מיין פייערל וועט שוין טלוען ביז משיח וועט קומען" - האש שלי תוקד עד ביאת המשיח; ורואים במציאות על אפם וחמתם של כל המפרסמים המתנגדים שהתנגדו על מוהרנ"ת ז"ל (שלא הגיעו לקרסליו כלל), עדין אורו הנפלא של מוהרנ"ת ז"ל שמגלה ומפרסם את דעת רבנו ז"ל מאיר בעולם באור נפלא מאד, והקים תלמידים עובדי השם גדולים מאד, וכן אלו התלמידים הקימו גם כן תלמידים עובדי השם גדולים מאד.

וכן מדור דור עד דורותינו אלו שתהלה לאל יש המון תלמידים עובדי השם שלא מחסירים לילה אחד מקימת חצות וכו', ודבקים בו יתברך, ומתמידים בלמוד התורה הקדושה, ומתבודדים עמו יתברך וכו', הרבה יותר מהאדמו"רים של עכשו וכו', הן אמת שאיפה שיש אור גדול מאד מסתובבים הרבה זבובים ויתושים וכו', וכו', אבל זה לא מוריד מהאור כלל, כי תהלה לאל אין לחסידות ברסלב להתבייש מהתלמידים האמתיים שכל עסקם זה רק תורה ותפלה ועבודת השם יתברך בדרך הנפלאה שהדריך אותנו רבנו ז"ל, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רפ"ז) מה יש לאדם לעשות בזה העולם? אין צריך כי אם להתפלל וללמוד ולהתפלל; ובזה עוסקים חסידי ברסלב האמתיים, קמים בכל לילה בחצות וכו', מתבודדים עמו יתברך וכו', מתמידים בלמוד התורה הקדושה בהתמדה שאין כמוה על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, שבפרוש אמר שצריכים להיות בכל המקומות של התורה הקדושה, ואלו שמקימים את זה הם החסידי ברסלב האמתיים.

ואני לא יודע אם האדמו"רים האחרים עושים אהוז אחד ממה שחסיד ברסלב אמתי עושה, שלומד על פי סדר דרך הלמוד ומטיל בשעורים קבועים כסדרן - ששה סדרי משנה, בבלי וירושלמי תוספתא, ומב"ם טור ושלחן ערוך, וכל המדרשים, וספרי הזהר והתקונים וכו' וכו', את אלו החסידי ברסלב לא מכירים, רק בחוץ רואים משגעים ומטרפים וכו', שאין להם בכלל שיכות אל חסידות ברסלב וכו', רק אותם מכירים, ועליהם יש מה לדבר ועוד איך שיש מה לדבר וכו' וכו', ולכן אני לא יודע מי האדמו"ר ההוא שאתה כותב וכו', לנו אין אלא דברי רבנו ז"ל שאמר (תני מוה"רן סימן שכ"ב) לאחד מאנשיו שספר עמו מענין עבודת השם, הלא כבר עיני כלות כל היום, ואני עומד ומצפה ומקנה ומיחל ומחכה בכל עת שיזכני השם יתברך שאזכה לראות בכם מה שאני חפץ שתהיו עובדי השם באמת כרצוני, ואני מקנה בעזרת השם שבודאי יהיה כן. ולא בלבד אנשי שיהיו מקרבים אלי, אלא אפלו מי שיתקרב לאנשי שלומי, ואפלו מי שרק יגע בהם, בודאי יהיה איש כשר באמת. ולא איש כשר בלבד, כי אם אפלו צדיק גדול מאד יהיה מי שיהיה שיזכה להתקרב לאנשים שלו; וכו', עיין שם.

לנו אין אלא דברי רבנו ז"ל שעוסק לקרבנו אליו יתברך, ומחדיר בנו התמדת למוד תורה הקדושה, ולהתפלל בכונה את השלש תפלות - שחרית מנחה ערבית, ולכל נחסיר חצות לילה מלבקש רחמי שמים על צרות וגלות ישראל וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנוזכה להיות מאנשי רבנו ז"ל באמת, ולצית אותו ולא נכנס בוכוחים עם אף אחד, כי כבר אמר מוה"רנ"ת ז"ל לאחד מאנשי שלומנו "כל אלו שהתוכחו עם הזולת לא החזיקו מעמד".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רס.

**מֵאֵז שֶׁהִתְחַתְּנוּ אִינּוֹ מִסֵּתְדָרִים, וְלִמְרוֹת שֵׁישׁ לָנוּ
שְׁמוֹנֵה יְלָדִים אֲנוּ שׁוֹקְלִים לְהִתְגַּרֵּשׁ**

שאלה:

מאת משה ורחל: לכבוד הרב היקר, שלום ואחולי בריאות
איתנה.

אנו נשואים כחמש עשרה שנה, ויש לנו ברוך השם שמונה
ילדים. כל השנים לא הסתדרנו והיו בינינו חככים ומריבות,
ועד היום אנחנו חיים יחד בלי שמחה. אנחנו שוקלים
להתגרש, אך רצינו לשמע את דעתכם לפני הצעד הזה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה ורחל שיחיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

מאד מאד אני מבקש אתכם שתחוסו ותחמלו על ילדיכם ואל
תתגרשו, כי אם אתם מתגרשים אזי אתם הורגים את הילדים שלכם
והם ישארו יתומים חיים וכו' וכו', וגם ככה הם מבהלים ומבלבלים
מרב המריבות שיש ביניכם.

מה אמר לכם, חכמינו הקדושים אמרו (גיטין ז:): כל המגרש אשתו
ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות, ונשאלה השאלה: למה
דוקא המזבח מוריד דמעות? למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור,
השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות, כאומר:
"מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות", כי
בגרושין מי הקרבנות? הילדים! ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות,
כי יש עליו מספיק קרבנות, והוא לא צריך שביאו עליו עוד קרבנות,
ולכן אני מתחנן אליכם שתעשו כל מה שבידכם להשלים ביניכם,

וְתִדְוֹנוּ לְכַף זְכוּת אֶחָד אֶת הַשְּׁנַי, וְתִהְיוּ וְתִרְנִים אֶחָד לְשְׁנַי וְכוּ', וְכוּ',
 אֶל תִּלְכוּ רֹאשׁ בְּרֹאשׁ אֶחָד נֶגֶד הַשְּׁנַי וְכוּ', וְתִרְחֲמוּ עַל יַלְדֵיכֶם.

כָּל כֶּךָ כּוֹאֵב לְשִׁמְעַ שְׁזוּגוֹת רְבִים בֵּינֵיהֶם וְכֵן מִתּוֹכָחִים יוֹמֵם
 וְלַיְלָה, וּמְמַרְרִים לְעֲצָמָם אֶת חַיֵּיהֶם, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַסְּפוּר שְׁלוֹ
 וְכוּ', וְכָל צַד אוֹחֵז שֶׁהוּא צוֹדֵק וְהַצַּד הַשְּׁנַי לֹא צוֹדֵק וְכוּ', וְאִף אֶחָד
 לֹא שָׁם לֵב שְׁאֲנַחְנוּ כְּמוֹ דְגִים בַּיָּם, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מְכַל אָדָם (קִהְלַת
 ט) "כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ כַּדְגִים שְׁנֹאֲחֲזִים בְּמִצּוּדָה רָעָה
 וְכִצְפָּרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפֹחַ פֶּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעַת רָעָה כְּשִׁתְּפוּל
 עֲלֵיהֶם פְּתָאם", וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים דְּרָשׁוּ עַל זֶה (סְנֵהֲדִין פ"א:) מֵאִי
 דְכָתִיב (קִהְלַת ט) "כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ כַּדְגִים שְׁנֹאֲחֲזִים
 בְּמִצּוּדָה רָעָה?" מֵאִי מִצּוּדָה רָעָה? אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: חֻכָּה. וּפְרַשׁ
 רַש"י: שֶׁהוּא רַע וְחָלַשׁ וְקָטָן וְאוֹחֵז בּוֹ דְגִים גְּדוֹלִים פְּתָאוּם וְאִינוּ
 רוֹאֵה, וְאִינוּ דוֹמָה לְנֹאֲחֵז בְּרִשְׁתוֹת עַל יְדֵי מְאָרֵב וְתַחֲבוּלוֹת; הֵינּוּ
 אָדָם נִמְצָא בְּתוֹךְ הַיָּם הַסּוֹעֵר שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה וְכִמוֹ דְגִים שְׁנֹמְצָאִים בְּתוֹךְ
 הַיָּם וּבְכָל עֵת בָּאִים דִּיגִים וּמוֹרִידִים רִשְׁתוֹת לְתוֹךְ הַיָּם וּמוֹצִיאִים
 מִשֵּׁם דְגִים, כֶּךָ הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּכָל פֶּעַם פְּתָאוּם מוֹצִיאִים כְּמָה בְּנֵי
 אָדָם מְזַה הָעוֹלָם וְכוּ', וְאִף אֶחָד לֹא לוֹמֵד מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל מְזַה, שְׂזַה
 יְכוּל לְקָרוֹת גַּם לוֹ יוֹם אֶחָד וְכוּ', תְּמִיד נִדְמָה שָׂרָק לְזוּלַת זֶה קוֹרָה,
 אָבֵל לִי זֶה אִף פֶּעַם לֹא יִקְרָה וְכוּ', וְלִכֵּן מִחֻמַּת קִטְנוּת הַדַּעַת וְהַמְחִין
 הָאֵלוֹ אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ רְבִים בֵּינֵיהֶם, וְלֹא מִסְתַּדְרִים יַחַד, עַד שֶׁמִּתְגַּרְשִׁים,
 וְרַחֲמֵנוּת גְּדוּלָה עַל הַיְלָדִים שֶׁהֵם נִשְׁאָרִים יְתוּמִים חַיִּים וְכוּ', וְהֵם
 צָרִיכִים לְסִבֵּל כָּל הַחַיִּים, כִּי אִם הַהוֹרִים מִתְגַּרְשִׁים זֶה נִשְׁאָר צִלְקַת
 עַל הַיְלָדִים לְמִשָּׁךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְלִכֵּן אֲנִי מֵאֵד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם וּמִתְחַנֵּן
 לְפָנֵיכֶם, אֵל תַּעֲשׂוּ אֶת הַשְּׁטוֹת הַזֶּה, וְאֵל תִּתְגַּרְשׁוּ בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפְּן,
 רַק תִּשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם כִּי אֵין טוֹב מְשֻׁלוֹם, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (עֵיזָיון פָּרָק ג')
 לֹא מִצָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מִחֲזִיק בְּרֻכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא הַשְּׁלוֹם,
 שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים כ"ט) "הַיְוִ"ה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן הַיְוִ"ה יִכְרֹךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם".

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתכניסו את הדבורים האלו בתוך לבכם שכתבתי את זה עם דם לבי ולא עם דיו.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסא.

מה דעתכם בענין נסיעה לבקור במחנות ההשמדה כגון אושוויץ וכדומה?

שאלה:

סאת חיים צבי: שלום לכבוד הרב שליט"א.
מה דעתכם בענין נסיעה לבקור במחנות ההשמדה כגון אושוויץ וכדומה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים צבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מספר שהבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו נסע פעם עם תלמידיו בעגלה עם הבעל עגלה שלו שהיה גוי בשם אלכסי, ופעם בעברם דרך יער, פתאום נודעו הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו מאד מאד, והתלמידים מאד מאד התפלאו מה זה ועל מה זה? אחרי שנסעו כבדת דרך אמר הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו לבעל עגלה לעצר, ועצר הבעל עגלה וירד הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו ושאל את הבעל עגלה: "אלכסי, תגיד לי את האמת - מה חשבת?" והזכיר לו את המקום איפה שהוא נודעו מאד. התחיל אלכסי לבכות ולבקש סליחה שעוד פעם לא יחשב דברים כאלו, ולא יעלה על דעתו דברים כאלו. אבל הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן

עלינו לא מניח אותו ואומר לו "תגיד לי מה חשבת!" ובאין בריה
הצרך לומר לו - "חשבת שמי יתן אם היה לי עכשו סכין גדול
הייתי דוקר אותך ואת כל התלמידים", והמשיך לבכות שימחל לו על
מחשבה כזו, כי הרי הוא הבעל עגלה הנאמן שלו, ואף פעם לא עשה
לו שום רע, אלא שרת אותו בכל כחו במסירות נפש וכו'. והתלמידים
כלם התפלאו מאד מאד על דבר זה, ענה ואמר להם הבעל שם טוב
הקדוש זכותו יגן עלינו: במקום שהוא נהרג יהודי ועדין דמו תוסס
שם, ונברא שם מלאך משחית שכל מי שעובר שמה הוא מסכן את
עצמו, [והספור הזה ידוע ומפרסם בין צדיקים].

ועל סמך זה אמר הרב הקדוש מסאטמאר זכותו יגן עלינו בעל
"דברי יואל": מה במקום שהרגו רק פעם אחת יהודי נברא שמה
מלאך משחית והמקום מסכן וכו', על אחת כמה וכמה במקום הארור
הזה שנקרא אושוויץ שבו הרגו ורצחו חנקו ושרפו למעלה ממיליון
וחצי יהודים במיתות משונות מיתות אכזריות, על אחת כמה וכמה
שיש במקום הזה סכנה גדולה מאד, ולכן דעתו שלא לנסע לשמה,
ובפרט שבאים שמה תירים בקלות ראש וכו' וצחוק ופטפוטי דברים
בטלים וכו', ונעשה המקום הזה מקום תירות וכו', בודאי לא כדאי
לנסע שמה, כי קול דמי הקדושים צועקים על האדמה, ומבקשים
נקמה מהרוצחים הארורים שהרגו אותם שם בכל מיני מיתות משונות
ואכזריות.

הרי שלך לפניך דעת תורה שלא כדאי לנסע לשם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזכה כבר לראות במו עינינו בנקמת
דם מיליונים מאחינו בני ישראל שנהרגו ונרצחו ונחנקו ונשרפו על
קדוש השם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסב.

**אמרתם לי שסגלה לבטל את כאבי הראש זה להתמיד
במשניות. מה הכוונה?**

שאלה:

מאת אלימלך: לכבוד הצדיק.
הייתי אצלכם בקבלת קהל, ואמרתם לי שאלמד משניות וזה
יעביר לי כאבי הראש מהם אני סובל, אף לא הבנתי האם
התכוונתם שעלי להוסיף על ההספק היומי שלי שהוא ח"י
פרקים או להמשיך כף. אשמח לתשובה, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלימלך גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (עירובין נ"ד.) חש בראשו - יעסק בתורה,
שנאמר (משלי א' ט') "כי לזית חן הם לראשך"; ולכן תמשיך ללמד ח"י
פרקים משניות בכל יום, ובזכות זה תהיה לך רפואה שלמה.
מלבד זאת תלמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום מפרשת השבוע,
שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ח.) לעולם ישלים אדם פרשיותיו
עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, שכל המשלים פרשיותיו עם
הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו; ומוכא בשלחן ערוך (ארח חיים סימן
רפ"ה סעיף ג') מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור; וכתב רבנו יונה
"ויש בני אדם שנוהגים לקרות מעט בכל יום ויום מהשבוע ומסיימים
בשבת", וכתב המשנה ברווה (שם) בספר מעשה רב כתב בהנהגת
הגר"א, שהיה נוהג תכף אחר התפלה בכל יום לקרא מקצת מהסדרה
שנים מקרא ואחד תרגום ומסיים בערב שבת. ומי יתן שתזכה ללמד
בכל יום דף גמרא בסדרת דף היומי שאין למעלה מזו, ואל תסתכל

שְׁאֲתָמוּל לֹא לְמַדְתָּ אֶת הַדָּף וְכוּ', וּמִי יוֹדֵעַ אִם מְחַר תּוּכַל לְלַמַּד אֶת הַדָּף וְכוּ', רַק תִּהְיֶה חֹזֵק לְלַמַּד הַיּוֹם אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי שֶׁשִּׁיף לְהַיּוֹם, וְכִּי תִהְיֶה בְּטוּחַ שְׂכָל יוֹם לְמַדְתָּ מִקְרָא מְשֻׁנָּה וּגְמָרָא, שֶׁזֶה עֵקֶר הַעֲשִׂירוֹת שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת ק"כ). "וּבְבֵיתִי אֵין לְחֵם וְאֵין שְׂמֵלָה" - שֶׁאֵין בְּיָדֵי לֹא מִקְרָא וְלֹא מְשֻׁנָּה וְלֹא תִלְמוּד; הֵינּוּ כִּי אֵין עוֹד עֲנִיּוֹת לְאָדָם כְּמוֹ שֶׁלֹּא לוּמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא מְשֻׁנָּה וּגְמָרָא שֶׁזֶה מִבִּיא רְפוּאָה עַל כָּל הַגּוּף, כְּמֵאמָרָם ז"ל (עִירוּבֵיין נ"ד) חָשׁ בְּכָל גּוּפוֹ - יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (מְשַׁלֵּי ד' כ"ב) "וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא".

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשֵׁר לִי תְמִיד בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת וְתִהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד.
הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רסג.

**הָאֵם כְּשֶׁאֵנִי מְדַבֵּרֶת עִם הַשֵּׁם אֶפְלוּ רַק כְּפֹה דְקוֹת זֶה
גַּם נִקְרָא הַתְּבוּדוֹת?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֶפְרַת: הָאֵם כְּשֶׁאֵנִי נִמְצָאת בְּמִשְׁבֵּר וְאֵנִי בּוֹכָה וּמְדַבֵּרֶת
עִם הַשֵּׁם אֶפְלוּ רַק כְּפֹה דְקוֹת זֶה גַּם נִקְרָא הַתְּבוּדוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר בְּהַר, ה' אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֶפְרַת תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵת לֹא יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעַר מַה זֶה לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶפְלוּ כְּפֹה דְקוֹת, כִּי כָּל דְבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה עוֹשֶׂה
רַעַשׁ בְּשָׁמַיִם, וּמִכָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן כְּשֶׁמּוֹרִידִים גַּם דְּמַעוֹת זֶה שׁוֹבֵר

את כל המנעולים הסגורים, כמאמרם ז"ל (בבא מציעא נ"ט). אמר רבי אלעזר: מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר (איכה ג' ח) "גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתִי", ואף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו, שנאמר (תהלים ל"ט י"ג) "שמעה תפלתִי הוי"ה ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש"; מה זאת אומרת ששערי תפלה ננעלו? אלא מרב צרות ויסורים שבני אדם סובלים וכו' וכו', ועוברים עליהם משברים וגלים וכו', על ידי זה אין להם אמונה בעצמם וכו', ולכן לא מתפללים להקדוש ברוך הוא, כי נדמה להם שהכל נעול וסגור לפניהם וכו', אבל אם בוכים להקדוש ברוך הוא, אז נפתח הלב לשפך את כל הצרות שלו לפניו יתברך.

ולכן מאחר שעובר עליך עכשו משבר גדול מאד, תצאי לטייל באיזה מקום שאין שמה בני אדם, או תלכי לחדר שאין שמה אף אחד ותתחילי לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ותספרי לו בדיוק מה שקורה לך וכו', ואת לא יכולה לתאר מה זה גורם בכל העולמות כלם, ואם תהיי חזקה בזה אזי תראי ישועה גדולה ונסים נגלים, ואת המתנה הזו קבלנו מרבנו ז"ל, ומשיח צדקנו יכניס את זה בכל העולם בלו, כמו שכתוב (צפניה ג' ט) "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה לעבדו שכם אחד", ואל תסתכלי על זה שבהתחלה יהיה נדמה לך שאף אחד לא שומע אותך וכו' וכדומה כל מיני דמיונות שיעלו לך בראש וכו', אל תאמרי כן, כי כל דבור ודבור שרק מדברים עמו יתברך זה מהפך עולמות, וחבל מאד שבני אדם לא מציתים את רבנו ז"ל ולא מתנהגים כן, אלא הולכים אל פסיכולוגים ופסיכיאטרים למיניהם וכו', ועוד משלמים המון כסף וכו', וספק גדול אם יוכלו לעזור וכו', אבל הקדוש ברוך הוא תמיד נמצא ואין בלעדיו נמצא, וכל דבור עושה רשם בכל העולמות.

אשרי מי שאינו מטעה את עצמו ומצית את רבנו ז"ל ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסד.

**אני מטפלת נפשית וגם בעלי סובל מהתפרציות כעס.
מה אפשר לעשות?**

שאלה:

מאת ממי: אני נשואה כבר כמעט שש שנים, וכבר לפני החתונה ראיתי שבבעלי נוטה להתפרציות כעס גם ברחוב, אף העלמתי עין מזה כי רציתי מאד להתחתן. אני מטפלת נפשית ומאד קשה לי, וגם ענין הפריון קשה כי יש לבעלי בעיה גנטית וצריכים לעשות טפולים שגורמים הרבה מתח ולחץ שלא בריאים לי בכלל. מה לעשות?
לפעמים עולות לי מחשבות על גרושין, אף אני מפחדת שאם אתגרש אולי אהיה חולה נפשית ואקבל מזה משבר. אפשר לעצתך, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל ממי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שעקר ההצלחה בחיי הנשואין זה כששניהם שמחים ועליונים, הינו הבעל והאשה, ויכול להיות שפעם הבעל נמשך אחר עצבות ומרירות וכו' והתפרציות של כעס וכו', ולהפך, יכול להיות שפעם שהאשה נמשכת אחר עצבות ומרירות וכו' והתפרציות של כעס וכו', כי סוף כל סוף אנחנו בני אדם בשך ודם שבאים מטפה סרוחה וכו' וכו', ולכן החוב על הצד שכנגד שנמשך אחר הדכאון והכעס וכו', לחזק ולעודד ולשמח את הצד השני וכו'. ולכן יצן שבעלך נמשך להתפרציות של כעס וכו', אזי את מכרת לחזק אותו ולשמח ולעודד אותו וכו' וכו', כי זה מה שחסר לו, הוא

לא קבל אף פעם מחמאות בבית ותמיד השפילו אותו וכו', ולכן תהיי פקחית ותשמחי את בעלך עם הכל, ותראי איך שהכל יתהפך לטובה שבזמן קצר יהיו ביניכם שלום ואהבה והבנה הדדית כזו שמעולם לא ידעת דבר כזה, והכל תלוי בך איך שאת תחזקי ותעודדי ותשמחי אותו.

אני יודע שזה מאוד קשה לך וכו', כי גם לך יש את הבעיות שלך וכו', עם כל זאת זה הרבה יותר קל מאשר חס ושלום להתגרש, שאז תהיי אבודה לגמרי וכו', ולכן למה לך להתגרש, אדרבה, תצייתי אותי ותשלימי עם בעלך, ותראי לחזק אותו ולדבר אתו דבורי אהבה, ותגלי לו את פנימיות לבבך שאת אוהבת אותו וכו', ובזכות זה הקדוש ברוך הוא יתן לכם פרי בטן, רק אל תדאגו ואל תכנסו בלחץ.

זכרו היטב פי (סוטה יז) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאוד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

מי יתן שתבדקו את מזוזות ביתכם אם הן כשרות, כי כל הצרות שבאות בבית זה רק מחמת שיש מזוזות פסולות, ולכן תקפידו מאוד לבדק את המזוזות, והקדוש ברוך הוא ימתיק מכם את כל הדינים על ידי פלא עליון, וישרו ביניכם שלום ואהבה גדולה מאוד מאוד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסה.

אני לוקחת כמה סוגים של כדורי הרגעה. האם זה מסכן להכניס להריון במצב כזה?

שאלה:

מאת אמונה: שלום לכבוד הצדיק ורפואה שלמה. אני לוקחת שלשה סוגים של כדורי הרגעה, ועכשו הוסיפו לי עוד כדור להפרעת קשב וריכוז. האם זה מסכן להכניס להריון במצב כזה? בבקשה תברכו אותי לרפואה שלמה ושלא יהיו לכדורים תופעות לוואי. תודה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אמונה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתייעץ עם הרופא שלך כי עם כדורים לא משחקים וכו', ואסור לקחת שום תרופות בלי רופא ממחה, ומכל שכן כשלוקחים תרופות צריכים מאד מאד לשמר מהריון, וזה צריך להיות רק בהתר של רופא ממחה, ואל תקחי את זה בקלות.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתהיה לך רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ותשתדלי לומר את התפלה הזו בכל יום:

תפלה לחולה מרבי אליעזר פאפו זכותו יגן עלינו בעל "פלא

יועץ"

רבנו של עולם! יודע אני כי במשפט יסרתני לטוב לי לכפרת עוונותי, על כן איני בועט ביסורים חס ושלום, אדרבה, אני שמח בהם ומקבלם באהבה, אך צר לי מאד על רב קצורי

בְּעִבּוּדְתָךְ מִחַמַּת הַיַּסּוּרִין, וְעַל כֵּן אֲנִי מוֹכֵן לְהִתְעַסֵּק בְּרִפּוּאוֹת
כְּדֵי שְׂיִהְיֶה גּוֹפִי בְּרִיא וְחֹזֵק לְעִבּוּדְתָךְ, כִּי אַתָּה נֹתֵת רְשׁוּת לְרוֹפֵא
לְרִפְאוֹת, כַּאֲשֶׁר הוֹדַעְתָּנוּ עַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, וְאוֹלָם
עֵינֵי תְלוּיֹת אֵלֶיךָ כִּי יִדְעֵתִי שְׂרִפּוּאֹתַי אֵינָה אֶלָּא בְּיָדְךָ, עַל כֵּן
אֲנִי מִפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ שֶׁתִּזְמִין לִי הַרוֹפֵא וְהַרְפּוּאוֹת הַצְּרִיכִים
לִי בַּעַת וּבְעוֹנָה הַזֹּאת, וְתִרְפְּאֵנִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ כָּל חוֹלֵי
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף, כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן
וְנֶאֱמָן אַתָּה. בְּרוּךְ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי, וְאֵל
תְּבוֹא בְּמִשְׁפָּט אֶת עֲבָדֶיךָ וְאֵל תְּדִינֵנִי כְּמַעֲלִי, וְאֵל תְּמוֹד אֵלֵי חִיקֵי
כְּפַעֲלִי, אֲנָא יְהוָה לֹא תִכְלֹא רַחֲמֶיךָ מִמְּנִי, חֲסִדְךָ וְאַמְתָּךְ תְּמִיד
יִצְרוּנִי, אֵל נָא רְפֵא נָא לִי בְּעִבּוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, אֵל תִּפְּן לְרַשְׁעֵי וְאֵל
תִּתְעַלֵּם מִבְּקִשְׁתִּי, כִּי לֹא עַל צַדִּיקְתִּי אֲנִי מִפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ כִּי
עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים.

עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וּלְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
אֲבֹרְהֵם יִצְחָק וְיַעֲקֹב עֲבָדֶיךָ, וּלְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יוֹסֵף וְדָוִד,
וּלְמַעַן כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים זְכוֹתָם יִגַּן עָלֵינוּ, וְתֵן שָׂכָר טוֹב
לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֲלַקְנוּ עִמָּהֶם, אִם לֹא בְּזְכוֹת,
אֲזִי בְּרַחֲמִים. יְהִיו לְרַצּוֹן אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיּוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי
וְגֵאֲלֵי, אָמֵן כֵּן יְהִי רַצּוֹן.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רסו.

**הָאֵם זֶה נֶכּוֹן שֶׁהַשְּׂמוֹת בְּשֵׂרֵשׁ א.ו.ר. הֵם רוֹחֲנַיִים מְדִי
לְעוֹלָם הַזֶּה וְגוֹרְמִים בְּעִיּוֹת?**

שְׂאֵלָה:

מַאת אוּרִי: לְכַבּוֹד הַרַב הַגָּאוֹן שְׁלוֹם רַב.

שמי אורי (עם חולם ב-א'), ורציתי לדעת האם יש צורך להוסיף שם נוסף לשמי מאחר ושמעתי שהשמות בשרש א.ו.ר הם רוחניים מדי לעולם הזה ולכן יש עכובים למי שקוראים בשמות אלו. מה דעת כבוד הרב? ואיזה שם להוסיף? תודה וכל טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אורי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אל תשנה את השם שלך, כי השם אורי זה שם קדוש מאד, כי אורי היה אבי בצלאל, כמו שכתוב (שמות ל"א ב) "בצלאל בן אורי", ולכן תשאיר עם השם הזה.

וזכר גם זכר אשר צריכים לשמר מאד איזה שם נותנים לילדים, כי כפי השם כך נמשכים נשמת ומזל הילדים, ולכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחר אחד משמות האבות והאמהות הקדושים או הנביאים והנביאות וכו', שם תנ"כי, כמוכא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו (נעם אלימלך - במדבר) שהשם יתברך ברוך הוא גזר בכריאת העולם שיהא כך וכך שמות ראובן וכך וכך שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שיהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם כן צדיק מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

ולכן תשאיר עם השם שלך, והקדוש ברוך הוא יאיר לך את המזל ותהיה תמיד שש ושמיח ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסז.

**אני לוקח כדורי הרגעה, ולא יודע מה לעשות בפורים
בענין מצות שתית יין. האם לשתות יין או לא?**

שאלה:

מאת יצחק: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש.
קדם כל, תודה על כל הטובות והלמודים הנפלאים שאתם
מלמדים אותנו.
אני לוקח כדורי הרגעה, ולא יודע מה לעשות בפורים בענין
מצות שתית יין. האם לשתות יין או לא? יישר כח.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה אל תדאג מה שיהיה בפורים וכו', אתה צריך לדאג על
הבריאות שלך, ולכן אם אתה לוקח כדורים להרגעה תשתה לקדוש
ולהבדלה רק מיץ ענבים, ולא יין שיש בזה אלכוהול וזה מסכן מאד
עם התרופות.

רק תשתדל מאד מאד להיות תמיד בשמחה כי רבנו ז"ל אמר
(לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אמרו שכל המחלות
והחלאים רעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה, ולכן צריכים
להתאמץ ביותר שאת וביתר עז להיות בשמחה, כי השמחה היא
רפואה לכל, ולהפך - העצבות והמרה שחורה זה מביא לאדם את כל
המחלות, ולכן תכריח את עצמך להיות בשמחה, וחכמינו הקדושים
אמרו (תנחומא שמיני) אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח
היום שמח למחר, ולכן ראה לחטף שמחה ולהיות תמיד בשמחה,
ועל ידי זה תמשך עליך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסח.

**האם כשאני משתתף בשעור גמרא אני צריך לומר
ביחד עם המגיד שעור את הדף או שמספיק שאקשיב
להסברים?**

שאלה:

מאת משה: תודות לכם אני גורס בכל יום דף גמרא. לאחרונה הצטרפתי לשעור יומי בגמרא, ויש לי שאלה: האם כשאני בשעור אני צריך לומר ביחד עם המגיד שעור את הדף גמרא או שמספיק שאקשיב להסברים שלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בחר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שזוכה ללמד בכל יום דף גמרא בסדרת דף היומי, כי דף גמרא ליום זה חיות לנפש, ואשרי מי שחוטף בכל יום דף גמרא אפלו בגרסא, ואין לתאר ואין לשער את המעלה הנוראה הזו של למוד דף גמרא ביום, והרב הקדוש רבי שלמה מזעוויל זכותו יגן עלינו אמר: כשאדם אינו לומד כל יום דף גמרא, הפנים שלו נעשות צורה של חיה ובהמה וכו'.

מה טוב ומה נעים לשמע שעור אצל מגיד שעור, ומספיק רק לשמע, כי בזה ששומעים זה עקר הלמוד, ואם אתה רוצה אתה יכול לחזור לעצמך אחר כך את הדף ששמעת בשעור אצל המגיד שעור.

מה אמר לה, אי אפשר להסביר מה זה ללמד בכל יום דף גמרא, כי כל זמן שאדם חזק ללמד בכל יום דף גמרא, זה ישמר אותו מכל רע, וחכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין כ"ה) במחשכים הושיבני כמתי עולם - אמר רבי ירמיה: זה תלמודה של בכל; ולכאורה איך יכולים לומר על תלמוד בבלי את הלשון הזה "שהושיבני בחשך כמתי עולם"? אלא הפרוש הוא אחרת - דיקא מחמת שאנחנו נמצאים בגלות מרה מאד שחשך לנו ולא אור, והושיבו אותנו במחשכים, ואנחנו נדמים בגלות כמו מת, מה יכול להחיותנו? על זה אמר רבי ירמיה: זה תלמודה של בכל, הינו ללמד הרבה תלמוד בבלי.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רי"ד) שהקלפה המחטאת את העולם בכל מיני לכלוף נקראת לילי"ת, שעולה כמספר תלמודה, ועל ידי למוד תלמוד מבטלים אותה לגמרי, והשם של הקלפה נקרא על שם יללה - שאדם מילל מרב צער ומרירות שעוברים עליו ומאבדים לו את הרצון לשוב אליו יתברך, וכן נקרא על שם יללה, שאז הוא זמן חשך, ועל ידי למוד תלמוד מאיר לו היללה בסוד (תהלים קל"ט) "ולילה כיום יאיר", ולכן אשרי מי שלומד תמיד גמרא שהיא תלמוד, שעל ידי זה יאיר לו אפלו בגלותו המרה, ויאיר עליו מלך הכבוד אורו יתברך.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רסט.

**מה אני יכול לעשות כדי לטהר את גופי ונשמת
מהלכלוך הרוחני שדבק בי?**

שאלה:

מאת פנחס: את חטאי אני מזכיר היום - יש לי מחשבות של כפירה וקשיות על דברי חז"ל, ואני יודע שזה מחמת עוונותי המרבים שפגמתי בנעורי. מה אני יכול לעשות כדי לטהר את גופי ונשמת מהלכלוך הרוחני שדבק בי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בחר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל פנחס נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם יש לך קשיות על דברי חכמינו הקדושים, נמצא שנפגמה לך האמונת חכמים, וכשאין אמונת חכמים אין אמונה בהקדוש ברוך הוא, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח) על הפסוק (שמות י"ד) "ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו" - אם במשה האמינו קל וחסר בהוי"ה? בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם; ולכן אם אדם אין לו אמונת חכמים סימן שאין לו אמונה גם בהקדוש ברוך הוא.

ולכן התקון שלך שתתחיל לגרס את כל הש"ס, הינו שתתחיל ללמד שעור בגמרא כסדרן בלי רש"י ותוספות, רק לגרס את הגמרא לבד מהתחלת ברכות, וכשתסיים תתחיל שבת, וכשתסיים תתחיל עירובין וכו' וכו', וכך תזכה לומר ולגרס את כל הש"ס, וזה ישרף ממך כל הקלפות שבראת מעוונותיך המרבים, כי למוד גמרא מכלה ומבער את הקלפות מן האדם, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ו:) גמרא גמור זמורתא תהא; ופרשו צדיקים "גמרא גמור" - אם

תלמד גמרא, אזי "זמורתא תהא" - מלשון לומר את כל העריצים וְלִהְיֶה אֶת כָּל הַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה, שְׂזוּ נִשְׁמַת הָאָדָם, כִּי אִם אָדָם לֹוִיֵד הַרְבֵּה גַמְרָא, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְכָרִית מִמֶּנּוּ אֶת הַקְּלָפוֹת וְהַמְשַׁחִיתִים שֶׁבְרָא מַחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו.

וְאֵל תִּקַּח אֶת זֶה בְּקִלּוֹת, כִּי אֲנִי מְכָרְחָ לְהַגִּיד לָךְ כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא בַר מִיָּנָה הוּא בּוֹרֵא קְלָפוֹת וּמְשַׁחִיתִים סְבִיבוֹ, שְׁלֵא נִרְאִים בְּעֵינַי הַגְּשָׁמִית, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵכּוֹת ו.) תִּנְיָא אַבָּא בְּנִימִין אוֹמֵר: אֲלֵמְלִי נִתְּנָה רְשׁוּת לְעֵינַי לְרֵאוֹת אֵינן כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְעַמֵּד מִפְּנֵי הַמְּזִיקִין. אֵינָהוּ נְפִישֵׁי מִיָּנָה וְקִימֵי עַלְן כִּי כְּסֵלָא לְאוּגִיָּא. אָמַר רַב הוּנָא: כָּל חַד וְחַד מִיָּנָה אֲלָפָא מְשַׁמְּלִיָּה וְרַבְבְּתָא מִמִּינִיָּה; וְזֶה הֵם אֵלוֹ הַקְּלָפוֹת? אָדָם יְכוּל לְהַרְגִישׁ אֶת זֶה עִם הַמְּחַשְׁבוֹת הַמְּבַהֲלוֹת וְהַמְּבַלְבְּלוֹת שְׁלוֹ וְכוּ', וְכֵן הַמְּרִירוֹת וְהַעֲצָבוֹת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁמְסַבְּבִים אוֹתוֹ וְכוּ', כִּי אָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּדְכָאוֹן וְעֲצָבוֹת עֲמָקָה, וְכֵן הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, כָּל זֶה בָּא מִרוּחוֹת וְקְלָפוֹת שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ בוֹ וְכוּ', וְאֵף שֶׁאֲנָשִׁים צוֹחֲקִים מְזֵה וְאוֹמְרִים שֶׁאֵין דְּבַר כְּזֶה שְׁדִים וְרוּחוֹת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת שֶׁיִּבְחָנוּ בְּעֲצָמָם מְדוּעַ פְּתָאוֹם הֵם מְבַהֲלִים וּמְבַלְבְּלִים וְכוּ', וּפְתָאוֹם נִכְנָסִים בְּלַחֲץ וּבְדְכָאוֹן פְּנִימֵי וְכוּ', פְּתָאוֹם נּוֹפְלוֹת לָהֶם מַחְשְׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאִפְיָקוֹרְסוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ וְעַל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ', מִמָּה זֶה נּוֹבֵעַ? אֲזִי בְּכָל מְקוֹם שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְזַכְּרִים "רוּחַ רָעָה", מְפָרֵשׁ רִשׁוּי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת לְבַד בַּחֲשֵׁךְ וְכוּ', אוֹ שֶׁנִּכְנָסוֹת בּוֹ מַחְשְׁבוֹת לְהִתְאַבֵּד וְכוּ', אוֹ שֶׁמִּתְחִיל לְרוּץ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיפָה הוּא רֵץ וְכוּ', וְזוֹ מְצִיאוֹת וְעֲבֹדָה קְיָמָה, וּמֵאִיפָה זֶה בָּא? מַחְטָאִים שֶׁאָדָם חוֹטֵא, וּמְזֵה בָּאִים כָּל הַסְּפָקוֹת וְהָאֵי וְדָאוֹת וְכוּ', וּמְזֵה מְרַגְּשִׁים מְבַהֲלִים וּמְבַלְבְּלִים וְכוּ' וּמְלָאִים סְפָקוֹת וְכוּ', וְזֶה מְאֹד מְאֹד מְצַעַר אֶת הָאָדָם שֶׁנִּכְנָס בְּזֶה, וְזוֹ הָאֵמֶת הַבְּרוּר לְמֵי שְׁמוּדָה בְּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים.

וְלָכֵן הַתְּקֵנָה - קֵדָם כָּל לְגֵרָס פַּעַם אַחַת אֶת כָּל הַשֵּׁס אֲפֵלוּ בְּלֵי רִשׁוּי וְתוֹסְפוֹת, וְלֹא לְהִסְתַּפֵּל מֵה שֶׁאֲחָרִים צוֹחֲקִים מְזֵה, כִּי

אתה מכרח להציל את נפשה, ורַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רי"ד) שְׁהַקְלֵפָה הַמְחַטֵּאת אֶת הָעוֹלָם בְּכָל מִינֵי לְכוּף נִקְרֵאת לִילִי"ת, שְׁעוֹלָה כַּמְסַפֵּר תִּלְמוּדִי, וְעַל יְדֵי לְמוּד תִּלְמוּד מְבַטְלִים אוֹתָהּ לְגַמְרִי, וְהַשֵּׁם שֶׁל הַקְלֵפָה נִקְרָא עַל שֵׁם יִלְלָה - שְׁאָדָם מִיִּלָּל מֵרַב צַעַר וּמְרִירוֹת שְׁעוֹבֵרוֹת עָלָיו, וְעַל כֵּן שְׁאָבֵד לוֹ אֶת הָרִצּוֹן לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן נִקְרֵאת עַל שֵׁם לִילָה, שְׁאָז הוּא זְמַן חֹשֶׁךְ, וְעַל יְדֵי לְמוּד תִּלְמוּד מְאִיר לוֹ הַלִּילָה בְּסוּד (תהלים קל"ט) "וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר", וְלִכֵּן אֲשַׁרֵּי מִי שְׁלוֹמֵךְ תְּמִיד גְּמְרָא שֶׁהִיא תִּלְמוּד, שְׁעַל יְדֵי זֶה יֵאִיר לוֹ אֶפְלוֹ בְּגִלוֹתוֹ הַמְּרָה, וְיֵאִיר עָלָיו מִלֶּךְ הַכְּבוֹד אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ.

אָנִי מְאֹד מְקוּוֶה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתְּצִיֵּת אוֹתִי וּתְפַטֵּר מִכָּל אֵלוֹ הַמְחַשְׁבוֹת הַמְטְרִידוֹת אוֹתָךְ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' ער.

לְאִיזוֹ צְדָקָה אָנִי צָרִיךְ לְתוֹם כְּדֵי שְׁאֲזַכֶּה לְקַבֵּל אֶת הַיְשׁוּעָה שְׁלִי וְאֶמְצָא סוּף סוּף אֶת הַזּוּג שְׁלִי?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת בְּנֵי־מִין: לְכַבוֹד קְדוּשַׁת מוֹהֲרָא"ש, שְׁלוֹם וּבְרָכָה. שְׁמִי בְּנֵי־מִין, וְאָנִי בַּחֲרוֹר רֶוֶךְ בֶּן אַרְבָּעִים. מִזֶּה שָׁנִים אָנִי נוֹסֵעַ לְאוֹמֵן וּמְבַקֵּשׁ עַל זְוָג, אָנִי מְבַקֵּשׁ בְּרִכּוֹת מֵהַרְבֵּה צְדִיקִים וְאֶפְלוֹ הֵייתִי בְּקִבְלַת קֹהֵל אֶצְלָכֶם, אֲךָ עֲדִין לֹא זָכִיתִי. אָנִי לֹא בִּרְרָן חֲלִילָה, וְכִשְׁרִצִּיתִי מִיִּשְׁהִי מְאֹד הִיא לֹא הֵייתָה מְעַנִּינָת. אָבִי נִפְטָר בַּחֲדָשׁ תַּמּוּז הַשָּׁנָה וְאָנִי רוֹצֵה מְאֹד לְהִתְחַתֵּן וּלְשַׁמַּח אוֹתוֹ. אָנִי קוֹרָא עַל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁל הַתּוֹרָמִים לְבֵית הַתְּבַשִּׁיל וּלְקַפַּת 'קֶרֶן הַצְּדִיק', וּבְרִצּוֹנִי לְשַׁאֵל: לְאִיזוֹ צְדָקָה

אני צריך לתרם כדי שאזכה להקבל את הישועה שלי ואמצא
 סוף סוף את הזוג שלי?
 תודה רבה על הכל, בנימין.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל בנימין נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדקה חלק ב' סימן י"ד) יש תפלות
 שאינם נתקבלים למעלה אלא עד שנותנים כל כך מעות לצדקה כפי
 מספר האותיות של התפלה השיך לזה הדבר, למשל כשמתפלל אלו
 התבות "תן לי בנים" צריך לתן צדקה כמספר אותיות "תן לי בנים";
 וכן הוא בכל דבר שאדם צריך, שיתן צדקה כפי מספר הדבר שצריך,
 ולכן תתן בכל יום צדקה כמספר אותיות "תן לי בת זוג", וזה יכול
 להיות גם עם פרוטות אם אין לך כסף גדול, וזה יוצא תשעה שקל
 ושמונה אגורות, ותפריש את זה לקפת צדקה "קרן הצדיק". תעשה
 ככה ארבעים יום וכן תאמר את התפלות שבקנטרס "מציאת הזוג"
 ארבעים יום ותראה שיהיה לך נסים גדולים, ותזכה למצא את בת
 זוגך, העקר לא להתיאש מן הרחמים בשום פנים ואפן, כי כך אמרו
 חכמינו הקדושים (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה - יחזור
 ויתפלל, שנאמר (תהלים כ"ז י"ד) "קנה אל הוי"ה חזק ויאמץ לבך וקנה
 אל הוי"ה", כי בודאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא
 מתעייפים בתפלה, אזי רואים ישועות גדולות, כי מה שתפלה פועלת
 שום דבר בעולם לא יכול לפעל.

העקר שבכל העקרים שלא תהיה בררן בשום פנים ואפן,
 אלא את השדוף הראשון שיציעו לך תקח לשם שמים, כי חכמינו
 הקדושים אמרו (יבמות ג.) נחית דרגא נסיב איתתא; אתה צריך לרדת
 מדרגה ואז תמצא את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן

וכו', ולא מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', וחושב לעצמו: "אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו?", או "אני הכי חכם והכי יפה והכי משכיל וכו', אקח את זו?" והוא מסתובב ומחפש את הבת זוג שלו כפי הדמיון שנקנס בו כאלו מי יודע מה הוא, והוא רוצה שיבוא אליו זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה הוא מחפש וכו' ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבבי שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הפחור מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך הוא לא קולט שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופס את עצמו רואה שהוא כבר בגיל ארבעים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא - תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג שתתאים לך.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתצית, ותהיה לך הצלחה גדולה מאד במציאת הזוג.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רעא.

**יש לי עסק טוב, אך אני שוקל לעשות הסבת מקצוע.
מה הצדיק מציע לי לעשות?**

שאלה:

מאת אלי: שלום לכבוד הרב.

אני בחור רווק בן שלשים, לא כל כך מחבר לדת, והדבר היחיד שמחזק אותי זה הקנטרסים והחוברות שמחלקים לי - תמיד מגיע אלי בדיוק מה שאני צריך!
יש לי עסק של יבוא קוסמטיקה מחוץ לארץ, ואני גם זכנין

שֶׁל חֲבֵרָה מְפָרֶסֶמֶת בְּטִלְוִיזְיָה. הַאֵם כְּדַאי לִי לַעֲשׂוֹת הַסֵּבֶת
מִקְצוֹעַ לַתְּחוּם שֶׁל הָעֵבֶרֶת כְּסָפִים בְּעוֹלָם? מָה הַצְּדִיק מְצִיעַ
לִי לַעֲשׂוֹת בְּעִנְיָן הַזֶּה?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַר, ה' אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֵלֵי נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

תִּשְׁתַּדֵּל לְהִנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִסְבִּיר לְבֶן
אָדָם אֶת מַעַלְת מִצְוֹת תְּפִלִּין, וּמַעַלְת הָאָדָם שְׁמִנִּיחַ תְּפִלִּין, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִנְחוֹת מ"ד). כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין מֵאַרְיֵף יָמִים, וְזֶה
יִקְשֶׁר אוֹתָךְ אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶה לּוֹקַח בְּסוּף הַכֹּל כְּמָה דְקוֹת
לְהַלְבִּישׁ אֶת הַתְּפִלִּין וְלִקְרֹא אֶת הַפְּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל הַיְי"ה
אֱלֹהֵינוּ הַיְי"ה אֶחָד: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְאַתָּה לֹא
יְכוּל לְתַאֵר מַה זֶה יַעֲשֶׂה לָךְ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת - זֶה יִקְשֶׁר אוֹתָךְ
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִשְׁמַר אוֹתָךְ מִכָּל רַע, כִּי בְּעֵתִים הַלְלוּ צְרִיכִים שְׁמִירָה
גְּדוּלָה מְאֹד, וְלָכֵן אֲשַׁרִּי מִי שְׁזוֹכָה לְהִנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין שְׁזוֹ מִצְוָה
שְׁמַמְשִׁיכָה לְאָדָם חַיִּים גַּשְׁמִיִּים וְרוּחָנִיִּים גַּם יַחַד, וּמְנַיְחִים קֹדֶם שֶׁל
יָד וְאַחַר כֶּף שֶׁל רֹאשׁ, שְׁזֶה סוּד מַה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ בְּעֵת קַבְלַת
הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' - קֹדֶם נַעֲשֶׂה בְּלִי שׁוּם שְׁכָל רַק בְּתַמִּימוֹת
וּבַפְּשִׁיטוֹת, וְאַחַר כֶּף נַשְׁמָע' לְהִבִּין עִם הַשְּׁכָל לְמָה אֲנִי צָרִיךְ לְקַיֵּם
אֶת זֶה, וּמָה הַתְּכַלִּית בְּזֶה.

לְדַעֲתִי תִשָּׂאֵר רַק עִם הָעֶסֶק שֶׁל הַקּוּסְמִטִּיקָה, וְגַם תִּשָּׂאֵר עִם
הַחֲבֵרָה הַמְּפָרֶסֶמֶת וְכו', אֲבָל מִהַמְקַצוֹעַ שֶׁל הָעֵבֶרֶת כְּסָפִים בְּעוֹלָם
וְכו' תִּבְרַח מְזֶה כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד מְסֻכָּן, וְאֶפְלוּ שְׂיִהְיֶה נִדְמָה לָךְ
שִׁיכוּלִים לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה כֶּסֶף עַל יְדֵי זֶה - תִּבְרַח מְזֶה וְכו', כִּי בְּקִלוֹת
יְכוּלִים לְהִסְתַּבֵּךְ עִם הַחֹק וְכו', וְלָמָּה אַתָּה צָרִיךְ אֶת זֶה?

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ שְׁתַּרְחֵם עַל עֲצֻמָּךְ, אַתָּה רִוֵּךְ כְּבָר

בגיל שלשים ולמה אתה מחכה? מתי תעשה גם אתה לביתך? מתי תבנה גם אתה בית שיהיו לך אשה וילדים, אין זה אלא שאתה בדרך גדול מאד, ועדין לא מצאת את מה שדמינת וכו', אזי אני מרחק להגיד לך מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא, אתה צריך לרדת מדרגה ואז תמצא את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן וכו', ולא מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', וחושב לעצמו: "אני חכם והכי יפה וכו', אקח את זו?", או "אני חכם והכי יפה והכי משכיל וכו', אקח את זו?", והוא מסתובב ומחפש את בת הזוג שלו כפי הדמיון שנכנס בו כאלו מי יודע מה הוא, והוא רוצה שיבוא אליו זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפש וכו' ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבבי שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחור מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך הוא לא קולט שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופס את עצמו רואה שהוא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עציה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא - תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג שתתאים לך.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ערב.

האם כדאי לי לקחת יחד את בני בן השנתים לאומן?

שאלה:

מאת אינס: אני נוסעת לרבינו הקדוש בפעם הראשונה. האם

כדאי לקחת את בני בן השנתים אתי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בחר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אינס תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תראי לנסע אל ציון רבנו ז"ל לבד (כמוכן עם קבוצה), אבל בלי הבן בגיל שנתים שהוא עדין מאד קטן וזה יכביד עליך בנסיעה.

וגדל מעלת מי שזוכה להיות על כל פנים פעם אחת בחיים אצל ציון רבנו ז"ל, זה אין לתאר ואין לשער כלל, כמוכא (תיי מוה"ר"ן סימן רכ"ה) אשר בפרוש הבטיח רבנו ז"ל בחייו ויחד שני עדים כשרים על זה כשיסתלק, ויבואו על קברו ויתנו פרוטה לצדקה, ויאמרו את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הפללי, אזי יניח רבנו ז"ל עצמו לארץ ולרחב, ויבדאי יושיע לזה האדם. ואמר שיוציא אותו מהגיהנם אפלו אם יהיה אותו האדם איך שיהיה וכו', אפלו אם עבר מה שעבר וכו', רק מעתה יקבל על עצמו שלא ישוב לאולתו חס ושלום.

ובליזה שקדם הסתלקותו אמר לאנשי שלומנו: מה לכם לדאג מאחר שאני הולך לפניכם? ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל הם מצפים על תקונים שלי, מכל שכן אתם וכו'; ולכן זה דבר גדול מאד להיות לכל הפחות פעם אחת בחיים בציון רבנו ז"ל באומן, שאף צדיק בעולם לא הבטיח הבטחה כזו כמו שרבנו ז"ל הבטיח, ולכן תזדריז לנסע והקדוש ברוך הוא יוליך אותך על הדרך הנכונה ותסעי לשלום ותחזרי לשלום, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רעג.

מאז ששמעתי על הענשים שיש בעולם העליון נחלשתי מאד והתרחקתי מהשם יתברך

שאלה:

מאת ליאור: לכבוד הרב. השם ישמרהו ויחיהו וישלח לו רפואה שלמה, יישר כח על זכוי הרבים.

יצא לי להחשף בספרי המוסר ובמדרשים לבאר הענשים הנפשיים בעולם העליון, ומאז אני כבוי. לפני כן, כשהתחזקתי והתקרבתי אל השם, הייתי עושה זאת בשמחה ובאהבה, תמיד רציתי בקרבתו - בקרבת אבא שלי שאהב אותי, וכשהייתי נופל חס וחלילה, הייתי מצטער לא מיראת הענש אלא מזה שהעברה מרחיקה אותי מהקדוש ברוך הוא, אף עכשו עבודת השם שלי לוקה בחסר, אני עושה דברים בפחד ובלחץ, ומרגיש שאני ממעט באיכות.

השקולים שלי בקבלת החלטות נובעים מפחד ולחץ, ואני לא מצליח לשנות את זה. אני לא מצליח ללמד תורה כפי שצריך ואם באור יראת הענש מטרתה היתה לזרז אותי לשמר את מצוות השם, זה עשה רק פעלה הפוכה, ואני מרגיש מבהל ולחץ.

אף יכול להיות שהקדוש ברוך הוא כל כך טוב, והוא אב הרחמן שאהב אותי ורוצה להיטיב לי, ומצד שני יש ענשים כל כך קשים? כואב לי על המשפחה שלי ועל מכרי שמסביב - מה יהיה אתם? האם הם יצטרכו לסבל נוראות? אני לא עומד בזה... האם אני צריך לפחד ולעבד את השם בפחד ובלחץ? הייתי אדם מלא שמחה ואופטימיות ועכשו אני כבוי... אגא עזר לי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ליאור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (שמות רבה פרשה מ"ט סימן א') על הפסוק (שיר השירים ח') "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" - מים רבים אלו העובדי פוכבים וכו', אם היו מתכנסין כל העובדי פוכבים לבטל את האהבה שבין הקדוש ברוך הוא לישראל לא היו יכולים, הוי "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", שנאמר (מלאכי א') "ואהב את יעקב"; כי אין לתאר ואין לשער את גדל האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב את כל בר ישראל יהיה מי שיהיה, עד כדי כך שאמרו (תנא דבי אליהו רבה פרק י"ח) לפי שרחמיו של הקדוש ברוך הוא מרבין על ישראל לעולם, בין על הרשעים שבהן, בין על הצדיקים שבהן.

וזה השבח של הקדוש ברוך הוא כשזוכים לשבח לפניו את נשמות ישראל, כי הוא אוהב אותם מאד, כי הם בניו כמו שכתוב (שמות ד' כ"ב) "בני בכרי ישראל", ואמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ב' סימן ה') משל לאחד שהיה יושב ועושה עטרה למלך, ועבר אחד עליו, אמר לו: מה אתה עושה? אמר לו: אני עושה עטרה למלך. אמר לו: כל שאתה יכול לקבע בה אבנים טובות ומרגליות - קבע, זמרגדין - קבע, מרגליות - קבע, למה? שעתידי לנתן בראשו של מלך. כך אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: כל מה שאתה יכול לשבח את ישראל - שבח, לגדלן ולפארן - פאר, למה? שאני עתיד להתפאר בהם, שנאמר (ישעיה מ"ט) "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

וכן אמרו חכמינו הקדושים (חולין צ"א:) חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא יותר ממלאכי השרת, שישאלו אומרים שירה בכל שעה, ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום,

וְאָמְרִי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּשַׁבָּת, וְאָמְרִי לָהּ פַּעַם אַחַת בַּחֲדָשׁ, וְאָמְרִי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, וְאָמְרִי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְאָמְרִי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּיוֹבֵל, וְאָמְרִי לָהּ פַּעַם אַחַת בְּעוֹלָם; וְכֵן אָמְרוּ (שְׁמוֹת רַבָּה פְּרָשָׁה כ"ט סִימָן ד') אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אֵלֹהֵי אֲנִי עַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם אֲבָל לֹא יַחַדְתִּי שְׁמִי אֶלָּא עֲלֵיכֶם, אֲנִי נִקְרָא אֱלֹהֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אֶלָּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל; הָרִי שֶׁלָּךְ לִפְנֵיהָ, אֵיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ בַּזְהַר (שְׁמוֹת ה'): אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה: אֵלֶמְלִי הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נִשְׂא רַחֲמֵימוֹתָא דְרַחֲמִים קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ שְׁאֲגִין כְּכַפִּירֵיא לְמַרְדָּף אַבְתָּרָה [אִם בְּנֵי אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים אֵיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, הָיוּ צוֹעֲקִים כְּמוֹ אֲרִיּוֹת וְהָיוּ רָצִים אַחֲרָיו], וְלִכְּן אֵל תִּכְנַס בְּלַחֲץ שֶׁהִסְתַּכַּלְתָּ בְּסַפְרֵי מוֹסֵר וְאַתָּה רוֹאֶה שֶׁהֵנָּה סוּף הָעוֹלָם וּמִי יוֹדֵעַ מַה יַעֲשׂוּ לָךְ לְמַעְלָה.

יְדוּעַ שֶׁפַּעַם אַחַת בָּא אַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְאָמַר שֶׁהוּא לוֹמֵד בְּסֵפֶר "רֵאשִׁית חֻכְמָה" וְזֶה שׁוֹבֵר אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי הוּא רוֹאֶה גְדֹל הָעֲנֻשִׁים שֵׁישׁ לְכָל חֲטָא וְעוֹוֹן, הָרִי זֶה סוּף הָעוֹלָם וְכו', וְמַה יַעֲשֶׂה כִּי הוּא מְלֵא חֲטָאִים וְעוֹנוֹת וְכו'? וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: אִם אַתָּה מְרַגֵּשׁ שֶׁהַסֵּפֶר "רֵאשִׁית חֻכְמָה" שׁוֹבֵר אוֹתָךְ אֵל תִּלְמַד בּוֹ. וְכָתַב מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה הַלְכָה ד' אוֹת כ"ז) צְרִיכִין לְהַזְהֵר מְאֹד שֶׁיִּקְבַּל הִירָאָה לְחַיִּים וְלֹא לְמוֹת, הֵינּוּ כִּי לְפַעְמִים עַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם רוֹאֶה דְּבָרֵי מוֹסֵר בְּסַפְרֵי יְרָאִים, אוֹ שְׁשׁוּמַעַ תּוֹכְחָה וּמוֹסֵר מֵאִיזָה אִישׁ חָשׁוּב, הוּא נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִחֻמַּת שְׁשׁוּמַעַ גְּדֹל עֲנֵשׁ הַחֲטָא, וְעַד כַּמָּה וְכַמָּה מְגִיעַ הַפְּגָם שֶׁל נְדָנוּד עֲבָרָה וְאִפְלוּ שֶׁל תְּאוּוֹת שְׂאִינָם אֲסוּר גָּמוּר וְכו', וְהוּא יוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ שֶׁפְּגָם הַרְבֵּה מְאֹד, מְכַל שְׂכָן מִי יוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ שֶׁפְּגָם וְחֲטָא בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת מִמֶּשׁ רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וּבִפְרָט שֵׁישׁ אֲנָשִׁים שֶׁחֲטָאוּ הַרְבֵּה מְאֹד רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וְאִזֵּי יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂכָל מַה שְׂרוּאִים אוֹ שׁוּמְעִים מוֹסֵר יוֹתֵר יִפְלוּ בְּדַעְתָּם יוֹתֵר וְכו', וְזֶהוּ נִקְרָא יְרָאָה רְעָה שְׂצָרִיכִין לְבָרַח מִמֶּנָּה מְאֹד, כִּי צְרִיכִין לְקַבֵּל יְרֵאת הַשֵּׁם רַק לְחַיִּים וְלֹא לְמוֹת חַס וְשְׁלוֹם, דְּהֵינּוּ

לקרב את עצמו להשם יתברך על ידי היראה והמוסר, ולא להתרחק חס ושלום ממנו יתברך, ועתה האיר השם עיני ומצאתי מפרש בפסוק ענין זה במשלי י"ט וזה לשון הפסוק, "חדל בני לשמע מוסר לשגות מאמרי דעת", והמקרא תמוה לכאורה, ועל כן באמת רש"י זכרוננו לברכה נדחק בפרושו וכתב מקרא קצר הוא וכו', עיין שם. אבל עתה, על פי מה שדברנו מבאר היטב פרוש המקרא כפשוטו, שהפסוק מזהיר את האדם שימנע ויחדל את עצמו מלשמע מוסר ותוכחה המזיקים לו, הגורמים לו לשגות מאמרי דעת, דהינו שעל ידי המוסר והתוכחה יפל בדעתו יותר, עד שחס ושלום ישגה מאמרי דעת על ידי זה, צריך לחדל ולמנע עצמו מזה, כי צריכין לקבל תורה ומוסר רק לחיים ולא למות, אחר כך מצאתי בספר מצודות דוד שמפרש המקרא מעין זה, עיין שם.

וכבר אמרתי בזה דברי צחות לכמה בני הנעורים הרוצים להתקרב להשם יתברך ועל פי רב נופלים בדעתם על ידי ענין הזה מחמת ששומעים או רואים בספרים קדושים כמה הם מחמירים מאד על פגם כל שהוא, ואמרתי להם תדעו שכל מה שכתוב בספר "ראשית חכמה" הקדוש ובשאר ספרי מוסר עניני קדשה וטהרה גדולה, אין הכוונה שאתם לא תהיו אנשים כשרים, רק הכוונה כדי שתהיו אנשים כשרים, הינו שכוונתם לקרב ולא לרחק שמזהירים את ישראל שיתרחקו אפלו מפגם כל שהוא, כי בודאי כך ראוי שיתנהג איש הישראלי לפי עצם קדשותו משרשו, אבל אף על פי כן אין כוונתם חס ושלום שמי שלא עמד בזה, ופגם מה שפגם חס ושלום, שיתרחק ויפל בדעתו עוד יותר חס ושלום, כי כבר הזהירנו שלמה המלך עליו השלום (קהלת ז') "אל תרשע הרבה". וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"א.) מי שאכל שום וריחו נודף יחזר ויאכל שום אחר כדי שיהא ריחו נודף? וכבר מבאר בדברי רבנו ז"ל כמה תורות וכמה שיחות יקרות גדולות ונוראות על זה, איך שצריך האדם להחיות את עצמו ולחזק את עצמו בכל עת תמיד יהיה איך שיהיה. והכלל, שבכל דברי תורה, בכל דבור ודבור ובכל ענין וענין יש בו בחינת

(הושע י"ד י) "צדקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם", ודרשו חכמינו הקדושים (יומא ע"ב) זכה - נעשה לו סם חיים, לא זכה - נעשה לו סם המות, ועל כן צריכין להזהר מאד שלא לקבל היראה והמוסר לרעה חס ושלום, רק לטובה - שמעצם היראה יחזק את עצמו לקיים דברי חכמינו הקדושים שהזהירונו להאמין בחסדו וטובו יתברך שאינו נפסק לעולם ולחזק את עצמו בכל עת מחדש בכל מה שיוכל, כמבאר בדברינו כמה שיחות קדושות ונוראות בענין זה, פויק עין ותשכח, אשריך אם תאחז בהם; עין שם דברים נפלאים ונוראים מאד.

הרי שלך לפניך, שאסור להכנס בלחץ ולהשבר משום דבר בעולם, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, וצעק בקול עמק (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אסור להתאש בשום פנים ואפן! יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, ובפרט על ידי הדרך הנפלאה שגלה לנו רבנו ז"ל - שאדם ירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולפרש שיחתו תמיד לפניו יתברך ולספר לו יתברך כל מה שעובר עליו וכו', וכן יתודה על כל חטאי ועוונותי, אזי אינו זו משם עד שהקדוש ברוך הוא מוחל לו, כמאמר ז"ל (תורת כהנים בחקתי) אמר הקדוש ברוך הוא: שמיד שהם מתודים על עונותיהם מיד אני חוזר ומרחם עליהם, שנאמר (ויקרא כ"ו) "והתודו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו"; ומוכא בזהר (פינחס רל"א) מאן דמפרש חוביה - בי דינא בדילין מיניה, בגין דבר נש קריב לגרמיה, ולא אתדן על פומיה, ותו לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא, מומא דבר נש יקדים ויימא, ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר, כדין קודשא בריך הוא מחיל ליה, הדא הוא דכתיב (משלי כ"ח י"ג) "ומודה ועזב ירחם". [מי שמתודה על החטאים שלו, על ידי זה עוזבים אותו הבית דין של מעלה ואינם דנים אותו כלל, כי אדם קרוב אצל עצמו ואינו נדון על פיו, והקדוש ברוך הוא לא נותן למקטרג לקטרג עליו וללמד עליו חוב. ואם אדם חטא יקדים ויאמר את זה להקדוש ברוך הוא, ולא יתן שהמקטרג יגיד את זה להקדוש

ברוך הוא, ואז הקדוש ברוך הוא מוחל לו, כמו שכתוב "מודה ועזב ירחם".

ולכן מי שהולך בדרך של רבנו ז"ל ותמיד מדבר אל הקדוש ברוך הוא, ומפרש את חטאיו לפניו יתברך ומתודה, אינו זז משם עד שמוחלין לו, ועל כן אשרי אדם שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולספר לו כל מה שעובר עליו וכו', ואיך שיצרו מתגבר עליו, והוא טוען לפניו יתברך כל מיני טענות ואמתלאות וכו' שהוא רוצה לעשות את רצונו יתברך, אבל יצרו מתגבר עליו, וכבר הכשיל אותו במה שהכשיל אותו וכו' וכו', אין לתאר ואין לשער מה שנעשה מכל הדבורים האלו, שכל חטאיו מתהפכים לזכיות, כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוה"רן חלק א' סימן כ"ב) את הפסוק (ירמיה

ג) "בימים ההם יבקש את עון ישראל ואיננו", כי לעתיד יהיה כלו תשובה, ועל ידי התשובה זדונות נעשין זכיות (יומא פ"ד), ויהיה נעשה מעברות ישראל תורה, ועל כן יבקשו אז העוונות, כי יבקשו ויחפשו אז אחר עוונות ישראל, איך לוקחין עוד איזה עוון כדי לעשות ממנו תורה? וזה "ואיננו" - כי יהיו כל העוונות נכללין באין, הינו באין סוף ברוך הוא, ששם העוונות נתהפכין לזכיות על ידי התשובה, שזהו בחינות 'ירידה תכלית העליה', וזה (הושע י"ד) "שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך כי כשלת בעונך", הינו על ידי התשובה יהיה נעשה מהעברות בחינת (ישעיה ג) "והמכשלה הזאת תחת ירך", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (שבת ק"כ) אלו דברי תורה שאין אדם עומד עליהם אלא אם כן נכשל בהם, עין שם.

וכן מובא בזהר (בא מ"א). מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד, ואי תימא למאי אצטריך, אלא מקטרגא קאים תדיר קמי קודשא בריך הוא, בגין לאשתעי ולמתבע חובי בני נשא ולמתבע עליהון דינא. וכיון דאקדים בר נש ומפריט חטאוי כל חד וחד, לא אשאייר פטרא דפומא לההוא מקטרגא, ולא יכיל למתבע עליה דינא. דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא ולבתר משתעי ומקטרג פלוני

עבד כהן, ועל דא אצטרייך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאוי, כיון דמקטרגא חמי דא, לית ליה פטרא דפומא עליה, וכדין אתפרש מניה מכל וכל [כל מי שמדבר ומפרש חטאיו את כל מה שעשה לפני הקדוש ברוך הוא, ואם תאמר למה הוא צריך לפרש את החטאים? אלא המקטרג עומד לקטרג תמיד לפני הקדוש ברוך הוא, ותובע דין על החובות והעברות שאדם עשה, וכיון שאדם מקדים ומפרש לפני הקדוש ברוך הוא את כל חטאיו, לא נשאר למקטרג הזה מה לקטרג, ולא יכול לתבע אותו, אף שהוא תמיד בא ומכשיל את האדם ואחר כך הוא הולך ומקטרג לפני הקדוש ברוך הוא שפלוני עשה כך וכך וכו', ועל זה צריך כל אדם להקדים ולפרש את כל מה שעשה וחסא לפני הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה אין עליו שום דין למעלה, והמקטרג מכרח לעזב אותו].

לדעתך, אחר דבורים כאלו אתה לא צריך להיות מבהל ומבלבל ומפחד וכו', אדרבה! אתה צריך להיות בשמחה עצומה שזכית להבראות מזרע ישראל ועם 'שלא עשני גוי כגויי הארצות' שזו השמחה הכי גדולה שיש לך את הקדוש ברוך הוא שאתה יכול תמיד לדבר אתו, ולפרש את כל אשר עם לבבך אליו יתברך, ואפלו שעשית כבר מה שעשית תמיד יכולים לחזור בתשובה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ט). ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הדין; ואמרו (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפחד מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא, אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו.

ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר תטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו. ובשביל זה הוא מסית את כל אדם "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?", כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה, ולכן ראה לחזק את עצמו ביתר שאת וביתר עז ולרקוד מרב שמחה שזכינו להבראות מזרע ישראל ואנחנו בניו, כמו שכתוב (דברים י"ד א) "בנים אתם להויה אלקיכם", אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' עדר.

היחסים ביני לבין בעלי לא תקינים, ואני לא יודעת האם להמשיך בזוגיות אתו

שאלה:

מאת ליאורה לאה: שמי ליאורה לאה, ואני נשואה שמונה עשרה שנה. לאחרונה היחסים לא תקינים - עברנו משבר, ובעלי היה עצור בגלל מקרה במשפחה, אך החלטנו לחדש את היחסים ובכללם החלטנו על נתק מחלט עם אמי שהיא גורם שלילי למערכת היחסים שלנו. רציתי לדעת מה דעתכם לגבי המשך הזוגיות שלנו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהר, ה' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל ליאורה לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, החיים מלאים נסיונות קשים ומרים, ואין אדם שלא יעברו עליו איזה משברים בחיים שלו וכו' וכו', ובפרט בחיי הנשואין יש הרבה נסיונות קשים ומרים, ואשרי הזוג שיש להם את השכל להשלים ביניהם ולהתחזק באהבה אחוה ורעות ובהבנה הדרית, שעל ידי זה גורמים נחת רוח גדולה להקדוש ברוך הוא, פי (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצא שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, פי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, ולכן שלום בית זה מאד מאד יקר בעיניו יתברך, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קט"ז.) לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה, שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים; ואם הקדוש ברוך הוא כבר מסכים שימחק כביכול שמו שמתחזק את כל העולם העקר שיהיה שלום בין איש לאשתו וכו', בודאי אתם צריכים להשלים ביניכם.

עליכם לדעת אשר איש ואשה צריכים להיות ותרגים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדרית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמ"ך-מ"ם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא, חצי גוף, נמצא כשאדם מתחמתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וביתד הם שלם, מה שאין כן כשאחד

רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמ"ך-מ"ם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני בעשרה אחוזים, וההוא פחות ממני בעשרה אחוז, זה כבר נקרא סמ"ך-מ"ם, ששים על ארבעים, ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמת, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איך יחס", ולכן אם רוצים שלום בית אמת, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד לשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

לצערנו הרב רב המחלקת מתחילה כשהחמות מתערבת בחיי הזוג, ומסיתה את הבן או את הבת אחד נגד השני כדי להפריד ביניהם, וזה בא מקטנוי הדעת שאמא חושבת שהבחור הזה גנב לי את הבת שלי, או הבחורה הזו גנבה לי את הבן שלי, והיא מתערבת להם בחיים, ומסיתה אותם להתגרש ולצערנו הרב משם יוצאים כל הבעיות, ולכן בודאי את צריכה להתרחק מהאמא כדי להציל את הנשואין שלך, בודאי מצות כבוד אם זו מצוה גדולה מאד, אבל עד הבית, הינו לא לתת לה לשבר את הבית שלי ולגרם שאתגרש מבעלי היקר.

ולכן אני מאד מבקש אותך תחדשו את האהבה שהייתה ביניכם לפני החתונה וכשעמדתם תחת החפה, ותתחילו דף חדש בחייכם וכו', ותשכחו את העבר, ודיקא על ידי זה תצליחו בגדול מאד.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ערה.

**רבנו אומר שלא טוב לשמע נגינה ממנגן רשע. כיצד
אפשר לדעת שהמנגן הוא באמת איש כשר?**

שאלה:

מאת דוד: שלום וברכה. השם ישמר אתכם שלא תדעו שום
צעה וישלח לכם רפואה שלמה.
רבנו אומר בלקוטי מוהר"ן חלק א' תורה ג': "הנה מי ששומע
נגינה ממנגן רשע קשה לו לעבודת הבורא. וכששומע ממנגן
כשר והגון, אזי טוב לו". אני מאד אוהב מוזיקה, ואפלו מנגן,
שה מלחין וכותב בעצמי, ומכיר מוזיקה של העולם החלוני
והדתני. השאלה שלי היא איך אפשר לדעת שהמנגן הוא
באמת איש כשר והגון, הרי יכול להיות שמדבר באדם עם
זקן עד הרצפה, אך מי יכול לדעת מה הוא עושה בסתר? אם
כן, איך אפשר לדעת מיהו "מנגן כשר והגון"? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בהר, ו' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת, מבחון אי אפשר להכיר את האדם בכלל, כמו שאמר
רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קט"ז) את הצדיק אי אפשר להכיר
מבחוץ בשום פנים ואופן, ולא כמו שבני אדם טועים שחושבים
שאפשר להכיר אדם צדיק מבחוץ, אלא מבחוץ הוא נראה כמו כל
אדם, אבל הפנימיות שלו זה ענין אחר לגמרי, עין שם, כמו כן ויותר
מכן אי אפשר לדעת מי הוא רשע שאסור לשמע נגונים ממנו, עם
כל זאת אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ג') אם אדם לומד תורה
שבעל פה, ובפרט בלילה, על ידי זה יש לו שמירה שלא יזיק לו

נגון מְמַנְגֵן רְשָׁע, וּמוֹהֲרֵנ"ת ז"ל הוֹסִיף (לקוטי הלכות אפטרופוס הלכה ג) שְׁאֲפֵלו קוֹל שֶׁל אָדָם רְשָׁע אֲסוּר לְשִׁמְעַ, כִּי זֶה מְאֹד מְסַכֵּן, וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן מ"ג) הַדְּבֹרִים שֶׁל רְשָׁע שֶׁהוּא בַר דַּעַת מוֹלִידִים נְאוּף בְּהַשׁוֹמֵעַ, עֵינֵי שָׁם.

וְלָכֵן צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵינַיִם אֵלוֹ לֹא לְשִׁמְעַ נְגוּנִים מְמַנְגֵן רְשָׁע, כִּי בְּקִלּוֹת יְכוּלִים לִפְלֹ בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו עַל יָדוֹ, כְּמוֹ שְׂרוּאִים בַּחוּשׁ שֵׁישׁ בְּעֵלֵי מְנַגְנִים וְזֻמְרִים מְפָרְסְמִים שֶׁהֵם קִלֵּי דַעַת בְּלֵי שׁוּם יִרְאֵת שְׁמִים כָּלָל, וְעוֹד עוֹשִׂים לְצַנּוֹת וְכוּ', שְׂמָאֵד מְאֹד מְסַכֵּן לְשִׁמְעַ אוֹתָם כִּי בְּקִלּוֹת יְכוּלִים לִפְלֹ בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו עַל יְדֵיהֶם.

וְלָכֵן אֲשַׁרֵּי מִי שֶׁמְתַמִּיד בְּלִמּוּד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁהוּא גְמָרָא, שְׁעַל יְדֵי זֶה נְצוּלִים מְאֹלו הַמְנַגְנִים הַרְשָׁעִים, וְכֵן טוֹב מְאֹד לְלַמֵּד אֶת הַמְּאָמֵר בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרֵ"ן חֶלֶק א' סִימָן ג', וְלוֹמַר עָלָיו אֶת הַתְּפִלָּה מְלִקוּטֵי תְּפִלוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה תִּהְיֶה לוֹ שְׁמִירָה גְדוּלָה מְאֹד.

הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רעו.

**אֲנִי עוֹבֵר תְּקוּפָה קִשָּׁה מְאֹד בְּרוּחָנִיּוֹת. הָאֵם הַדְּבַר הַנְּכוּן
בְּשִׁבְלִי הוּא לְעֵבֵר לִישִׁיבָה אוֹ לְעֵבֵר לִיבְנָאָל?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְנַחֵם: שְׁלוֹם רַב!

אֲנִי עוֹבֵר תְּקוּפָה יְרוּדָה מְאֹד בְּרוּחָנִיּוֹת, וּמְבַקֵּשׁ לְהִתְחַזֵּק, אֲךָ אֲנִי לֹא בְּטוּחַ הָאֵם הַדְּבַר הַנְּכוּן בְּשִׁבְלִי הוּא לְעֵבֵר לִישִׁיבָה אוֹ לְעֵבֵר לְגוֹר בִּיבְנָאָל. אֲבַקֵּשׁ אֶת עֲצַתְכֶם בְּנוּשָׂא.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בהר, ו' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מנחם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הכי טוב שתכנס ללמד בישיבה, וטוב שתקח ישיבה שתוכל ללמד על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל - ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום מפרשת השבוע, וכן לגרס הרבה פרקים משניות כסדרן, וכן לגרס הרבה דפים גמרא כסדרן, וזה ימשיך לך ברכה והצלחה ויעזור לך לחזור אליו יתברך, כי אין למעלה מלמוד התורה הקדושה, וזה עקר העשירות של האדם - כשזוכה ללמד בכל יום מקרא, משנה, גמרא ומדרש, כמאמרם ז"ל (שבת ק"כ). "ובביתי אין לחם ואין שמלה" - שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד; ויסוד היסודות - שתלמד הלכה, כי (שיחות הר"ן סימן ק"ט) רבנו ז"ל הזכיר מאד מאד על למוד הפוסקים ביותר מכל הלמודים, וראוי ללמד כל הארבעה "שלחן ערוך" כלם מראשם עד סופם כסדר, אם יכול ללמד כל הארבעה שלחן ערוך עם כל הפרושים הגדולים מה טוב, ואם לאו, על כל פנים ילמד כל הארבעה "שלחן ערוך" הקטנים. והוא תקון גדול מאד מאד, כי על ידי חטאים נתערב טוב ורע, ועל ידי למוד פוסק שמברר הכשר והפסול המתיר והאסור הטהור והטמא על ידי זה נתברר ונפרש הטוב מן הרע.

ואמר: שכל איש ישראלי מחיב ללמד בכל יום ויום פוסקים ולא יעבר. ואף אם הוא אנוס ואין לו פנאי, ילמד על כל פנים איזה סעיף "שלחן ערוך" באיזה מקום שהוא אפלו שלא במקומו שהוא עומד עתה בשלחן ערוך. כי צריך ללמד איזה דין ב"שלחן ערוך" בכל יום ויום כל ימי חייו. וכשאינו אנוס, ילמד כסדר כל הארבעה "שלחן ערוך" מדי יום ביומו וכשיגמר ויסיים הארבעה "שלחן ערוך" יחזור ויתחיל ללמוד כסדר, וכן ינהג כל ימי חייו.

אם תתנהג ככה תרגיש חיים אחרים לגמרי, כי כשבר ישראל לומד בכל יום מקרא משנה וגמרא וכן הלכה הוא מרגיש ספוק ורוחני בחיים, אשרי מי שלא מטעה את עצמו בזה העולם, ומקיים את כל זאת ואז טוב לו כל הימים.

אתה צריך לדעת שיבנאל היא לא מערי מקלט לברח לשם וכו', ומי שלא אוהז בלמוד אין לו מה לחפש שם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות טובות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רעז.

האם למקצועות כמו מתמטיקה ואלגנברה יש שרש ויסוד בתורה?

שאלה:

סאת ישי: שלום לכבוד הרב הצדיק והקדוש שליט"א. השם יתברך ישלח לך רפואה שלמה וכח גדול לעבודתו יתברך. שאלה: האם למקצועות כמו מתמטיקה ואלגנברה יש שרש ויסוד בתורה? והאם ראוי לשתף אותם ביחד עם למוד התורה? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בהר, ו' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישי נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי כל החכמות נצרכות כדי להבין את דברי חכמינו

הקדושים, כמו מתמטיקה שהיא חשבון צריכים על כל פרט ופרט וזה מאד נחוץ להמון סגיות בגמרא.

תאמין לי שאין טוב כמו למוד התורה הקדושה, כמאמרם ז"ל (עבודה זרה יט:) אין טוב אלא תורה, שנאמר (משלי ד' ב') "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו".

וידוע מה שהוכיח רבנו ז"ל את אחד על התמדת הלמוד, ואמר לו (שיחות הר"ן סימן י"ז) מדוע לא תלמד? מה תפסיד בזה? הלא תקבל עולם הבא על הלמוד! ואין צריך לומר כשהתורה מראה אהבה לאחד, אז אין רוצה כלל עולם הבא, רק שרוצה את התורה בעצמה. והלא גם השם יתברך לומד, כמו שמבאר בדברי חכמינו הקדושים (עבודה זרה ג:) סדר היום שיש להקדוש ברוך הוא - שלש שעות עוסק בתורה וכו'.

ואמר רבנו ז"ל בדורות הללו בעוונותינו הרבים נפל למוד התורה מאד. ואמר, שהגדולים שהיו בדורות שלפנינו דהינו הרבנים הגדולים שהיו אז לא היו יודעים שום פונות, ואף על פי כן היה יכולים לעשות מופתים רק על ידי למוד התורה הקדושה, כי על ידי זה כשהיו אומרים איזה דבור - נתקיים כף.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה תמיד להתמיד בלמוד התורה הקדושה בהתמדה ובתשוקה רבה כי זה חיינו וארץ ימינו, ואין טוב מזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רעת.

**האם כשבני זוג מתגרשים זה רצון השם או שזה מעשה
הבעל דבר?**

שאלה:

מאת ש"י: לכבוד קדשת האדמו"ר מוה"רא"ש שליט"א.
 רבנו ז"ל אומר (ח"י מוה"ר"ן אות עבודת השם סימן תקצ"ה):
 "שכל איש יש לו כמה וכמה זוגים, רק שיש בזה כמה בחינות
 שונות וענינים נפלאים... ולפעמים באין לידי נשואין ואחר
 כך בסמוך נעשה גט ביניהם, ולפעמים אינו נעשה הגט עד
 אחר איזה זמן, וכיוצא בזה כמה בחינות שיש בעניני השדוכין
 והזוגין, שאינם נגמרים אחר כך...". משמע מדברי רבנו ז"ל
 שהגט הוא מאת השם ויתברך, אלא שרבנו ז"ל אומר (שיחות
 הר"ן סימן רצ"ג): "ספר לי אחד שהיה משיח עמו זכרונו
 לברכה מענין בני הנעורים ששכיח מאד שנעשה הקול
 ביניהם ובין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים
 נעשה מזה פרוז לגמרי חס ושלום. אמר שזה מעשה בעל
 דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני
 הנעורים...". - ומשמע כאן מדברי רבנו ז"ל שהגט הוא מאת
 היצר הרע. איך זה מסתדר? תודה.

תשובה:

בעזרת השם ויתברך, יום שלישי לסדר בהר, ו' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי כל מה שאמר רבנו ז"ל כך הוא, שלכל אחד יש כמה
 וכמה שדוכים וכו', אבל אם הוא התחתן הוא צריך מאד מאד לשמר
 לא להתגרש בשום פנים ואופן, והבחירה בידי האדם, ואף שיש

בני אדם שסובלים צרות ויסורים מנשותיהם וכו', ולהפך, יש נשים שסובלות יסורים מבעליהן וכו', עם כל זאת צריכים מאד מאד לשמר לא להתגרש, ובפרט כשיש ילדים וכו'.

עם כל זאת, מובא בתקוני זהר (תקון י"ד) שלפעמים מחמת חטאיו אחד לקח לו את הזוג שזה מה שאמרנו חכמינו הקדושים (מועד קטן י"ח): שמא יקדימונו אחר ברחמים, וכמו שרואים בחוש שזוג מתחתנים ואחר כך מתגרשים והוא הולך עם אחרת, והיא הולכת עם אחר וכו', שזה באמת הזוג הראשון שלהם וכו', ולכן צריכים לבקש הרבה רחמים ממנו יתברך שלא ידחה בשביל הזולת וכו'.

הפלא, כי שניהם אמת - לכל אחד יש כמה זוגים, עם כל זאת הבחירה חפשית לאדם לא להתגרש, אשר זו קלה גדולה מאד, אלא אם כן שקורה משהו רציני וכו', שאחד מהזוג נפל בפח יקוש, או אם הוא או היא סובלים נפשית שאז צריכים להתגרש וכו' וכו'.

ולכן העקר שכל רוק ורוקה יבקשו ממנו יתברך שלא ידחו בשביל אחרים כלל, כי להתגרש זה אסון גדול מאד.

הקדוש ברוך הוא ישמר את עם ישראל מזה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רעט.

האם אומרים את 'תקון רחל' בימי הספירה ובשבוע של ספירת הוד?

שאלה:

מאת ישראל: שלום. האם אומרים את 'תקון רחל' בימי הספירה ובשבוע של 'ספירת הוד'? ומה הדין לחתן בשבעת ימי הנשטה ולאב בלילה של המילה? תודה רבה וכל טוב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּהַר, ו' אִיִּר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִשְׂרָאֵל נִרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּיָמִים שְׂאִין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן אֲז לֹא אוֹמְרִים "תִּקּוֹן רַחֵל".

אֲשָׁרֵי מִי שֶׁהוּא עַר בְּזִמְנֵן חֲצוֹת שְׂאֲז הוּא עֵת רְצוֹן גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם,

כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קמ"ט) שְׂאֲמִירַת חֲצוֹת

מִסְגָּל כְּמוֹ פְּדִיּוֹן לְהַמְתִּיק מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּמִּיד נֹזֶכֶה לְהִיּוֹת עָרִים בְּעֵת חֲצוֹת

שְׂאֲז הוּא עֵת רְצוֹן גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רפ.

אִיךְ מְקִימִים כִּיּוֹם אֶת מִצְוַת "לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט"?

שְׂאֵלָה:

מֵאַת אוֹרִיאֵל: אִיךְ מְקִימִים כִּיּוֹם אֶת מִצְוַת (!וְיִקְרָא י"ט, ט"ו)

"לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט"?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּהַר, ו' אִיִּר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אוֹרִיאֵל נִרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי לֹא מִבִּין אֶת הַשְּׂאֵלָה שְׁלָךְ, מֵה זֹאת אוֹמְרַת אִיךְ מְקִימִים

אֶת הַמִּצְוָה "לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט"? אִם יֵשׁ דִּין תּוֹרָה, אֲזִי הַדִּין

מַחְיָב לְהוֹצִיא אֶת הַדִּין כְּפִי הַהֲלָכָה, וְלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם עוֹל, כְּמוֹ

שפרש רש"י והוא מתורת כהנים, מלמד שהדין המקלקל את הדין קרוי עול, שנאוי ומשקץ, חרם ותועבה. שהעול קרוי תועבה, שנאמר (דברים כ"ה) "כי תועבת הוי"ה וגו' כל עשה עול" והתועבה קרויה שקץ וחרם, שנאמר (שם ז') "ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמהו שקץ תשקצנו" וגו'. "לא תשא פני דל" - שלא תאמר עני הוא זה והעשיר חביב לפרנסו, אזכנו בדין ונמצא מתפרנס בנקיות; אמת שצריכים היום לחפש עם גרות בית דין צדק עם רבנים יראי השם וחושבי שמו שעושים דין תורה כהלכה, ומזכים את הזכאי ומחייבים את החיב, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (שבת קל"ט.) תניא רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל, שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל.

יש לומר גם בדרך חסידות, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב' וסימן ט"ו) שתפלה היא בחינת משפט - שאדם צריך לשפט את עצמו על כל מה שהוא עושה וכו', כי בלי ששופט את עצמו הוא יכול להטעות את עצמו בזה העולם מאד מאד, אבל אם אדם שופט את עצמו על כל דבר איך הוא מתנהג וכו', כך תמיד יעלה על דרך המלך, עם כל זאת אדם צריך לזכור את המצוה "לא תעשו עול במשפט", הינו שישפט את עצמו משפט צדק, ושלא יטעה את עצמו משני הכוונים, מצד אחד אסור לאדם לשבר את עצמו כאלו הוא כבר לא שוה לשום דבר, וממנו כבר לא יהיה שום דבר, כי אין לו שום תקוה ותוחלת, ומצד שני אסור להפריז במדה שהוא יחשב שהוא כבר צדיק גדול מאד מאד. ולכן לא יעשה שום עול במשפט, אלא ישפט את עצמו משפט צדק - אם הוא מרגיש שהוא צדיק שיבקש הרבה ממנו יתברך אשר בודאי יש לו עוד הרבה מה לתקן כדי להיות צדיק וכו', ואם הוא מרגיש שהוא הרשע הכי גדול אזי אין זו מצוה להפיל את עצמו ולהתיאש כלל וכו', אלא ידון את עצמו לכף זכות ויחזר אליו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפא.

האם המעשה של 'איש חסיד היה' שמוזמרים בזמירות של מוצאי שבת קרה באמת?

שאלה:

סאת אברהם: האם המעשה של 'איש חסיד היה' שמוזמרים בזמירות של מוצאי שבת קרה באמת? ואם כן, האם יודעים למי זה קרה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בהר, ו' איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הספור הזה היה אמת, ומובא בספר "מעיל צדקה" שחברו הבעל "שבת מוסר" שזה מדרש ספור מצדקה מה שקרה לעני וכו', ואחד מגדולי הפיטנים ישי בר מרדכי עשה מזה זמר ששרים במוצאי שבת, והספור הזה מובא גם ב"מחזור ויטרי", וכן בספורים של רבי נסים גאון.

והספור הזה הוא מוסר השכל שיכול לקרות דבר כזה למי שלא מתאש כלל ומבקש את הקדוש ברוך הוא על כל פרט ופרט ולא נשבר משום דבר, אזי הקדוש ברוך הוא עושה עמו נסים ונפלאות שדוד הטבע ממש.

עם כל זאת, אם אתה רוצה לראות שנתקים דבר כזה בימינו אלו, תסע ליבנאל ותראה את בית הכנסת שנבנה שמה, שזה ממש נסים ונפלאות שדוד הטבע ממש איך שזה נבנה, לא על ידי כחות של בני אדם כלל, אלא על ידי מלאכי מעלה וכו', לא היתה לנו אגורה שחוקה עבור הבניה וכו', וכן חכינו על זה למעלה מעשרים שנה,

כי איזה רשע ארור טמא מטמא הפיל לנו פעמים תכניות שהיו כבר מאשרות לבנות, וגם בפעם השלישית הוא הניח את עצמו לארכו ולרחבו לא לתת לבנות את בית הפנסת וכו', והנה הבנין עומד, בנין מפאר על תלו בדרך נס ממש כמו בספור של 'איש חסיד היה בלי מזון ומחיה וכו', גונן בחשובה אשה וגם בבנים חמשה וכו', עין שם, ומי שלוה את כל התהליך בתפלות למעלה מעשרים שנה, אזי יראה מה זה כח התפלה, ושגם היום יש דבר כזה כמו הספור של איש חסיד היה וכו', וכדאי לך לבוא להתרשם מבית הכנסת הזה שנבנה רק על ידי תפלה.

הקדוש ברוך הוא יבשר לנו בשורות משמחות תמיד, ויתן לנו את הכח להתפלל לפניו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפב.

אנו סובלים מכל השכנים בבנין, ואנחנו מרגישים שהגיעו מים עד נפש

שאלה:

מאת שמעון וחיה: לכבוד הצדיק מיבנאל.

אנחנו מרגישים שהגיעו מים עד נפש - יש בבנין שלנו שכנים רשעים שמציקים לנו, וכל אחד מהם מתנכל אלינו בדרך, השכנים מימין ומשמאל וגם השכנים מלמעלה ומלמטה. עברנו כבר חמש דורות מאז שהתחתנו ואנחנו סובלים בכל מקום שאנחנו גרים. עד מתי נסבל ככה? עד מתי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל שמעון ורחי שחייו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

את ובעלך צריכים לדעת שבזה העולם צריכים להיות תמיד שמחים, וצריכים להרגיל עצמם תמיד להודות ולהלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא על כל החסדים והרחמים גמורים שעושה אתנו, וזה כבר מרחיב את הדעת והשכל של האדם, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ב') שתודה והודאה זה שעשוע עולם הבא, כי בזה שאדם נותן תודה להקדוש ברוך הוא הוא באיזה מקום הארת עולם הבא בעולם הזה, ואז האדם הוא שמח באיזה מקום שהוא גר, והוא מוצא את עצמו שם, כי השמחה שאדם שמח עם עצמו זה מראה שהוא שלם בדעתו, אבל אם אדם לא שלם עם עצמו ועם דעתו, אז בכל מקום שילך יסבל רק סבל וכו'.

רבנו ז"ל גלה לנו נוראות נפלאות (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ד) ששאלו הסבי דבי אתונא איפה האמצע של העולם? והראה רבי יהושע בן חנניה עם אצבעו: פה! שאלו אותו: מי אומר שכך הוא? אמר להם רבי יהושע בן חנניה: תביאו חבלים ותמדדו ותראו שאני צודק; ומגלה רבנו ז"ל שיש בזה סוד נפלא מאד - כשמתחילים הבלבולים עם האדם איפה המקום שלו להיות ולגור, אזי העצה להגיד לו "פה! איפה שאתה נמצא שם אמצע העולם", ועם כל זאת, כשהקלפות והמשחיתים שברא מחמת עוונותיו מבלבלים אותו ושואלים "מי אומר שאתה צריך לגור פה, אולי אתה צריך לגור במקום אחר?", ואחר כך כשילך למקום אחר וכו', גם שמה יגידו לו "מי אומר שאתה צריך לגור פה, אולי אתה צריך לגור במקום אחר?", כי כשאדם חוטא בר מינו, אזי הוא בורא קלפות ומשחיתים, והם מבלבלים את דעתו ומעקמים את לבו וכו' בקשיות וספקות, והוא לא מוצא את המקום שלו, אבל אם אדם מאמין בו יתברך,

ומכניס בדעתו את אמתת מציאותו יתברך, על ידי זה איפה שרק תשים אותו הוא יהיה רק שמח, כי אין עוד שמחה כשמחת האמונה בהשם יתברך.

ולכן קדם אתם צריכים להיות שלמים עם עצמכם ולשמח עם כל הטוב והחסד שעשה אתכם הקדוש ברוך הוא עד עכשו, ואז תסתדרו עם כלם, כי באמת כשאדם אוהב את עצמו זה גורם שיאהב את הזולת, ולהפך כשאדם שונא את עצמו אזי שונא את הזולת, ומזה בא שבני אדם לא מוצאים את מקומם וכו', כי הם ממרמרים ושונאים את עצמם וכו', ולכן מוציאים את הכעס על הזולת וכו', ומאיפה בא שאדם לא שמח מעצמו ולא שמח עם מה שנותנים לו וכו'? זה מחמת מדת הגאווה והישות שנוכנסו בו, כי על ידי גאות וישות אדם לא יכול להסתדר עם הזולת, ותמיד מחשיב את עצמו יותר מהזולת וכו', ולכן איך אני יכול לגור איתך יחד? ואיך אני יכול להסתדר איתך יחד? הרי הוא חושב בדעתו שהוא יותר גדול מהזולת וכו', ולכן עליו לעבד על הנקדה הזו - לא לרצות שום דבר רק לעשות את רצונו יתברך, ואזי הכל יתבטל לפניו, כמאמר התנא הקדוש (אבות פ"ק ב') עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. בטל רצונך מפני רצונו כדי שיתבטל רצון אחרים מפני רצונך; הרגע שאדם מבטל את עצמו ואת כל כלו אליו יתברך, אזי ממילא כלם מתבטלים לפניו ואין לו כבר בעיות עם אף אחד.

וראייתי בספר ישן נושן (שנדפס לפני למעלה ממאה ועשרים שנה) בשם "חיי היהודי", ואמרתי להעתיק לך כמה שורות שזה אמת לאמתה, וזה לשונו שם: "החברה האנושית היא קבוץ מאנשים שוים זה לזה, ורק אז תוכל החברה להתקיים, ולא שיתרומם אחד על חברו ויתנשא לטל את השררה לעצמו, לפסע על ראשי בני החבורה ולהדוך תחת רגליו, כל אשר יבוא מזה להריסות, ובטול החברה תוצאות, הוי שוי לבני אנשא כי הגאווה והיהירות לנהג סלסול בעצמך ולראות את עצמך כענק ואת חברך כחגב פורצים גדר החברה, שיהיו חבריך

בְּדָלִים מִמֶּךָ בְּרֵאוֹתֶם אוֹתָךְ מִקֵּל בְּכַבּוּדֶם". עוֹד שָׁם: "יָטוּב לְאָדָם שִׂידַע כִּי גַם רָעוּהוּ נִבְרָא בְּצֵלֶם כְּמוֹהוּ, וְלֹא רַק הוּא מִבְּחִירֵי הַיְצוּרִים הַנְּהוּ, וּמִבְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁל מְקוֹם, וְגַם לְרַעְהוּ יֵשׁ כְּבוֹד עֲצָמֵי שְׁלֵא יִתֵּן לְאַחֵרִים לְגַעַת בּוֹ, אֵל תְּהִי בּוֹ לְכֹל אָדָם", עֵינֵי שָׁם וְאֵלוֹ דְּבָרִים נִפְלְאִים שֶׁרְאוּי לְכֹל בֶּן אָדָם לִידַע, וְכָךְ יוּכַל לְהִסְתַּדֵּר עִם כָּלֶם.

וְלִכֵּן אִם אַתָּה כּוֹתֵבֶת שֶׁעֲבַרְתֶּם כְּכָר חֲמֵשׁ דִּירוֹת מִפְּנֵי שְׁלֵא הִסְתַּדַּרְתֶּם עִם הַשְּׂכָנִים וְכוּ', וְגַם עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָךְ צְרוּת מִשְׂכָּנִים מִמְּזוּרָח וּמִמְעַרְבַּ מִצָּפוֹן וּמִדְּרוֹם מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה וְכוּ', וְכוּ', הֲרֵי זֶה אוֹמֵר דְּרִשׁוֹנֵי שְׁהַבְעִיָּה בּוֹדָאֵי אֲצִלְכֶם וְלֹא אֲצִל הַזּוֹלָת וְכוּ', וְכוּ', וְיִדּוּעַ הַסְּפוּר עִם הַצְּבִי הַזֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ קְרָנִים מִפְּצָלוֹת וְרִץ לוֹ בִיעַר וְהִסְתַּבֵּךְ עִם קְרָנָיו בֵּין עֲנַפֵּי הָאֵילָן, וְלֹא הִיָּה יָכוֹל יוֹתֵר לְזוּז, וְהִתְחִיל לְבַעַט בְּאֵילָן, וְעָבַר הַשּׁוֹעֵל הַפֶּקַח וְשָׁאֵל אֶת הַצְּבִי "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?" עֲנָה לוֹ הַצְּבִי "אַתָּה לֹא רוֹאֵה שֶׁהַקְּרָנִים שְׁלֵי הִסְתַּבְּכוּ בְּאֵילָן, וְאֲנִי לֹא יָכוֹל יוֹתֵר לְרוּץ?!", שׁוֹב שׁוֹאֵל אוֹתוֹ הַשּׁוֹעֵל הַפֶּקַח, "אֲזִי מָה אַתָּה בּוֹעֵט בְּאֵילָן?" עֲנָה וְאָמַר לוֹ הַצְּבִי "אֲנִי אֶעְקַר עִם רְגְלִי אֶת כָּל הָאֵילָנוֹת שֶׁל הֵיעַר וְכָךְ אוֹכַל לְרוּץ לְאֵן שְׁאֲנִי רוֹצֵה!". עֲנָה לוֹ הַשּׁוֹעֵל הַפֶּקַח "הוּי טַפֵּשׁ כְּמוֹךָ, אִם תַּחֲזִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לֹא תוּכַל לְעַקֵּר אֶפְלוֹ אֵילָן אֶחָד..." וְשָׁאֵל אוֹתוֹ הַצְּבִי "אִם כֵּן מָה אֶעֱשֶׂה כְּדִי שְׁלֵא אֶסְתַּבֵּךְ יוֹתֵר?", עֲנָה וְאָמַר לוֹ הַשּׁוֹעֵל הַפֶּקַח "עֲצָתִי שֶׁתַּחַתֵּךְ אֶת הַקְּרָנִים שֶׁלְּךָ וְאִז לֹא תִסְתַּבֵּךְ עִם שׁוֹם אֵילָן, וְתוּכַל לְרוּץ לְאֵן שְׁאֲתָה רוֹצֵה, וְתִהְיֶה חֲפָשִׁי כְּמוֹנִי". וְלִדְעָתִי גַם אֶת וּבַעֲלֶךָ צְרִיכִים לְעֲשׂוֹת דְּבַר כְּזֶה לְהוֹרִיד אֶת הַגָּאוֹת וְהַיְשׁוּת, וְאֲזִי אִיפֹה שָׂרַק תְּגוּרוֹ תִּהְיֶה הִכִּי מְאֻשְׁרִים, כִּי הֲרַגַע שְׁלֵא עוֹשִׂים חֲשִׁבוֹן לְשְׂכָנִים וְאִין לְאָדָם רַק אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֶת הַתּוֹרָה וְכוּ', וְהוּא לֹא מְעַנֵּן בְּאֵף אֶחָד, אִז אֵף אֶחָד לֹא יִפְרִיעַ לוֹ, וְזֶה בְּרוּר.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֵר שְׁתַּבְּשְׁרוּ לִי תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רפג.

נשמתו נמשכת לעיר חברון. האם אני צריכה ללכת ולגור שם?

שאלה:

מאת אביגיל: לאדמו"ר אהוב נפשונו ולבנו - חזק חזק והתחזק! מהרה יפלו אויביך מתחתיה, "הכה שאול באלפיו ודוד ברכבתיו", עם ישראל חי וקים.

רבי רבי, שאלתי ובקשתי להתחבר לשרש נשמותי, והנשמה שלי נמשכת להתנחלות העיר העתיקה חברון - לשם הנשמה שלי מתגעגעת... האם צריכה אני להשתדל לגור שם? בנוסף, ידוע שכלם חוזרים בתשובה לזרם החרדי, אף הלב שלי מחפש אחדות ואהבת ישראל, ואני מוצאת את זה יותר בזרם ובהשקפה של הפתוחים שבוער להם יותר על עם ישראל, שלמות הארץ, תקון עולם ומסירות נפש למען הכלל...

זאת שאלה דקה, בבקשה, אנא האר את לבי ושכלי. זה חשוב לי. באהבה ובכבוד

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אביגיל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך תמיד להיות בשמחה, וכל כך לשמח עד שירקד מרב שמחה, ולא מספיק להיות שמח בעצמו ולרקד בעצמו, אלא השמחה צריכה לעבר על כל גדותיו ולשמח גם את הזולת, וזו שלמות השמחה שהוא כל כך שמח עד שזוכה לשמח גם את הזולת, ותהלה לאל כל בר ישראל ראוי לו לשמח מאד מאד על החסד הנם שעשה עמו

הקדוש ברוך הוא "שלא עשני גוי" כגויי הארצות, שזו השמחה הכי גדולה שיש לעם ישראל לשמח, כי אנחנו רואים מה הגויים, שבאים הזאבים אמות העולם חיות הטרף וכו' היו מסגלים לעשות לכבשה אחת - נשמות ישראל, שתמיד חרטו על דגלם שהם רוצים רק שלום, כי התורה הקדושה מלמדת אותנו איך לחיות בשלום, כי על התורה הקדושה נאמרה (משלי ג' יז) "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום".

וזה אלפים שנה שהורגים ורוצחים ושוחטים וחונקים ושורפים את נשמות ישראל על לא דבר וכו', והכל בשם האמונות כוזבות שלהם וכו', ולנו הם מוכרים 'אהבה', כאלו הם אוהבים אותנו, אבל כבר ידוע מה שאמר התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי (ספרי בהעלתך) הלכה בידיע שעשו שונא לעקב. וראינו ושמענו וכו' מה שהעמלקים עשו למילי מיליונים מאחינו בני ישראל חפים מפשע אנשים נשים וטף וכו' ברציחות הכי גדולה וכו', ובכל מיני מיתות משנות שאדם נורמלי לא מסגל לחשב מזה וכו', כל זה עשו לשליש מעמנו (אשר באמת לאט לאט מתגלה שזה היה הרבה יותר מששה מיליון וכו', ואיפה כל המיליונים שהומתו בסיביר על ידי הקומוניסטים? שם?) ועל זה יש לנו לשמח מאד מאד שאנחנו עם ישראל, עם מיוחד, עם רחמן, עם גומלי חסדים, שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות טז). שלשה סימנים יש באמה זו - הרחמנים והבישנין וגומלי חסדים, רחמנים דכתיב (דברים י"ג י"ח) "ונתן לך רחמים ורחמך והרחבך", בישנין דכתיב (שמות כ' יז) "בעבור תהיה יראתו על פניכם", גומלי חסדים דכתיב (בראשית י"ח י"ט) "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו וגו', כל שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי להדבק באמה זו; ולכן לדעתי את צריכה רק לשמח ולשמח את אחרים.

בענין מקום מגורים, השלמות הוא לגור איפה שהלב מושך, ואת לא צריכה לשאל את אף אחד, רק תלכי ותגורי איפה שמושך אותך יותר, ויעזר הקדוש ברוך הוא שנוכח כבר להגאל גאלת עולם על ידי שנוכח לאהב את כל בר ישראל, ולשמח עמו, ולשמח

אותו, כי רק בזכות השמחה נזכה להגאל, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו" - שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו בן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות. כי על ידי גלות אין הדעת מישוב כלל וכו', ולבוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקדות טובות מנקדות יהדותו, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשני גוי כגויי הארצות, כי השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחבים מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

אשריך ואשרי חלקך ותמיד תבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפד.

האם יש בעיה לקרא לבתנו בשם 'רחל'?

שאלה:

מאת מאיר: לכבוד הרב הצדיק שליט"א.

האם אפשר לתת את השם 'רחל' לבת שנוולדה, או שפא יש בזה בעיה מצד הצרות שעברה רחל אמנו בחייה? תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְאִיר נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אתה יכול לתת את השם 'רחל', כי השכינה הקדושה נקראת גם כן 'רחל', וחכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ג') אמנו רחל מהנביאות הראשונות היתה, ולכן הלואי שגם בתך תהיה ככה, ומובא בזהר (ויחי רט"ז) יפיו של יוסף דומה ליפיה של רחל, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קכ"ג) ראויה היתה בכורה לצאת מרחל, אלא שקדמתה לאה ברחמים, ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל התזירה הקדוש ברוך הוא לה. ולכן אין לך מה לחשש כלל עם השם הזה 'רחל'.

הקדוש ברוך הוא יעזור לך להתמיד בלמוד התורה הקדושה כדי שבתך תקרא 'בת תלמיד חכם', ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפה.

**לאחר הרבה עכובים אחי הכיר בת זוג שמוצאת חן
בעיניו. איך אפשר לדעת שהם זוג משמים?**

שאלה:

מאת ספיר: לכבוד מוה"רא"ש שליט"א. שתזכה לרפואה
שלמה בקרוב ולאריכות ימים, אמן!
ברצוני לשאל שאלה לגבי אחי: הוא בן שלשים ושלש ואינו
שומר תורה ומצוות. לאחר תקופה ארכה ועכובים הוא פגש
בחורה בת עשרים ושבע ששמה אירנה - היא יהודיה, גרושה

ואם לשני ילדים. הקשר ביניהם מתהדק, יש רגשות משני הצדדים ויש חשיבה לגבי העתיד המשותף.
רציתי לדעת מה דעתו של הרב: האם זה הזוג של אחי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל ספיר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם יש ביניהם משיכה וקשר טוב וכו', אזי שייגמרו את השדוך ככי טוב, ויהיה בסימן טוב ובמזל טוב.

הקדוש ברוך הוא יעזר שהאח שלך יחזר בתשובה שלמה ויקים את המצוות של הקדוש ברוך הוא, שהם רצונותיו יתברך, כי בלי הקדוש ברוך הוא מה שונים כל החיים? האדם מסתובב בזה העולם נע ונד ואין לו שום חיים כלל, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ל"ב) ובאמת אמונה הוא ענין חזק מאד וחייו חזקים מאד על ידי אמונה, כי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום, אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מי שיש לו ספקות באמונה וכו', והוא לא מקים את מצוותיו יתברך מפני שאין לו אמונה, אזי כשבאה עליו איזה צרה אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו.

והמשכיל יבין דברים אלו מאליו, ויבין דבר מתוך דבר כי אי אפשר לבאר הכל בכתב. והכלל, שעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא ולעולם לא ימוט אשרי לו, וכל הבעיה של כל אלו שקשה להם לקבל את האמונה, מפני שהולכים בחכמות וחושבים הרבה וכו', ונכנסים בדמיונות וכו', ושוכחים שהחיים כל כך קצרים כמו שכתוב (תהלים

צ"י) "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ס"א) שהשבעים שנה פורחים לאדם כמו רבע שעה, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה צ"ו סימן ב') כצל ימינו על הארץ ואין מקוה, והלואי כצלו של כתל או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים ק"ד) כצל עובר. ואין מקוה - ואין מי שיקוה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים; החיים פורחים כל כך מהר וכלם יודעים שימותו ומדברים מזה שימותו וכו', אבל אף אחד לא שם לב שהוא לא יודע מתי יקראו לו וכו' וכו', ואל מי צריכים לחזר, אזי הוא כופר בהכל וכו' וכו', אבל אם אדם יודע שעוד מעט יצטרך לחזר אליו יתברך, ובאיזה פנים יבוא למעלה? אזי משנה לגמרי את כל הגישה שלו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד נזכה להחזיר בעצמנו אמונה פשוטה בו יתברך, ועל ידי זה כל החיים שלנו ישתנו לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפ.

לאחרונה אנחנו עדים להסתות פרועות באמצעי התקשורת נגד החרדים. מה דעתו של הרב בענין?

שאלה:

סאת אסתר: לאחרונה אנחנו עדים להסתות פרועות באמצעי התקשורת נגד החרדים. מה דעתו של הרב בענין? ובכלל, למה כל הזמן יש מריבות - בין הדתיים לחלונים, בין החלונים בעצמם, ולצערנו הרב גם בין הדתיים והחרדים בעצמם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל רותי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את שואלת שאלה אמתית, וגם אני שואל אותה שאלה. אני
מכרח להגיד לך שיש אנשים שמתפרנסים מלעשות פרודים בין עם
ישראל, בין ימין לשמאל, בין דתיים לחלונים, בין ליטאים לחסידים
וכו' וכו', וזו מערבלת אחת גדולה, ואף אחד לא שם לב שהפרודים
והמחלוקות האלו מורידים מהערך שלנו וכו', וגורמים לנו רק צרות
ויסורים וכו', וכך אמרו חכמינו הקדושים (כתובות ס"ו): אשריכם
ישראל, בזמן שעושין רצונו של מקום אין כל אמה ולשון שולטת
בהם, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מוסרן ביד אמה שפלה,
ולא ביד אמה שפלה אלא ביד בהמתן של אמה שפלה.

כי כל הצרות שיש לעם ישראל זה מפני שאין להם אחדות,
וכל אחד רוצה להתנשא על חברו, ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (ספר
המדות אות אמונה סימן נ) על ידי אחדות שיהיה בישראל יבוא משית,
וכן אמר (ספר המדות אות פחד סימן כ"ד) כשישראל באחדות האמות
מתפחדים מהם; ואמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה ה.) לא קבלו
ישראל את התורה אלא כדי שלא תהא אמה ולשון שולטת בהן. ולכן
כשעם ישראל יקומו את מצוותיו יתברך, על ידי זה תהיה אחדות
גדולה ביניהם, ואז כל אמות העולם יראו ויפחדו מהם, כי אמות
העולם מפחדים שתהיה אחדות ואהבה בין נשמות ישראל, וכמו כן
המלאך המשיחית וכו', שהוא הסמ"ך-מ"ם וכו', כל הכח שלו זה רק
הפרד ומשל - שיכול לעשות פרודים בין נשמות ישראל, אבל אם
מתאחדים יחד אפלו שיהיו הכי רחוקים, אמרו חכמינו הקדושים
(בראשית רבה פרשה ל"ח סימן ו') דור הפלגה על ידי שהיו אוהבים זה
את זה, לפיכך נשתיר מהם פליטה. רואים שאפלו שהיו רשעים
כאלו אבל משום שהיתה ביניהם אחדות נשארה מהם פליטה, על

אחת כמה וכמה מדה טובה מרבה כשיהודים מאמינים בו יתברך מתאחדים יחד - בזה מקרבים את הגאולה, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה צ"ח סימן ב') נעשו בני ישראל אגדה אחת, התקינו עצמן לגאולה. ולכן הלואי והלואי שהיו עם ישראל מתאחדים יחד, ולא נכנסים בוכוחים ומריבות, ומכל שכן וכל שכן שהיו מפסיקים את ההסתות אחד על השני, אז לא היתה יכולה להיות שום מחלוקת בין נשמות ישראל.

אבל לצערנו הרב יש אנשים שזו הפרנסה שלהם להסית ולהדיח אחד נגד השני, חלונים נגד דתיים וכו'. כלם שוכחים מה היה בשואה - העמלקים הגרמנים ימח שמם וזכרם לא בדקו בציציות וכו', ואת מי הם לקחו הראשונים? את כל אלו שהתרחקו ממנו יתברך, ואפלו אלו שהתבוללו בין הגויים וכו' אמרו העמלקים אתה יהודי וכו', ולא עזר להם שום דבר בזה שהתפארו שהם עזבו את הדת וכו', ויש שהתפארו שהם התנצרו כבר וכו', אך לא הועיל להם דבר זה כלל, אלא העמלקים צעקו אתה יהודי מלכלך וכו', והכניסו אותו בתאי הגז, ואחר כך שרפו אותו וכו'. וכן בין הדתיים לא הועיל שום דבר שזה התפאר שהוא ליטאי וזה התפאר שהוא חסיד, וזה התפאר שהוא חסיד זה, וזה התפאר שהוא שיף למפלגה זו וכו', כל עם ישראל היו בעיני העמלקים הארורים ימח שמם פקוצים ודרדרים, הם לקחו את כלם לתאי הגז, חנקו אותם ושרפו אותם ונשאר רק האפר וכו' וכו', וזה לא היה מזמן, עדין מסתובבים אלפי יהודים שעברו את השואה, ויש להם מספר על היד וכו', אבל הבעיה שכלנו שכחנו מה הגויים הארורים האלו מסגלים לעשות לאנשים חפים מפשע וכו', שוכחים מהר מאד את העבר וכו', וזו כל הבעיה היום, שחושבים שלא יכול להיות עוד פעם דבר כזה וכו'.

ואלו הקרינים והקריניות בכלי התקשרות חושבים שעם ההסתות שיסיתו נגד אלו ששומרים תורה ומצוות וכו', יועיל להם ביום מהימים כדי להנצל וכו', והם לא יודעים שאותם יקחו הראשונים,

כמו שְקָרָה בְגֵרְמַנְיָה שְׁכָל אֱלוֹ שְׁעֻזְבוֹ אֶת הַדַּת לְגַמְרֵי וְכוּ', מִסְכָּנִים, אוֹתָם לְקַחוּ הָרֵאשׁוֹנִים וְכוּ', וְהַשְּׁפִילוּ אוֹתָם עַד עֶפֶר וְהַתְּעַלְלוּ בָהֶם וְכוּ', עַד שֶׁהִכְנִיסוּ אוֹתָם בְּתֵאֵי הַגִּזּוּ, וְנַחֲנְקוּ שָׁם וְאַחַר כֵּךְ שָׂרְפוּ אוֹתָם וְהָיוּ לְאֶפֶר וְכוּ', חָבַל מְאֹד שְׁשׁוֹכְחִים אֶת זֶה כֹּל כֵּךְ מֵהַר וְכוּ', אִם הָיוּ זוֹכְרִים אֶת זֶה הָיוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִזְמַן מִתְאַחֲדִים יַחַד וְזוֹרְקִים אֶת כָּל הַהֶסְתוֹת הַפְּרוּעוֹת מֵאֶחָד עַל הַשָּׁנִי וְכוּ', כִּי בְעֵינֵי הַגּוֹיִים כָּלְנוּ יְהוּדִים, וְלֹא נִשְׁכַּח לְרַגַע מֵהַתְּנַא הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אָמַר (סְפָרֵי בַּהֲעֲלֵתָהּ) הַלְכָה, בְּיָדוּעַ שְׁעָשׂוּ שׁוֹנֵא לְיַעֲקֹב, וְזֶה לֹא יוֹעִיל שׁוֹם דְּבָר. עִם יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם אָמַר בַּלְעָם (בְּמִדְבָר כ"ג ט) "הֵן עִם לְבַדָּד יִשְׁכֵן וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב", וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מַגְלָה י"ג): לֵיכָא דִידַע לִישְׁנָא בִישָׂא כְהֶמֶן; וּמָה הוּא הַתְּפָאָר? (אֶסְתֵּר ג' ח') "יִשְׁנוּ עִם אֶחָד מִפְּזֹר וּמִפְּרֵד בֵּין הָעַמִּים", אָבֵל הִנֵּס הָיָה דִיקָא עַל יְדֵי אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה שֶׁהִיא אִמְרָה (אֶסְתֵּר ד' ט"ז) "לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים", שְׁתַּהֲיֶה אַחַדוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן הַפְּתָרוֹן שֶׁל כָּל הַצְּרוֹת זֶה רַק אַחַדוֹת וְאִהְיֶה בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְכַרְחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי בְּלִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְלִי הַתּוֹרָה אֲנַחְנוּ כְּלוּם.

וּכְבָר אָמַר רַבִּי סַעֲדִיָּה גֶאֹוֹן "אֵין אֲמַתְנוּ אִמָּה אֶלָּא בְּתוֹרוֹתֶיהָ", וְאֲנַחְנוּ רוֹאִים שְׁעַם יִשְׂרָאֵל עֲבָרוּ אֶת הָאֱלֹפִים שָׁנָה שֶׁל הַגְּלוּת הָאֶרְכָּה רַק בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא נְצִיחִית וְעִם יִשְׂרָאֵל הֵם נְצִיחִים, וְעִם יִשְׂרָאֵל עִם הַתּוֹרָה זֶה אֶחָד, וְלֹא יְכוּלִים לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם כָּלֵל, וְאִף אֶחָד לֹא יִצְלִיחַ לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם, וְלִכֵּן חָבַל מְאֹד עַל הַהֶסְתוֹת הַפְּרוּעוֹת שִׁישׁ עֲכָשׁוּ בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִכָּל גּוֹיֵי הַקִּשְׁתׁ וְכוּ', כִּי הַהֶסְתוֹת הַפְּרוּעוֹת הָאֵלוּ יִבִּאוּ רַק שׁוֹאָה רַחֲמָנָא לִישְׁלֹן, אִף אֶחָד לֹא רוֹצֵה לְדַבֵּר מִזֶּה, וְאִף אֶחָד לֹא רוֹצֵה לְהֶאֱמִין בְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְפָנֵי מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשָּׁנִיָּה שֶׁהָיוּ כָּל כֵּךְ הַרְבֵּה פְרוּדִים בֵּין חִלוּנִים לְדַתִּיִּים, בֵּין חִלוּנִים לְבֵין עֲצָמָם, בֵּין דְּתִיִּים לְבֵין עֲצָמָם וְכוּ', וְהַשְּׁנֵאָה חֲגָגָה וְכוּ', עַד שֶׁבָּא עֲמֶלֶק וּמַחֲקֵ אֶת כָּלֵם רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, גַּם אֱלוֹ שְׁלֹא אָכְלוּ 'קִנְיִידֵלֶךְ'... אֶצֶל הַגּוֹיִים כָּלְנוּ יְהוּדִים, כָּלְנוּ מֵאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם שׁוֹנֵאִים אֶת כָּלְנוּ, וְהֵם אִף פַּעַם לֹא יִשְׁלִימוּ אֶתְנוּ,

זו המציאות המרה, וכל זמן שלא ילמדו את זה עם ישראל, אזי הם בבקעה רצינית, וכל זמן שהמנהיגים של עם ישראל לא יזכירו לעצמם מה שהיה לפני השואה וכו', כמה פרודים היו בין החצרות וכו' ובין הדעות והשיטות וכו' ובין המפלגות וכו', שרצו לאכל אחד את השני בלי מלח וכו' וכו', וכשנכנסו העמלקים הם לא עשו הפרש בין דתיים לחלונים ובין חסידים לליטאים וכו' וכו'.

וכדאי מפעם לפעם להסתכל על התמונות המוזעזעות, איך שכלם, אבל כלם בלי יוצא מן הכלל הלכו כצאן לטבח וכו', והלכו ביחד דתיים וחלונים חסידים וליטאים וכו' וכו' אל תאי הגז ושרפו אותם ונשאר מהם רק אפר וכו', כדאי לחנך את הילדים שלנו שיראו אל מה מביאות ההסתות הפרועות האלו וכו', ומי יתן שכל בית ספר או תלמוד תורה היו הולכים פעם בשנה ל"יד ושם", ומכל שכן המבגרים שילכו פעם בשנה ל"יד ושם", ויראו מה אכזריים עמלקים ימח שם מסגלים לעשות, ואצלם אין כבר הפרש בין דתיים לחלונים, בין חסידים לליטאים וכו' וכו', אמות העולם רוצים את כלנו. אנחנו נמצאים באותה ספינה, ובמקום לחזור אל הקדוש ברוך הוא ולקיים את המצוות שלו בשמחה עצומה, ולהיות גאים שאנחנו יהודים מאמינים בני מאמינים, ונזכה להיות אור לגויים וכו', במקום זה אנחנו אוכלים אחד את השני וכו', מסיתים ומדיחים אחד נגד השני, ויש אנשים שמתפרנסים מזה שיהיו הסתות פרועות וכו', ועוד נקראים 'מנהיגים', ולא יודעים שהם יגרמו עוד פעם שואה לא תקום צרה פעמים.

כל כך חבל שכל אלו שמסיתים נגד החרדים השומרי תורה ומצוות, לא מסתכלים בסרטים ובהתמונות שהסרטו וצלמו בזמן השואה, ורואים איך שדיקא חלונים הולכים בצד חרדים וכו', ישר אל המשרפות וכו', ואותו דבר החרדים צריכים ללמד מזה איך שלא הועילה חסידות זו וכו', או חסידות זו וכו', את כלם לקחו ישר אל עבודת הפרך וענו אותם בענויים קשים ומרים מאד, עד שהכניסו

אותם בתאי הגז ונחנקו ונשרפו אחר כך והיו לאפר וכו' ויחבל מאד ששוכחים את זה וכו', ומזה באות כל ההסתות הפרועות שיש עכשו וכו', וכבר יוצא מהאף שבכל יום ויום יש הסתות חדשות - אלו נגד אלו ואלו נגד אלו וכו' וכו', וכמובן כל אחד מכוון לשם שמים, וכל אחד אומר שהאמת אצלו, והמנהיגים במקום שיהיו דגמא חיה לאנשיהם איך יהודי צריך להתנהג וכו', עוד הם בעצמם מסיתים ומדיחים אחד על השני, ומזה נגרם מה שנגרם וכו'.

ולכן הגיע הזמן שנתחיל להתישב בישוב הדעת אמתי שעם מחלקת ופרודים בין הדתיים ובין החרדים ובין החלונים וכו' לא נגיע לשום מקום, רק לשואה חדשה וכו', בודאי אף אחד לא רוצה לשמע את זה וכו', ואף אחד לא רוצה להאמין לדברים כאלו וכו', אבל ככה היה גם לפני השואה שלא חלמו מה העמלקים הארורים עם העוזרים שלהם האוקראינים הפולנים וההונגרים וכו' וכו' מסגלים לעשות לאנשים אמללים חפים מפשע וכו', וכל זה בא מחמת השנאת חנם וההסתות הפרועות שהיו מזה על זה ומזה על זה וכו' וכו', וכמובן שכלם צריכים להיות צודקים וכו', אף אוי לצדק הזה שגורם פרודים וכו' עד הסתות פרועות וכו', ושוכחים שכלנו כל עם ישראל נמצאים באותה ספינה בלב הים הסוער וכו', שגלי הים רוצים רק להטביע את האנייה בלב ים.

הגיע הזמן שכל עם ישראל יתאחדו יחד ויעזרו אחד לשני, ויעשו חסד אחד עם השני, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ילקוט תהלים רמז תתל"ד) אמר רבי סימון: בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לברא אדם הראשון, נעשו המלאכים כתות כתות, מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא, חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים; ותהלה לאל יש ויש חסד בין נשמות ישראל בדור הזה מה שלא היה בכל הדורות, ובפרט החסד שעושים דיקא אלו החרדים ששונאים אותם כל כך וכו', שמוסרים את נפשם בשביל הזולת, כגון חברי 'הצלה' ומתנדבי 'מד"א' וכן 'זק"א', וכן הצדקה והחסד שעושים עם העניים

לפני החגים ולפני כל שבת שעוזרים לכל אלו שנמצאים במצוקה כספית וכו' וכו', שמביאים להם חבילות אכל בשפע ובכבוד וכו', אזי כדאי לנו להתעורר ולהמשיך לעשות חסד אחד עם השני, ולעזור אחד לשני, ודיקא על ידי זה נגאל גאלת עולם, ואמות העולם ירעדו ויפחדו מאתנו. ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה ט"ו סימן י"ח) על הפסוק (עמוס ט) "הבונה בשמים מעלותו ואגדתו על ארץ יסדה", למה הדבר דומה? לפלטין שהיתה בנויה על גבי הספינות, כל זמן שהספינות מחברות פלטין שעל גביהן עומדת, כך הבונה בשמים מעלותו, כביכול כסאו מבסס למעלה בזמן שישראל עשויין אגדה אחת, לכך נאמר "הבונה בשמים מעלותו". אימתי? "ואגדתו על ארץ יסדה"; ודיקא על ידי זה יש קיום לעם ישראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפז.

איך אפשר לזכות לשלוח נפש גם במצבי לחץ?

שאלה:

מאת יצחק: לכבוד הרב.

יש לי כפיה עסקים מאד מרפבים, וכל הזמן אני נתון בלחצים ופחדים גדולים. איך אפשר לזכות לשלוח נפש גם במצבי לחץ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד מבקש אותך שלא תפחד משום דבר, כי בפרוש

גְּלֶה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל (ספר המדות אות פחד סימן כ"ה) כְּשֹׁכְחִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְאִינֶם נִשְׁעָנִים עָלָיו עַל יְדֵי זֶה מִתְפַּחְדִּים מֵאֲמוֹת; וְלִכֵּן הֶעֱקָר לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמוֹ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ אֲשֶׁר הוּא נִמְצָא וְאִין בְּלִעְדָּיו נִמְצָא, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הָעֲלִיוֹן בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ שָׁמוּ, וְכִכֵּל שְׂמִכְנִיסִים אֶת עֵצָמָם בְּאֲמוֹנָה עַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּל מִמֶּנּוּ הַפְּחָד, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְנוּ ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן נ"ד) מִי שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה אֵינּוּ יָרֵא מְאוּזִיבִים, וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מַה שְׁבִיָּדָךְ רַק לְשִׂמְחָה אֶת עֵצְמָךְ בְּמַה שְׁאַתָּה יָכוֹל עִם הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁשׁ בָּךְ תְּהִלָּה לְאֵל, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל מְלֵא מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרַכּוֹת נ"ז.) עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד') "כִּפְלַח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ - מֵאִי רִקְתָּךְ? אֶפְלוּ רִיקְנִין שְׂבָךְ מְלֵאִים מְצוֹת כְּרַמּוֹן.

וְלִכֵּן אַתָּה צְרִיךְ לְשִׂמְחָה עִם כָּל הַטּוֹב שֵׁשׁ בָּךְ, וְתִרְגִּיל אֶת עֵצְמָךְ לְזִמְרָה וּלְפִזּוֹז לְעֵצְמָךְ אֵיזָה נְגוּן, כִּי כָּךְ אָמַר רַבְנוּ ז"ל (ספר המדות אות פחד סימן י"א) מִי שֵׁשׁ לוֹ פְּחָדִים יִזְמַר זִמְרָה שֶׁל שְׂמִחָה, וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל (שיחות הַר"ן סימן רע"ג) טוֹב לְהֵאָדָם לְהִרְגִיל אֶת עֵצְמוֹ שְׂיוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עֵצְמוֹ עִם אֵיזָה נְגוּן. כִּי נְגוּן הוּא דָּבָר גְּדוֹל וְגָבוֹהַ מְאֹד מְאֹד, וַיֵּשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם לְהִשָּׂם יִתְבָּרֵךְ. וְאֶפְלוּ מִי שֵׁאֵינּוּ יָכוֹל לְנַגֵּן, אֵף עַל פִּי כֵּן בְּבֵיתוֹ וּבֵינּוּ לְבִין עֵצְמוֹ יוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עֵצְמוֹ בְּאֵיזָה נְגוּן כְּפִי שְׂיוּכַל לְזַמְרָה אֹתוֹ, כִּי מַעֲלַת הַנְּגוּן אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְתֹאֵר כָּלֵל.

וְעַל כֵּלָם תִּרְאֶה לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ עַל שְׂמִחָה, כִּי שְׂמִחָה זֶה אֹר כָּל כָּךְ גְּדוֹל שְׂאִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ אֲלֵא עַל יְדֵי תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם לְהִיּוֹת בְּשְׂמִחָה, וְלִכֵּן רֵאָה לֹמַר אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם, וְאֶפְלוּ כְּמַה פְּעָמִים בְּיוֹם, וְזֶה יִכְנִיס בָּךְ שְׂמִחָה אֲמַתִּית שְׂעַל יְדֵי זֶה יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּךָ כָּל הַפְּחָדִים:

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! זַכְּנִי לְהִיּוֹת בְּשְׂמִחָה תְּמִיד, וְאַזְכֶּה לְהִרְגִישׁ אֶת הַשְׂמִחָה בְּרַמ"ח אֵיבָרִי וּבְשֵׁס"ה גִּידֵי, עַד שֶׁהַשְׂמִחָה תִּגִּיעַ לְרַגְלִי, שְׂאֲזַכֶּה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם מֵרַב שְׂמִחָה עַל גְּדֹל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ

עמדי שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך. אָנָּא רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכליל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותך תתברך, איך שאתה מחיה ומנהיג ומקיים את כל הבריאה בלה. וזכני לאמונה ברורה ומזככת שאזכה לדעת בידיעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפת.

**אני לא מצליח לקלט ולזכור את מה שאני לומד.
מה העצה?**

שאלה:

מאת שימי: אני קורא את התשובות שלכם באתר ברסלב סיטי, וזה מלהיב את לבי לעבודת השם יתברך. אני רואה שאתם מרבים לדבר מפעלת למוד התורה הקדושה, ויש לי חשק גדול ללמוד תורה, אבל לצערי הרב אני לא מצליח לקלט ולזכור את מה שאני לומד.

אני יודע שזה קשור לקדושה, דבר שאני חלש בו ואני צריך להתחזק בו. מה העצה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שִׁימֵי נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אתה צריך לדעת שכאשר אדם פוגם בברית רחמנא לישזבן נעקרים ממנו מחו ושכלו לגמרי, והוא נעשה מבהל ומבלבל וכו' וכו', ואף שמבחוץ לא מפירים את זה עליו וכו', עם כל זאת כל מי שפגם בבריתו מאבד את זכרונו ושכלו לגמרי, כי על ידי הוצאת זרע לבטלה על ידי זה מאבד את הדעת והשכל, כי הזרע בא מהמח וכו', ועל ידי שמוציא זרע לבטלה על ידי זה נתבלבלת אצלו האמונה לגמרי וכו'.

עם כל זאת, עליך לדעת שעל כל דבר יש תקנה, ואסור להתיאש כָּלֵל, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, והעקר לקבל על עצמו מהיום והלאה לשמור מהחטא המגנה הזה, ותרגיל את עצמך להתודות אליו יתברך שבפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותיה עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי דווי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות תשיבה סימן צ"ז) הקדוש ברוך הוא נתפיס על ידי דווי, ודומה כאלו בנה מזבח והקריב קרבן; ולכן זה דבר גדול מאד להתודות, שעל ידי זה נבנית ונשלמת דעתו, ולאט לאט חוזרים אליו הדעת והשכל, ולכן אשרי מי שרגיל להתודות בכל יום אליו יתברך, ולספר לו יתברך מה שעבר עליו, ויהיה עקשן גדול מאד על זה, ועל ידי זה יתבטלו ממנו הדאגות שמסככות אותו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות עצבות סימן כ"ח) מי שאין מתודה על עוונותיו אגחה ודאגות באים עליו; ולכן תהיה חזק מאד בדבר זה לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם

שלה, ורק להתודות בכל פעם, ועל ידי זה לאט לאט יצאו העוונות מעצמותיה, ותזכה להיות מיִשֵּׁב היטב בדעתה.

עכְשֵׁוּ בְּעֵינַי לְמוֹד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה - יְדוּעַ סֵדֵר דְּרָךְ הַלְמוּד שְׁנַתָּן לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל הַמְּבֹאֵר בְּאַרְיֵכוֹת שְׁאָמַר (שיחות ה"ן סימן ע"ו) בְּעֵינַי הַלְמוּד תּוֹרָה שְׁצָרִיכִים לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל יוֹם, טוֹב לְלַמֵּד בְּמַהֲרָה וּלְבַלֵּי לְדַקְדָּק הַרְבֵּה בְּלְמוּדוֹ. רַק לְלַמֵּד בְּפְשִׁיטוֹת בְּזְרִיזוֹת וּלְבַלֵּי לְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ הַרְבֵּה בְּשַׁעַת לְמוּדוֹ מֵעֵינַי לְעֵינַי, רַק יֵרָאֶה לְהַבִּין הַדְּבָר בְּפְשִׁיטוֹת בְּמִקְוֵמוֹ. וְאִם לְפַעְמִים אֵינוּ יְכוֹל לְהַבִּין דְּבָר אֶחָד, אֵל יַעֲמַד הַרְבֵּה שֶׁם וַיְנַיֵּחַ אוֹתוֹ הַעֵינַי וַיִּלְמַד יוֹתֵר לְהֵלֵן, וְעַל פִּי הַרֵב יַדַּע אַחֵר כִּךָּ מִמִּילָא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה כְּשִׁילְמַד כְּסֻדֵּר בְּזְרִיזוֹת לְהֵלֵן יוֹתֵר.

וְאָמַר: שְׂאִין צְרִיכִין בְּלְמוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד, לוֹמַר הַדְּבָרִים כְּסֻדֵּר, וּמִמִּילָא יִבִּין. וְלֹא יְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ בְּתַחֲלַת לְמוּדוֹ שִׁירְצָה לְהַבִּין תְּכַף וּמַחֲמַת זֶה יִקְשֶׁה לוֹ הַרְבֵּה תְּכַף וְלֹא יִבִּין כָּלֵל, רַק יִכְנִיס מַחוּ בְּהַלְמוּד וַיֹּאמֶר כְּסֻדֵּר בְּזְרִיזוֹת, וּמִמִּילָא יִבִּין. וְאִם לֹא יִבִּין תְּכַף יִבִּין אַחֵר כֵּן. וְאִם יִשְׁאַרוּ אֵיזָה דְּבָרִים שְׂאֵף עַל פִּי כֵן לֹא יוּכַל לַעֲמֹד עַל כּוֹנְתוֹ, מַה בְּכַף? כִּי מַעֲלַת רַבּוּי הַלְמוּד עוֹלָה עַל הַכֵּל, וְכִמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה י"ט) 'לְעוֹלָם לִיגְרִיס אֵינִישׁ וְאֵף עַל גַּב דְּלֹא יַדַּע מַאי קָאָמַר', שְׁנֵאָמַר (תהלים קי"ט כ') 'גִּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה', כִּי עַל יְדֵי רַבּוּי הַלְמוּד שִׁילְמַד בְּמַהֲרָה וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה, עַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר כְּמַה פְּעָמִים אֵלּוֹ הַסְּפָרִים שְׁלוּמָה, לְגַמְרֵם וּלְחֹזֵר לְהַתְּחִיל וּלְגַמְרֵם פַּעַם אַחֵר פַּעַם, וְעַל יְדֵי זֶה מִמִּילָא יִבִּין בְּפַעַם הַשְּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי כֹּל מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה, כֹּל מַה שְׂאֵפְשֵׁר לְהַבִּין וּלַעֲמֹד עַל דְּבָרֵיהֶם, עֵינַי שֶׁם.

וְהִנֵּה מִי שֶׁקְּשֶׁה הַבְּנָה וְכוּ', אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת לְמוּד סִימָן ל"ח) יִלְמַד אָדָם אֶפְלוּ בְּלֹא הַבְּנָה; כִּי בְּזֶה שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לוֹמַר הַרְבֵּה מְשֻׁנְיּוֹת כְּסֻדֵּר, וְכֵן לְגִרְסַת הַרְבֵּה גְּמָרָא כְּסֻדֵּר אֶפְלוּ שֶׁלֹּא מִבֵּין, וַיֹּאמֶר הַרְבֵּה מְשֻׁנְיּוֹת וּגְמָרָא, וְאִם יִזְכֶּה גַם זֶהר וְתִקְוִנִים אֵין לְמַעֲלָה

מזה, והאר"ל נתן תקון לבעל תשובה לומר בכל יום חמשה דפים זהר וחמשה דפים תקונים, וכך על ידי רבוי האמירה תזכה להגיע לזכוך המחין ולאט לאט תתחיל להבין, וזה בדוק ומנסה וכו'.

ובענין השכחה שאתה שוכח וכו', בפרוש אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ו) שלעתיד מזכירין את האדם כל מה שלמד אף אם שכח, וכן אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה י"ט סימן ב') אמר רבי לוי: משל לטרסקל נקוב ששכר בעליו פועלים למלאתו. מי שטפש מהו אומר? מה אני מועיל מכניס בזו ומוציא בזו?, מי שפקח מהו אומר? ולא שכר כל חבית וחבית אני נוטל כף? מי שהוא טפש, מהו אומר? מה אני מועיל ללמד תורה ומשכחה?, מי שהוא פקח מהו אומר? ולא שכר יגיעה הקדוש ברוך הוא נותן?; כי באמת מי שלומד תורה אפלו שלא מבין, על ידי רבוי הגירסא לבסוף הוא יבין וכו', ואפלו אם לא, על ידי שמדביק את עצמו באותיות התורה הקדושה, בו ברגע נכלל בו יתברך, כי כף מובא בזהר (אחרי מות ע"ג.) קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא.

וכן מובא (לקוטי אמרים תניא פרק כ"ג) באותה שעה שאדם עוסק בדברי תורה, הרי גם הנפש ולבושיה (מחשבה דבור ומעשה שלו) הם מיחדים ממש באין סוף ברוך הוא, ולכן אשרי האדם שמתוך החשך והלכלוך והזהמה והזבל שלו, הוא מכניס את מח מחשבתו ואת דבורו בתוך התורה הקדושה, ואפלו שמקדם לא למד, ואחר כך הוא ישכח מה שלמד, אבל בו ברגע שהוא לומד, אז הוא מדביק את עצמו באין סוף ברוך הוא בתוך התורה, ועל ידי זה מאיר בו אור האין סוף ברוך הוא. ואם יהיה רגיל בזה, לבסוף הוא ינתק את עצמו מן הרע, ולכן אל תבלבל את עצמך - תהיה רגיל באמירת תנ"ך, ששה סדרי משנה, ובפרט לגרס הרבה גמרא, שזה מכלה את כל הקוצים הסוככים את השושנה העליונה שהיא השכינה - נשמתו של האדם, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ו:) גמרא גמור זמורתא תהא; ופרשו צדיקים "גמרא גמור" - אם אתה תלמד גמרא, אזי "זמורתא תהא" -

מלשון לומר את כל העריצים ולהכרית את כל הקוצים הסוככים את השושנה העליונה שזה נשמת האדם; אם אדם לומד הרבה גמרא, על ידי זה הוא מכרית ממנו את הקלפות והמשחיתים שברא מחמת עונותיו, וכן מובא (תוספתא פרה פרק ט"ז) רבי עקיבא אומר זמר בה תדירא זמר; אפלו שלומד את הגמרא בחינת זמר וכו', זה מזמר ומכרית ממנו את כל הקלפות המסככות אותו עד שזוכה לטהרת המח.

העקר אל תתיאש ותהיה עקשן גדול על דבר זה, ואז תראה איך שפעם לב אמת ולב נכון פתאום ידלק אצלך חשק התורה ויאיר עליך מחד ודעתך בהארת האין סוף ברוך הוא, כי אי אפשר לתאר ולשער את גדל הזכות של אדם שמרבה בלמוד תורה הקדושה, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן י"ט) אפלו אותן האנשים הרחוקים מן הקדושה מאד שנלפדו במצודה רעה עד שרגילין בעברות חס ושלום רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן, אף על פי כן הכח של התורה גדול כל כך עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהן חס ושלום. ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כך וכך יהיה איך שיהיה בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה כי כח התורה גדול מאד.

אשרי מי שמקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז יאיר עליו מלך הכבוד בעצמו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רפט.

אני והחברותא שלי מנסים ללמד יחד לקוטי מוהר"ן, אך לא מצליחים להבין. מה עושים?

שאלה:

מאת אור: שלום וברכה לכבוד מורי ורבי שליט"א. ברצוני לקבל הכונה מכבוד הרב בענין הלמוד: יש לי פעם בשבוע חברותא, ואנו לומדים יחד גמרא ואחר כך בספר שיחות הר"ן. חשבנו יחד שאולי כדאי לנו ללמד במפגש השבועי שלנו רק חסידות, כי בשאר הימים אנחנו לומדים ברוך השם גמרא והלכה במסגרת הפולל, וכן יש לכל אחד סדר בספרי רבנו, וסכמנו שנלמד יחד תורה מלקוטי מוהר"ן ועליה את ההלכות מלקוטי הלכות השיכות אליה, ואולי אחר כך גם שאר חבורים של אנשי שלומנו עליה. הענין הוא שהרבה פעמים הדברים די סתומים וגבוהים מבינתנו. מה כבוד הרב ממליץ ללמד? האם ישנן תורות בסיסיות וקלות להבנה שצריך להתמקד בהן? והאם בכלל כדאי לנו להתחיל בלמוד הזה או שעדיף להמשיך כרגיל בגמרא ושיחות הר"ן ותו לא? בתודה רבה ואהבה גדולה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה טוב ומה נעים שבכולל תלמד בכל יום שעור בחמש ורש"י עם התרגום מפרשת השבוע, וכן תלמד כסדרן משניות, והעולה על הכל תחזור הרבה בלמוד גמרא בגרסא, ומלבד זאת תלמד את סדר הגמרא בכולל, ותחזור הרבה על השעור שלומדים שם, וכן בהלכה -

לחזור על זה הרבה פעמים כדי שתקלט את זה טוב טוב, כי רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על למוד הלכה, ואמר (שיחות הר"ן סימן כ"ט) שכל בר ישראל מחייב ללמוד בכל יום הלכה, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה') שלמוד הלכה מברר הטוב מהרע שנדבק באדם וכו'.

וכשאתה מתועד פעם בשבוע עם חברותא, כדאי אז ללמוד שעור בלקוטי מוהר"ן עם פרוש "שפת הנחל" שהוא פרוש קל מאד המסביר את דברי רבנו ז"ל לעובדא ולמעשה, ואחר כך תאמרו את התפלה על התורה מלקוטי תפלות, וכן אם תוכלו לעשות לעצמכם שעור בסדרן בלקוטי הלכות אין למעלה מזה, כי ההתחזקות שיש בדברי מוהר"ן ז"ל אין בשום ספר.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתתמיד מאד בתורה הקדושה, כי אין טוב אלא תורה, וזה חלקנו וארץ ימינו, ואמר התנא הקדוש (אבות פרק ו') לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר (משלי ו') "בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך". ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה כ"א.) "בהתהלךך תנחה אתך - בעולם הזה, בשכבך תשמר עליך" - בקבר, "והקיצות היא תשיחך" - לעולם הבא.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות משמחות תמיד.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רצ.

אָמא שלי חולה במחלה הידועה והרופאים לא נותנים לה סכוי להבריאה. האם אפשר לעשות משהו?

שאלה:

סאת אבי: כבוד הצדיק, יש לי שאלה: אָמא שלי חולה במחלה הידועה, והרופאים מִיאָשִׁים אותנו כל הזמן. כָּרָגַע היא נמצאת בבית, ואני בנה הגדול מטפל בה ועוזר לה בהכל. זכיתי לתרם למוסדות ביבנאל סכום יפה לפדיון נפש. מה עלי לעשות כדי להמשיך להיות חזק באמונה שיהיה בסדר עם אָמא ושבעזרת השם היא תבריא בקרוב?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתברך, יום רביעי לסדר בהר, ז' איר ה'תשע"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אָבִי נְרוּ יֵאִיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שכל זמן שאדם חי יש לו תקווה להתרפאות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס.) על הפסוק (שמות כ"א י"ט) "וּרְפָא יִרְפָּא" - מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות, ואמרו צדיקים שנתנה רשות לרופא לרפאות אבל לא ליאש, ולכן אסור להתיאש משום חולה, אנחנו צריכים לעשות את שלנו לבקש ולהתפלל על החולה ולהרבות בצדקה, והקדוש ברוך הוא יעשה את שלו.

העקר לא להתיאש, כי כל תפלה כל תחנה וכל בקשה שמבקשים על החולה עושים רשם גדול מאד, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז') אמונה, תפלה ונסים תלויים זה בזה. יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רצא.

**מדוע אין דעתכם נוחה מכף שכמה אנשים הולכים
להתבודד יחד בשדה?**

שאלה:

מאת שבת: לכבוד הרב הצדיק שליט"א, שלום וברכה. הגיע לידי קנטרס הנקרא "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב - תפלה והתבודדות" ונהניתי מאד לקרא את המכתבים, בפרט את המכתב בענין של ההתבודדות שש שעות ברציפות, כי גם אותי בלב הענין מאד, וכשראיתי שכתבתם שאין לזה שום מקור בספרי ברסלב - זה הרגיע אותי. וכן בענין של התבודדות בשבת - שמחתי לראות שכתבתם שאפשר להתודות בשבת.

אבל כשקראתי את המכתב שכתבתם בענין הנסיעות המרכזות בקבוצות לשדה להתבודדות, ראיתי שאין דעתכם נוחה מזה, ורציתי לשאל ולהבין, כי לאחרונה התחלתי לנסע לשדה עם הסעה מארגנת, ומאז התחלתי להתבודד באמת ולהרגיש מה זו התבודדות, וכנראה בחוש שיותר קל להגיע לשדה עם הסעה, ובפרט שאני גר במקום שהשדה מאד רחוק וכמעט בלתי אפשרי להגיע לבד לשדה.

וכן מה שידיע על הרב החשוב רבי לוי יצחק בנדר זכר צדיק לברכה שהיה הולך לשדה להתבודדות לבד, שמעתי שזה היה דוקא בשבילו שהוא היה חזק בהתבודדות, אבל לאדם רגיל שיכול לפל מזה בודאי שצריך לנסע עם עוד כמה חברים יחד.

וכן זה כתוב במפרש בספר 'חיי מוהר"ן', שרבינו אמר שטוב שיהיה לאיש כשר סוסים שיסע בכל פעם עם בני הנעורים

לתוף איזה יער ויתבודדו שם וכו', ומזה רואים שטוב לנסע עם בני הנעורים לשדה להתבודדות. ובענין מה שכתבתם שכל אחד צועק והשאך שומעים ואין בזה אמת וכו', הרי אפשר להתבודד בשקט, וכן אפשר להתבודד ב"קול דממה דקה" כמו שכתב רבנו בשיחות הר"ן שיחה ט"ז. אם כן, מדוע אין דעתכם נוחה מהנהגה זו? אשמח לקבל תשובה, בתודה, שבת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שבתך נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שצריכים מאד מאד לשמר מדעות משבשות שמסתובבות גם בין אנשי שלומנו, כי הכל בא מדמיונות וכו', מהמדמה שעדין לא התברר כלל וכו', ולכן זכר כלל זה - לנו אין אלא שיחותיו הקדושות של מוהר"ת ז"ל שרק הוא הבין את רבנו ז"ל, ורק עליו רבנו ז"ל סמך את ידו ואמר ממני יודע רק רבי נתן ורבי נפתלי מעט, ולכן רק השיחות של מוהר"ת ז"ל שרשמם בספרי "שיחות הר"ן" "חיי מוהר"ן" יכולים לסמך על זה, ולכן העקר תתמיד הרבה בשיחות הקדושות של רבנו ז"ל, שבפרוש אמר (חיי מוהר"ן סימן שני"ח) שבכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל מי חיו כמו שאני רוצה (אזוי וויא איה מיין איין גוטער ייד) אם ירצה לילה עמה לקים כפי שיחתו הקדושה. [וכתב על זה מוהר"ת ז"ל (שם) וגם אפלו עכשו כשלומדיו דבריו הקדושים יש להם גם כן כח גדול לעזור להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאד ודרך ישרה ונכונה

מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מפל שיחה ושיחה שלו. וכן להפך מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה חס ושלום באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מפל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקים אותם באמת ובתמימות בלי שום חקמות, אשרי מי שיאחז בהם].

ולכן אלו שאומרים שמכרחים להתבודד לכל הפחות כל יום שש שעות, אין לזה שום מקור, ותאמין לי שגם מי שהמציא את זה הוא גם כן לא מקים את זה...

וידוע מה שרבונו ז"ל ספר ודבר עמנו (ת"י מוה"ר"ן סימן תל"ח) מענין מעלת ההתבודדות, והיה מפליג מאד בשבח מעלת גדלת הנהגה זו, ואמר שאי אפשר לצוות אנשים שינהגו הנהגה זו כי אם שעה אחת ביום, כי אי אפשר להכביד עליהם יותר, אבל באמת היו צריכים שיהיה להם כל היום התבודדות וכו', עין שם.

ובאמת מה שיך שתהיה לאדם כל היום התבודדות? הרי את השלש תפלות הקבועות שחרית מנחה וערבית מכרחים להתפלל, לאכל ולברך לפנייה ולאחריה צריכים, וללמד כל יום תורה מכרחים, וכן לעסק במשא ומתן גם כן צריכים, ואם כן איך שיך להתבודד כל היום? אלא רבנו ז"ל רוצה להחדיר בנו שיגוע בידיעה ברוחה ומזככת אשר אין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ולכן מהרגע שאדם פותח את העינים בעת שנתעורר מהשנה וכו', עד הרגע שסוגר את העינים בעת שהולך לישן וכו', שידבר עמו יתברך, כי כשמברך לאדם בידיעה ברוחה אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, אזי הוא תמיד ידבר עמו יתברך, ובין כך הוא מתפלל את השלש תפלות הקבועות שחרית מנחה וערבית, וגם אז הוא משלב

בתוך גסח התפלה שיחה בינו לבין קונו וכו' וכן בשעה שאוכל מדבר עמו יתברך, וכן בשעה שעוסק במשא ומתן הוא מדבר עמו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) שהלמוד שלומד תורה בחינת שנה שנותן נוחא להמחין מהדבקות, וכן משא ומתן הוא בחינת שנה שנותן נוחא להמחין מהדבקות, עין שם. והכלל, שרבנו ז"ל רצה שכל היום נדבר עמו יתברך, אך היות שלא כל אחד מחזיק במדרגה זו שיהיה לפני עיניו אשר אין בלעדיו יתברך כלל, לזאת כדאי ליחד לעצמו איזו שעה ביום או בלילה, ואז לבוא לדבר עמו יתברך, אשר אין למעלה מהעבודה הקדושה הזו, להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמורה, ולחזור בתשובה שלמה.

בענין שכתבת מה שדבר רבנו ז"ל עם רבי נפתלי (חיי מוהר"ן סימן ר"ל) שטוב מאד שיהיה לאיש סוס כדי שיסע בכל פעם עם בני הנעורים לתוך איזה יער וכיוצא ושם ידברו יראת שמים ויהיה להם התבודדות וכו', כי בשדה ויער טוב מאד ההתבודדות וכו', בודאי כף הוא, ובפרט בהתחלה עד שמרגיל את עצמו להיות דבוק בו יתברך, ולא יסיח דעתו ממנו יתברך וכו', אזי טוב מאד ללכת עם קבוצה, אבל זה לא ענין של קביעות וכו', כי הקביעות צריכה להיות לבד שזה ענין התבודדות, בסוד (שמות ל' ל"ד) "בד בבד יהיה", כי בזה שאדם לבד ואף אחד לא יודע איפה הוא נמצא ומה הוא עושה וכו', ואז הוא מתבודד עמו יתברך, אין עוד אמת יותר גדולה מזו, כי לא מבלבל את עצמו מאף בריה שבעולם יהיה אף שיהיה ויהיה מה שיהיה וכו', הוא צריך להשיח ולספר את כל אשר עם לבבו עמו יתברך שאין עוד אמת יותר גדולה מזו כשהוא נמצא לבד עמו יתברך, ולכן על פי רב כדאי להתבודד לבד כף שאף אחד לא ידע איפה הוא ומה הוא עושה, ובזה יצליח את דרכו.

בענין מה שאמרת שהרב החסיד רבי לוי יצחק בנדר זכרונו לברכה היה מתבודד בשדה וכו', הוא אמר לי בפרוש שלו האיר

יותר להתבודד בציון רבנו ז"ל על אף שכל אנשי שלומנו באומן היו הולכים לשדות כל אחד לפונן שלו וכו' וכו', אבל לו האיר יותר להתבודד רק אצל ציון רבנו ז"ל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום...

ד' רצב.

אני מרגיש שאין לי ברכה בחיים. מה עלי לתקן כדי לשנות את זה?

שאלה:

מאת שמעון שחר: אני בן שלשים ושש, גרוש ללא ילדים, ואני מרגיש שאין לי ברכה בחיים. חשבתי שאולי מישהו פגוע ממני ולכן אני סובל, ולכן בקשתי מחילה מכל מי שצערתי, אף עדין אני מרגיש משהו לא תקין. מה עלי לתקן? תודה!

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמעון שחר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר התקון שלך הוא למסר את נפשך להיות בשמחה עצומה, כי כל הצרות והיסורים והמרירות והדאגות שבאים עליך זה רק מחמת חסרון השמחה, כי אם היתה לך שמחה אמיתית והיית שמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך, היית זוכה לישוב הדעת, כמו

שְׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן י') מֵה שֶׁהָעוֹלָם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵינָם מֵתְקַרְבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק מַחֲמַת שְׂאִין לָהֶם יֵשׁוּב הַדַּעַת, וְאֵינָם מֵיֹשְׁבֵי עֶצְמָן. וְהַעֲקָר לְהַשְׁתַּדֵּל לֵישֵׁב עֶצְמוֹ הַיֵּטִב, מֵהַ הַתְּכָלִית מִכָּל הַתְּאוּוֹת וּמִכָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, הֵן תְּאוּוֹת הַנִּכְסוּסוֹת לַגּוֹף, הֵן תְּאוּוֹת שְׁחוּץ לַגּוֹף, כְּגוֹן כְּבוֹד, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי יֵשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֲךָ דַּע, שֶׁעַל יְדֵי מְרָה שְׁחוּרָה אֵי אֲפָשָׁר לְהִנְהִיג אֶת הַמַּח כְּרִצּוֹנוֹ, וְעַל כֵּן קָשָׁה לוֹ לֵישֵׁב דַּעְתּוֹ. רַק עַל יְדֵי הַשְּׂמִחָה יוֹכֵל לְהִנְהִיג הַמַּח כְּרִצּוֹנוֹ, וְיוֹכֵל לֵישֵׁב דַּעְתּוֹ, כִּי שְׂמִחָה הוּא עוֹלָם הַחֲרוּת, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה נ"ה) "כִּי בְשִׂמְחָה תִצְאוּ", שֶׁעַל יְדֵי שְׂמִחָה נַעֲשִׂין בֵּן חוּרִין וְיוֹצְאִין מִן הַגְּלוּת. וְעַל כֵּן כְּשֶׁמִּקְשָׁר שְׂמִחָה אֶל הַמַּח, אֲזִי מַחוּ וְדַעְתּוֹ בֵּן חוּרִין מִמֶּשׁ, וְאֵינוֹ בְּבַחֲיִנַת גְּלוּת, וְאֲזִי יוֹכֵל לְהִנְהִיג אֶת מַחוּ כְּרִצּוֹנוֹ וְלֵישֵׁב דַּעְתּוֹ, מֵאַחַר שֶׁמַּחוּ בְּחֲרוּת וְאֵינוֹ בְּגְלוּת. כִּי עַל יְדֵי גְלוּת אֵין הַדַּעַת מֵיֹשֵׁב כָּלָל וְכוּ'. וְלְבוֹא לְשִׂמְחָה הוּא עַל יְדֵי מֵה שְׂמוּצָא בַּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה, כִּי אֵיךְ שָׂרַק יִהְיֶה, יֵשׁ אֲצֵל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל נִקְדוֹת טוֹבוֹת מְנַקְדֵת יְהוּדוֹת, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת נ"ז). עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד') "כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ" - מֵאֵי רִקְתָּךְ? אֲפֹלוּ רִיקְנִין שְׁבָךְ מְלֵאִים מִצּוֹת כְּרִמּוֹן, וְעַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְשִׂמְחָה בְּמֵה שְׂזָכָה לְהִיּוֹת מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלָּא עֲשִׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, כִּי הַשְּׂמִחָה הַזֶּה עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמִחוֹת, וְעַל יְדֵי שְׂמִחָה מֵתְרַחֲבִים מַחוּ וְדַעְתּוֹ וְכִבֵּר יֵשׁ לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת אַחַר לַגְּמֵרִי.

וְלִכֵּן אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עֶצְמְךָ מִשּׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם, רַק תִּתְחַיֵּל לַעֲבֹד עַל נִקְדָּה אַחַת - נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, וְאֵי אֲפָשָׁר לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה בְּשִׁלְמוֹת אֲלָא כְּשִׂמְתַחֲתָנִים, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה י"ז סִימָן ב') תְּנִי רַבִּי יַעֲקֹב: כָּל שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֵא טוֹבָה, בְּלֵא עֵזָה, בְּלֵא שְׂמִחָה, בְּלֵא בְּרָכָה, בְּלֵא כְּפָרָה; עֵינֵי שָׁם. וְלִכֵּן אַתָּה מְכַרָח לְהִתְחַתֵּן כִּי כֹךְ כְּתַב מוה"רנ"ת ז"ל (לקוטי הַלְכוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים הַלְכָה א' אוֹת א') מִי שְׂאֵינוֹ נְשׁוּי הוּא פְּגוּם בְּבִרְיָת, וְיִדוּעַ שְׂמִי שְׂפָגָם בְּבִרְיָת עַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִים עָלָיו

תמיד עֲצָבוֹת וְעֲצָלוֹת וְכוּ', וְלִכְּנֵן הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן - צְרִיכִים לְהִתְחַתֵּן שָׁזָה יְסוֹד גְּדוֹל בְּטִהָרָה וְכוּ'.

יְעוֹזר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתַּזְכֶּה לְמִצְאָה בַת זוּגָה וְתִתְחַתֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְתִקֵּים בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל וְתִצְלִיחַ בְּחַיֶּיהָ.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

ד' רצג.

הָאֵם לְמוֹד גְּמָרָא חָשׁוּב יוֹתֵר מֵאֲמִירַת תְּהִלִּים?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אֹר: שְׁלוֹם וּבִרְכָה לְכָבוֹד מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ שְׁלִיט"א!
הִסְתַּפְּקֵנוּ בֵּין הַחֲבָרִים בְּשֵׁאֵלָה: הָאֵם לְמוֹד גְּמָרָא חָשׁוּב יוֹתֵר בְּמַעֲלָה מֵאֲמִירַת תְּהִלִּים? וּבְכֻלָּל, הָאֵם יֵשׁ חָשׁוּב יוֹתֵר וְחָשׁוּב פְּחוּת בְּסוּגֵי הַלְמוּד - גְּמָרָא, הִלְכָה, מְדָרְשׁ, חֲמֻשׁ, מוֹסָר, חֲסִידוֹת וְכדוּמָה, אוֹ שִׁישְׁנָה עֲדִיפוֹת לְסוּג הַלְמוּד מִצַּד הַנְּחִיצוֹת וְלֹא דוֹקָא מִצַּד הַמַּעֲלָה - לְמִשְׁלַל לְמוֹד הִלְכָה שְׁזָה דְּבַר שְׁצָרִיכִים אוֹתוֹ לְחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם?
תּוֹדָה רַבָּה לְכָבוֹד הָרַב עַל כָּל הַחֲזוּקִים וְהַעֲצוֹת הַמַּעֲנִיקִים בְּטַחֲוֹן וְרִצּוֹן בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ!

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קָדֵשׁ לְסֹדֵר בְּהַר, ט' אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֹר גְּרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות הַר"ן סימן כ"ח) רֵאוּי לְאָדָם שִׁיעֵבֵר וְיִלְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים וְלִלְמַד כָּלֵם כְּדֵי שִׁיְהִיָּה בְּכָל

מקום, כמו שֶנֶמְצָא הַשָּׂרִים הַגְּדוֹלִים שֶהוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּמַדִּינוֹת, וּמוֹצִיָּאִים הוֹצָאוֹת רַבּוֹת עַל זֶה כְּדֵי שְׂיֻכַּל אַחַר כֵּן לְהַתְּפָאֵר וְלוֹמַר שֶׁהִיָּה בְּמַדִּינוֹת, כְּמוֹ שֶׁדִּרְךְ הַשָּׂרִים לְהַתְּפָאֵר וְלוֹמַר "הֵייתִי בּוֹרְשָׁא" וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. כְּמוֹ כֵּן רְאוּי שֶׁיְהִיָּה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל מְקוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהַתְּפָאֵר בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהִיָּה בְּכָל מְקוֹם דְּהֵינּוּ בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים. וְלַעֲתִיד בְּעוֹלָם הַבָּא מְזַכְרִין אוֹתוֹ כֹּל מֵה שֶׁלָּמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה.

בּוֹדָאֵי זֶה צְרִיךְ לְהִיּוֹת הָעֵקֶר - סְפָרֵי הַתְּנ"ךְ, שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה, ש"ס בְּבַלִּי, יְרוּשְׁלָמִי וְתוֹסֵפְתָא, וְכָל הַמְדַרְשִׁים כָּלֶם - מְדַרְשׁ רַבָּה, מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא וְכוּ', פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מְכִילְתָא, סְפָרָא, סְפָרֵי, תְּנָא דְבֵי אֱלִיָּהוּ, וְכוּ', וְכוּ', זֶהר, וְתַקוּנִים וְכוּ' וְכוּ', שֶׁכָּל זֶה חָשׁוּב מְאֹד מְאֹד, וְעַם סֵדֶר נִפְלָא יְכוּלִים לְהִיּוֹת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבַפְּרָט כְּשִׁלּוּמְדִים עַל פִּי סֵדֶר דִּרְךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל הַמּוֹכָא בְּסֵפֶר שִׁיחֹת הַר"ן (סימן ע"ו), וְזֶה לֹא כָּל כֶּךָ קֶשֶׁה כְּמוֹ שֶׁחוֹשְׁבִים, אִם רַק מְסַדְרִים לְעַצְמוֹ סֵדֶר נְכוּן, כְּגוֹן חֲמֵשׁ רִש"י וְתַרְגוּם מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ מְכַרְחִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, וְכֵן שְׁעוֹר בְּמִשְׁנֵיּוֹת כְּסִדְרָן, וְכֵן לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם דֶּף הַיּוֹמִי גְמָרָא בְּבַלִּי יְרוּשְׁלָמִי וּפְרָק תוֹסֵפְתָא, מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא בּוֹנֵה לְעַצְמוֹ בֵּית נֶצְחִי, וְכֵן לוֹמְדִים מְדַרְשׁ רַבָּה וּמְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְכֵן כְּשִׁלּוּמְדִים חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית אֲזַ לּוֹמְדִים פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְכְשִׁלּוּמְדִים חֲמֵשׁ שְׁמוֹת אֲזִי לּוֹמְדִים מְכִילְתָא, וְכְשִׁלּוּמְדִים חֲמֵשׁ וִיקְרָא אֲזִי לּוֹמְדִים סְפָרָא, וְכְשִׁלּוּמְדִים חֲמֵשׁ בְּמַדְבַּר דְּבָרִים לּוֹמְדִים סְפָרֵי, וְכֵן בְּכָל יוֹם לּוֹמְדִים חֲמֵשׁ דְּפִים וְחֲמֵשׁ דְּפִים תַּקוּנִים שֶׁהָאֲרִיז"ל גָּתַן אֶת זֶה תַּקוּן לְבַעַל תְּשׁוּבָה.

הַרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ שְׂזֵה לֹא כָּל כֶּךָ קֶשֶׁה לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אִם רַק רוֹצִים וְאִם רַק מְסַדְרִים לְעַצְמוֹ סֵדֶר נְכוּן, וְכֵן צְרִיכִים לְקַבֵּעַ לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר בְּרַמְב"ם, טוֹר וְשִׁלְחָן עֶרְוֶה וְכוּ', וְכוּ', וְאִם אָדָם מֵיֻשָׁב בְּדַעְתּוֹ, אֲזִי יְכוּל לְהִיּוֹת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְכָל אֵלוֹ הַלְמוּדִים הֵם מְאֹד מְאֹד

נחוצים לכל בר ישראל, ואשרי מי שמבילה את ימיו בתורה ובתפלה ובשיחה בינו לבין קונו, ובשמחת המצוות, ואז טוב לו בזה ובבא כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

ד' רצד.

הכרתי בחורה טובה ונחמדה, אך אני רוצה מישהי יותר יפה

שאלה:

מאת נעם: שלום לכבוד קדשת הצדיק.

אני רוק בן שלשים ואחת, והכרתי בחורה טובה ונחמדה, אך אני מרגיש שרצוני במישהי יותר יפה שתמצא חן בעיני. כפה חשובה המשיכה לבת הזוג? והאם אפשר לכך את היצר ולוותר על הרצון להכיר מישהי שכן תהיה לי אליה משיכה אמתית? תודה רבה, נעם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נעם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שאדם צריך לעשות את רצון קונו יתברך, ולהתחנן לשם שמים כדי להנצל מפגם הברית, ולהוליד ילדים ולקיים את מצוותיו יתברך, והקדוש ברוך הוא הזמין לך בחורה טובה כליל המעלות וכו', והיצר הרע מכניס בך כל מיני דמיונות וכו' שאולי זה לא בשבילך וכו', ואתה לא תופס שבזה הסמ"ך-מ"ם מפיל אותך בפח וכו', כי בפרוש כתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות יום הכפורים הלכה

א' אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בבְּרִית; וְלִכֵּן אֶצֶל רַבְּנֵינוּ ז"ל הִיָּה הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׂיֹתֵר מֵהָר, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קִידוּשֵׁין כ"ט): מִשְׁתַּבַּח לִיָּה רַב חֲסֵדָא לְרַב הוֹנָא בְּדָרְב הַמְּנוּנָא דְאָדָם גְּדוֹל הוּא. אָמַר לוֹ: כְּשִׁיבֹא לִיְדָךְ הִבִּיֵּאֵהוּ לִיְדִי. כִּי אֲתָא, חֲזַיְנָה דְלֹא פְרִיס סוּדְרָא, אָמַר לוֹ: מֵאֵי טַעַמָא לֹא פְרִיסֵת סוּדְרָא? אָמַר לוֹ: דְלֹא נְסִיבְנָא. אֶהְדְרִינְהוּ לְאַפִּיָּה מִיְנִיָּה, אָמַר לוֹ: חֲזִי דְלֹא חֲזִיתָ לְהוּ לְאַפִּי עַד דְנִסְכַּת. רַב הוֹנָא לְטַעַמִּיָּה, דְאָמַר: בֵּין עֲשָׂרִים שָׁנָה וְלֹא נִשָּׂא אִשָּׁה כָּל יָמָיו בְּעַבְרָה, בְּעַבְרָה סְלֵקָא דְעֵתְךָ? אֵלֹא אִימָא כָּל יָמָיו בְּהַרְהוּר עַבְרָה. אָמַר רַבָּא וְכֵן תְּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: עַד עֲשָׂרִים שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְצַפֶּה לְאָדָם מְתֵי יֵשׂא אִשָּׁה, כִּיּוֹן שְׁהַגִּיעַ כ' וְלֹא נִשָּׂא - אוֹמַר תַּפַּח עֲצָמוֹתָיו; וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין לָךְ בַּחֲרוּהָ טוֹבָה כְּלִיל הַמַּעֲלוֹת כְּמוֹ שְׂאֵתָה כּוֹתֵב, רֵאֵה לְהִתְחַתֵּן תַּכְף וּמְיָד, וְכָל אֵלּוּ הַדְּמִיוֹנוֹת שְׁנִכְנְסוּ בְךָ וְכוּ' וְכוּ', זֹו עֲצַת הַסֵּמ"ך-מ"ם כְּדֵי שְׁתֵּאבֵּד אוֹתָהּ וְכוּ', וְאַחַר כֵּךְ תִּמְרַט אֶת שְׁעָרוֹת רֵאשָׁךְ, חֲבַל שְׂאֵבְדָתִי אֶת בַּת זֹוגִי מִשְׂרַשׁ נִשְׁמָתִי וְכוּ'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיהיה לך דעת ושכל, ותתחתן לשם שמים מה שיותר מהר, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ד' רצה.

**הָאֵם זֶה בְּסֹדֵר לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם שְׂאֵנִי רוּצָה לְהִתְחַתֵּן עִם
הַחֲבֵרָה שְׁלִי מֵהַעֲבָר?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֲמִנוֹן: אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְהִיתָ לִי חֲבֵרָה מִבֵּית
מִסְרְתִי שְׁחֻזְקָה אוֹתִי לְשִׁמּוֹר תּוֹרָה וּמִצְוֹת. הַיּוֹם אֲנַחְנוּ כְּכָר

לא בקשה, אף ברוך השם אני שומר שבת, מתפלל שלש תפלות ביום ואפלו מתבודד בכל יום. אני מאד קשור אליה, ואני יודע שאתה יהיה לי הרבה יותר קל לשומר תורה ומצוות. האם זה בסדר לבקש מהשם יתברך שאזכה להתחתן אתה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אמנון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית לחזור בתשובה שלמה אשר אין למעלה מזה, כי חכמינו הקדושים אמרו (ברכות לד) במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, אבל זכר גם זכר אשר רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד שהדבר הראשון שצריכים הוא להתחתן כדי להשמר מפגם הברית, ושיהיה אדם השלם, כי כל זמן שאדם לא נשוי הרי הוא רק פלג גוף, ואינו מישוב כלל, וחכמינו הקדושים אמרו (יומא עב:) על הפסוק (תהלים ט) "יראת הוי"ה טהורה עומדת לעד" - אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטהרה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה; ולכן הדבר הראשון אתה צריך עכשו להתחתן מה שיותר מהר.

בענין הבחורה וכו', זכר גם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן יח:) רבא שמעיה ליהווא גברא דבעי רחמי ואמר תודמן לי פלניתא, אמר ליה: לא תיבעי רחמי הכי. אי חזיא לך - לא אזלא מינה, ואי לא - כפרת בהשם; כי אסור להתפלל שדיקא זו תהיה שלי וכו', פן ואולי זה לא שלו, ויגרם שבן זוגה האמתי ימות, או שזה שרוצה לקחת אותה שאינו בן זוגה הוא ימות וכו', ולכן צריכים לבקש ממנו יתברך רק את בת זוגו שהיא משרש נשמתו, ואם החברה הזו בת זוגך

אז תתחננו לשם שמים, ואסור לבקש "אני רוצה דיקא את פלונית",
שאו יבוא לידי כאב לב אם זה לא יצא מהכח אל הפעל.

הקדוש ברנף הוא יעזר לך שתזכה להתחתן מה שיותר מהר,
ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ד' רצו.

**נכשלתי בלשון הרע על רבנים וצדיקים מפרסמים. מה
התקון לזה?**

שאלה:

מאת יואב: לרב שלום.

נכשלתי פעמים רבות בלשון הרע על רבנים וצדיקים
מפרסמים. מה התקון לזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יואב נרו איר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות נאוף סימן מ"ז) הנואפים
- לרב הם מתנגדים לצדיקים; ולכן אין זה פלא שאתה חולק על
צדיקים, כי אתה מלא נאוף וכו', וכל הראש שלך זה רק הרהורי
שקוץ תעוב וזהום וערם וכו' וכו', אז מה אתה רוצה שלא תהיה
חולק על צדיקים? הרי בפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א'
סימן ל"ו) דזה הוא כלל גדול, שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפס
בדבורו של הצדיק, אם לא שתקן תחלה אות ברית קדש כראוי,

ואזי יכול להבין ולתפס דבורו של הצדיק. דאיתא בזהר (משפטים ק"י) 'סלוקא דיסודא עד אבא ואמא', שהם בחינת חכמה ובינה, שהם י"ה, שהם מחין. נמצא כשתקן אות ברית קדש פראוי, אזי המחין שלו בשלמות, ויכול להבין דבורו של הצדיק. כפי התקון של כל אחד, כך הוא השגתו.

ולהפך כל אחד כפי שקלקל בכריתו ושקץ ותעב את עצמו בהוצאת זרע לבטלה וכו', על ידי זה עולים לו עננים סרוחים בראשו ובמחו ומסבבים אותו לגמרי והוא חולק על צדיקים, ולכן אתה צריך לחזור בתשובה שלמה מהיום והלאה לא לדבר על שום צדיק, כי קדם תראה לתקן את עצמך לפני שאתה רוצה לתקן את הזולת, ומכל שכן וכל שכן מה יש לך עם צדיקים לדבר עליהם? וכבר אמר דוד המלך (תהלים נ"ה כ"א) "שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו" - מי שמדבר על צדיקים צריכים לזכור שהוא נואף גדול מאד, ולכן מפאן ולהבא תפסיק לדבר ואז ושב ורפא לך, ואם לא - אני מבטיח לך שיהיה לך סוף מר רחמנא ליצולך, כי מי שהתחיל עם צדיקים לבסוף נענש בענש כזה שהוא לא חלם.

המאחל לך תשובה שלמה...

ד' רצז.

גדלתי בבית חב"ד, ובשנים האחרונות אני נמשך לחסידות ברסלב. מהו עמק ההבדל בין השיטות?

שאלה:

מאת מנדי: לכבוד הרב הצדיק שליט"א.

גדלתי בבית חב"ד למהדרין, אך בשנים האחרונות אני נמשך מאד לחסידות ברסלב. מהו עמק ההבדל בין שתי השיטות? והאם יש סתירה ביניהן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מנדי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אסור לך להתבלבל משום דבר בעולם, אדרבה, אם גדלת וחנכת על חסידות חב"ד תראה להשאיר שמה, ותמשיך ללמד בכל יום את הספר הקדוש "תניא", וכן תלמד את המאמרי חסידות של הרבי נשמתו עזן, ואתה לא צריך לבלבל עצמך משום דבר, כי באותו זמן אתה יכול ללמד גם את ספרי רבנו ז"ל לזה לא סותר אחד לשני, אדרבה, ידועה גדל האהבה שהיתה בין רבנו ז"ל לבין הבעל התניא זכותו יגן עלינו, ואיך שרבנו ז"ל הפליג מאד במעלתו וקרא אותו 'שר האלף', ורבנו ז"ל כשחזר מארץ ישראל בקר אצלו כי כך הבטיח לתלמידי המגיד חבריו של הבעל התניא זכותו יגן עלינו שגרו בטבריא שכשיחזור הוא יעשה שלום ביניהם, כי אז היה איזה דין ודברים בין תלמידי המגיד ובין הבעל התניא זכותו יגן עלינו, ורבנו ז"ל נסע ישר אל הבעל התניא זכותו יגן עלינו וסדר את הכל על הצד הכי טוב, וכן ידוע אחר שישב הבעל התניא זכותו יגן עלינו בבית הסהר בפטרבורג, וכשיצא ונסע אצל כמה צדיקי הדור, אזי הוא היה גם אצל רבנו ז"ל ושבת אצלו שבת אחת פרשת יתרו, ובשעה שרבנו ז"ל אמר אז את התורה בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ב מענין שר האלף, כן את זה עליו, ורבנו ז"ל הפליג במעלתו מאד, וכן ידוע שהבעל התניא זכותו יגן עלינו אמר בעת המחלקת הגדולה על רבנו ז"ל, "מי שחולק עליו חולק עלי", ועוד הפליג הפלגות גדולות על רבנו ז"ל, ולכן יכולים ללמד גם חסידות חב"ד וגם חסידות ברסלב, וזה לא נוגח אחד את השני כלל, אדרבה, זה מחזק את השני וכו'.

ומה שאתה שואל מה ההפרש? בחסידות חב"ד העקר הוא המח - להכניס במחו אמתת מציאותו יתברך, כמו שאר ספרי תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו, אבל רבנו ז"ל הוריד את הכל

עד הפה שאדם יוכל לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, הינו שכל הגלויים הרוחניים וכו' יעברו דרך פיו וכו', כי באמת אם נתבונן נראה שבדורות האחרונים הנשמות כל כך שבורות ורצוצות מרב הגלות שמתגברת ומתפשטת, ובפרט לאחרונה בתאות נאוף וכו', אז אין לאדם את המחין להכניס במח שלו את אמתת מציאותו יתברך, אבל אם הולכים בדרך רבנו ז"ל לדבר אליו יתברך, על ידי זה הדבור מטהר את המח מחשבה וזוכים דיקא על ידי הדבור להגיע לכל המדרגות שבעולם, כי כדי לדבר אל הקדוש ברוך הוא לא צריכים שום מחין, רק לפתח את הפה ולדבר בתמימות ובפשטות גדולה מאד, אבל צריכים לסלק את החכמות ממנו, כי אם משאירים הכל אל המח וכו' וכו', יכולים לבוא אל הרבה טעיות גדולות מאד, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ב) כשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו, יוכל לפל בטעותים ומכשולות רבים, ולבוא לידי רעות גדולות, חס ושלום. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפרסמים, שהטעו את העולם, והכל היה על ידי חקמתם ושכלם. ועקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשטות, בלי שום חכמות, ולהסתכל בכל דבר שעושה, שיהיה שם השם יתברך, ולכלי להשגיח כלל על כבוד עצמו. רק אם יש בזה כבוד השם יתברך - יעשה, ואם לאו - לאו, ואזי בודאי לא יפשל לעולם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שיתגלה כבר הגלוי הנפלא שמשיח צדקנו יגלה לכל העולם כלו (ישעיה י"א ט') "כי מלאה הארץ דעה את הוי"ה פמים לים מכסים", וכתוב (שם נ"ב ח') "כי עין בעין יראו בשוב הוי"ה ציון", כי אז יהיה גלוי אלקות במדרגה עליונה כזו, עד שכל אחד יכיר את הקדוש ברוך הוא פנים אל פנים, ויוכל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, שאז יתגלה הגלוי של רבנו ז"ל שהוא מה שאמר הנביא (צפניה ג' ט') "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה לעבדו שכם אחד".

המאחל לך שבת שלום...

ד' רחצ.

כיצד אני יכול להנצל מתאות הנאוף ולעמד בנסינות הקשים?

שאלה:

מאת ליאור: שלום רב לצדיק.

אחרי הרבה התלבטות, החלטתי לשלח לרב שאלת התיעצות בנושא כאוב מאד. ברוך השם אני משתדל מאד ללכת בעצות של רבנו ולהתחזק מדבריו ז"ל, ומשתדל כמה שיותר להתפלל, להתבודד ולדבר עם השם על כל מה שעובר עלי, אבל משום מה אני מרגיש שכל עבודתי לא מחזיקה מעמד - אני סובל מהבעיה הידועה של הפגם הנורא של נאוף, ואני פשוט מרגיש שזה מעבר לכוחתי. אני באמת משתדל ובוכה להשם יתברך שיציל אותי מכל הטמאה הזו, ופשוט - כאלו שחס וחלילה השם לא מסייע לי, ומזמין לי עוד נסיון ועוד נסיון ואף פעם אני לא מצליח לעמד בזה.

בקשתי שטוחה בפני הרב לעזרה: איך באמת יוצאים מכדור השלג הזה? אני לא מחפש תקון על העבר בלבד, אלא דרך ברורה, דרך שעל ידה אצכה באמת להנצל להבא, ולא להכשל בכל פעם שהשם מזמין לי נסיון כזה. אשמח לקבל חזק ועזר, ובהזדמנות זו לאחל לרב רפואה שלמה ושנזכה לראות את הרב בארץ ישראל, אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ליאור גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיה שלך זו רק בעיה אחת - שאתה לא שמח, כי אם היית

תמיד שמח לא היה קורה לה שום מקרה רע, ואפלו שהיית נופל וכו' וכו', היית קם, כי כך החיים הנה יורדים והנה עולים, הנה נופלים והנה קמים וכו', כל החיים מלאים נסיונות קשים ומרים, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) שמי שתמיד שמח הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו מפגם הברית, שלא יפל בפגם המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה, כי יש קלפה הנקראת על שם יללה - ליליית שהיא מכניסה עצבות ומרירות ודכאון באדם, וככל שאדם ממרמר יותר כי נכנסת בו התאוה הידועה וכו' וכו', כי כשאדם שש ושמח ומוסר את נפשו רק על מדת השמחה, ולא אכפת לו שום דבר, והוא שש ושמח על נקדת יהדותו, אפלו שמרגיש שלא יהיה לו עולם הבא וכו', ומכל שכן כשרואה שאין לו עולם הזה וכו', עם כל זאת הוא מחיה את עצמו עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו וכו', על ידי זה נתבטלת ממנו התאוה הזו של תאות נאוף רחמנא לישזבן שהורגת את האדם לגמרי ומשבשת לו את המוח והדעת וכו'.

עליך להרגיל את עצמך להחיות את עצמך עם כל נקדה ונקדה טובה, כמו שגילה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שצריכים לדון את עצמו לכף זכות, ולחפש ולבקש בעצמו נקדות טובות, ועל ידי שימצא בעצמו את הטוב, בזה יזכה תמיד לצאת מהרע אל הטוב, שזה (תהלים ל"ז) "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו הפסוק מזהירנו מאד לחפש ולבקש בעצמו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואז "והתבוננת על מקומו ואיננו" - הוא כבר לא אותו אדם, כי על ידי שדנים את עצמו תמיד לכף זכות, על ידי זה יוצאים מכף חוב לכף זכות. ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ג"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנית שבה מלאים מצות כרמון; ולכן תעשה כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה עצומה, כי אין עוד דבר ששורף את כל הקלפות כמו השמחה, אפלו שאתה מרגיש שאתה כבר מתגלגל כמו כדור שלג וכו' וכו', על ידי שמחה כל השלג ימס וכו', כי השמחה זו החמימות הרוחנית של הקדוש ברוך הוא, כי למה אדם שמח? מפני

שאני נולדתי מזרע ישראל ולא עשני גוי כגויי הארצות, והשמחה הזו עולה על כל השמחות, ושורפת את כל הקלפות שנדבקו באדם על ידי פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה.

נא ונא ראה לומר את התפלה הזאת כמה פעמים בכל יום ויום, וזה יעזר לך מאד מאד לצאת מהעצבות והמרירות והדכאון:

רבנו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה ברמ"ח איברי ובשס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך, אנא רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכליל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותך תתברך, איך שאתה מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה בלה, וזכני לאמונה ברורה ומזככת שאזכה לדעת בידיעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

תרגיל את עצמך לומר בכל יום הרבה פרקים משניות, ואם תוכל לגרס ח"י פרקים משניות אין למעלה מזה, כי זה הורג את היצר הרע לגמרי, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן י"ט) נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשיה, שיהיה חיוב אצל כל אחד ואחד ללמד כך וכך בכל יום ולא יעבר וכיוצא. ואמר, שאפלו אותן האנשים הרחוקים מן הקדושה מאד שגלכדו במצודה רעה עד שרגילין בעברות חס ושלום רחמנא ליצילן רחמנא לישזבן, אף על פי כן הכח של התורה גדול כל כך עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם חס ושלום. ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כך וכך יהיה איך שיהיה בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה כי כח התורה גדול מאד; וקבלה אצל אנשי שלומנו שמה שאמר רבנו ז"ל

'כך וכך' זה סובב על להיות חזק באמירת ח"י פרקים משניות שזה הורג את היצר הרע הבוער בו בתאות נאוף לגמרי, אשרי מי שמצית את רבנו ז"ל, ואז יזכה לבסוף לצאת מהחשך הזה שנפל אליו.

העקר הרגל את עצמה לדבר אל הקדוש ברוך הוא ותדע שהקדוש ברוך הוא אב הרחמן ומחכה אל הדבורים שלך שתצעק אליו יתברך, כמו שאמר רבנו ז"ל העקר הוא 'מבטן שאול שועתי', שאדם צריך הרבה לצעק להקדוש ברוך הוא שיוציא אותו מהפח הזה שנפל אליו, ורק זו העצה, ואסור להתיאש בשום פנים ואופן, כי כל תפלה וכל תחנון מאד מאד חשובים בשמים.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכה להיות תמיד שמח ותפטר מהיצר הרע הגדול הזה שבוער בך, ותרגיל את עצמך לשיר בינך לבין עצמך נגונים של שמחה, כי כך אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רע"ג) טוב להאדם להרגיל את עצמו שיוכל להחיות את עצמו עם איזה נגון. כי נגון הוא דבר גדול וגבוה מאד מאד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם להשם יתברך. ואפלו מי שאינו יכול לנגן, אף על פי כן בביתו ובינו לבין עצמו יוכל להחיות את עצמו באיזה נגון כפי שיוכל לזמר אותו, כי מעלת הנגון אין לשער ואין לתאר כלל. ומובא (ספורי מעשיות מעשה י"ג מהשבועה בעטלירס מיום ששי) אשר שם מרמז קצת מעלת הנגון, כי מבאר שם שעקר רפואת הבת מלכה שנפלה חלשות הוא על ידי נגון, הינו על ידי עשרה מיני נגינה וכו', כי המלך האכזר שהוא היצר הרע תופס את הנשמה בתוך עצבות ודכאון פנימי, ומכניס את האדם במרירות עצומה שזה החצים שיורה המלך האכזר שהוא הסמ"ך-מ"ם בתוך נשמת האדם שנקראת בת מלך, כי הנשמה הקדושה של כל אחד מישראל היא נקראת בת מלך כידוע, והיא מנחת במקום שמנחת אצל כל אחד ואחד וכו' וכו', עיפה ויגעה וחלושה בעוונותיה שהם העשרה מיני חצים, שזרק וירה בה המלך האכזר שתפסה במצורתו וכו', וצריכין צדיק אמת בעל כח גדול שיוכל להכנס לתוך כל המקומות שנפלה

לשם ולהוציא ממנה כל העשרה מיני חצים שירה בו המלך האכזר
 שהוא הסמ"ך-מ"ם שמכשיל את כל אחד בחטאים ועוונות וכו',
 ולנגן כל העשרה מיני נגינה, כי עקר רפואתה של הנשמה שנקראת
 בת מלך, היא על ידי נגון ושמחה; הינו כשמרגילים את עצמם לנגן
 בינו לבין עצמו נגון של שמחה, אפלו שהוא לא בעל מנגן, עם כל
 זאת מפזז לעצמו איזה נגון של שמחה או של התעוררות, וזה מכניס
 באדם התעלות שיעלה מהדכאון הפנימי שתפס אותו, ולכן תראה
 לקים את זה בתמימות ובפשיטות ותשיר בינך לבין עצמך איזה נגון
 של שמחה, או שתשמע איזו קלטת של שמחה שזה דבר גדול מאד
 מאד, כי הפלי זמר והנגונים מעלים את האדם מהעצבות ומהמרה
 השחורה אל שמחה רוחנית.

ולכן לא בחנם שהצדיקים מאד מאד הפליגו במעלת השמחה
 והנגונים, שזה יסוד גדול בחסידות - להגביה את הנשמה שנקרא
 בת מלך, ולהחזירה אל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי
 כל נשמה מאד מאד יקרה בעיניו יתברך כי היא חלק אלוך ממעל
 ממש, אבל להגיע אל זה צריכים להיות מקרב אל הצדיק האמת,
 שהוא יכול למצא את הטוב של כל בר ישראל, כמוכא בדברי רבנו
 ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שמכל הנקודות טובות שמוצא אצל
 כל בר ישראל עושה מזה נגון נפלא ונורא מאד, עד שהנשמה שהיא
 הבת מלך יוצאת מהבץ והלכלוך והבור שנפלה לשם.

המאחל לך שבת שלום...

ד' רצט.

**קְשָׁה לִי מְאֹד לְגוֹר בְּמִשְׁפָּחָה וּבְעִיר חִלּוּנִית.
מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת נִתְנָאֵל: שְׁלוֹם לְכַבּוּד קִדְשֵׁי הָאֲדָמוֹ"ר שְׁלִיט"א.
אֲנִי בַחֲוָר בֶּן עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ, וְחִי עִם הַמִּשְׁפָּחָה בְּעִיר שְׁבֻקְשֵׁי
יֵשׁ בָּהּ תּוֹרָה. אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵנִי חִי בֵּין גּוֹיִים וּמְאֹד קֶשֶׁה לִי לְדוֹר
בְּמָקוֹם שְׂאֵין בּוֹ תּוֹרָה. גַּם בְּבֵית הַמִּשְׁפָּחָה לֹא שׁוֹמֵרֵת מִצְוֹת,
וְהַחֲבוּר בֵּינֵנו הוֹלֵךְ וּמִתְנַתֵּק - אֲנַחְנוּ בְּקִשֵׁי מְדַבְּרִים כִּי אֵין
נוֹשֵׂא מִשְׁתָּף כְּמַעֲט חוּץ מִפְּרֻנְסָה.
בְּרָצוֹנִי לְקַבֵּל עֲצָה מִכְּבוּד הָאֲדָמוֹ"ר: מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת? תּוֹדָה
רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קִדְשׁ לְסֹדֵר בְּהַר, ט' אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נִתְנָאֵל נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַדְּבָר הַכִּי טוֹב בְּשִׁבְלֶךָ לְלַכֵּת לְכוּוֹן חֲתָנָה, כִּי הִגַּעְתָּ כָּבֵר לְגִיל
כְּזֶה שְׁמִזְמֵן הֵייתָ צְרִיף לְהִתְחַתֵּן, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (אָבוֹת
פָּרָק ה') בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְחֻפָּה; וּנְפִסֵּק לְהִלְכָה (שְׁלַחַן עָרוּף אֲבֵן הַעֵזֵר סִימָן
א' סְעִיף ג') מִצְוָה עַל כָּל אָדָם שֵׁיִשָּׂא אִשָּׁה בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה; וְכִתְבוּ
הַפּוֹסְקִים שֶׁהַכּוֹנֵה הִיא בְּתַחֲלַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, הֵינּוּ פִּינּוֹן שְׁמַגִּיעַ לְגִיל
שְׁבַע עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אַחַד, הוּא נִכְנָס כָּבֵר בְּשָׁנַת הַשְּׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, וְאִזּוֹ הוּא
צְרִיף לְהִתְחַתֵּן, וְכֵן הוּא הַחֵק הַקָּיִם בְּהַרְבֵּה מְדִינּוֹת.

וְהִנֵּה כְּתוּב בְּשְׁלַחַן עָרוּף (שֵׁם סְעִיף א') חֲזִיב כָּל אָדָם לֵשָׂא אִשָּׁה
כְּדֵי לְפָרוֹת וְלִרְבוֹת, וְכָל מִי שְׂאֵינוֹ עוֹסֵק בְּפָרְיָהּ וּרְבִיָּהּ כְּאֵלוֹ שׁוֹפֵף
דָּמִים וּמִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת וְגוֹרֵם לְשִׁכְנָה שְׁתַּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל. הִגָּה: וְכָל

מי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה בלא תורה כו' ולא נקרא אדם, וכיון שנושא אשה עונותיו מפקפקים, שנאמר (משלי י"ח כ"ב) "מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפְקֶר רָצוֹן מִהוֹי"ה"; ואמרו (יומא עב): על הפסוק (תהלים יט) "יִרְאֵת הַיְי"ה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד" - אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטְהוֹרָה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה; וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות יום הכפורים הלכה א' אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בבְרִית, ולכן לדעתו כל הראש שלף צריך להיות עכשו איך מתחתנים, ולא לחשב איך אתה יכול לגור במקום שאין בו תורה וכו' ולהשאיר בבית וכו', אתה צריך לבנות כבר בית משלך, בית של תורה ושל אמונה ושל שמחה, ולכן אני מאד מבקש אותך שתלך על הצד הזה ותצליח בגדול, ותראה לומר את התפלה הזאת בכל יום, ואז טוב לך כל הימים:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בת זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכן כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעפפה מציאת זוגי, ואני נמצא בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרט על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבל על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שב בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בת זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא ישמח אותך ויזמין לך כלה נאה וחסודה, ותזכה לבנות בית נאמן בישראל ותהיה הכי מאשר בחייה, רק אל תהיה מבהל ומבלבל ומפחד, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

ד' ש.

**אני במצב נפשי קשה ויש לי מחשבות אבדניות.
אנא, עזר לי!**

שאלה:

מאת רעות: אני במצב נפשי קשה - אני שונאת את עצמי ואת המעשים שלי, אני לא מתפקדת בבית וכל מה שאני רוצה לעשות - לא נעשה כל פעם מסבה אחרת. אני ב'אוש עמוק ולפעמים אני חושבת להתאבד. קראתי מכתבים שלך שאתה אומר שהתאבדות זה לא פתרון, אבל מרב שאני מ'אששת אני כבר חושבת על התאבדות, והסבה היחידה שאינני עושה זאת היא א'מא שלי שלפני זמן לא רב היא אבדה את בנה והיא מאד מבכה עליו. תעזר לי בבקשה ותנחה אותי בדרך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בהר, ט' איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל רעות תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להיות מאד מאד שמחה ועליזה, אשה כל כך מצלחת שתמשך את עצמה אל העצבות ואל המרירות ואל הדכאון וכו' וכו' עד מחשבות של התאבדות, מה אתך? איך לא תקחי את עצמך ב'ידיך ותהיי בשמחה עצומה? וידוע מה שאמרו צדיקים כמו שיש לאו "לא תשנא את אחיך בלבך", שאסור לשנא את הזולת, כמו כן אסור לשנא את עצמו, ולמה את צריכה כל כך להשפיל את עצמך? למה את צריכה להגיד דברים כאלו שאת שונאת את עצמך ואת שונאת את המעשים שלך וכו'? את צריכה לקחת את עצמך ב'ידיך ולהיות

רק בשמחה, ולמסר את נפשו להיות בשמחה, ואז תראי את יפי החיים שהכל לפניך.

מה את חושבת שבוזה שתתאבדי יהיה לך יותר טוב? שם בקבר מאד מאד מה, כי יש שמה עכברי שדה ונחשים ועקרבים וכו', תולעים וכל מיני שרצים שמחכים על בשר טרי וכו', ולכן מה לך לרוץ כל כך מהר אל הקבר? מה את חושבת שמחכה עליך שמה זר פרחים? זה רק מלמעלה על הקבר וכו', אבל מה שקורה בתוך הקבר זה אף אחד לא יודע וכו', ולכן את צריכה לקחת את עצמך בידיך ולהתחיל לשמר שבת ואז השבת תשמר עליך, ובזכות השבת תהיה לך שמחת החיים ותאהבי את עצמך, וכשבר ישראל זוכה לקיים את מצוותיו יתברך, על ידי זה כששוכב בקבר הוא מוגן ומחסן מכל מיני עכברים ונחשים ועקרבים וכו' וכו', כי מי שמקיים את מצוותיו יתברך בשמחה עצומה, על ידי זה נשמתו נדבקת באין סוף ברוך הוא, ולכן אני מאד מבקש אותך שתעשי כל מה שבנידוך רק להיות בשמחה, כי השמחה בעצמו ששמחים בנקדת היהדות, זו מצוה גדולה מאד מאד, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו, ואצלו יתברך שרויה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדוה במקמו", ולכן בזה שבר ישראל שש ושמת כל שניה ודקה וכו' עם נקדת יהדותו שלא עשני גוי כגויי הארצות, השמחה הזו עולה על כל השמחות, ולכן תמסרי את נפשו להיות רק בשמחה, ותעזי כבר את כל המחשבות של הבל להתאבד רחמנא ליצלן.

למה לא תרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ואז לא תצטרכי את אף אחד בעולם כי גדול אדונינו ורב להושיע, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך זו הצלחה נצחית, ולכן תסלקי את כל החכמות של הבל שנדבקו בך, ותתחילי לדבר אל הקדוש ברוך הוא ואז תזכי לרב טוב הגנוז והצפון, ותהיי חזקה מאד נגד אכזריות החיים וכו' וכו', ואת צריכה לדעת שעל כלם עוברות

צרות ויסורים ומרירות ומכאובים, עצבות ודכאון וכו' וכו', וההפך בין אחד לשני העקר הוא כפי מדת ההתחזקות שיש לו, ולכן תתחזקי בכל מיני אפנים שבעולם, ותראי כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שא.

פגעתי באשתי ועכשו היא רוצה להתגרש. איך אפטר לתקן את מה שעשיתי?

שאלה:

מאת דוד: לכבוד הרב, שבוע טוב ומברך. התוכחתי עם אשתי ונפלטו לי כמה מלים לא במקום. היא התעצבנה, עזבה את הבית ועכשו היא הודיעה לי שהיא רוצה להתגרש. איך אפטר לתקן את מה שעשיתי ולגרם לה לחזור הביתה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי כך הם החיים, צריכים תמיד להוריד הראש ולהיות ותן בביתו. אשה תמיד מתעצבנת ומוציאה את העצבים שלה על הבעל, ורב הפעמים על לא דבר וכו', ובעל שהוא חכם יודע איך לשחק עמה שהולך בין הטפות ואינו נרטב... הינו הוא ותן בתוך ביתו, ודע לך מי שהוא מותר הוא המצליח, כי באמת צריכים תמיד לזכר מה שאמר הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו:

כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַחַ מַחְשַׁבְתּוֹ אֲזִי הוּא סוֹבֵל מִלְדוּיו, וְכִשְׁאָדָם פּוֹגֵם בְּדַבּוּרוֹ הוּא סוֹבֵל מֵאֲשֶׁתּוֹ, וְכִשְׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַעֲשָׂיו סוֹבֵל מֵאֲנָשִׁים שְׂמֻצְעָרִים אוֹתוֹ.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע שֶׁהַמַּחְשָׁבָה וְהַדְּבוּר וְהַמַּעֲשֶׂה הֵם לְבוּשִׁים שֶׁל הַנְּשָׂמָה, וְכַפִּי שֶׁפּוֹגֵם בְּאֶחָד מִלְבוּשֵׁי הַנְּשָׂמָה - כִּף סוֹבֵל, כִּי הַנְּשָׂמָה הִיא חֵלֶק אֱלֹוֶק מִמַּעַל, וּמֵאִירָה תְּמִיד לְאָדָם אֵת אֲמַתַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְּבַרֵן, אֲבָל הַרְגַע שֶׁלְבוּשׁ אֶחָד נִקְרַע אוֹ נִתְלַכְלַךְ, הֵרִי זֶה סוֹתֵם אֵת הָאוֹר וְכוּ', וּמִתְחִיל לַעֲבֹר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ'.

וְלִכֵּן צָרִיכִים בְּזֶה הָעוֹלָם הַמּוֹן סְכֵלְנוֹת עִם הָאִשָּׁה שֶׁבְּדַרְךָ כָּלֵל אִם אוֹמְרִים לָהּ מְלֶה שְׁלֵא בְּמִקּוֹם וְכוּ', אֲזִי הִיא נִפְגַּעַת וְכִבֵּר אֵינָה רוֹצֶה לְדַבֵּר וְעוֹשָׂה בְּרִגְזָה עִם בַּעֲלָהּ וּבוֹרַחַת עַד שְׂרוּצָה לְהַתְּגַרֵּשׁ, אֲבָל כְּשֶׁהַבַּעַל פִּקַּח אֲזִי שׁוֹמֵר עַל דְּבוּר פִּיּו וְנִצּוֹל מֵהַצָּרָה הַזֹּאת, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַחֶכֶם מְכַל אָדָם (מִשְׁלֵי כ"א כ"ג) "שֹׁמֵר פִּיּו וְלִשְׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְּרוֹת נַפְשׁוֹ", וְלִכֵּן דִּיקָא נִגְדַּ הִפָּה הוּא הָאִשָּׁה, וְאִם פּוֹגְמִים בָּפָה וְכוּ' סוֹבְלִים מֵהָאִשָּׁה, הֵינּוּ אִם רַק אוֹמְרִים מְלֶה אַחַת שְׁלֵא בְּמִקּוֹם, הִיא נִפְגַּעַת וְשׁוֹם דְּבַר לֹא מוֹעִיל לְהַרְגִיעָהּ וְכוּ', וְלִכֵּן הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ לְכַבֵּד וְלִיקַר אֵת הָאִשָּׁה שֶׁהִיא אוֹהֶבֶת כְּבוֹד, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ר"ב) שֶׁהַנְּשִׁים מְקַפִּידוֹת עַל כְּבוֹדָן, וְלִכֵּן תַּהֲיֶה חֶכֶם וְלֹא צוֹדֵק, וְאִז הַשְּׁלוֹם בֵּית שְׁלֵף יִחְזוֹר עַל מְקוֹמוֹ, וְתַהֲיֶה הַכִּי מְאֻשָּׁר בְּחַיֵּי נִשׁוּאָיָהּ.

הַמְּאֻחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שב.

הציעו לי שדוה. מה אני צריך לברר על הבחורה?

שאלה:

מאת נחמן: הציעו לי שדוה, וזה השדוה הראשון שלי. מה אני צריך לברר על הבחורה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נחמן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד שמחתי לשמע שמציעים לך שדוה.

אתה רק צריך לבדק את המדות של המדברת, ואם יש לה מדות טובות, תראה לגמר את השדוה תכף ומיד, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד להתחתן מה שיותר מהר, ואשרי מי שזוכה לצית את רבנו ז"ל ואז הוא נקי מן החטא וכו', וכך אמרו חכמינו הקדושים (קידושין כ"ט:): בן עשרים ולא נשא אשה כל ימיו בהרהורי עברה, ועל כן אל תחכה כלל ואל תהיה בררן, רק תעשו ארוסין כבר ולא לחכות כלל, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן י"ח:): שיש ענין כזה של שמא יקדמנו אחר ברחמים, ולכן תכף כשמדברים שדוה צריכים לגמר את זה בכי טוב, כמובן שרק אם יש מדות טובות שזה עולה על הכל, כי בלי מדות טובות זה לא שווה כלום.

רק חזק ואמץ ללמד בכל יום מקרא - מפרשת השבוע, משנה - שעור כסדרן, גמרא - דף היומי, ותמסר נפשך על שלשת הלמודים האלו בכל יום, שזה עקר העשירות של האדם, אשרי שיאחז בזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שג.

**זְכִיתִי לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְאֲנִי מְחַפֵּשׂ רַב שְׂיִנְחָה אוֹתִי
בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם. אִיךָ אֲדַע לְאַיִזָּה רַב לְהִתְקַרֵּב?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַרְיֵה: זְכִיתִי לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְאֲנִי מְחַפֵּשׂ רַב שְׂיִנְחָה
אוֹתִי בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם. בְּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ הַמוֹן רַבָּנִים וְלָכֵל אֶחָד יֵשׁ
דֶּרֶךְ מִשְׁלוֹ. אִיךָ אֲדַע לְאַיִזָּה רַב לְהִתְקַרֵּב?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר בְּחֻקְתִּי, י"א אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל אַרְיֵה נְרוּ יֶאֱיִר

לְנִכּוֹן קַבְּלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

מָה אִמַּר לָךְ יְדִידִי הַיְקָר, קִדְּם תְּהִיָּה מְאֹד מְאֹד שְׂמִיחַ שְׂזִכִּיתָ לְחֹזֵר
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה שְׂאִין לְמַעַלָּה מְזֵה, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּרִכּוֹת ל"ד) בְּמָקוֹם שֶׁבְּעֲלֵי תִשׁוּבָה עוֹמְדִים - שֵׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים
יְכוּלִים לַעֲמֹד, כִּי הֵם כָּבֵר הָיוּ בְּשִׂיא הַטְּמֵאָה וְכוּ' וְאָף עַל פִּי כֵּן
עָלוּ וְנִתְעַלּוּ וְכוּ', עַד שֶׁחֲזְרוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה מְאֹד מְאֹד יְקָר בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת, וְלָכֵן חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד לְהִשָּׂאֵר בְּקִדְּשָׁה.

וְהִנֵּה בְּעֵינַי מְצִיאַת רַב וְכוּ', עָלֶיךָ לְדַעַת שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
אָמְרוּ (אֲבוֹת פָּרָק א') עֲשֵׂה לָךְ רַב, אֲבָל צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד מֵאֹד מִי הוּא
הַרַב, כִּי כָּךְ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ו') הַיֵּצֵר הָרַע דּוֹמֵה כְּמוֹ
מִי שֶׁהוֹלֵךְ וְרֵץ בֵּין בְּנֵי אָדָם, וְיָדוּ סְגוּרָה וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ מָה בְּתוֹכָהּ,
וְהוּא מְרַמֶּה בְּנֵי אָדָם וְשׂוֹאֵל לְכָל אֶחָד, מָה אֲנִי אוֹחֵז? וְלָכֵל אֶחָד
נִדְמָה כְּאֵלוֹ הוּא אוֹחֵז מָה שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה, וְעַל כֵּן הֵכֵל רְצִים אַחֲרָיו
כִּי כָל אֶחָד סוֹבֵר שֵׁישׁ בִּידוֹ מָה שֶׁהוּא חָפֵץ וְכוּ', וְאַחַר כֵּךְ הוּא פּוֹתֵחַ
אֶת יָדוֹ וְאִין בְּהָ כְּלוֹם וְכוּ'. כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא מְרַמֶּה כָּל
הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהֵכֵל רְצִים אַחֲרָיו, וּמְרַמֶּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, עַד שֶׁנִּדְמָה

לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּאֵלוֹ יֵשׁ בְּיָדוֹ מֵה שֶׁהוּא חֲפֵץ, כָּל אֶחָד כְּפִי שְׁטוּתוֹ וְתַאֲוָתוֹ, וְאַחֵר כִּךְ בְּסוּף הוּא פּוֹתַח אֶת יָדוֹ וְאֵין בָּהּ כְּלוּם, כִּי אֵין מִי שְׁיִמְלֵא תַאֲוָתוֹ אֲצִלּוֹ; וְכֵן הוּא אֲצִל רַבָּנִים וְכוּ' - אָדָם רַץ אַחֵר מִיִּשְׁהוּ יָמִים וְשָׁנִים וְכוּ', וְהוּא מְכוּר אֵלָיו לְגַמְרֵי וְכוּ', וְנִדְמָה לוֹ שִׁישׁוּעָתוֹ תְלוּיָה בְרַב זֶה וְכוּ', וְהוּא עוֹבֵד עָלָיו וּמְרִיק לוֹ אֶת הַכִּסִּים וְכוּ', אוֹ מֵהַפְּנֵט אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וּמוֹצִיא לוֹ אֶת הַשֶּׁכֶל מֵהַדַּעַת וְכוּ', וּלְבִסוּף הַהוּא פּוֹתַח אֶת הַיָּד וְרוֹאֶה שֶׁהֵכֵל כְּלוּם וְכוּ', וְאֵיךְ שֶׁשָׁתַם בְּלֵה אֶת הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת וְהַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים הַכִּי טוֹבוֹת שְׁלוֹ בִימֵי חַיָּיו, וּמֵאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְכוּ' וְכוּ', אָבֵל זֶה כָּבֵר מֵאַחֵר וְכוּ'.

וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם מֵתְקַרֵּב אֶל אֵיזָה רַב יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה, צָרִיךְ תְּמִיד לְזַכֵּר מֵה שֶׁאָמַר רַבְּנּוֹ ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי שְׁלֵא יִטְעָה אַתְּכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מִטְעָה מְאֹד מְאֹד, הֵינּוּ אִם לֹא מְקַבְּלִים מֵהָרֵב תִּכְף וּמֵיָד מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ וְכוּ', צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהוּא חַי בְּדַמְיוֹן וּבְטָעוֹת גְּדוֹלָה וְכוּ', וּמֵה צָרִיךְ אָדָם? שֶׁכָּל וְדַעַת, וְעַקֵּר הַדַּעַת וְהַשֶּׁכֶל הוּא (דְּבָרִים ד') "אֵתָה הִרְאָתָ לְדַעַת כִּי הוּיָ"ה הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְּבָדוֹ" - שִׁיחֲדִיר בּוֹ אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִלְמַד אוֹתוֹ אֵיךְ מְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאֵת זֶה יֵשׁ לוֹ תִּכְף וּמֵיָד בֵּיָד, "וּמֵה שֶׁבִּיד בְּטוּחַ" - כִּי לְמַדְתִּי אֲצִל הַצַּדִּיק הַזֶּה אֵיךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלְדַעַת שֶׁאֵנִי עֲצָמָי וְאֵין לִי אֵף אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְרַק הוּא יִתְבָּרַךְ יְכוּל לְעֲזֹר לִי. וְכֵן הָרַב צָרִיךְ לְהַכְנִיס בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְלַמּוֹד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְזַכֵּר "מֵה שֶׁבִּיד בְּטוּחַ" - אִם הִתְחַלְתִּי לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה וּגְמָרָא וְכוּ' בְּזִכְרוֹת הָרַב הַזֶּה, וְלֹא הִחְסַרְתִּי יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לְלַמּוֹד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', אֲזִי עָלִי לְדַעַת "מֵה שֶׁבִּיד בְּטוּחַ", וְכֵן אִם הָרַב מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּית בִּינֵי לְבִין אֲשֵׁתִי, צָרִיכִים לְזַכֵּר "מֵה שֶׁבִּיד בְּטוּחַ", וְאִם חָס וְשְׁלוֹם לֹא מְקַבְּלִים אֶת זֶה מֵהָרַב, צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהֵכֵל דְּמִיּוֹן גְּדוֹל מְאֹד, וּלְבִסוּף אֶפְתַּח אֶת הַיָּד וְאָרְאָה שֶׁאֵין בְּיָדִי שׁוּם דְּבָר, וּסְתָם רַצְתִּי אַחֲרָיו יָמִים וְשָׁנִים, וְאַבְדֵּתִי אֶת שְׁנוֹתֵי הַיָּקְרוֹת.

ולכן עליך להתקרב אל רב כזה שיחידיר בך אמונה פשוטה בו
 יתברך שגם אתה תוכל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, וכן יעורר אותך
 על שלום בית, וילמד אותך עצות איך לא לריב עם אשתך וכו',
 שתהיה חכם ולא צודק וכו', והעולה על הכל שיחידיר בך התמדת
 למוד התורה הקדושה - שתתחיל ללמד בכל יום מקרא משנה וגמרא
 וכו', רב כזה תחזיק עם שתי הידים כי אצלו תקנה רק טוב אמתי
 ונצחי, טוב הגנוז והצפון, ותהלה לאל יש רבנים יראי השם וחושבי
 שמו כאלו, אשרי מי שמחפש אחריהם וימצאם.

כלל זה דע לך - בלי התחזקות על למוד התורה הקדושה ועל
 שיחה בינו לבין קונו, הכל הבל הבלים ודמיון אחד גדול, וכל הענין
 של רבנו ז"ל זה רק תורה ותפלה, כמו שהתבטא פעם רבנו ז"ל
 (שיחות הר"ן סימן רפ"ז) מה יש לאדם לעשות בזה העולם? אין צריך כי
 אם להתפלל וללמוד ולהתפלל.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' דש.

בשנים האחרונות אחי פרק על. איך עלי להתנהג אתו?

שאלה:

מאת משה: שלום לצדיק ותודה על הכל.

יש לי אח צעיר שגדל כחרדי ועבר ילדות לא קלה. בשנים
 האחרונות הוא מתנהג כחלוני, אף על פי שהוא טוען
 שהוא מאמין בהשם ומשתדל לחטא כפה שפחות. איך עלי
 להתנהג אתו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מצוה רבה לחזק ולאמץ ולעודד את כל בר ישראל, ומכל שכן את אחיו הקרוב אליו, זו מצוה גדולה מאד רק לחזקו לעודדו ולשמחו ולהיות אתו בקשר תמידי, ולא לעזב אותו, כמובן צריכים לדבר אתו עם חכמה עצומה שלא יחשב שאתה רוצה לשכנע אותו על משהו וכו' וכו'.

היום כל אחד ואחד צריך התחזקות שזה היסוד ביהדות, ובפרט אחיד שעברה עליו ילדות מאד קשה כמו שאתה כותב, בודאי אתה צריך רק לחזק אותו ושיהיה לך המון סבלנות עמו, ואז אתה מציל אותו הצלת נפשות ממש, כי אדם כשעוזב את הקדוש ברוך הוא רחמנא לישזבן לבסוף יכול לפל בשאול תחתית ומתחתיו עד התאבדות רחמנא ליצלן, ולכן אשרי מי שמחזק את כל בר ישראל ומכל שכן את קרובי משפחתו כגון אחיו ואחיותיו, שזו המצוה הכי גדולה. אשרי מי שמחזק את הזולת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שה.

האם תרומה להצלת הנער תעזר לי למצא את זוגי?

שאלה:

מאת אביטל: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש.

אני בת עשרים ושבע ועוד לא מצאתי זוג. אחותי וג' הציגו

לי לעשות הוראת קבע של 100 ש"ח למען הצלת הנער

ואמרו שבזכות זה אמצא את הזוג שלי בעזרת השם. יש לצין שאני לא כל כך מאמינה בדברים האלה, אבל בכל זאת עשיתי. האם זה נכון וזה באמת יעזר לי למצא את הזוג שלי בקרוב?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.
שלוש רב אל אביטל תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

דעי לך כשנותנים צדקה לא מתחרטים, כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי י"א ד') "לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות", וחכמינו הקדושים אמרו (ראש השנה ט"ז): שאחד מהדברים שקורעים גזר דינו של אדם זה כשנותן צדקה, וחכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא י) אמר רבי חייא בר אבא רבי יוחנן כתיב (משלי י"א ד') "לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות", וכתיב (משלי י"ב) "לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות". שתי צדקות הללו למה? אחת שמצילתו ממיתה משנה, ואחת שמצילתו מדינה של גיהנום; וכן אמרו חכמינו הקדושים (מדרש משלי פרשה י) כתוב אחד אומר (משלי י"א ד') "וצדקה תציל ממות", וכתוב אחד אומר (תהלים פ"ט מ"ט) "מי גבר יחיה ולא יראה מות", כיצד יתקיימו שתי מקראות הללו? אמור מעתה "מי גבר יחיה ולא יראה מות" - זו היא מיתה כדרך כל הארץ, ו"וצדקה תציל ממות" - זו היא מיתה משנה שממנה הצדקה מצלת; הרי שלך לפניך שעל ידי שנותנים צדקה לא מתחרטים.

בענין שהולך לך כל כך קשה במציאת הזיווג וכו', לדעתי את חייבת בזה, כי את בררנית וכו', כי הנה חכמינו הקדושים אמרו (במות ג.ס) נחית דרגא נטיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזיווג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה "אני הכי חכמה והכי

יפה וכו', אַקח אַתְּ זֶה?“, או “אַנִי הֵכִי חֲכֵמָה וְהֵכִי יָפֵה וְהֵכִי מְשֻׁכְּלָה וְכוּ', אַקח אַתְּ זֶה?“, וְהִיא מְסֻתּוֹבֶבֶת וּמְחַפֶּשֶׁת אֶת הַבֶּן זֹוג שְׁלֵהָ כְּפִי הַדְּמִיוֹן שֶׁנִּכְנַס בֶּה כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ מַה הִיא, וְהִיא רוֹצֶה שְׂיָבֵא אֵלֶיהָ זֹוג מְשֻׁהוֹ שְׁעֵדִין לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה מְחַפֶּשֶׁת וְכוּ' וּמְסֻתּוֹבֶבֶת וְיוֹצֵאת לְפָגִישׁוֹת פֶּן וְאוֹלֵי אֲמָצָא אֶת בְּחִיר לְבָבִי שְׂיָבֹוא אֵלַי עַל סוּס לְבֶן עִם שְׂקִים מְלֵאִים כֶּסֶף וְכוּ', וּבְשִׁבִיל זֶה הַבְּחִירָה מְחַכָּה עַד שְׂיִוָּלַד זֹוג כְּזֶה, וּבֵינן כֶּף הִיא לֹא קוֹלֶטֶת שְׁהִזְמֵן לֹא מְחַכָּה, כְּמֵאֲמַר הַחֲכָם “הִזְהַר מִן הַזְּמֵן כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד“, וְעַד שְׁתּוֹפֶסֶת אֶת עֲצָמָה רוֹאָה שֶׁהִיא כְּבָר בְּגִיל שְׁלֵשִׁים, וּמָה עוֹשִׂים עִכְשָׁו? עַל זֶה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְנוֹתְנִים לָנוּ עֲצָה (יְבָמוֹת ג.ס.) נְחִית דְּרָגָא נְסִיב אִיתְתָּא - תְּרֵדִי מִדְּרָגָה וְאַל תַּחְזִיקִי מֵעֲצָמָךְ כָּל כֶּף גְּדֻלָּה וְכוּ', וְאַזְ תִּמְצָאִי בְּקִלּוֹת בֶּן זֹוג שְׂיִתְאִים לָךְ.

וְלָכֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָךְ שְׁתַּפְּסִיקִי לְהִיּוֹת בְּרַנְיָת, וְתִרְאִי שְׁתַּכְּף וּמִיד תִּזְכִּי לְמַצָּא אֶת בֶּן זֹוגְךָ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרֹת מִשְׁמַחוֹת תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שו.

הָאֵם גַּם לְמוֹד בְּגָרְסָא נְחָשֵׁב 'עֵמַל הַתּוֹרָה'?

שְׂאֵלָה:

מֵאת יוֹסֵף: לְכַבּוֹד קִדְשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
רְאִיתִי שְׂרָש"ו כּוֹתֵב שְׂצָרִיכִים לְהִיּוֹת "עֵמִלִים בַּתּוֹרָה". הָאֵם
גַּם לְמוֹד בְּגָרְסָא נְחָשֵׁב עֵמַל בַּתּוֹרָה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יוסף נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עצם העבדה שאדם יכול לשבת במקום אחד ולגרוס בתורה הקדושה שעות על גבי שעות, זה כבר נקרא עמל התורה וכו', כי הסמ"ך-מ"ם מביא לאדם כל מיני עסקים וכו', שיהיה עסוק בזה העקר שלא ילמד תורה, ולא יוכל לשבת במקום אחד, והוא מטריד אותו בכל מיני טרדות, כמאמר התנא הקדוש (אבות פרק ד') אם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדך.

ולכן עצם העבדה שאדם מתגבר על יצרו המסיתו ללכת לכאן וכו' ולנסע לשם וכו', והוא שובר את הרגלו הרע שאין לו עצבים לשבת במקום אחד וכו', זה כבר נקרא עמל התורה, שעל ידי זה יקבל הרבה שכר, כי אחד מקניני התורה הוא 'מרבה ישיבה', והכונה הוא בפשיטות שיוכל לשבת במקום אחד שעות על גבי שעות וילמד, ואף שזה בא לו בעמל גדול מאד, זה כבר נקרא עמל בתורה, ואם ימשיך ככה אזי בסוף יזכה להבין טוב טוב את הלמוד ויגדל תלמיד חכם גדול מאד, וכל הברכות של התורה ישפעו עליו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שז.

בספר לקוטי מוהר"ן מזכרת פעמים רבות המלה "צדיק". למי כונתו במלה זו?

שאלה:

מאת דן: לכבוד הצדיק היקר השם יאריף מיכם בטוב ושונותיכם בנעימים.

בספר לקוטי מוהר"ן מזכרת פעמים רבות המלה "צדיק".
למי כוננת במלה זו: האם כוננתו לאחד מחמשת הצדיקים
שהם יחידי הדורות, או לצדיקים שבכל דור ודור, או שמא
הכונה לו עצמו, כלומר לרבי נחמן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בכל מקום שכתוב בלקוטי מוהר"ן 'צדיק' זה סובב העקר על
רבנו ז"ל, כי הוא הצדיק שבדור הזה, ואשרי מי שזוכה לצית אותו
בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז אל רב טוב הגנוז יזכה, והעקר רק
לסלק את דעתו וחקמתו המדמה לגמרי, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי
מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ג) העקר והיסוד שהכל תלוי בו לקשר עצמו
להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר
קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, כמו
שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פרשת שפטים) 'אפלו אומר לך על ימין
שמאל ועל שמאל ימין תצית אותו', ולהשליך מאתו כל החכמות,
ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב
שבדור. וכל זמן שנשארו אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו
מקשר להצדיק; כי העקר לבטל את שכלו המדמה והבדוי לגמרי,
ולצית את הצדיק על כל אשר אומר, ורק זו נקראת התקרבות.

ולכן ראה להתמיד בספרי רבנו ז"ל ובפרט בשיחותיו הקדושות
שבספרי "חיי מוהר"ן" ו"שיחות הר"ן", ותקים את כל מה שרבנו
ז"ל מבקש מאתנו, אז תזכה להיות איש כשר באמת.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שח.

מדוע השם יתברך מזוג בין שני אנשים בזמן שידוע לפניו שהם יתגרשו?

שאלה:

מאת גלית: לכבוד הרב ה'קדו
מדוע השם יתברך מזוג בין שני אנשים בזמן שידוע לפניו שהם יתגרשו, הרי השם צופה ויודע הכל? הלואי ואבין זאת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

השאלה שלך זו שאלה מאד מאד עמקה, וזה גובל עם השאלה מדוע יש צדיק ורע לו ויש צדיק וטוב לו, רשע וטוב לו ורשע ורע לו, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ג) שרבים פָּרְשׁוּ מֵהִיָּדוּת רק בשביל קשיא זו שבבלבליה אותם מאד מאד, וכן הוא (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"א) בענין הבחירה והידיעה - מצד אחד אנחנו מאמינים באמונה שלמה שהכל בהשגחה פרטית, שזו נקראת 'ידיעה' שזה הכל ממנו יתברך, עם כל זאת יש לכל אחד ואחד בחירה וכו', ואיך שניהם הולכים בקנה אחד? ומזה רבים נתפקרו, כי לא היתה להם תשובה על זה, ובאמת גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ד) שעל ידי אמונה פשוטה בו יתברך עוברים על כל הקשיות והספקות וכו', ובשביל זה עם ישראל נקראים עבריים, כי הם עוברים מעבר אל עבר מחלל הפנוי, שאין להם שום קשיות כלל.

ולכן אדם צריך לדעת שהקדוש ברוך הוא מזוג זווגים, אבל בידי האדם לקלקל את הזווג ולהתגרש וכו', או שהיה לו שכל להחזיק את הזווג ולא להתגרש וכו'.

יעזור הקדוש ברוך הוא שנתחזק באמונה פשוטה בו יתברך ולא יכנסו בנו שום קשיות וספקות כלל באמונה הקדושה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שט.

האם כדאי לנהל מעקב מדקדק על כל ההכנסות וההוצאות המשפחתיות?

שאלה:

סאת לימור: לכבוד הצדיק שלום, ותודה רבה לך על הכל. האם כדאי לנהל מעקב על כל ההכנסות וההוצאות המשפחתיות במחשב או שלא כדאי לכמת ולספר כל דבר? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל לימור תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חקמינו הקדושים אמרו (תענית ח): אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר (דברים כ"ח ח) "יצו הוי"ה אתך את הברכה באסמך", תנא דבי רבי ישמעאל: אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו; ולכן לא כדאי להחזיק חשבונות בדיוק מה ההוצאות ומה ההכנסות, כי זה מאד מצמצם את דעת האדם ומבלבל אותו, ומכניס בו יאוש ופחדים יתרים וכו'.

בודאי אדם צריך לחיות עם חשבון וכו', אבל לא עד הפרוטה

האחרונה שזה מצמצם לו את הדעת עד שנכנס בצמצום גדול מאד וכו'.

ולכן רק תכניסי את עצמך באמונה פשוטה בו יתברך לחיות עם בטחון חזק, ותראי שהקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד, ולא יחסר לך שום דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שי.

ראש הכולל שלנו נפל לשתיית אלכוהול. כיצד עלינו להתייחס לזה?

שאלה:

מאת שלמה: לכבוד מוהרא"ש שליט"א, שלום.
אני אברך בכולל, וראש הכולל שלנו נפל בתאווה של שתיית יין. הוא לא מגיע בכל יום לכולל, וכשהוא מגיע רואים עליו שהוא תחת השפעת אלכוהול.
הוא מעביר לנו שיעור בגמרא ובמוסר, אך אני מרגיש שאני לא יכול להקשיב לו בשעורים ולא יכול לקבל את דבריו. הייתי עובר לכולל אחר, אך ידוע שהיום קשה מאד למצא כוללים אחרים שמקבלים אברכים. מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל שלמה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אוי לאותה בוששה ואוי לאותה חרפה, לאיזה מצב הגענו שראש

הכולל יהיה שכור וכו'... הרי חכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) "כי יתן בכוס עינו" - בכיס כתיב, השכור נותן עינו בכוס לשותות, והחנוני נותן עינו בכיס. כי יתן בכוס עינו - רואה את חברו שותה והוא אומר לו מזג לי ואני שותה, ומתלכלך ברעי ובמימי רגלים. יתהלך במישרים - סופו למכר כל חפצי ביתו ואת כל כלי תשמישו ואין לו לא בגד ולא תשמישי הבית ולא כלום והבית ריקה מן הכל. יתהלך במישרים - סוף שהוא מתיר את העברות ועושה אותם הפקר כמישור, משיח עם אשה בשוק ומנבל את פיו ואומר דברים רעים בשכרות ואינו מתבייש לפי שנתטלטלה דעתו ואינו יודע מהו אומר ומהו עושה.

ורבנו ז"ל הזהירנו על דבר זה מאד מאד, ואמר (לקוטי מוה"ר) חלק ב' סימן כ"ו) צריך להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשותות יותר מיכלתו, כדי שלא יבוא לידי שכרות, כי מעט השתיה לפי הצורך הוא טובה להרחיב דעתו וכו', אבל השותה יותר מדי ומשתכר, אזי אדרבא, מתגברין תקף הגבורות, ונעשה כעס ורגז. ולפעמים מתגברין גבורות דסטרך אחרא, ויוכל לבוא לידי רעות וכו' חס ושלום, ודע שעל ידי שכרות שוכחין כל המצוות והאזהרות שצוה משה רבנו, כי משה הוא מלבש בכל אחד ואחד מישראל בכל איבר ואיבר, ומזכיר כל איבר ואיבר, שיעשה המצוה השייכה לאותו איבר. כי רמ"ח מצוות כנגד רמ"ח איברים וכו', ועל ידי השכרות שוכח אותם, בבחינת (משלי ל"א) "פן ישתה וישכח מחקק", שעל ידי השתיה והשכרות שוכח רמ"ח מצוות של משה וכו', עי' שם.

ולכן זו בושה וחרפה שימצא דבר כזה שראש הכולל יהיה שכור וכו', וכבר הקדימו לנו חכמינו הקדושים ואמרו שקדם הגאולה יהיה (סוטה מ"ט:) פני הדור כפני הכלב וכו', ולכן עד שתמצא כולל תשאר כאן, והקדוש ברוך הוא יעזר לך שתוכל למצא כולל עם ראש כולל ירא שמים אמתי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שיא.

מדי פעם אני מחביאה כסף בצד למקרה הצורך, אך בעלי מתנגד לכן. האם אני נוהגת כשורה?

שאלה:

מאת אורלי: שלום לצדיק. ברוך השם אני מתפללת עליכם. מדי פעם אני שמה כסף בצד, לפעמים כמה פרוטות ולפעמים יותר, למקרה שאזדקק לזה, והיו מקרים שזה עזר לי. בעלי יודע על כך ונורא מפריע לו שאני שמה את הכסף בצד ולטענתו 'מחביאה' את זה ממנו, בזמן שהוא לא מסתיר ממני דבר, וברגע שהוא יודע על סכום כסף ששמתי בצד הוא כועס עלי. האם אני נוהגת נכון? תודה מראש ורפואה שלמה מן השמים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת את עושה דבר טוב מאד, את שמה בצד כסף כדי שיהיה לך בעת הפנאי שאת צריכה משהו לקנות, ואני לא מבין את בעלך למה הוא צריך להיות קמצן? כי בפרוש מובא (תקוני זהר בהקדמה ב) קמצן נבל בממוניה נבל שמייה, דלאו איהו נדיב ולא איהו מזרעא דאבהן דאתמר עלייהו (תהלים מ"ז) "נדיבי עמים נאספו", דהא קמצן איהו עני הדעת, בטר דלא עביד טיבו למארי תורה למנהגי מחזיק בדידיהו [מי שהוא קמצן עם כספו, בזה הוא מראה ששמו הוא נבל, ואינו מזרע אבותינו אברהם יצחק ויעקב שהם היו נדיבים, ומי שהוא קמצן מראה לדעת שאין לו שכל, ובפרט שלא רוצה לעשות טוב עם אלו שלומדים תורה ויהיה מחזיק בידם]. ומובא (ספר נעם אלימלך -

פְּרֶשֶׁת מִקֵּץ) עַל הַפְּסוּק "וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ לְקַמְצִים" - רִמְזוּ שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהִזְהַר מֵאֵד מְמַדוֹת קַמְצָנוֹת וְכִילוֹת, כְּמוֹ דְאִיתָא בְּסֵפֶר הַיִּשָּׁר לְרַבְנּוּ תָם, אִם יִהְיֶה אָדָם כִּילִי הֵינּוּ קַמְצָן אֵין זֹאת הַמְּדָה הָרַעָה לְבִדְדָה בּוֹ, רַק אַחֲרַת מַלְכּוּד אֱלֹהִים, וְזֹאת עֲלֵתָהּ עַל כְּלָנָהּ, וְסוּף דְבָרֶיךָ עַל כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְכִילִי לְהִיּוֹת עוֹבֵד הַשֵּׁם, עֵינִי שֵׁם דְבָרֶיךָ הַמְתוּקִים הָאֲמִתִּים בְּאָרֶץ.

וְזֶהוּ "וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ" וְגו' - דְּהֵינּוּ יוֹסֵף הָיָה מְתַקֵּן אֶת הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי שִׁבְעָה אֶת מַדוֹת הַקַּמְצָנוֹת שְׂבָהֶם, וְזֶהוּ "לְקַמְצִים", כִּי אֵין לָךְ אָדָם נִמְלֵט מִמְּדָה זֹאת, אִם לֹא כִּלּוֹ יֵשׁ בּוֹ מְקַצָּתוֹ, וְיֵשׁ אֲשֶׁר בָּהֶם אֶפְלוּ קִצַּת מְקַצָּת מִהַקַּמְצָנוֹת, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהִסְתִּיר עֲצָמוֹ מִמְּדָה רַעָה זֹאת, עֵינִי שֵׁם. וְלִכֵּן תִּרְאֶי לְבַעֲלֶיךָ אֶת הַמַּכְתָּב הַזֶּה וְשִׁיפְסִיק לְהִיּוֹת קַמְצָן עַל הַפְּרוּטוֹת שְׂאֵת מִחֲבִיאָהּ וְכוּ' וְכוּ', שְׁלֵא יִחְשַׁב מָה אֶת עוֹשָׂה מִזֶּה... אֶת לֹא רוּצָה לְהִיּוֹת כְּמוֹ עֲנִיָּה לְבוֹא בְּכָל יוֹם וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כְּמָה שְׁקָלִים וְכוּ' וְכוּ'.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂבַעֲלֶיךָ יִתְפַּקַח וְתִתְרַחֵב לוֹ אֶת הַדַּעַת, שְׁלֵא יִקְמֵץ מִמֶּךָ שׁוֹם דְּבָרָה, כִּי כָּל הָעֲשִׁירוֹת בָּאָה לְאָדָם רַק בְּזָכוֹת אֲשֶׁתוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּבֵא מְצִיעָא נֵט). לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זְהִיר בְּכָבוֹד אֲשֶׁתוֹ, שְׂאֵין בְּרִכָּה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֹא בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתוֹ, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית י"ב) "וּלְאֲבָרָם הֵיטִיב בְּעַבְדֵּיהֶם", וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רְבֵא לְבָנֵי מַחֲזָא 'אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִירוּ' [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׂתַתְּעִירוּ], וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ט) שְׂעַקְר הָעֲשִׁירוֹת בָּאָה בְּזָכוֹת הָאֲשָׁה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂשָׂמוּ שְׁלוֹם יְשִׁים שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלֵחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שיב.

**רבנו אמר שְאָסוּר לְזוֹז מִהַשְׁלָחַן עֲרוּךְ. הָאֵם זֶה אוֹמֵר
שְאָסוּר לְנֹהֵג כְּדַעַת פּוֹסְקִים אַחֲרָיִם?**

שְאֵלָה:

מֵאֵת דְּבִיר: אָנִי מִתְפַּלֵּל וּמֵאֲחַל לְכַבוֹד הָרַב רְפוּאָה שְׁלֵמָה
וְאַרְיִכוּת יָמִים.

רבנו אמר שְאָסוּר לְזוֹז מִהַשְׁלָחַן עֲרוּךְ. הָאֵם זֶה אוֹמֵר שְאָסוּר
לִי לְלַכֵּת לְפִי פּוֹסֵק אַחַר שֶׁמִּקְּדָה יוֹתֵר מִהַשְׁלָחַן עֲרוּךְ?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר בְּחֻקְתֵּי, י"א אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דְּבִיר נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רבנו ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל לְמוּד שְׁלָחַן עֲרוּךְ, וְאָמַר (שיחות
הר"ן סימן כ"ט) שְׂרָאוּי לְלַמֵּד כָּל הָאֲרֻבָּעָה "שְׁלָחַן עֲרוּךְ" כְּלָם מֵרֵאשִׁים
עַד סוּפֵם כְּפִסְדָּה. אִם יְכוּל לְלַמֵּד כָּל הָאֲרֻבָּעָה שְׁלָחַן עֲרוּךְ עִם כָּל
הַפְּרוּשִׁים הַגְּדוּלִים מֵה טוֹב, וְאִם לֹא, עַל כָּל פְּנִיִם יְלַמֵּד כָּל הָאֲרֻבָּעָה
"שְׁלָחַן עֲרוּךְ" הַקְּטָנִים. וְהוּא תְקוּנָה גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי חֻטְאִים
נִתְעַרַב טוֹב וְרַע, וְעַל יְדֵי לְמוּד פּוֹסֵק שֶׁמְבַרֵּר הַכָּשֶׁר וְהַפְּסוּל, הַמְתָּר
וְהָאֲסוּר, הַטְּהוֹר וְהַטְּמֵא עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר וְנִפְרָשׁ הַטוֹב מִן הָרַע.

וְאָמַר: שְׁכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְחִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם פּוֹסְקִים
וְלֹא יַעֲבֹר. וְאִם הוּא אָנוּס וְאִין לוֹ פְּנְאִי, יְלַמֵּד עַל כָּל פְּנִיִם אֵיזָה
סֵעִיף "שְׁלָחַן עֲרוּךְ" בְּאֵיזָה מְקוֹם שֶׁהוּא אֶפְלוּ שְׁלֵא בְּמִקְוָמוֹ שֶׁהוּא
עוֹמֵד עִתָּה בְּשְׁלָחַן עֲרוּךְ. כִּי צְרִיךְ לְלַמֵּד אֵיזָה דִּין בְּ"שְׁלָחַן עֲרוּךְ"
בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְכִשְׂאִינוּ אָנוּס יְלַמֵּד כְּפִסְדָּה כָּל הָאֲרֻבָּעָה
"שְׁלָחַן עֲרוּךְ" מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְכִשְׂיִגְמֹר וְיִסִּים הָאֲרֻבָּעָה "שְׁלָחַן
עֲרוּךְ" יִחְדָּר וְיִתְחִיל לְלַמֵּד מִכְּפִסְדָּה, וְכֵן יִנְהַג כָּל יְמֵי חַיָּיו.

אם תתנהג ככה תרגיש חיים אחרים לגמרי, כי כשבר ישראל לומד בכל יום מקרא, משנה, גמרא וכן הלכה הוא מרגיש ספוק ורוחני בחיים, אשרי מי שלא מטעה את עצמו בזה העולם ומקיים את כל זאת ואז טוב לו כל הימים.

והנה ידוע שאצל רבנו ז"ל היה העקר לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שעל ידי זה מדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, אבל מצד שני רצה רבנו ז"ל שלא יצא בשום פנים מההלכה הפשוטה שכתובה בשלחן ערוך, ולכן כל דבר שאתה לא יודע איך להתנהג תראה לשאל רב ירא שמים שבקי בהלכה, כי אי אפשר לצאת בשום פנים ואופן מהשלחן ערוך יהיה איך שיהיה, ותהלה לאל היום יש כל מיני קיצורי הלכות שיכולים לברר לעצמו את ההלכה, עם כל זאת טוב מאד שיהיה לו רב כדי שיוכל לשאל אותו את ההלכה איך להתנהג, וחס ושלום אסור לסמוך על השכל של עצמו וכו', כי יכול לפל לשאול תחתית ומתחתיו אם הוא יצא מהלכה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו שנזכה ללמד בכל יום הלכה, ועליך לזכר מה שהרבה צדיקים אמרו "היום האורים ותמים שלנו זה השלחן ערוך".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שיג.

אני יוצאת עם בחור נחמד, אבל יש לו כמה חסרונות שמפריעים לי. האם להתקדם?

שאלה:

מאת יפה: שלום ושבוע טוב.

אני נפגשת עם בחור כבר כמה חודשים, אנו מוצאים עניין אחד בשניה, ויש בינינו הרבה תחומים מתאימים, אבל גם הרבה חסרונות ודברים שמפריעים - התקשורת והשיחה בינינו לא תמיד כנה ונעימה, ומה גם שאני מצפה לרוחניות גבוהה מן זוגי - והוא בעל תשובה שנמצא במקום עדין, לא דבק בהלכות, בלמוד, ובהתלהבות לעבודת השם כמו שהייתי רוצה. מעבר לכך, סגנון הדבור בינינו הפך לא מכבד ולא סבלי לאחרונה.

אני מאד מעניינת בו ורוצה להתקדם אתו לנשואין, אך הרבה דברים עוצרים אותי, וגם הוא מרגיש לא בטוח בקשר בינינו. יש לי מציאת חן ומשיכת הלב גדולה אליו, ואני מרגישה שאתו יכולה לבנות משהו אמתי, אבל אני לא יודעת מה לעשות עם כל החסרונות וחסר ההתאמה. אשמח לעצתך הקדושה, תודה רבה והשם יברך אתכם ואת פעלכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל יפה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לנרא במאה אחוז שהבחור הזה מתאים לך וכו', כי אי אפשר לבלבל את המח לבחור וכו', ואי אפשר לבלבל לעצמך את

המח וכו', בשדוך צריכים להיות בהחלטה מחלטת ולא עם ספקות וכו', ואם יש ספקות זה כבד לא טוב.

לא שיף בזה לשאל עצה וכו', שדוך לא קונים בכל יום ולא מחליפים בכל יום וכו' וכו', ואם מתחננים זה צריך להיות על כל החיים, ולכן את צריכה להחליט בעצמך מה טוב בשבילך ומה לא טוב בשבילך, בדרך כלל בשדוך מתאים יש משיכה מהרגע הראשון, ומתחננים לשם שמים כדי לבנות בית נאמן בישראל, ואם מהססים וכו', זה סימן שאין עדין החלטה מחלטת וכו', ולכן צריכים לשמר מאד לא לקפץ בדבר כזה כי לא מתחננים כדי להתגרש.

הקדוש ברוך הוא יוליך אותך על הדרך הנכונה ותבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שיד.

בני חלה בסרטן, והרופאים בארץ הרימו ידיים. מה ניתן לעשות?

שאלה:

מאת אביטה: שלום כבוד הרב!

בני בן הארבע עשרה חלה בסרטן, והרופאים בארץ נאשו מלמצא רפואה למחלתו. ביום רביעי הקרוב הוא יתחיל טפול בסיוני בבית חולים בארצות הברית בווישינגטון די.סי. מה ניתן לעשות כדי שהוא יתרפא?

אשמח מאד שתברכו אותו, תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אביטה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (ראש השנה ט"ז): אמר רבי יצחק: ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן: צדקה, צעקה, שנוי השם, ושנוי מעשה; את צריכה לדעת שהקדוש ברוך הוא אב הרחמן וכשאחד נחלה עלינו לפשפש במעשינו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה): מי חשוד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא? כי בכל דבר שקורה לאדם הוא צריך לפשפש במעשיו וכו', מה עשיתי רע שמגיע לי דבר כזה?

והנה צדקה - אדם צריך להרבות בצדקה כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי י"א ד) "לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות". צעקה - צריכים הרבה לצעק להקדוש ברוך הוא, כי מה שתפלה וצעקה פועלים שום דבר בעולם לא פועל, וצריכים להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו יתברך על כל פרט ופרט, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל. שנוי שם צריכים להוסיף שם לחולה. שנוי מעשה - צריכים לקבל על עצמו הרבה קבלות כגון להניח תפלין בכל יום שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ד) כל המניח תפלין מאריך ימים, וכן לשמר שבת כהלכתה שזה מביא רפואה וישועה בבית.

הקדוש ברוך הוא יחוס וירחם על הבן שתהיה לו רפואה שלמה מן השמים ולא יצטרך לעבר שום טפולים נסיוניים וכו'.

מה טוב ומה נעים באם תבדקו את מזוזות ביתכם אם הן כשרות, כי צריכים להקפיד מאד מאד שיהיו בבית מזוזות כשרות, כמובא בזהר (ואתחנן רס"ג): פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעיה למהוי כל בר נש נטיר מעם קודשא בריך הוא כד נפיק וכד עייל, ורזא

"הוי"ה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם" - בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא ודא איהו פתחא דלעילא, ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתתקחא בנטירו. דבר נש לאו איהו נטיר בר נטירו דקודשא בריך הוא, דאיהו נטיר תדיר, וקאים לפתחא ובר נש לגו. ותו, דלא ינשי בר נש דוכרנא דקודשא בריך הוא לעלמין, ודא איהו כגונא דציצית, כמה דכתיב "וראיתם אתו וזכרתם את" וגו', כיון דחמי בר נש להאי דוכרנא אדכר בגרמיה למעבד פקודא דמאריה וכו' [מצוה לקבע מזוזה בפתח ביתו, שעל ידי זה אדם שמור ממנו יתברך כשיוצא וכשנכנס, כי המזוזה שומרת על האדם, ומי שיש לו מזוזה כשרה על פתח ביתו, הוא תמיד נשמר על ידו יתברך, וכן האדם הזה כבר לא ישכח את הקדוש ברוך הוא].

ולכן צריכים לקבע מזוזות כשרות על פתח ביתו, ולהקפיד על זה מאד מאד, וכך מובא גם בזהר (זהר חדש רות) מזוזות אותיות ז"ז מו"ת, שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שטו.

מהי מעלת סיום ספר הזהר?

שאלה:

מאת אילן: שלום לכבוד מורי ורבי עטרת ראשי!
סימתי את כל ספר הזהר כולל ספר התקונים אותם למדתי במשך שנה שלמה בחצות לילה כולל פרוש ללשון הקדוש, ובל"ג בעומר אעשה את הסיום על ציונו של בוצינא קדישא התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי.

רציתי לדעת: מה מעלת סיאם ספר הזהר? ומה מעלת למוד
הזהר בחצות לילה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אילן נרו איר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שזוכה ללמד
בכל יום זהר ותקונים, כי למוד זהר ותקונים זה דבר גדול מאד,
עד כדי כך שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ק"ח) ידוע שלמוד הזהר
מסגל מאד מאד, ודע, שעל ידי למוד הזהר נעשה חשק לכל מיני
למודים של התורה הקדושה, והלשון הקדוש של הזהר מעורר מאד
לעבודת השם יתברך, דהינו השבח שמשבח ומפאיר את העובד השם,
דהינו הלשון הרגיל בזהר לומר זכאה וכו', על כל מצוה ועבודה וכו',
ולהפך, הצעקה שצועק וי וכו', וי לה וי לנשמתה על הסר מעבודת
השם. אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך, וכן
אמר רבנו ז"ל (שם סימן ק"ט) רבי שמעון בן יוחאי קדש כל כך את
לשון התרגום עד שאפלו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום יש
להם כח לעורר להשם יתברך. והאריז"ל נתן תקון לבעל תשובה
לומר בכל יום חמשה דפים זהר וחמשה דפים תקונים.

ולכן צריכים להרגיל את עצמו ללמד בכל יום הרבה דפים זהר
והרבה דפים תקונים כסדרן, וכשזוכים לסיים מתחילים עוד פעם ועוד
פעם ככה כל ימי חייו, וזה מעורר אותו מאד אליו יתברך, ומקשר
את לבו אל העולמות העליונים, וככל שאדם לומד זהר על ידי זה
נפתחים לו השמים ושמי השמים וכו' וכו', כי מי שמרגיל את עצמו
ללמד זהר מקבל תמונה אחרת של כל החיים וכו', ושל כל העולם
כלו וכו' וכו', כי על ידי למוד זהר נכנס בו מוח חדש וידיעה חדשה
שרואה שיש עוד עולמות למעלה מעולמות וכו' וכו', וכל מצוה

וּמִצְוַה שְׂאֵדָם מְקִיָּם בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹשֶׂה רִשָּׁם בְּשָׂמִים וְכוּ', וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי
הָאָדָם שֶׁשָּׁשׁ וְשָׂמַח עִם הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֵׁשׁ לוֹ, כִּי עֲצָם הַשְּׂמִיחָה
שֶׁשָּׂמַח עִם קִיּוֹם הַמִּצְוֹת זֶה בַּעֲצָמוֹ מִצְוָה, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת
אוֹת שְׂמִיחָה סִימָן א') כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה בִּידוּעַ שְׁלִבּוֹ שְׁלָם עִם
אֱלֹקָיו; וְלִכֵּן אֶתְּהָ צְרִיף מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחָה שֶׁאֶתְּהָ זְכִיתָ לְסִיִּים אֶת סֵפֶר
הַזֹּהָר וְתִרְאֶה תִּכְף וּמִיד לְהִתְחִיל עוֹד פַּעַם מֵהִתְחַלֵּה, וְכֵן בְּכָל פַּעַם
תַּעֲשֶׂה סִיּוֹם אַחֵר סִיּוֹם.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂתַבְשֹׁר לִי תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.
הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שטז.

**רַבֵּנוּ אָמַר שְׂמִי שֶׁנִּשְׁבֵּר לוֹ מִפְתָּן הַבַּיִת אוֹ הַדֵּלֶת זֶה סִימָן
רַע. מָה עוֹשִׂים בְּמִצָּב כָּזֶה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַבְרָהָם: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א.
רְאִיתִי בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת שְׂמִי שֶׁנִּשְׁבֵּר לוֹ מִפְתָּן הַבַּיִת אוֹ הַדֵּלֶת
זֶה סִימָן רַע. מָה יַעֲשֶׂה אָדָם אִם נִשְׁבְּרָה דֵּלֶת בֵּיתוֹ וְגַם דֵּלֶת
אֶחָד הָאֲרוֹנוֹת בְּבֵיתוֹ?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בַּחֲקָתִי, י"א אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל אַבְרָהָם נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בְּנִים סִימָן ק"ה) קֶלְקוּל הַדֵּלֶת אוֹ
הַחֲלוֹן זֶה סִימָן לְחֻלְשַׁת בְּנִים; אֶתְּהָ צְרִיף לְדַעַת שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

אב הרחמן ורוצה שישוכו אליו, אזי מרב רחמנותו יתברך קדם שולח לאדם רמזים כדי שיחזר אליו וכו', כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ד) שהקדוש ברוך הוא מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית, ומרמז רמזים לאדם שישוב אליו יתברך, וכן אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"ב) מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ואפלו מספורי הגויים צועק גם כן כבוד השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים צ"ג) "ספרו בגוים כבודו", שאפלו בספורי הגויים צועק כבוד השם יתברך. כי כבודו יתברך צועק תמיד וקורא ומרמז להאדם שיתקרב אליו יתברך, והוא יתברך יקרב אותו ברחמים באהבה ובחבה גדולה; וכו', עיין שם. ואם יש לאדם שכל ונתעורר בתשובה תכף ומיד, אז לא בא שום דין על האדם, אכל אם עדין אין לאדם שכל לקבל את הרמזים וכו', ותולה הכל על טבע מקרה ומזל וכו', אז עובר עליו מה שעובר.

ולכן אמר רבנו ז"ל כשנשבר הדלת או החלון זה סימן שעומד להיות חלשה על הילדים, ולכן צריכים להתעורר בתשובה שלמה ולתקן משהו בבית, או לי משהו לא כשר בבית, אוכלים בשר וחלב וכו', או מאכלים שאין בזה הכשר ויש בזה חשש של טרפות ונבלות וכו', או שלא שומרים שבת כמו שצריך וכו', אזי אם מתעוררים בתשובה תכף ומיד, אזי הילדים בריאים שזה מה שאומר דוד המלך (תהלים קמ"ז י"ג) "כי חזק בריחי שעריך ברך בניך בקרבך", כי זה תלוי בזה - אם חס וחלילה משהו לא בסדר אזי הדבר הראשון נשברים אצלו הדלת או החלון לעורר אותו בתשובה, ואם הוא חוזר בתשובה אזי יש רפואה לילדים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזפה לחזר בתשובה שלמה ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שיז.

**האם אני צריכה לשתק על כך שתמותי משפילה אותי
ופוגעת בי?**

שאלה:

מצאת פאני: לכבוד הרב שלום רב!
חז"ל אמרו שהפסוק "תלה ארץ על בלי מה" מכוון לאנשים
ששומעים חרפתם ושותקים, שעליהם העולם עומד. האם
גם במקרה שתמותי כל הזמן רומזת ואומרת לבעלי שהכלה
השנייה שלה יותר טובה ממני אני צריכה לשתק, או שאפשר
לבקש ממנה שתפסיק כי זה מאד מאד פוגע בי? האם זה
רצון השם! תברך שלא אשיב ואסבל בשקט?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל פאני תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (חולין פ"ט. ט.) אין העולם מתקיים אלא
בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר (איוב כ"ו ד') "תלה
ארץ על בלי מה"; ובודאי זה ככה - כשאחד סובל עלבונות בזיונות
ושפיכות דמים צריך לשתק.

אבל במצב שלך וכו', את צריכה לדבר עם בעלך ולהסביר לו
יפה וכו' ובאהבה וכו', שאת כבר לא יכולה לסבל מחמותך וכו',
ולמה היא עושה את זה? לא נורא שלכל הפחות בעלך ידע מה
שהאמא שלו עושה לך שופכת את דמך בחנם על לא דבר.

אבל לך אני מיעץ עצה קלה ונעימה - תראי להשלים עם
חמותך וכו', כי לא פדאי להיות צודקת, תהיי חכמה וכו', ועל ידי

זו יחזור השלום בית שלך בשלמות וכו', כי את צריכה לדעת שכלה וחסמותה אף פעם לא ישתוו, וזה טבע רע שנכנס בדמיון של חמות כאלו הכלה גנבה את הבן שלה וכו', ואם הכלה פקחית ולא משיבה שום דבר לחמותה וכו', על ידי זה תמיד ישרה השלום בינה לבין בעלה וכו', כי סוף כל סוף זו האמא שלו וכואב לו אם את תדברי עליה וכו', ולכן תהיי פקחית ואל תדברי לפני בעלך נגד האמא שלו וכו', תשחקי את המשחק וכו', וכך הכל יסתדר על הצד הכי טוב, אני מאד מקווה להקדוש ברוך הוא שאת מבינה אל מה אני מתכוון.

הקדוש ברוך הוא ישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך ותבשרי לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שיח.

כיצד יש לנהג לגבי ספרים או ספורים המדברים על ה'זקן' הידוע שחלק על רבנו?

שאלה:

סאת לירן: לכבוד מורי ורבי שליט"א, שלום וברכה. רציתי לשאל בענין המחלקת שהיתה על רבנו ז"ל מ'הזקן': כיצד יש לנהג כיום לגבי ספרים המספרים ספורים עליו כמו הספר 'אהבת חיים' שחבר חכם מנחם מנשה - שהוא מאגד בתוכו ספורי צדיקים וחדושים לפי פּרשיות השבוע ויש בו ספורים מאד מחזקים ומוסריים מהחסידות, אף יש בו גם ספורים על אותו אחד - א. האם מתר לקרא בספר כזה כשיש בו גם ספורים מאותו אחד? ב. האם מתר להחזיק ספר כזה בבית? הרי הילדים יגדלו!

וְיִקְרְאוּ וְהֵם יְכוּלִים גַּם לִקְרֹא אֶת הַסְּפּוּרִים עֲלֵיו וְלִהְיוֹן שֶׁהוּא
הִיָּה צְדִיק וּבְכֹךָ לְבַלְבֵּל אוֹתָם בְּאִמּוֹנַתְם בְּרַבְנוּ ז"ל.
ג. אֲנִי נִתְקַל הַרְבֵּה בְּשִׂיחוֹת עִם חֲבֵרִים שֶׁמְדַבְּרִים עַל צְדָקוֹתוֹ
שֶׁל אוֹתוֹ אַחַד, כִּיצַד עָלַי לִנְהַג בְּמִקְרִים אֵלּוּ? בְּתוֹדָה עַל הַכֹּל
וּבְבִרְכַת רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֹדֵר בְּחֻמְתִּי, י"א אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל לִירֵן נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵתָּה לֹא צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל בְּבִלְבוּלִים אֵלּוּ, כִּי בְּפְרוּשׁ גְּלוּהַ לְנוּ
רַבְנוּ ז"ל (תִּי מוה"ר"ן סִימָן שצ"ז) מַעֲנִין אֲמַתַּת מַעֲלָתוֹ הַמְּפִלְגַת הַנוֹרָאָה
מֵאֵד. בְּתוֹךְ דְּבָרָיו עָנָה וְאָמַר, "אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֲמַת הָאֵלֶּה בָּא
סִנְחַרִּיב" וְגו', וּפְסוּק הוּא בְּדַבְּרֵי הַיָּמִים ב' ל"ב שֶׁמְסַפֵּר שֵׁם מַעֲצָם
צְדָקַת יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ, וְאַחַר כֵּן מִתְחִיל הַמִּקְרָא "אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
וְהָאֲמַת הָאֵלֶּה בָּא סִנְחַרִּיב". וְהֵבֵן הַדְּבָרִים אִיךְ מִבְּאֵר הֵיטֵב בְּזֶה
הַפְּסוּק שֶׁדִּיּוֹקָא אַחַר גְּדֹל אֲמַתַּת צְדָקָתוֹ שֶׁל יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ, בָּא עָלָיו
סִנְחַרִּיב, וְהָיָה לוֹ צַעַר גְּדוֹל מִמֶּנּוּ. וּמַעֲתָה אֵין לְתַמָּה עַל גְּדֹל הַמַּחְלָקַת
שִׁישׁ עַל צְדִיקִים אֲמַתִּיִּים; עֵין שָׁם.

וְלִכֵּן לֹא צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת שׁוּם יַעֲסֵק מִהַזְקֵן הַיְדוּעַ שֶׁכֵּל הַסְּפּוּרִים
שֶׁמְסַפְּרִים מִמֶּנּוּ זֶה הַכֹּל שֶׁקָּר וְכֹזֵב וְכוּ', וְלִכֵּן בְּכֹלֵל לֹא צְרִיכִים
לְהִתְיַחֵס אֶל שׁוּם סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מִמֶּנּוּ וְכוּ', וְכֵן לֹא לַעֲוֹרֵר אֶת הַדֵּב
וְכוּ', כִּי לֹא דְבִים וְלֹא יַעַר וְכוּ' כֹּל מַה שֶׁמְסַפְּרִים עָלָיו, וְיִדוּעַ שֶׁרַבְנוּ
ז"ל אָמַר אוֹתוֹ מִתָּר לָכֵם לְשֹׁנָא, וּפַעַם אַחַת אָמַר (תִּי מוה"ר"ן סִימָן רכ"ח)
הֲלֹא שִׁבְרוּ אוֹתָנוּ כַּחֲרֵס הַנְּשֻׁבֵּר, הֲלֹא הֵייתִי סְבוּר שְׂאֵתֶם כְּלָכֶם תְּהִיוּ
צְדִיקִים גְּדוֹלִים עִם שֶׁכֵּל כְּזֶה שֶׁבְכֻמָּה דוֹרוֹת לֹא הִיָּה שֶׁכֵּל כְּזֶה, וְעַתָּה
שִׁבְרוּ אוֹתָנוּ כַּחֲרֵס הַנְּשֻׁבֵּר וְכוּ', וְכֵן שֶׁמַּעֲנוּ מִרַבְנוּ ז"ל עוֹד הַרְבֵּה

דבורים מהזקן הזה וכו', ולכן לא כדאי בכלל להתייחס לזה, ולא לדבר מזה, כי זה לא יועיל כלל.

ובכך ספרו לנו חכמינו הקדושים (פסחים ג.) רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד, כי הדר אמר ליה אבוה: מאי חזית? אמר ליה: עולם הפוך ראיתי - עליונים למטה ותחתונים למעלה. אמר לו: בני, עולם ברור ראית; כי כך היא המציאות - שפאן בזה העולם צדיקים גדולים צדיקים עליונים מונחים למטה למטה וכו' ואף אחד לא מתייחס אליהם וכו' וכו', ותחתונים - אנשים בורים ועמי הארצות עושים מהם עסק גדול מאד וכו', וכך מובא בזהר (חיי שרה קכ"ב): מאן דאיהו זעיר - איהו רב, מאן דאיהו רב - איהו זעיר; מי שמקטין את עצמו בזה העולם ואף אחד לא יודע ממנו בזה העולם, אזי שם בעולם העליון עושים רעש גדול ממנו וכלם יודעים ממנו וכו', ולהפך - מי שהוא גדול ומפרסם בזה העולם וכלם עושים ממנו עסק, אזי שם בעולם העליון אפלו לא מכירים מי הוא וכו'. וידוע מה שהתבטא איזה צדיק גדול מאד: לולי שהזקן חלק על רבנו ז"ל לא היו יודעים כלל מי הוא, וידוע מה שרבנו ז"ל התבטא עליו בטויים מאד מאד חריפים וכו' וכו', ולכן לא כדאי אפלו לדבר ממנו ולא לעשות שום עסק מזה, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שיט.

איך מתמודדים עם הסתירות שיש כביכול בין התורה והמדע?

שאלה:

מאת יצחק: שלום וברכה אל כבוד האדמו"ר שליט"א.
בעזרת השם יתברך זכיתי ללמוד הרבה את ספריכם,

ובזכותם זכיתי גם לסיים ש"ס, שלחן ערוך ועשרות פעמים
 ששה סדר משה. תודה רבה!
 רציתי לשאל אתכם שאלה שמציקה לי הרבה זמן: לפני
 שזכיתי להתקרב לרבנו ז"ל ואליכם למדתי הרבה בספרי
 מדע וכו', ונכחתי לראות שיש הרבה דברים בדברי חכמינו
 ז"ל שלכאורה סותרים את המציאות שמכירים היום, וכמו
 כן בדברי רבנו ז"ל שמדבר מארבעה יסודות - כח האש וכח
 המים וכו' או שאר עניני רפואות כפי המשגים שהיו לפני
 מאתיים שנה ויותר, וידוע שהרפואה היום היא באופן אחר
 לגמרי וכלל לא גורסים היום משגים כאלו, וזה מבלבל אותי
 מאד.

סליחה שאני בכלל שואל אתכם שאלות אלו, כי ראיתי הרבה
 בספרים שלכם איך שצריכים לזרק את השכל ולהאמין
 רק באמונה פשוטה וכו' ואני רואה שרב רבם של החסידים
 שלכם הם אנשים תמימים לגמרי שאין להם קשיות כאלו.
 כלל, אבל מה אעשה שלי קשה מאד עם זה ואין לי עם מי
 לדבר על נושאים אלו ולברר את כל הספקות. ובכלל, בשביל
 מה נתן לנו השם יתברך שכל אם כל הזמן צריכים רק 'לזרק'
 את השכל? האם יש לכם עצה היכן לברר ענינים אלו? תודה
 רבה מעמק לבי, יצחק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה להתמיד בלמוד התורה
 הקדושה, אשר אין למעלה מזה, ואי אפשר להסביר לאדם שעדין
 מלבש בגוף גשמי וחמרי את מעלת הזוכה ללמד תורה הקדושה, כי

התורה היא חכמתו יתברך, וכשאדם מכניס את עצמו בתוך התורה, אזי כביכול מכניס את עצמו בתוך חכמתו יתברך.

והנה הקדוש ברוך הוא ברא את העולם דומם, צומח, חי ומדבר שזה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, ולכן כל מה שחכמינו הקדושים אומרים כך זו המציאות, וכבר גדולי החכמים בחכמות המדע וכו' הודו שהכל כמו שחכמינו הקדושים הגדירו, ולא כמו שהגויים חושבים והמון העם חושבים, אלא הכל מתאם המדע והתורה יחד, ויש היום ספרים מגדולי המדענים שמתאימים יחד לדברי חכמינו הקדושים ולחכמי המדע של דורותינו אלו, והם מתפלאים איך שחכמינו הקדושים ידעו כבר לפני אלפים שנה מה שרק עכשו גלו? ובאמת התורה היא חכמתו יתברך, ולכן כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בחכמתו שבלי סוף וכו', מבאר בתורה וכו', ולכן אין שום סתירה כלל וכו', ואם יש איזו קשיא צריכים להתייגע לפרש את זה וכו'.

בודאי המון עם שאין להם את השכל הזה אי אפשר להסביר להם את זה וכו', אבל מי שיש לו שכל ודעת ולומד תורה, אז הוא יכול להתאים את המדע והתורה יחד ולראות שהכל תחת השגחתו של הקדוש ברוך הוא הפרטי פרטית, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, וכל חלק מחלקי הבריאה - הן דומם הן צומח הן חי והן מדבר, הכל לבוש כביכול אליו יתברך, ולכן אין שום קשיא כלל וכו', ואם יש איזו קשיא, אז צריכים להתייגע בדברי חכמינו הקדושים ואז יתגלה לו שהכל כבר היה גלוי לחכמי ישראל וכו'.

הקדוש ברוך הוא יאיר את עינינו בתורתו הקדושה, ונזכה למצא את אמתת מציאותו יתברך בתוך הבריאה, ונחדיר בעצמנו שהכל לכל אלקות גמור הוא, אלא זה בלבוש כזה שקשה מאד להשיג את זה תכף ומיד וכו', כי סוף כל סוף אדם הוא איש גשם מלא גשמיות ועביות וחמריות וכו' וכו', ומה גם שחטא בכל מיני

עברות שבעולם, ובפרט בתאות נאוף שטמטם את מחו ודעתו לגמרי בשקוץ תעוב ערם וזהום וכו' וכו', ואיך מח של אדם שמלא נאוף וערם וכו', יבין רוחניות אלקות? ולכן ההכרח שיהיה לו קשיות הן על דברי חכמינו הקדושים, והן עליו יתברך וכו' וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזכה לזכך את עצמנו, ואז לא יהיו לנו שום קשיות לא על הקדוש ברוך הוא ולא על דברי חכמינו הקדושים ועל צדיקיו הגדולים הדבקים באין סוף ברוך הוא בקביעות, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן נ"ב) מה שקשה קשיות על הצדיקים, זהו מכרח להיות. כי הצדיקים מתדמים ליוצרים, וכמו שקשה קשיות על השם יתברך, כמו כן בהכרח שיהיה קשה קשיות על הצדיק, כי הוא מתדמה אליו יתברך. ובענין הקשיות שקשה על השם יתברך, מרגלא בפומיה רבנו ז"ל לומר: אדרבא, כך ראוי להיות דיקא, שיהיו קשיות על השם יתברך, וכך נאה ויפה לו יתברך לפי גדלותו ורוממותו. כי מעצם גדלותו ורוממותו, שהוא מרומם מאד מדעתנו, על כן בודאי אי אפשר שנבין ונשיג בשכלנו הנהגתו יתברך. ועל כן בהכרח שיהיו עליו יתברך קשיות, כי כך נאה ויפה להבורא יתברך. שיהיה מרומם ונשא מדעתנו, שעל ידי זה קשה קשיות, ואם היה הנהגתו כפי חיוב דעתנו, אם כן היה, חס ושלום, דעתו כדעתנו.

הקדוש ברוך הוא יאיר את עינינו באור תורתו הקדושה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכ.

איך זוכים שהשבת תאיר לי לכל השבוע?

שאלה:

מאת שרה: שלום לכבוד הרב.

רק בשנה האחרונה התחלתי להרגיש מהי שבת אמיתית,

בעקר כי ראיתי המון הרצאות בנושא. הבטיח היא שאחרי שנגמרת השבת אני מרגישה עצבות, ואני חושבת לעצמי שאולי לא נצלת את השבת הזו כראוי ואולי לא שמחתי בה מספיק וכו', ומפש עולות לי דמעות של עצבות על זה שאולי לא נצלת את השבת כראוי.

מיד ביצאת השבת באים כל הלחצים הרגילים בחזרה, וכל השבוע אני מחכה לשבת - החפש מהגשמיים ומהחומר בשבת אני פשוט ב'אורות' וכלי שמחה, אבל כששבת נגמרת קשה לי מאד, אני נהיית עצובה ויורדות לי הרבה דמעות.

הרב, אני רוצה שהשבת תאיר לי לכל השבוע, ואני רוצה להיות בשלום ובשמחה כל השבוע, לא רק בשבת! איך אזכים לזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בחקתי, י"א איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ב') שצריכים להמשיך את אור השבת על ששת ימי החל, וזו צריכה להיות כל העבודה שלנו - את מנוחת השבת, את שמחת השבת ואת נעם השבת להמשיך על ששת ימי החל, וזה עקר העבודה של כל בר ישראל, ואל תחשבי שזה הולך בקלות, אלא תזכרי שזו עבודה קשה מאד וצריכים הרבה להתפלל אל הקדוש ברוך הוא שיזכה להמשיך את אור השבת לששת ימי החל, כי בלי תפלה זה לא הולך, כי שבת היא עצם אלקותו יתברך בלי שום לבושים, ואדם נמצא בששת ימי החל בעולם המעשה הגשמי והחמרי, ולכן ראוי לנו לבקש בכל יום ממנו יתברך שיחוס וירחם עלינו שנוזכה להרגיש בששת ימי החל גם כן

את אור השבת שאז מאיר הקדוש ברוך הוא בזה העולם בגלוי רב
ונפלא מאד.

יסוד היסודות מה שאת צריכה לבקש ממנו יתברך רק להיות
בשמחה, כי בשבת אז מתגלה השמחה האמתית שזה גלוי אורו
יתברך בהתגלות רבה ונפלאה מאד, ואת השמחה הזו להמשיך עליך
בכל יום ויום מששת ימי החל, ולכן תתפללי בכל יום ויום כמה וכמה
פעמים את התפלה הזו:

רבוננו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש
את השמחה באברי וגידי ובכל טפי דמי, עד שהשמחה תגיע
לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד
שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכולה לקיים את
מצוותיך. אנא אבי שבשמים רחם עלי והרחק ממני את העצבות
והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה
לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות
השמחה אזכה להכליל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק
את אמתת מציאותך תתברך, איך שאתה מחיה ומנהיג ומקיים את
כל הפריאה בלה. וזכני לאמונה ברורה ומזככת שאזכה לדעת
בידיעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ועל ידי זה
תמחל לי על כל עוונותי, ותמשיך עלי שפע שלא אצטרך שום
טובות מבושר ודם, אלא תפרנסני מידך המלאה לבה, ועוד אזכה
לתת צדקה להזולת, ולעשות חסד עם כל בר ישראל, ואזכה
להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא ימשיך עליך שמחה עצומה גם בששת ימי
החל, ותהיי הכי מאשרת בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכא.

**העבדה שאני הודית מקשה עלינו מאד להשתדף עם
משפחה אשכנזית. מה עושים?**

שאלה:

מאת ריבה: אנו משפחה מערבת - בעלי הוא אשכנזי ליטאי ואני הודית. אנו מעונינים לשדף את בתנו בת העשרים עם משפחה אשכנזית, אך זה לא הולך היות והם לא רוצים הודים. אבקש את ברכת הרב ועצתו בנדון. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל ריבה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין עוד דבר שנעלם מעיני בני אדם כמו ענין שדוכים וכו', כי הכל סתום ונעלם, ולכל אחד ואחת יש את הזווג שלו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב.) ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, ולכן צריכים לזכור את הכלל הידוע "לא כל מה שרוצים - מקבלים, ולא כל מה שמקבלים - רוצים", כמו שבעלך שהוא אשכנזי ליטאי שלא חלם שאשתו תהיה הודית וכו', כך אתם לא חולמים מי הבן זוג של הבת שלך וכו'. כשבת הגיעה כבר לגיל עשרים זה כבר מאחר מאד, ואסור להיות ברננים אלא לחתן אותה מה שיותר מהר, כמאמרם ז"ל (פסחים קי"ג.) בתך בגרה שחרר עבדך ותן לה; אשר בפרוש הזהירונו חכמינו הקדושים שהבנות צריכות שמירה, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') וישמרך - בבנות, שצריכות שמירה.

ולכן אין זו עצה להיות בררן ולהגיד שאני רוצה רק אשכנזי וכו', צריכים לקחת בחור טוב עם מדות טובות, כי זה העקר, ואמרו

חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:) בת לאביה מטמונת שוא, מפחדה לא יישן בלילה, בקטנותה - שמא תתפתה, בנעירותה - שמא תזנה, בגרה - שמא לא תנשא, נשאת - שמא לא יהיו לה בנים; ולכן אסור לחכות רק לקחת בחור מציץ במדות ולבקש רק את הבן זוג שלה לפי שרש נשמתה, ולא יהיה אכפת מאיזו עדה הוא בא.

הקדוש ברוך הוא יזמין לכם בן זוג לבתכם, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכב.

שמעתי כמה מחסידי ברסלב שמדברים לא יפה על רבנים מהזרם הדתי לאומי. האם זו דרכה של חסידות ברסלב?

שאלה:

מאת יהודה: שלום. אני חוזר בתשובה, הולך עם כפה סרוגה, ושומע שעורים של רבנים מהזרם הדתי לאומי. השעורים הללו מחזקים אותי ומקדמים אותי בדרך התשובה, אף לצערי הרב שמעתי חסידי ברסלב שמדברים בצורה מאד לא יפה על רבנים מהזרם הזה. האם זו דרכה של חסידות ברסלב?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שרבנו ז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל ולכלל

העולם בלו, רבנו ז"ל לא מצמצם אצל אף אחד, הורידו את הנשמה שלו, שהיא נשמה כללית לכלל העולם בלו ולכל עם ישראל, כמו שאמר בפרוש (חיי מוהר"ן סימן רנ"א) יש לאל ידי להחזיר כל העולם בלו למוטב, ולא בלבד אנשים פשוטים, אלא אפלו צדיקים ואנשים גדולים, אני יכול להחזירם למוטב, כי גם הצדיקים צריכים להחזירם למוטב. ולא מבעיא ישראל קדושים, אלא כל האמות העולם כלם אני יכול להחזירם להשם יתברך, והייתי יכול להוליכם סמוך לדת ישראל, אך דיו לעבד להיות כרבו.

אתה צריך לדעת מה זה להיות חסיד ברסלב? רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן של"ט) איתא במדרש (בראשית רבה פרשה ל"ד סימן כ"א) על הפסוק (יחזקאל ל"ו כ"ו) "ונתתי לכם לב בשור", אל תקרי בשור אלא בסר, שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חברו, לב בסר אותיות ברסלב; הינו שכל הצרות שעם ישראל סובלים הן מפני שיש לנו לב אבן, שאחד לא מבין את השני, ולא מענין להבין את השני, כמו שני אבנים וכו', וזה מה שאומר הנביא (שם) "והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשור", שזו תהיה הגאלה שאדם יהיה לו לב של בשר. ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פד.) אהבה דוחקת את הבשר; הרגע שיש לאדם לב בשור, הוא יבין את השני ויאהב את השני ויעזר לשני, וזה כל הענין של חסידות ברסלב, שהם אותיות לב בסר, כי אות ש' מתחלפת באות ס', כי אדם צריך לעבד על מדותיו לעקר ממנו את הלב האבן שזו מדת האכזריות שיש בו, מדת האנוכיות שיש בו, ואז דיקא יזכה ללב בשור, לאהב את כל בר ישראל, ולהרגיש בכאב הזולת, וישתדל לעזר, שזה כל חסידות ברסלב, וזה לא שיהי לזרם אחד וכו', זו מתנה לכלל נשמות ישראל ולכלל העולם בלו.

ולכן לא בחנם שלאחרונה מתפרסם הלמוד העמק של רבנו ז"ל בכל העולם בלו, ולא רק נשמות ישראל נמשכים אל רבנו ז"ל, מכל החוגים ומכל החסידיות ומכל השיטות וכו', אלא אפלו אמות העולם מתעניינים בלמוד העמק של רבנו ז"ל, איך שמחזק ומעודד

ומשמח את כל הנשמות הנפולות, ומחזק את כלם, ומדריך את כלם בדרך הנכונה. אשרי מי שיתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז יתהפך לבו - לב האבן, שזה היצר הרע, הסמ"ך-מ"ם, שענינו רק לעשות רע לזולת וכו', ויהיה נעשה לבו לב בשר, שזה היצר טוב שענינו רק לעשות טוב לזולת וכו'.

ולכן כל מי שמדבר על זה או על זה וכו', הוא בכלל לא חסיד ברסלב והוא לא יודע מה זה, ולכן אסור לה להתרגש משום בריה שבעולם, ולא לשים לב אל אף אחד, אתה תלמד את ספרי רבנו ז"ל "לקוטי מוהר"ן", "ספרי מעשיות", "ספר המדות", ושיחותיו הקדושות שבספרי "שיחות הר"ן" ו"חיי מוהר"ן", שדיקא שם גנוז אורו של רבנו ז"ל, כמו שאמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ב) פניו שכלו ונשמתו נמצאים בתוך ספרי הקדושים, אשרי מי שיתמיד בהם ויקים כל הנאמר בהם, ואז יכול לקרא את עצמו חסיד ברסלב. המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכג.

האם זה נכון שלמי שחטא בנאוף אין מחילה עולמית?

שאלה:

מאת יצחק: קראתי באחד המכתבים שלכם את השורה הבאה: "הקדוש ברוך הוא לא יכול למחל על נאוף, כי זה הכי גרוע". האם זה אומר שמי שחטא בנאוף אין לו מחילה עולמית?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִצְחָק נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

עֲלֶיךָ לְדַעַת כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה פְּרָשָׁה ב' סִימָן ט"ז) אֵין לָךְ דְּבַר גְּדוֹל מִן הַתְּשׁוּבָה, וְלִכֵּן עֲלֶיךָ לְדַעַת שְׁעַל כָּל דְּבַר מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יומא פה:): עֲבֵרוֹת שְׂבִין אָדָם לְמָקוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, עֲבֵרוֹת שְׂבִין אָדָם לְחַבְרוֹ אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שְׂיִרְצָה אֶת חַבְרוֹ; וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם חָטָא בֵּין אָדָם לְמָקוֹם, אִם חוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה לֹא זָז מִשָּׁם עַד שְׂמוֹחֲלִין לוֹ יִהְיֶה אֵיזָה עוֹוֹן שָׂרָק עֲשָׂה וְכוּ' וְכוּ', וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרָכוֹת ל"ד): בְּמָקוֹם שְׂבַעֲלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּסִיקְתָּא דְּרַב כְּהֵנָא) גְּדוֹל כְּחַזָּה שֶׁל תְּשׁוּבָה, שְׂכִינֵן שְׂאָדָם מְהֵרָה בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עַד עֶשְׂרִים וְלֹא עַד מֵאָה, אֲלֵא עַד מֵהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רְקִיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי, אֲלֵא שְׁהִיא עוֹמְדַת לְפָנַי כְּסֵא הַכְּבוֹד.

וְהַסְמִ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְאֹד מְפַחַד מִבֵּן אָדָם שְׂחוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה, כִּי כִּיּוֹן שְׂאָדָם בָּא אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶפְלוֹ שְׁהוּא עֲשָׂה עַד עֲכָשׁוּ מַה שְׂעֲשָׂה, וּמִתּוֹדָה וּמִתְחַרֵּט עַל כָּל מַה שְׂעֲשָׂה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבָר מְקַבְּלוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּמִדְבַר רַבָּה פְּרָשָׁה כ' סִימָן י"ג) בְּלַעַם הָיָה רָשָׁע עָרוֹם וְיָדַע שְׂאֵין עוֹמֵד בְּפָנַי הַפְּרַעְנוֹת אֲלֵא תְּשׁוּבָה, שְׂכָל מִי שְׂחוֹטָא וְאוֹמֵר חָטָאתִי, אֵין רְשׁוֹת לְמַלְאָךְ לִיגַע בּוֹ, בְּשִׁבִיל זֶה הוּא מְסִית אֶת כָּל אָדָם "מַה לָּךְ לְחַזֵּר בַּתְּשׁוּבָה? וּמַה לָּךְ לְהִתּוֹדוֹת?", כִּי הוּא יוֹדֵעַ שְׂמִי שְׂחוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה וּמִתּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין רְשׁוֹת לְמַלְאָךְ הַמּוֹת לַגַּע בּוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תְּנַחֲמוּמָא נח): אֵין מְכָה בְּעוֹלָם שְׂאֵין לָהּ רְפוּאָה, רְפוּאָתוֹ שֶׁל יִצְרָר הִרַע תְּשׁוּבָה.

וְכַתֵּב הַרְמַב"ם (פְּרָק א' מֵהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה הִלְכָה א') כָּל מִצְוֹת שְׂבִתוֹרָה,

בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בידון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו' ויהתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כן וכן, והרי נחמתי ובלשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; ומוכא ברמב"ם (פרק ב' מהלכות תשובה הלכה ב') ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו, ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעיה נ"ה) "יעזב רשע דרכו" וגו' וכן יתנחם על שעבר, שנאמר (ירמיה ל"א) "כי אחרי שובי שובי נחמתי" ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע י"ד) "ולא נאמר עוד אלקינו למעשה ידינו" וגו' וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.

ולכן העקר הוא רק להתודות להקדוש ברוך הוא, כי כן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (חזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; ולכן אשרי מי שמתודה תמיד על חטאיו שעל ידי זה יוצאים החטאים מעצמותיו וזוכה שמאיר עליו אורו יתברך בהארה נוראה ונפלאה מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכד.

הבן של החבר שלי מחלל שבת, וזה גורם מריבות בינינו. מה עושים?

שאלה:

מאת הלה: שלום לכבוד הרב. אני חוזרת בתשובה כבר ארבע שנים, ובשנה האחרונה התחזקתי מאד ברוך השם. חבר שלי הוא אדם מסרתי, וכבר שנתים הוא נמצא בתהליך של גרושין מאשתו. כל שבועים הוא מגיע אלינו לשבת, ומביא אתו בנו בן השלוש, הבעיה היא שהילד לא שומר שבת - הוא מדליק את האור ומשחק במשחקים שאסור לשחק בהם בשבת. אמרתי לו שצריכים להראות לילד קדשה ולהסביר לו שזה אסור, אבל זה גורם למריבות.

המצב לא קל, ואני זקוקה לעזרתך תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל הלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שתשובה זה דבר גדול מאד, אבל תשובה צריכה להיות עם כל הלב, כי את כלם יכולים להטעות אבל לא את הקדוש ברוך הוא. בעל תשובה נקרא מי שעזב את הרע לגמרי וכו', וקבל על עצמו ששכר לא יחזור אל שטיותיו ועוונותיו וכו' וכו'.

עליך לדעת שכל זמן שאדם נשוי אפלו שהוא בתהליך גרושין אסור לו להפגש עם אשה אחרת בשום פנים ואפן, ואין על זה שום התר כי הוא עדין נקרא נשוי, ואסור לו לבגד באשתו בשום פנים ואפן, ולכן אני לא יודע למה את קוראת את עצמך 'חוזרת בתשובה',

בשעה שאת נפגשת כבר שנתים עם אדם נשוי? זה לא נקרא חוזרת בתשובה, ולכן אני מאוד מבקש אותך אם את רוצה באמת להיות חוזרת בתשובה, אסור לך בשום פנים ואופן להפגש עם אדם נשוי שזה עוון חמור מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא יפתח לך את העינים ואת הלב לדעת מה זה נקרא 'חוזרת בתשובה'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכה.

אני כהן, ובקרב אני טס לאומן. האם מתר לי לישן בבנינים שבקרבת הציון?

שאלה:

מאת נעם: שלום לכבוד הרב. אני כהן, ואני עומד לטוס לאומן בקרוב. האם מתר לי לישן בבנינים הגבוהים שממקמים מעבר לקו הצהב של הכהנים? חלק אומרים שמתר וחלק אומרים שאסור, ואני מבלבל... תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נעם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כהן אסור לו לישן במבנים הגבוהים שממקמים מעבר לקו הצהב סביב ציון רבנו ז"ל, כידוע שכל המקום שהוא בית הקברות, אלא באו גויים וחללו את המקום הקדוש הזה ששם קבורים

קדושים שנהרגו על קדוש השם, ונקברו בכל המקום המסמן עם צבע צהב, כי עד מלחמת העולם השנייה ידעו בדיוק איפה המקום שהוא בית הקברות, וגם אני כשפאתי עוד בשנות תשכ"ו אצל ציון רבנו ז"ל, בכלל לא היו המבנים הגדולים, אלא התחילו לבנות את זה שנים רבות אחר כך, ולצערנו הרב בנו את זה על קברים, ולכן כהן אסור לו לישן במבנים האלו שהם על בית הקברות.

ובעצם להפניס לפהן אל ציון רבנו ז"ל, יש מקום מיחד עבור כהנים, וכן יש כהנים מאנשי שלומנו שהם פן נכנסים אצל ציון רבנו ז"ל, אבל לישן במבנים הגדולים אסור בהחלט לכהנים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכו.

התיידדתי עם בחור חלוני, וכנראה שהוא רוצה להתקדם לקשר רציני. מה דעתכם בעניין?

שאלה:

מאת אילי: שלום לרב מחיה המתים!

התנדדתי לעזר לאשה מבגרת, ובבית שלה הכרתי את הבן שלה. לאט לאט התחלתי להרגיש כלפיו חבה ומשיכה, וגם הוא מצדו שם עלי עין ואף נשאל אותי אם אני רוצה להתחתן. כשהוא אמר את זה התחלתי להתבלבל, כי הוא חלוני, וגם אם נתחתן אני לא יודעת אם אצליח לחזק אותו ואני מפחדת שהוא יפיל אותי מהאמונה.

באותו זמן הציעו לי שדוך עם בנו של רב העיר, ומאז אני מבבללת: האם ללכת אחרי הרגש או השכל? האם להפגש עם הבחור החרדי למרות שאולי לא אמשך אליו ולוותר על הבחור החלוני שמצא חן בעיני?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אילי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שהחיים בזה העולם מאד מאד קצרים, ואף אחד לא יודע מתי קוראים אותו חזרה וכו', כמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט) "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפורים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאם". וחכמינו הקדושים דרשו על זה (סנהדרין פ"א:) מאי דכתיב (קהלת ט) "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה"? מאי מצודה רעה? אמר ריש לקיש: חכה. ופרש רש"י: שהוא רע וחלש וקטן, ואוחז בו דגים גדולים פתאום ואינו רואה, ואינו דומה לנאחז ברשתות על ידי מארב ותחבולות; הינו אדם נמצא בתוך הים הסוער שבועלם הזה, וכמו דגים שנמצאים בתוך הים ובכל עת באים דיגים ומורידים רשתות לתוך המים ומוציאים משם דגים, כך הוא בעולם הזה, בכל פעם פתאום מוציאים כמה בני אדם מזה העולם וכו', ואף אחד לא לומד מוסר השכל מזה, שזה יכול לקרות גם לו יום אחד וכו', תמיד נדמה שרק לזולת זה קורה, אבל לי זה אף פעם לא יקרה וכו'.

באנו לזה העולם רק כדי לזכות להפירו יתברך מכל פרט מפרטי הבריאה על ידי קיום מצוות מעשיות דיקא שהם רצונו יתברך, כי המצוות הם רצונו יתברך, והתורה הקדושה היא חכמתו יתברך, ולכן צריכים לשמע בקולו יתברך על ידי קיום מצוותיו, ולכן אם יש רק חשש דחשש שהוא יוריד אותך מהאמונה הקדושה ויקרר אותך מקיום המצוות וכו' וכו', מה את צריכה להכנס בסכנה זו? ואת צריכה לדעת שהאהבה מסונרת וכו', וזה לא לוקח יותר משנה או שנתים וכו', אדם צריך לשמר מאד לא להמשיך אחר הרגש, אלא שיהיה לו שכל, כי התכלית בזה העולם הוא רק לעשות רצונו יתברך, ותכף

ומיד כשיוצאים מזה העולם מתחיל ענין אחר לגמרי, ואז רואים את ההפרש בין זה שהאמין בהקדוש ברוך הוא בכל יום בכל שעה ובכל רגע, וקים את רצונו יתברך שהם מצוותיו הקדושות, לבין מי שרחוק מכל זה, ואז כבר מאחר ואין חזרה ואין חרטה.

ולכן אם הבחור הציץ לך נשואין את צריכה להיות אתו פתוחה ולהגיד לו שאת בחורה דתיה - אם הוא ישמר שבת ויניח תפלין וכו' וכו' - הרי טוב, אבל אם לא, מה יש לך להכנס במטה חולה מפני אהבה מסנוורת ומפני רגש?

הקדוש ברוך הוא יוליך אותך על הדרך הנכונה, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכז.

**יש לי טענות לבורא עולם ובזמן כעס אני מקללת אותו.
עזר לי!**

שאלה:

מאת רובית אסתר: שלום לכבודו.

אני נשואה מזה שנה וחצי לבחור שצעיר ממני בשש עשרה שנים, וכמוכן שמשפחתו לא רצו בי כי אני בת ארבעים. יש לי בן חיל מהנשואים הראשונים, אך בעלי רוצה עוד ילדים, ואבא שלו אומר לו שאני כבר 100 מת.

אני שומרת טהרת המשפחה וצניעות, אך שבת, לצערי, אני כבר לא שומרת וחזרתי לעשן כי ככה אני לא רבה עם כל הבית וסלח לי השם. הייתי שומרת שבת עד לפני חצי שנה בערך, אבל אם אני שומרת אני עצבנית ורבה עם כלם ואין שבת נעימה בבית.

בנוסף לְכֹל זֶה, אֲנִי אֲשֶׁה דֵי עֲצוּבָה שְׂבָאָה בְטַעֲנוֹת לְבוּרָא
 עוֹלָם, וּבְזַמַּן כַּעַס אֲנִי מְקַלְלֵת אֶת בּוּרָא עוֹלָם כְּאִלוּ נִכְנַס בִּי
 שׂד. אַךְ פֶּעַם לֹא הֵייתִי כַּזוֹ וְאֲנִי לֹא יוֹדַעַת מַה יֵשׁ לִי. לָמָּה לֹא
 טוֹב לִי? לָמָּה אֲנִי לֹא מְצַלִּיחָה לְהַשְׁתַּנּוֹת וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה?
 וְלָמָּה אֲנִי לֹא מְצַלִּיחָה לְהַכְנִס לְהַרְיוֹן? זֶה מִתְסַכֵּל אוֹתִי מֵאֵד.
 אֲשַׁמַּח לְעִזְרָה כִּי הִלְכְתִּי לְאַבּוֹד. תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל רונית אסתר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אֲנִי לֹא יוֹדַעַת אֵיזָה רוּחַ וְשׂד נִכְנָסוּ בְּךָ וְכוּ', עַד שְׂאֵת מְנַבְּלֵת אֶת
 פִּיךָ כְּלָפִי מַעְלָה וְכוּ', וְאֲנִי לֹא יוֹדַעַת אֵיזָה טַעֲנוֹת יֵשׁ לָךְ עַל הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שְׂרַחַם עֲלֶיךָ וְהִבִּיא לָךְ בַּחֲזוֹר נִפְלֵא שֶׁהוּא צִעִיר מִמֶּךָ בְּשֵׁשׁ
 עֶשְׂרֵה שָׁנִים וְיֵשׁ לוֹ מְדוּת טוֹבוֹת, וְהוּא בַעַל נִפְלֵא וְכוּ', מַה כָּל כָּךְ
 רַע עָשָׂה לָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵת יוֹרֶקֶת לוֹ כְּבִיכּוֹל בְּפָנִים, וְאֵת
 מְנַבְּלֵת אֶת הַפֶּה שֶׁלָּךְ כְּלָפִי מַעְלָה? וּבִמְקוֹם לִתֵּת תּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה אִתָּךְ שְׂזָכִית לְהִתְחַנֵּן, אֲזִי אֵת עוֹד
 מִחֻלְלֵת שְׁבֵת? עֲדִין יֵשׁ לָךְ טַעֲנוֹת נֶגֶד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁעָשָׂה
 אִתָּךְ חֶסֶד כָּל כָּךְ גְּדוֹל? לֹא בַּחֲנָם שֶׁהֵאבֵא שְׁלוֹ אֹמֵר שְׂאֵת כְּבֹר כְּמוֹ
 סוּס מַת, וְהוּא צוֹדֵק מֵאֵד, כִּי אֵיךְ בַּת יִשְׂרָאֵל יְכוּלָה לְהַדְרִיד לְשִׂאוֹל
 תַּחְתִּית וּמִתְחַתֵּיו וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ לְהַגִּיד שֶׁהִיא מְקַלְלֵת כְּלָפִי מַעְלָה?
 וּכְבֹר אֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּמַדְבֵּר רַבָּה פֶּרֶשָׁה כ' סִימָן י"ט) "לָכֶּה אָרָה
 לִי" - מִי שֶׁהוּא מְאָרֶה, לְעַצְמוֹ מְאָרֶה, שֶׁכֵּךְ כָּתִיב (בְּרַאשִׁית י"ב) "וּמְקַלְלֵךְ
 אָאֵר" וְאוֹמֵר "אֲרִיךְ אַרְוֵר"; הֵינּוּ זֶה שֶׁמְקַלֵּל כְּלָפִי מַעְלָה אוֹ כְּלָפִי
 יִשְׂרָאֵל אֶת עַצְמוֹ הוּא מְקַלֵּל, וְהַקְלָלָה תְּבוֹא עָלָיו וְכוּ', וְלִכֵּן לְדַעֲתִי
 תַּחֲזִיר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה כִּי אַחֲרַת מְרָה תִּהְיֶה לָךְ בְּלִי שׁוּם סֶפֶק כָּלֵל.

את צריכה לדעת שדיקא על ידי שמירת שבת כהלכתה, הקדוש

ברוך הוא מוחל על כל העוונות, כמאמרם ז"ל (שבת קי"ח:) כל המשמר שבת כהלכתו אפלו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר (ישעיה נ"ו ב) "אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שמר שבת מחלו לו ושמר ידו מעשות כל רע", אל תקרי מחלו לו אלא מחול לו; ודיקא שבת היא המתנה הכי יפה שהקדוש ברוך הוא נתן לעם ישראל, כמאמרם ז"ל (שבת י:) אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם; ובזכות השבת נשפע על האדם שפע על ששת ימי החל, וכשאדם שומר שבת על ידי זה נשפע עליו כל טוב, ויכול לזכות לכל מה שהוא רוצה וכו', אבל בזה שמחלל שבת רחמנא ליצולן הוא מנתק את עצמו מהקדוש ברוך הוא ונופל לנוקבא דתהומא רבה וכו'. ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה ותתחילי לשמר שבת, ואז ימחל לך הקדוש ברוך הוא על הכל, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פרשה ב' סימן ט"ז) אין לך דבר גדול מן התשובה.

הקדוש ברוך הוא יתן לך דעת ושכל ותתחילי לתת בכל יום תודה להקדוש ברוך הוא על החסד חנם שהוא עשה אתך ונתן לך מתנה בעל שפעיר ממך בשש עשרה שנה, ושלא יהיו לך שום טענות על הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכת.

**הייתי משדכת עם בחור אלים מלולית ונפרדתי ממנו,
אך הוא לא מרפה. האם שיה לחזור אליו?**

שאלה:

מאת יהודית: לרב היקר מאד שליט"א, שלום וברכה!
עברתי כבר את גיל שלשים וחמש ואני גרה אצל משפחתי.

אני רוצה מאד להתחתן, אף אני מרגישה תקועה ונבוכה בכמה דברים: א. קבלתי הצעה לסייע לקשישה בעיר אחרת, שזה אומר גם לגור אצלה, ואני חוששת שזה יכביד עלי למרות שזה חסד. ב. שאלתי בעבר את הרב על שדוך שהיה נוהג באלימות מלולית. הרב כתב לי שזו בעיה, אף מאידך - גם שהגיל שלי לא צעיר.

החשש הכי גדול שלי הוא שמא אני לא עושה את רצון השם, ואני מבלבלת מההצעה לגור עם הקשישה ומהשדוך שהוא שלא מרפה, ומצדי אני ממשיכה לסגר את הדלת, והזמן עובר... האם עלי פשוט להמתין ולהמשיך להתמקד בתפלות, או שמא עלי לעשות מעשה? אשמח לעצתך.

אני מודה לרב מקרב לב, ואני מברכת את הרב שבזכות רבנו הקדוש מוהר"ן מברסלב תמיד תמשיך לגלות בעולם את הנחל נובע, והשם יתן לך בריאות וכח להמשיך ולהחיות נדחים. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל יהודית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שחתנה זה לא משחק ילדים, את צריכה לחיות עם הבעל במשך כל החיים, ולכן אם את אומרת שההוא התנהג ארך באלימות מלולית עוד קדם שהתחתנת וכו', מה את חושבת יהיה אחר החתנה? הוא יתן לך מכות רצח וכו', האם מפני שאת כבר הגעת לגיל פנה וכו', את צריכה להכנס בתוך האש ולהשרף? ולכן אני מאד מבקש אותך אל תכנסי בלחץ, יש לכל רוק ולכל רוקה את הבן או בת הזוג שלהם, רק צריכים לא להיות ברגנים ולשמר העקר על המדות, כי בלי מדות אדם הוא פתיה בצורת אדם, וצריכים לברח

מגבר או אשה שהם עצבניים וכעסנים ואלימים הן באלימות מלולית ומכל שכן באלימות פיזית.

אל תערכי שני דברים, זה שאת רוצה לעזור לקשישה זה דבר אחד, אבל את צריכה להתחתן, וכמוכן לחפש אחר בחור נורמלי להתחתן עמו, ותאמיני לי שלא חסרים בחורים טובים להתחתן עמם, רק את צריכה להתפלל בכל יום אליו יתברך שיחוס וירחם עליך ויזמין לך את בן זוגך משרש נשמתך, ותהיי רגילה לומר את התפלה הזו כל יום:

רבנו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרם לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזור לך שתזכי למצא את בן זוגך מה שיותר מהר ותבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שכט.

האם זה נכון שהתפלות על הצרכים הגשמיים הן תפלות לא רצויות ונקראות "תפלות רעות"?

שאלה:

מאת רן: שלום כבוד הרב. יהי רצון שהשם ישלח לך רפואה שלמה והמון כח, ותאריך ימים ושנים בטוב ובנעימים ולא תעזב אותנו!

כתבת שהתפלה לצרכי הגוף היא תפלה שלמטה מהתורה, ובבחינת "תפלות רעות" שלא עושות נחת לבורא-עולם, והזהר קורא תגר עליהן, שאותם מתפללים הם ככלבים צוחין הב הב.. אבל אני שמעתי שרבנו ז"ל אמר שעל דבר קטן וגדול צריכים להתפלל וגם מה יעשה אדם שאינו בדרגה רוחנית גבוהה כלל והוא מתפלל רק על פרנסה והצלחה בדברים גשמיים, והתקוה היחידה שלו זה שהשם ישמע אותו ויעזר לו בעת צרה כזו או אחרת שקשורה לחיי העולם הזה? הרי אם ככה הדברים באמת, ואותן תפלות אין בהן ממש והן לא רצויות אצל השם יתברך, אותו אחד נשאר חסר תקוה ונשבר ואין לו איה להבנות רוחנית, מאחר ואפלו ה'לא לשמה' שממנה יגיע ל'לשמה' נלקח ממנו!

מהי העצה לאחד כזה שנתקל במה שכתבת? ואיה זה מסתדר עם דברי רבנו ז"ל שאומר שעל כל דבר - קטן וגדול צריכים להתפלל?

אוהב אותך ומאחל לך המון בריאות ואריכות ימים ושנים.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל רַן גֵּרֹו יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אָנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה כָּל כֶּף קָשָׁה לְהַבִּין שֵׁישׁ תְּפִלָּה שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מֵהַתּוֹרָה - שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ רַק עַל רוּחַנִיּוֹת, וַיֵּשׁ תְּפִלָּה שֶׁהִיא לְמַטָּה מֵהַתּוֹרָה - שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ עַל דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים, וְזֶה בְּכֻלּוֹ לֹא סוֹתֵר כָּלֵל אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲדַרְבָּה, אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק תְּפִלָּה - לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמָנוּ לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מַה שֶׁאֲנַחְנוּ צָרִיכִים בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְכִךָ אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים קמ"ט) פִּיֵּהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל חֲרָבָם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קמ"ט) "וְחָרַב פִּיפְיּוֹת בֵּיָדָם", וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא בְּשִׁלּוּח) כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה ס"א) "אֵל תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב", לָמָּה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְתוֹלַעַת? לֹאמַר לָךְ מַה תוֹלַעַת הִזֶּה אֵינוּ מִכָּה אֶת הָאָרְזִים אֲלֵא בְּפִיו, וְהוּא רַךְ וּמִכָּה אֶת הַקָּשָׁה, כִּךָ אֵין לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא תְּפִלָּה - שֶׁהֵעֵכוּ"ם נִמְשְׁלוּ כְּאָרְזִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחִזְקֵאל ל"א) "הִנֵּה אֲשׁוּר אָרְזֵי בִלְבָנוֹן", וְאוֹמַר (תְּהִלִּים כ"ט) "וַיֵּשְׁבֵר הַיְוָי"ה אֶת אָרְזֵי הַלְּבָנוֹן", וְכִשְׁהֵן מִתְּגַבְּרִים עֲלֵיהֶם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, וְצוּעֵקִים וּמִתְּפַלְּלִין, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹנֶה לָעַם יִשְׂרָאֵל בְּעַת צָרָה.

וְלָכֵן גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל שֶׁתָּמִיד צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחַנִיּוֹת, עִם כָּל זֹאת, יֵשׁ הַפֶּרֶשׁ בֵּין אָדָם שֶׁמִּבְּקֵשׁ צָרְכָיו הַגְּשָׁמִיִּים בְּשִׁבִיל קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְּצוּוֹת, לְבֵין שֶׁאֶחָד מִבְּקֵשׁ אֶת צָרְכָיו הַגְּשָׁמִיִּים סֵתֵם כֶּכָּה לְהַנְּאוֹתָיו וְכוּ'. וּבִאֲמַת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מֵאָרִיךְ מְאֹד לְבָאֵר אֶת קִשְׁיָתָךְ, וּמִסְבִּיר בְּעֶמֶק אֶת הָעֲנִיָּן (לְקוּטֵי הַלְּכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַלֵּכָה ה') כִּי הִנֵּה חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (שִׁבְת י.) רַבָּא תַזְיִיָּה לְרַב הַמְּנַנְנָא דְקָא מֵאָרִיךְ בְּצִלוֹתֶיהָ, אָמַר: מִנִּיחִין חִיֵּי עוֹלָם וְעוֹסְקִים בְּחֵי שְׁעָה, וְהוּא סֹבֵר זְמַן תְּפִלָּה לְחַדוֹד וְזְמַן תּוֹרָה לְחַדוֹד.

והענין הוא שיש שני מיני תפלות - יש תפלה לצרכי הגוף שהיא חיי שעה, ויש תפלה שהיא בשביל חיי עולם הינו בשביל התורה, ועל כן בודאי שלמות התפלה היא בשביל קיום התורה והמצוות, שתפלה זו היא למעלה מהתורה, מאחר שהיא מתחנן אליו יתברך שיזכה לקיים את מצוותיו יתברך, ויזכה להבין את התורה הקדושה שלומה, ותפלה זו נקראת 'חיי עולם' - שהוא מבקש על רוחניות שרוצה לקיים את המצוות, ולהבין את התורה לעמקה. ויש תפלה שאדם מבקש על חיי שעה - שתהיה לו פרנסה ובריאות, ואינו מכוון בשביל התורה, וזה פשוט מאד, ואשרי אדם שלא מבלבל את עצמו משום דבר, אלא תמיד מבקש את כל צרכיו ממנו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, כי כבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רל"ג) שעל כל דבר צריכין להתפלל. הינו אם בגדו קרוע וצריך לבגד חדש יתפלל להשם יתברך שיתן לו בגד ללבש, וכן בכל פיוצא בזה, דבר גדול ודבר קטן על הכל ירגיל עצמו להתפלל תמיד להשם יתברך, על כל מה שייחסר לו, אף על פי שהעקר להתפלל על העקר, דהינו על עבודת השם יתברך לזכות להתקרב אליו יתברך, אף על פי כן גם על זה צריכין להתפלל.

ואמר רבנו ז"ל שמי שאינו מתנהג כן, אף על פי שהשם יתברך נותן לו בגדים ופרנסה והצטרכות חיותו, אבל כל חיותו הוא כמו בהמה שגם כן השם יתברך נותן לה לחמה וכו', כן הוא חיותו שנותן לו השם יתברך זה כמו בהמה. כי מאחר שאינו ממשיך כל חיותו על ידי תפלה מהשם יתברך, על כן כל חיותו הוא כמו חיות של בהמה ממש, כי האדם צריך להמשיך כל חיותו והצטרכותו מהשם יתברך על ידי תפלה ותחנונים דוקא.

כן כתב מוהרנ"ת ז"ל (שם) שמעתי אנכי גם כן מפיו הקדוש של רבנו ז"ל, על דבר קטן ופחות מאד שהיה קצת מכרח לי, ואמר לי: תתפלל על זה להשם יתברך. ועמדתי משתומם, כי היה לי לדבר פלא בעיני להתפלל להשם יתברך על דבר פחות כזה, וגם כי לא היה

מכרח ביותר. ענה ואמר (בלשון תימה): אין זה כבודך שתתפלל להשם
יתברך על דבר קטן כזה?

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד נזכה לבקש את כל צרכינו רק
ממנו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' של.

**יש לנו בת בגיל תשע, ואנו רוצים עוד ילדים, אך כל
טפולי ההפריה נכשלים**

שאלה:

מאת אורית שושנה: אני ובעלי נשואים כבר למעלה מעשר
שנים. אחרי החתנה נפקדתי ויש לנו בת בגיל תשע וחצי.
לפני שנה וחצי עשינו בדיקות, וגלו שיש לבעלי בעיה בתפקוד
הזרע. עשינו חמשה טפולי הפריה, שלשה מהם לא הצליחו,
אך שנים מהם הצליחו ונקלטתי להריון, אך העבר נפל בחדש
השלישי. הטפול האחרון שעשינו היה לפני ארבעה חודשים,
וכרגע עצרנו. מה לעשות הלאה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורית שושנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתם צריכים להיות שמחים ועליזים על המתנה שנתן לכם
הקדוש ברוך הוא - בת, וראוי לכם לשמח עמה מאד מאד, ואנשים
אחרים היו משלמים מיליונים שיהיו להם לכל הפחות בת או בן

וכו', ולכם נתן הקדוש ברוך הוא את המתנה הנפלאה הזו, אזי למה אתם צריכים לעשות עכשו טפולים ולצער וליסר את עצמכם וכו', הרי החסרון זה לא ממך ולא מבעלך וכו', כי אם היה חסרון מצדו אז לא הייתה לכם הבת וכו', ולכן למה צריכים לזרק את האשמה על הבעל? אדרבה, הקדוש ברוך הוא נתן לכם מתנה בת, סימן שזה מה שהוא רוצה, אזי תראו לרקד בכל יום בשמחה עצומה ולהודות ולהלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא על החסד חנם שעשה עמכם, ולא להסתובב ממרמרים, עצובים ומדכאים וכו' וכו', ולרוץ מרופא לרופא שזה לא יועיל כלל. הקדוש ברוך הוא רצה שתהיה לכם רק בת אחת, תשמחו עם זה, והבת הזו בעזרתו יתברך שמו תביא לכם הרבה נכדים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיהיה לכם דעת ושכל לא להתלונן רק לשמח על כל מה שנתן לכם הקדוש ברוך הוא, ולהודות ולהלל אותו יתברך על כל פרט ופרט, ואז טוב לכם כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלא.

בנינו טוען שהוא גדול הדור, והוא מזניח את עצמו לגמרי. מה עושים אתו?

שאלה:

מאת ברוך: לכבוד הרב הצדיק מיבנאל מוהרא"ש שליט"א. שאלתי ובקשתי: בני בכורי בן העשרים ושלש, כבר כשהיה קטן היה גאון, למד בהתמדה ויראת שמים, וגמר את כל הש"ס בעיון. כל מוריו ורבויו אמרו עליו שנועד לגדול הדור הבא, אף בגיל שש עשרה הוא התחיל להשבר וסבל מחסר

ישוב הדעת, בלבול ולחץ עצום. אף פעם הוא לא הסתדר עם החברות שלו, ותמיד טען שהם לא ברמה שלו.

הוא למד בישיבה מפרסמת בארץ, ונסה ללמד גם ביבנאל, אף כל הזמן טען שלא טוב לו בארץ. לפני שמונה חדשים הוא החליט לנסע לליקווד בארצות הברית, שם הוא טוען שיש לו ישוב הדעת והוא לומד בהתמדה.

שמנו לב שבשנים האחרונות הוא טוען שהוא גדול הדור, וגם עכשו הוא טוען שהוא מרא דאתרא דליקווד. אנחנו יודעים ששאיפתו היא להיות משהו מיוחד, אבל כואב לנו שאולי זה נובע מגאווה או שגעון גדלות.

הוא מתגורר בחוץ לארץ לבד אצל איזו משפחה, ובשבוע האחרון אבי המשפחה אמר לו שזה מספיק ובקש מפניו שיעזב את ביתו, אך הבן לא מסכים. הוא נשבע שישאר בליקווד גם אם יצטרך לישן על הרצפה בבית הכנסת ואינו מוכן לחזר לארץ. כמו כן, הוא מזניח את עצמו - לא מסתפר ולא גוזר צפרנים וכו'... חשוב לציון, שלפני כשנתיים הוא היה משדרך עם בחורה שהתאימה לו, אבל מכיון שאמא שלה לא הסכימה - הוא נאלץ לעזב אותה.

אנחנו ההורים לא יודעים מה לעשות: איך לשכנע אותו לחזר לארץ? ומה עם חתונה? אנא עזר לנו וברך את בנינו. תודה ותזכה למצוות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלוש וברכה אל ברוך נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לכם שאתם צריכים לקחת את הבן שלכם לפסיכיאטר וכו', אל תפגעו, אך אתם מכרחים לעשות כל מה

שביכילתכם לקחת אותו מה שיותר מהר אל פסיכיאטר והוא יתן לו כדורים נגד מה שהוא עובר עכשו וכו'.

הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו אומר 'הגאווה והישות שיש באדם זה מה שמשגע אותו', ורב המשגעים באים רק מחמת גאות וישות שחושבים שהם הכי למדנים וגאונים וכו', והכל הם יודעים יותר מכלם וכו', וזו בעיה רצינית מאד מאד שצריכים לטפל בזה תכף ומיד ולא לחשב עכשו על שדוכים, אלא לרפאות אותו מהדמיונות האלו וכו'.

הקדוש ברוך הוא ירחם עליו וישלח לו רפואה שלמה מן השמים, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ס"ז) מי שאינו שומע ומצית לדברי חכמים אמתיים הוא יכול להשתגע. כי עקר השגוון של כל המשגעים הוא רק מחמת שהוא אינו מצית ושומע לדברי הבעלי שכל. כי המשגע אם היה שומע וצית לדברי אחרים שהם הבעלי שכל בודאי לא היה משגע כלל, כי אף על פי שלפי רוח שטות ושגוון שלו נדמה לו בברור גמור שהוא צריך לילך קרוע ולהתגלגל באשפה וכיוצא בזה מדרכי השטות ושגוון, אף על פי כן מאחר שהגדול ממנו אומר לו שאינו צריך לעשות כן אם היה מבטל דעתו נגד דעת הגדול ממנו בחכמה בודאי היה מתבטל כל השגוון שלו. נמצא שעקר השגוון הוא רק מחמת שהוא אינו רוצה לשמע ולצית לדברי חכמים.

ולכן אם הוא כבר הגיע למצב כזה שהוא מזניח את עצמו, לא מסתפר ולא גוזר צפונים וכו' וכו', אזי הוא מקרח ללכת אל פסיכיאטר מה שיותר מהר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלב.

**הפּרנָסָה שְׁלִי קִשָּׁה מְאֹד וְאֲנִי מְרַגֵּשׁ שֶׁהַמְּזֵל שְׁלִי סָגוּר.
מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵיתָן: לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלוֹם וּבְרָכָה.
רְצִיתִי לְשַׁאל בְּעֵינַי הַפּרְנָסָה: הֵייתִי שָׁנָה בְּצָבָא קַבֵּעַ, וְיִצְאֵתִי
מִהַצָּבָא. אֲנִי כְּבָר שְׁבוּעִים אַחֲרַי, וְעַדוֹן אֲנִי לֹא מוֹצֵא אֶת עֲצָמֵי
בְּעֵינַי הַפּרְנָסָה. עֲבַרְתִּי לְגוּר בְּאֲשֶׁקְלוֹן עִם אִשְׁתִּי כְּרָצוֹנָה,
זו עִיר חֲדָשָׁה בְּשִׁבְלִי וְאֲנִי לֹא מוֹצֵא עֲבוּדָה נוֹרְמָלִית. מִמָּשׁ
קִשָּׁה לִי בְּעֵינַי זֶה וְאֲנִי מְלֹא בְּחֻבּוֹת. אֲנִי מְרַגֵּשׁ כְּאִלוֹ הַמְּזֵל
שְׁלִי נִעְצָר, וּבְקִשְׁי יֵשׁ לִי כֶּסֶף לְאֶכֶל. מָה דַעְתּוֹ שֶׁל הָרַב? לְמָה
כָּל זֶה קוֹרָה לִי? בְּבִרְכַת בְּרִיאוֹת טוֹבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בַּחֲקָתִי, י"ג אִיִר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל אֵיתָן נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

כָּל הַבְּעֵיּוֹת שֵׁישׁ לָךְ זֶה רַק מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַשְּׂמִחָה, כִּי אִם הֵייתָ
לָךְ שְׂמִחָה אֲמִתִּית לְשִׂמְחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵייתָ מִנִּיחַ תְּפִלִּין, וְשׁוֹמֵר שִׁבְתָּ,
וְאוֹכֵל כֶּשֶׁר, וְהֵייתָ שֵׁשׁ וְשִׂמְחָה עִם הַמְּצֻוֹת שֶׁנִּתְּנָן לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, לֹא הָיָה חֲסֵר לָךְ שׁוֹם דְּבָר, כִּי הַשְּׂמִחָה פּוֹתַחַת לְאָדָם אֶת הַמְּזֵל,
כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׂמִחָה חֵלֶק ב' סִימָן א') מִי שֶׁהוּא
שִׂמְחַ תְּמִיד עַל יְדֵי זֶה הוּא מְצַלִּיחַ; וְלִכֵּן אֲתָה מְכַרַח לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל
הַפְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהֵיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה יִפְתַּח לָךְ אֶת כָּל
צִיּוּנוֹת הַשְּׂפַע, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבָא מֵצִיעָא נט.) לְעוֹלָם יֵהֵא
אָדָם זֶהִיר בְּכַבּוֹד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֵלָּא
בְּשִׁבְלִי אִשְׁתּוֹ, שְׂנַאֲמֵר (בְּרֵאשִׁית י"ב) "וְלֹאֲבָרֶם הֵיטִיב בְּעִבּוּרָהּ". וְהֵינּוּ

דאָמַר לְהוּ רַבָּא לְבַנֵּי מַחוּזָא 'אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכוּ כִּי הִיכִי דְתַתְּעִירוּ' [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּתְּעִשְׂרוּ], וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּשְׁטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ט) שֶׁעָקַר הָעֲשִׂירוֹת בָּא בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה.

דע לך שפּסגלָה לפרנסָה לברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא, ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י) "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו כשמברך את ברכת המזון בשמחה עצומה זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על נטילת ידים כשאתה קם בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אמר רב חסדא: אָנָּא מְשָׂאֵי מְלָא חֲפְנֵי מֵיָא וְיִהְבּוּ לִי מְלָא חֲפְנֵי טִיבוּתָא [אני נטלתי ידי עם מלא מים ונתנו לי חפנים מלא טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה], ואמרו חכמינו הקדושים (שם) כָּל הַמְזַלְזֵל בְּנִטְיַלַּת יָדָיִם בָּא לִיְדֵי עֲנִיּוּת, וְכִּף נִפְסַק בְּשִׁלְחָן עֲרוּף (ארח חיים סימן קנ"ח סעיף ט) צָרִיף לְזַהַר בְּנִטְיַלַּת יָדָיִם, שְׁכָּל הַמְזַלְזֵל בְּנִטְיַלַּת יָדָיִם חָיֵב נְדוּי וְכָא לִיְדֵי עֲנִיּוּת וְנִעְקַר מִן הָעוֹלָם.

ולכן אני מאד מבקש אותך שתקפיד על נטילת ידים עם שפע, ועל ידי זה תזכה לעשירות גדולה מאד מאד, וכן לברך ברכת המזון בקול גדול כדי שהילדים שלך ישמעו מה זה ברכת המזון בקול, וכן נהגו אנשי שלומנו לברך ברכת המזון בהתעוררות גדולה מאד מאד, כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות אכילה חלק ב' סימן ג') על ידי ברכת המזון נתודע השם יתברך בעולם; אשרי מי שמקים את זה ואז אל רב טוב הגנוז יזכה, ואל יקל בעיניך דבר זה כי חכמינו הקדושים הקפידו על זה מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני

מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלג.

יש לי שני דודים שהתחתנו עם גויות. האם מתר לי להשתתף במפגשים משפחתיים אתם?

שאלה:

סאת אוריאל: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש. בחסדי שמים חזרנו בתשובה ויש לנו שלשה ילדים. יש לי שני דודים שהתחתנו עם גויות ויש להם ילדים, וכשהם באים לארץ אז תמיד המשפחה עושה מפגש וארוחה משתפת. מבחינת כשרות המאכלים אין בעיה, אבל ראיתי בספר המדות שהמאכל גוי גורם לבניו גלות. מה דעתו של הרב: האם ללכת לסעודה או לא? תודה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אוריאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריכם ואשרי חלקכם שזכיתם לחזור בתשובה שלמה שאין למעלה מזה, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, וראוי לכם לשמח מאד מאד בזה שזכיתם לחזור אליו יתברך, והוא ישפיע עליכם כל מיני השפעות טובות.

בענין מה שכתבת לגבי מה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות

צדקה סימן כ"ה) המזמין עכו"ם בתוך ביתו ומשמש עליו, גורם גלות לבניו; קדם אתם לא אלו שמזמינים אותם וכו', ולכן אין לכם מה להתבלבל, עם כל זאת מהראוי והנכון לא להצטרף אל המפגש הזה ואל הארוחה המשתפת וכו', כי בזה נותנים לגיטימציה לנשואי תערכת והתבוללות רחמנא ליצולן, ולכן אין בכלל מפני דרכי שלום להיות שם, אדרבה, בזה מחזקים את ידי אלו שמתחננים עם גויים וגויות, שאי אפשר לתאר ולשער את גדל העוון הזה.

ולכן אם אתם חזרתם בתשובה אין לכם מה ללכת שמה, ואין לכם מה להתבלבל אם תהיה למשפחה הקפדה, אדרבה, אתם צריכים בהפגנותיות להראות להם שאתם מאד מקפידים על זה, וכבר צעק הנביא נחמיה (נחמיה י"ג) "גם בימים ההם ראיתי את היהודים השיבו נשים אשדודיות עמוניות מואביות וגו', ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלקים אם תתנו בנתיכם לבניהם ואם תשאו מבנתיהם לבניכם ולכם"; ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק"ג:) שהיה לו שונאים הרבה מפני שהוא מחה על התבוללות, ולכן הייתי מיעץ לכם לא להופיע במפגש כזה וכו', כי זה נותן להם לגיטימציה כאלו מתר להתחנת בנשואי תערכת וכו'.

הקדוש ברוך הוא ירחם על עם ישראל וכלם יחזרו אליו יתברך, ויזכרו היטב מה שאמר התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (ספרי בהעלתך) הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, והמציאות הראתה שאלו שהתחנתו עם גויות לא רק שהילדים נשארים גויים גמורים, כי הכל הולך אחר האם וכו', אלא הגוי או הגויה וכו', מזלזלת ביהודי אף שהוא בעלה או היא אשתו וכו', כי גוי נשארת אצלו שונאה בלבו על יהודי, וזו המציאות המרה.

הקדוש ברוך הוא ירחם על פליטת עם ישראל וישמר אותנו משנאת הגויים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלד.

אמרתם לי שאני צריכה להשתדל להתחתן. האם אני יכולה להתחיל ללמוד במקביל?

שאלה:

מאת יעל: שלום רב לכבוד מוהרא"ש. השם יתברך יברך אתכם, ותודה רבה על הברכה שנתתם לי ועל ניצוצות השמחה שהעליתם בי. לפני כמה זמן שאלתי אתכם האם עלי לעסוק בלמודים או בחתונה, אך לא כל כך הבנתי את התשובה ואני קצת מבבלבלת. אשמח אם תבהירו לי את העניין: האם אני צריכה להרשם ללמודים השנה ובו זמנית להתעסק בחתונה, או להוריד את המטרה מהלמודים ולעסוק רק בחתונה בינתיים? אשמח לקבל את עצתכם, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בחקתי, י"ג איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את יכולה לעשות את שניהם, הן לעסוק במציאת הזוג שלך, והן להרשם ללמודים, וזה לא סותר אחד את השני, אדרבה, את צריכה להיות רק בשמחה עצומה ולא להשבר משום דבר, וכן לא להתבלבל מכלום, כי יש לך עתיד גדול בחיים.

ולכן ראי להיות בשמחה עצומה, ותשתדלי מאד מאד לא לתת לעצבות ולדפאון שיתפסו אותך, כי הסמ"ך-מ"ם רוצה רק לשבר את האדם ולהפילו בעצבות ובמרירות ודפאון, כי זה כל פחו, ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על מדת השמחה, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שצריכים להכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה,

ואת צריכה לדעת שלהיות בשמחה זה בא במסירות נפש הכי גדולה, ולכן אשרי מי שמכריח את עצמו להיות בשמחה, ואז טוב לו כל הימים, וכן הרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר אין טוב מזה, כי כל דבור ושיחה שאדם מדבר ומשיח לפני הקדוש ברוך הוא, נשמע ונתקבל בכל העולמות, וגורם נחת רוח למעלה, אשרי האשה שחזקה בזה בכל יום.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלה.

יש לנו בבית חמשה ילדים שהגיעו לפרקם, אך איננו מצליחים לחתן אותם. מה מעכב אותנו?

שאלה:

מאת ישראל: לכבוד מעז ומגדול הרב הגדול מוהרא"ש שליט"א, ישמרהו השם.

יש לנו בבית חמשה ילדים שעדיין לא התחתנו, וכמוכן שאנחנו ועוד יותר הם מצפים לך בקצור רוח. בתנו הגדולה בת עשרים ושבע, אחריה יש שני בנים בני עשרים וחמש ועשרים ושלש, אחריהם עוד בת בגיל עשרים ואחת, ועוד בן בגיל תשע עשרה.

אני ואשתי נעשינו חולים מזה שכלם עדיין בבית ואנחנו לא מצליחים לחתן אותם. בבקשה, תעזר לנו! מה מעכב אותנו כל כך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (קידושין כ"ט). האב חייב בבנו וכו', ולהשיאו אשה וכו', ועל זה שואלת הגמרא (שם ל:) להשיאו אשה מנלן? דכתיב (ירמיה כ"ט ו) "קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים", בשלמא בנו בידו, אלא בתו בידו היא? הכי קאמר להו: נתן לה מידי ולבשטייה ונכסטייה כי היכי דקפצו עליה אינשי; הינו שהאב מחייב להשיא לבנו אשה, וכן צריך לתת נדוניא לבתו כדי שאנשים ירצו לקחת אותה, וידוע שהגר"א זכותו יגן עלינו אמר שבכל מקום שמוכא בדברי חכמינו הקדושים 'חייב' - זה עד מסירות נפש, ולכן אבא מחייב לחתן את הבנים והבנות שלו, ואין תרוץ לחכות עמהם עד גיל עשרים ושבע, ובפרט בת לתת לה להיות מבגרת בגיל כזה, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קי"ג). בתך בגרה שחרר עבדך ותן לה; כי הבנות צריכות שמירה יותר מהבנים, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') וישמרך - בבנות, שצריכות שמירה. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:) בת לאביה מטמונת שוא מפחדה לא יישן בלילה, בקטנותה - שמא תתפתה, בנערותה - שמא תזנה, בגרה - שמא לא תנשא, נשאת - שמא לא יהיו לה בנים.

ולכן אני לא יודע למה אתה מחכה? אין דבר כזה שאין שדוכים, הבעיה היא שהיום ההורים הם בורנים והם מחפשים יחוס וכו', כסף וכו', שם ופרסום וכו', ואינם מרחמים על הילדים כלל, ולכן לא בחנם שהבנים והבנות נעשים נושרים ונושרות וכו', כי אם חכמינו הקדושים הגדירו (אבות פרק ה') בן שמונה עשרה לחפה; ונפסק להלכה (שלחן ערוך אבן העזר סימן א' סעיף ג') מצוה על כל אדם שישא אשה בן שמונה עשרה; וכתבו הפוסקים שהפונגה היא בתחלת שמונה עשרה,

הֵינּוּ כִּיּוֹן שְׂמִינִיעַ לְגִיל שְׁבַע עֶשְׂרֵה יוֹם אַחַד, הוּא נִכְנָס כְּבָר בְּשָׁנַת
הַשְּׂמוּנָה עֶשְׂרֵה, אָז הוּא צָרִיף לְהִתְחַתֵּן, וְכֵן הוּא חֹזֵק הַקָּיִם בְּהִרְבָּה
מְדִינוֹת, וְלָכֵן כִּיּוֹן שְׂמִינִיעִים לְגִיל הַזֶּה אָסוּר לְהִיּוֹת בְּרִנָּיִם, אֲלֵא
לְקָיִם אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ וְלְהִתְחַתֵּן, וְעַל יְדֵי זֶה הָיוּ יְכוּלִים לְהַצִּיל אֶת
כָּל הַנֶּעַר שֶׁלֹּא יִהְיֶה נוֹשְׂרִים וְנוֹשְׂרוֹת וְכוּ', וְלֹא הָיוּ יוֹצְאִים לְתַרְבוֹת
רְעָה, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה הַבֵּן וְלֹא יִחְטָא? כִּי הַפְּרִיצוֹת וְהַשְׂקוּץ, הָעֵרֶם
וְהַזְּהוּם וְכוּ' שֵׁשׁ הַיּוֹם זֶה מֵה שֶׁהוֹרֵס אֶת הַנֶּעַר, כִּי בֶן וּבַת מִכְרָחִים
לְהִתְחַתֵּן, וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סב:) הַמְדַרְיָךְ
בְּנִי וּבְנוֹתָיו בְּדַרְךָ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׁיאָן סְמוּךְ לְפִירְקָן, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר
(איוב ה') "וַיִּדְעֶתָ כִּי שְׁלוֹם אֶהְיֶה".

וְלָכֵן רָאָה לְזֶרֶק אֶת הַגְּאוּהַ הַסְּרוּחָה וְהַיִּשּׁוֹת שְׂנֵמֵצָאִים בָּהּ, וְתִכְף
וּמִיד תִּרְאֶה שֵׁשׁ מִסְפִּיק בַּחֲוָרִים טוֹבִים, וּמִסְפִּיק בַּחֲוָרוֹת טוֹבוֹת
לְהַשִּׂיא לָהֶם אֶת בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם, וְזֶה עֵקֶר הַרְחָמְנוּת שֶׁהַהוֹרִים צָרִיכִים
לְרַחֵם עַל יְלָדֵיהֶם, כִּי אֵין עוֹד רַחֲמָנוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה מְלֶהֱנִיחַ
אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת לְהַסְתּוֹבֵב עַד גִּיל כָּל כֶּךָ מְאַחֵר עַל לֹא דְבָר, וְזֶה
רַק בָּא מִגְּאוּת סְרוּחָה שֵׁשׁ לְהוֹרִים שֶׁלֹּא מֵתָאִים לָהֶם לְהַשְׂתַּדֵּף עִם
מִשְׁפָּחָה זוֹ וְכוּ' אוֹ עִם מִשְׁפָּחָה זוֹ וְכוּ', וְעָדִיף לָהֶם שֶׁהִלְדִּים שְׁלָהֶם
יִסְבְּלוּ מִפְּנֵי גְאוּהַ סְרוּחָה, וְלִבְסוּף לֹא בְּחִנָּם שֶׁהַבָּנִים וְהַבָּנוֹת יוֹצְאִים
לְתַרְבוֹת רְעָה.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתֵּן לָךְ דַּעַת וְשִׂכָּל, וְתַצִּיֵּת אֶת חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים שְׂאֲמָרוּ לְהַשִּׂיאָם סְמוּךְ לְפָרְקָם.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצִּלָּה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שלו.

ידוע שאצל חסידי ברסלב נזהרים מאד מלהיות בעל חוב. כיצד יש לנהג בענין לקיחת משכנתא?

שאלה:

מאת נתן: לכבוד קדשת מורנו מוה"ר א"ש שליט"א. רציתי לשאל: היות ואצל חסידי ברסלב נזהרים מאד מלהיות בעל חוב, שהרי זה מעכב את התשובה וכו', כיצד נוהגים בענין לקיחת משכנתא מהבנק לצורך קניית דירה? האם בזה גם כן נחשבים ל'בעל חוב', כי סוף סוף יש כאן חוב גדול לבנק למשך הרבה שנים? ואולי עדיף לגור רק בשכירות שאז האדם לא נזקק להלוואה ולא נחשב ל'בעל חוב'? אודה לכם מאד אם תענו לי, והשם יתברך יאריך ימיכם בטוב, ובעימים ובבריאות השלמה, אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נֶתָן גֵּרוֹ יְאִיר

לְנֶכוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בּוֹדְאֵי צְרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד מִחֻבּוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן ע"ז) מִי שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂיוּ בְּמַהֲרֵי בָּלֵי יָשׁוּב הַדְּעֵת נַעֲשֶׂה בְּעַל חוּב; וְאָמַר (ספר המדות אות תשובה סימן מ"ו) מִי שֶׁרוֹצֶה לְיָשׁוּב - יִזְהַר מִלְּהִיּוֹת בְּעַל חוּב; וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות הר"ן סימן קכ"ב) שְׁמוּטָב לְהִיּוֹת בְּעַל חוּב לְעֲצֹמוֹ מִלְּהִיּוֹת בְּעַל חוּב לְאַחֲרִים; זֹאת אוֹמֵרֶת שְׂאֵם הוּא צָרִיךְ מִשְׁהוּ לְקַנּוֹת וְאֵין לוֹ עֲכָשׁוֹ אֶת הַכֶּסֶף, עָדִיף שְׂיַחֲכֶה לְקַנּוֹת אֶת הַדְּבָר שֶׁצָּרִיךְ עַד שְׂיִהְיֶה לוֹ אֶת הַכֶּסֶף, כִּי בְּמָקוֹם לְהִיּוֹת בְּעַל חוּב לְאַחֲרִים, עָדִיף לְהִיּוֹת בְּעַל חוּב לְעֲצֹמוֹ וַיַּחֲכֶה עַד שְׂיִהְיֶה לוֹ הַכֶּסֶף.

אבל לקנות בית שלזה מכרחים לקחת משכנתא מהבנק, זה בכלל לא אותו דבר, אדרבה, עדיף לקנות בית דרך משכנתא ולשלם כל חדש, וכך הבית שלו, והוא משלם כל חדש את הסכום לעצמו, מה שאין פן כשגור בשכירות, הכסף שהוא משלם כל חדש הולך לכל הרוחות, ובן לילה ליום בעל הבית יכול להעיף אותו וישאר בלי גג על ראשו וכו'.

וכאן המקום לעורר לכל אחד ואחד שקנה בית והשקיע כפר סכום גדול בזה וכו', שיהיה פקח וישלם כל חדש את המשכנתא, וזה בא לפני אכל בלי שום גזמא כלל, כי אכל תמיד יכולים להשיג, אבל אם לא משלמים חדש אחד או שנים וכו' כבר מעקלים את הבית וכו', ומוכרים את זה, ולכן אסור להיות מפקה, אלא לדאג שבכל חדש ישלם את המשכנתא, וכך הוא משלם את זה לעצמו, ונשארו לו נכס ביד.

הקדוש ברוך הוא יעזר שלכל בר ישראל יהיה בית משלו, ולא יצטרך לגור בשכירות אצל אחרים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלז.

האם אדם יכול להתקרב לכמה צדיקים, או שהוא צריך להתקרב לצדיק אחד בלבד?

שאלה:

מאת רפאל: שלום לכבוד הצדיק. השם יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, אמן!
רציתי לשאל שאלה שמטרידה אותי מזה זמן רב: האם זה בסדר שלאדם אחד יהיו כמה צדיקים שהוא פונה אליהם,

שומע מתורתם ומבקש מהם עצה וברכה בדרכו, או שמא על כל אדם למצא רב אחד וללכת רק אחריו? תודה רבה לכבוד הרב, השם ישלח לכם רפואה שלמה, אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רפאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אומר (ספר המדות אות אמונה חלק ב' סימן ז') כשהולך מרב לרב, אז צריך לחזק אמונתו באחדות השם יתברך, כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד. וכן הרב שיש לו אמונת היחוד, הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר; נמצא לפי זה שצריכים שיהיה לו רב אחד כמו שאמר התנא הקדוש (אבות פרק א') עשה לך רב - בלשון יחיד, אבל ידוע שרבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח') שצריכים לחפש ולבקש הרבה מאד אחרי מנהיג אמתו להתקרב אליו, עד שיוכל לברר ולתקן את המדמה שלו, שזיכה לאמונה ברורה ומזככת בו יתברך, כי כשמתקרבים למנהיג של שקר, על ידי זה באים לאמונות פוזביות רחמנא ליצילן.

ובכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ו') היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה. והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אחד, מה אני אוחז? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוחז מה שהוא מתאוה, ועל כן הכל רצים אחריו כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ וכו', ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום וכו'. כמו כן ממש היצר הרע - שהוא מרמה כל העולם כלו, והכל רצים אחריו, ומרמה לכל אחד ואחד עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ, כל אחד כפי שטותו ותאותו, ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו ואין בה כלום, כי אין מי

שִׁמְלָא תְּאֵוּתוֹ אֶצְלוּ; וְכֵן הוּא אֶצֶל רַבָּנִים וְכוּ' - אָדָם רַץ אַחַר מִישֶׁהוּ
 יָמִים וְשָׁנִים וְכוּ', וְהוּא מְכוּר אֵלָיו לְגַמְרֵי וְכוּ', וְנִדְמָה לוֹ שִׁישׁוּעָתוֹ
 תְּלוּיָה בְּרַב זֶה וְכוּ', וְהוּא עוֹבֵד עֲלָיו וּמְרִיק לוֹ אֶת הַפִּסְיִים וְכוּ',
 אוּ מֵהַפְּנֵט אוֹתוֹ לְגַמְרֵי וּמוֹצִיא לוֹ אֶת הַשֶּׁכֶל מֵהַדַּעַת וְכוּ', וּלְבַסּוֹף
 הֵהוּא פּוֹתַח אֶת הַיָּד וְרוֹאֶה שֶׁהַכֵּל כְּלוּם וְכוּ', וּסְתָם בְּלִיתִי אֶת הַיָּמִים
 וְהַשְּׁבוּעוֹת וְהַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים הַכִּי טוֹבוֹת שְׁלִי בִימֵי חַיִּי, וּמְאוּמָה אֵין
 בְּיָדִי וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל זֶה כְּבָר מְאַחַר וְכוּ'.

וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם מִתְקַרֵּב אֶל אֵיזָה רַב יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה, צָרִיף תְּמִיד
 לְזַכֵּר מַה שֶּׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי שְׁלֵא
 יִטְעָה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מְטַעָה מְאֹד מְאֹד; אִם לֹא מִקְבָּלִים
 מִהֶרֶב תַּכְף וּמְיָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיף וְכוּ' צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהוּא חַי בְּדַמְיוֹן
 וּבְטַעוֹת גְּדוֹלָה וְכוּ', וּמַה צָרִיף אָדָם? שֶׁכֵּל וְדַעַת, וְעַקֵּר הַדַּעַת וְהַשֶּׁכֶל
 הוּא (דְּבָרִים ד') "אֲתָה הִרְאָתָ לְדַעַת כִּי הָיִי" הוּא הַאֲלָקִים אֵין עוֹד
 מִלְּבַדּוֹ" - שִׁיחֲדִיר בּוֹ אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִלְמַד אוֹתוֹ אֵיךְ
 מְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵת זֶה יֵשׁ לוֹ תַּכְף וּמְיָד בְּיָד, "וּמַה
 שֶׁבְּיָד בְּטוּחַ" כִּי לְמַדְתִּי אֶצֶל הַצַּדִּיק הִזָּה אֵיךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְלְדַעַת שְׁאֲנִי עֲצָמָאִי וְאֵין לִי אֵף אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְרַק הוּא יִתְבָּרַךְ יְכוּל לְעֹזֵר לִי, וְכֵן הֶרֶב צָרִיף לְהַכְנִיס בּוֹ
 תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְלַמּוֹד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִכֵּן צָרִיף לְזַכֵּר "מַה שֶּׁבְּיָד
 בְּטוּחַ" - אִם הִתְחַלְתִּי לְלַמַּד בְּכָל יוֹם מִקְּרֵא מְשֻׁנָּה וּגְמָרָא וְכוּ' בְּזִכּוֹת
 הֶרֶב הִזָּה, וְלֹא הִחְסַרְתִּי יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ',
 אֲזִי עָלִי לְדַעַת "מַה שֶּׁבְּיָד בְּטוּחַ".

וְכֵן אִם הֶרֶב מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּית בֵּינוּ לְבֵין אֲשֶׁתוֹ
 - צָרִיכִים לְזַכֵּר "מַה שֶּׁבְּיָד בְּטוּחַ", וְאִם חָס וְשְׁלוֹם לֹא מִקְבָּלִים אֶת זֶה
 מִהֶרֶב, צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהַכֵּל דְּמִיוֹן גְּדוֹל מְאֹד, וּלְבַסּוֹף יִפְתַּחוּ אֶת הַיָּד
 וְיִרְאוּ שְׁאֵין בְּיָד שׁוּם דְּבָר, וּסְתָם רְצִיתִי אַחֲרָיו יָמִים וְשָׁנִים, וְאֲבַדְתִּי
 אֶת שְׁנוֹתַי הַיְקָרוֹת.

וְלְצַעֲרָנוּ הֶרֶב הַיּוֹם רַבּוֹ כְּמוֹ שֶׁרַבּוֹ שִׁקְרָנִים ר'מָאִים צ'בוּעִים

- שר"ץ השרץ על הארץ שעובדים על בני אדם וכו', ואנשים הולכים אחריהם בעורון ומאומה אין בידם וכו', ולכן הדבר הראשון שצריכים לדעת בחפוש אחר צדיק - אם על ידו אני מברך ברכת המזון בכונה וכו', או קורא קריאת שמע שעל המטה בכונה, ואז אני עושה חשבון הנפש מה פעלתי היום הזה? האם התפללתי את השלש תפלות במנין? האם למדתי היום קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא וקצת הלכה? האם הייתי כל היום שש ושמח עם הנקדות הטובות שיש בי? האם לא רבתי היום עם אף אחד? וכו' וכו', ובעת שאדם הולך לישן עליו לעשות חשבון הנפש מה הרויח היום מיד ליד וכו', ואז ידע אם הוא מקרב אל צדיק או רב אמתו וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכר למצא את הרב האמתי שיכול לעשות לנו טובה נצחית ולקרב אותנו אל הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלח.

רבנו אמר: "הצדיק יש לו כח להתפלל על אדם שינצל מחטאים". מה הכוונה?

שאלה:

מאת יצחק: לכבוד כבוד קדשת עטרת ראשנו מוהרא"ש שליט"א.

כתוב בספר המדות (אות צדיק סימן ק'): "הצדיק יש לו כח להתפלל על אדם שינצל מחטאים". מה הפשט בדברי רבנו, הרי אנו יודעים שיש לאדם בחירה חפשית? ומצד שני, איך באמת אפשר לזכות לך שהצדיק יתפלל על האדם שינצל מחטאים?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֶר בְּחֻקֵּי, י"ד אִיר (פֶּסַח שְׁנִי) ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִצְחָק נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הַצְדִּיק מַחְדִּיר דַּעַת וְשֹׁכֵל בְּאָדָם שִׂידַע שִׂישׁ אֱלֻקִּים חַיִּים וּמְלֶךְ עוֹלָם, וּמַחְדִּיר בּוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שִׂידַע שְׁמֵלָא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִיהוּ מְמַלָּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְעַל יְדֵי זֶה אָדָם נִשְׁמָר לֹא לְחֹטָא, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוה"ר חֶלֶק א' סִימָן ע"ב) וּכְבָר מוֹנַח כָּלֵל בְּיַדְנוּ שְׁמִי שֶׁהוּא חֲכָם אֲמַת, אִינוּ נִחְשָׁב אֲצִלּוֹ תַּאֲוֹת נְאוּף לְשׁוֹם נְסִיּוֹן וְכוּ', כִּי מִי שִׂישׁ לוֹ שׁוֹם דַּעַת וְיוֹדַע מַגְדֵּלֶת אֲדוּנֵינוּ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בְּוֹדָאֵי אֲצִל זֶה אִינוּ נִחְשָׁב שׁוֹם דְּבָר לְנְסִיּוֹן, וְאִין צָרִיךְ שׁוֹם הַתְּגַבְרוּת עַל זֶה; וְזוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁאָדָם מִקְרָב אֶל צְדִיק אֲמַתִּי שֶׁמַּחְדִּיר בּוֹ אֶת אֲמַתּוֹ מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְשֻׁלִּים אֶת דַּעַתוֹ שְׁלֵא יִחְטָא, הֵינּוּ שֶׁהַצְדִּיק מַחְדִּיר בּוֹ יְדִיעָה בְּרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁאָדָם בּוֹחֵר בְּבַחֲרֵיהָ חֲפְשִׁית שֶׁאִינוּ רוֹצֵה רַק אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא מְעַנֵּן לְחֹטָא, כִּי הוּא יוֹדַע שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא.

עַם כָּל זֹאת יֵשׁ כַּח לְהַצְדִּיק לְהַתְּפַלֵּל עַל הָאָדָם שֶׁיִּנְצַל מִחֲטָאִים, כְּמוֹ שֶׁמְצִינוּ אֲצִל מֹשֶׁה רַבְּנּוּ (סוּטָה ל"ד) שֶׁבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל יְהוֹשֻׁעַ 'יְהִי יוֹשִׁיעַךְ מַעֲצַת מְרַגְלִים', וְכֵן מְצִינוּ (בְּרֻכּוֹת י) הִנְהוּ בְּרִיּוּנֵי דְהוּוּ בְּשִׁבְבוֹתֵיהָ דְרַבִּי מֵאִיר וְהוּוּ קָא מְצַעְרוּ לֵיהּ טוֹבָא, הָוָה קָא בְּעֵי רַבִּי מֵאִיר רַחֲמֵי עֲלוּיְהוּ כִּי הֵיכִי דְלִימוֹתָּ. אֲמַרְהָ לֵיהּ בְּרוּרִיא דְבִיתְהוּ: מֵאִי דַעְתָּךְ? מִשׁוֹם דְּכֻתִּיב (תְּהִלִּים ק"ד ל"ה) "יִתְמוּ חֲטָאִים" - מִי כְּתִיב חוֹטָאִים? חֲטָאִים כְּתִיב! וְעוֹד שֶׁפִּיל לְסִפִּיָּה דְקָרָא "וְרָשָׁעִים עוֹד אִינָם" - כִּיּוֹן דִּיתְמוּ חֲטָאִים וְרָשָׁעִים עוֹד אִינָם, אֲלֵא בְּעֵי רַחֲמֵי עֲלוּיְהוּ דְלַהֲדָרוּ בְּתִשׁוּבָה, וְרָשָׁעִים עוֹד אִינָם, בְּעָא רַחֲמֵי עֲלוּיְהוּ וְהִדְרוּ בְּתִשׁוּבָה; הָרִי שְׁלֶךְ לְפָנֶיךָ, שְׁהִיוּ בְּרִיּוּנִים שֶׁצַּעְרוּ אֶת רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הֵנֶס וְהוּא בִקֵּשׁ שְׁיִמוֹתוֹ, וְאֲמַרְהָ לוֹ בְּרוּרִיא אֲשֶׁתּוֹ: מָה

אתה צריך לבקש עליהם שימותו? תבקש עליהם רחמים שיחזרו בתשובה! ובקש רבי מאיר רחמים עליהם וחזרו בתשובה, הרי שלך לפניך שיש כח לצדיק להתפלל על הרשעים שיחזרו בתשובה ושללא יחטאו.

מי יתן שנזכה להתקרב אל צדיק רחמן כזה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') מי יכול להיות מנהיג? מי שהוא רחמן, כמו שכתוב (ישעיה נ"ט) "כי מרחמם ינהגם", הינו מי שהוא רחמן הוא יכול להיות מנהיג, ורחמן כזה הוא רק משה רבנו כי הוא היה מנהיג ישראל, והוא יהיה המנהיג לעתיד, כי (קהלת א') "מה שיהיה הוא שיהיה", ובכל צדיק וצדיק אמתו יש בו בחינת משה, ועקר הרחמנות שהוא מוציא את נשמות ישראל מעוונות, שזה עקר הרחמנות, כי לנשמות ישראל לא שייך בכלל שיהיו עוונות מגדל ורחיניותם וכו', ולכן אשרי מי שמתקרב אל צדיק כזה שיאיר בו את אמתת מציאותו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שלט.

אני בת שלשים ושמונה, ועדין רוקה. מה הסבה שלא הולך לי בשדוכים?

שאלה:

מאת יפה: שלום. אני בת שלשים ושמונה, רוקה ודתייה מבית, ואני לא יודעת מה הסבה שלא הולך לי בשדוכים. לאחרונה היה לי קשר רציני, ולצערי הוא החליט שהוא לא רוצה בי בלי סבה מיוחדת. למה אין לי הצלחה בשדוכים? אבקש את ברכת הרב לזוג הגון, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום רב אל יפה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, הבעיה שלך זו הבעיה של כל אלו הרוקים והרוקות שהגיעו לגיל הזה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (יבמות ס"ג). נחית דרגא נסיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה: "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?", או "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', אקח את זה?", והיא מסתובבת ומחפשת את בן הזוג שלה כפי הדמיון שנכנס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה היא מחפשת וכו' ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיוולד זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים ושמונה, ומה עושים עכשו?

על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות ס"ג). נחית דרגא נסיב איתתא - תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדלה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך, והלואי שכל הרוקים והרוקות היו מכניסים את הידיעה הזו בעצמם, שצריכים לרדת מדרגה ואז מוצאים בקלות זוג, כי כל זמן שמחזיקים מעצמם אזי אף פעם לא יתאים להם להשתדך עם זה או עם זו וכו', ולכן נותנים לנו חכמינו הקדושים עצה לרדת מדרגה ממה שאתה מחזיק את עצמך וכו', ואם אני כבר כל כך שבורה שאני לא מחזיקה מעצמי כלום וכו', עם כל זאת אמרו חכמינו הקדושים תרדי מדרגה גם מזה

וכו', הינו שאני כלום שבכלום וכו', ואז בקלות ימצאו שדוף, כי ישמחו מאד שיש אחד שרוצה אותם.

הקדוש ברוך הוא יעזור לך שתזכי למצא את בן זוגך מה שיותר מהר, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שמ.

**בפורים הילדים נוהגים לעבר מבית לבית ולאסף כסף.
מה דעתכם על המנהג הזה?**

שאלה:

מיאת אפיק: שלום וברכה לצדיק.

בקהלה בה אנו גרים יש מנהג בפורים שהילדים עוברים מבית לבית ומבקשים דמי פורים. לי אישית זה קשה לראות את זה, וזה נראה לי לא טוב שמרגילים את הילדים לאסף כסף. האם יש בזה איזה ענין או שזו סתם המצאה שהתפשטה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אפיק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת אשר מובא (מגן אברהם ארח תיים סימן תר"ע) נוהגים הנערים העניים לסבב בחנוכה על הפתחים, וכן הוא בפורים שאז הוא מצוה לתת מתנות לאביונים, והטעם שהנערים מסתובבים על פתחי הבתים לקבץ צדקה אז, כדי להרגילם שידעו איך מרגיש עני כשמסתובב על פתח הבתים וכו', וכמה בזיונות, עלבונות ושפיכות

דמים הוא סובל בעת שצריך ללכת על פני הבתים ולקבץ צדקה על פרנסתו וכו', ולכן מרגילים את הקטנים כשהם עדין קטנים שירגישו את הטעם המר שיש לעני שהוא מכרח מרב עניותו לקבץ צדקה על פני הבתים וסובל מה שסובל וכו' וכו', וכך כשהילדים יגדלו אז יתנו בסבר פנים יפות ובשמחה עצומה לכל עני הבא לפתח ביתם לבקש צדקה וכו', כי הם טעמו כבר את הטעם של להיות עני המחזר על הפתחים בהיותם קטנים וכו', ועכשו כשגדלו ועזר להם הקדוש ברוך הוא שיש להם כבר אשה וילדים, כשבאים עניים אל פתח ביתם הם מקבלים אותם בסבר פנים יפות ונותנים להם בשמחה עצומה, ולכן אסור ללעג על שום מנהג ישראל, כי בכל דבר יש פונה.

ולמה דוקא בחנפה ובפורים? אלא בחנפה רצו היונים לעקר מעם ישראל את התורה וקיום המצוות המעשיות, ובפורים רצו העמלקים לכלות את נשמות ישראל, ולכן דיקא בחנפה ובפורים מרגילים את הנערים שילכו לצדקה שזה בכלל מצוות מעשיות דיקא - להחדיר בילדים כשהם עדין קטנים שידעו מה זה צדקה ומה זה עני שמכרח ללכת לקבץ צדקה על פני הבתים כדי להחיות את עצמו ואת בני ביתו, ואיך זה מרגיש? ועל ידי זה כשהם יגדלו ידעו שצריכים לתת בסבר פנים יפות לכל מי שבא לבקש צדקה.

וכך מובא בזהר (וירא ק"ד) בשעתא דקונדשא בריך הוא רחמים ליה לבר נש - משדר ליה דורונא, ומאן איהו? מסכנא בגין דיזכי ביה, וכיון דזכי ביה, איהו אמשיך עליה חד חוטא דחסד דאתמשך מסטר ימינא, ופריש ארישיה ורשים ליה, בגין דכד ייתי דינא לעלמא ההוא מחבלא יודהר ביה, וזקיף עינוי וחקמא לההוא רשימו, כדין אסתלק מניה ואודהר ביה, בגיני כך אקדים ליה קודשא בריך הוא במה דיזכי [בשעה שהקדוש ברוך הוא אוהב את האדם, הוא שולח לו מתנה עני כדי שיזכה בו, וכיון שזוכה בו, מושך עליו חוט של חסד מצד הימין, ופורש את זה על ראשו, כדי שכשיהיו דינים בעולם, המחבל שרוצה לחבל וכו' יפרש ממנו, כיון שיראה אותו ויראה את החוט של חסד

שנפרש על ראשו יסתלק ממנו המשחית וישמר ממנו, ובשביל זה הקדוש ברוך הוא מקדים ושולח לאדם מתנה עני כדי שיזכה בו].

וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ט:): כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך באחד עשרה ברכות, כי עקר שלמות הצדקה לפייס את העני, ואפלו שנותן לו סכום פשוט, שלכל הפחות יהיה בפיוס, שזה דבר גדול מאד, וכן אמרו (תנחומא משפטים) אמר הקדוש ברוך הוא: נפשו של עני היתה מפרקסת לצאת מן הרעב, ונתת לו פרנסה והחיתת אותו - חייך שאני מחזיר לך נפש תחת נפש. למחר בנה או בתך באין לידי חלי ולידי מיתה, ואזכר אני להם את המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם מן המיתה, הוי (משלי י"ט) "וגמלו י שלם לו" - שאני משלם לך נפש תחת נפש.

הרי שלך לפניך, גדל מעלת נתינת צדקה לכל עני שבא אל פתח ביתו, ואת זה מרגילים לילדים מעת קטנותם שירגישו את טעם העני שמקרח להסתובב על פני הבתים ולסבל חרופים וגדופים, בזיונות ושפכינות דמים וכו' וכו', כדי שכשהם יגדלו הם יזכרו את הטעם של העני ויתנו בסבר פנים יפות.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנוזכה תמיד לתת צדקה בשמחה ובסבר פנים יפות לכל מי שבא לפתח ביתנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שמא.

נכנסתי להריון נגד עצת הרופאים, וכעת אני במשבר גדול. אנא, עזר לי!

שאלה:

סאת גלית: שלום וברכה לצדיק.

אני בצרה ומצוקה, וחיבת את עזרתך ועצתך בבקשה, כלי תפלה ותחנונים שתענה לי. ברוך השם יש לי חמשה ילדים, הגדולה בהן בגיל שבע, והיחסים עם בעלי לא פשוטים בלשון עדינה. לפני שלשה חודשים נקלטתי להריון, ובהתייעצות עם רבנים ופוסקים התר לי להפסיק אותו מהסבה שכל הילדות היו בנתוח היסרי, וגם בגלל הקשי לגדל את הילדים בבית כזה ללא שלום בית. כעת, לצערי הרב שוב נכנסתי להריון, ואינני מסגלת לעבר שוב את התהליך הזה, אף מצד שני אינני מסגלת להביא עוד ילד לגיהנם הזה שנקרא הבית שלנו! אני במשבר גדול כבוד הצדיק, אגא ממך תעזר לי ותושיע אותי - המשפחה לוחצת עלי להפסיק את ההריון אף אינני מסגלת, הילדים שלי קטנים ולכלם בעיות רפואיות כאלו ואחרות. אגא ענה לי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שהפלה זה רצח וכו', ואם כבר נכנסת בהריון וכו' תשמרי על ההריון הזה, והקדוש ברוך הוא יעזר לך שהכל יעבר בקלות, ותלדי בקלות מאד, ואחר כך תשאלי שאלת רב על העתיד וכו'.

בענין שלום בית וכו', את צריכה לדעת שכל הבעיות שיש בין זוג וכו' הן מפני שאין להם שכל לכבד אחד את השני, ומשם נובעות כל הצרות בבית, כי אם הבעל היה מכבד את אשתו, ואם האשה הייתה מכבדת את בעלה, הכל היה הולך אחרת לגמרי, כי זוג שמתחננים צריכים לדעת שאחד מכרח לעזר לשני, כמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם

שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איך יחס", והחס הזה צריך להיות חס רוחני - שאחד ירגיש בצרתו של הזולת, ויעזר אחד לשני, ואז השכינה נמצאת בתוך הבית, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט') הלכה (ח) אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

ולכן אתם צריכים לשנות את הגישה שלכם אחד כלפי השני ולהתחיל להתנהג בצורה אחרת לגמרי - להפסיק להתפרץ אחד על השני וכו' ולהפסיק לריב אחד עם השני וכו', להפסיק להשפיל אחד את השני וכו' ולא להיות בכעס אחד על השני, אלא לכבד אחד את השני שאז תהיו הזוג הכי מאשר בעולם.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות קלפה חלק ב' סימן א') יש שדים שמצויים בבתים שהם מקלקלין השלום בית, ועל ידי זה כעס וקטטות בבית. ועקר הבית הוא האשה כי (יומא ב.) ביתו זו אשתו, ועל כן על פי רב עקר הקטטות ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית, ועל ידי זה נעשים הקטטות והמריבות, ועל ידי זה באים יסורים על בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כ"א) "בתייהם שלום מפחד", ודרשו חכמינו הקדושים (רש"י שם) מפחד - אלו שדים, וזהו "שלום מפחד" - כי השלום הפך הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שבט אלוה" וכו' - הינו היסורים, עין שם.

ואני מרחח להגיד לכם שהשדים האלו נבראים רק מהכעס והמחלוקת וכו' וכו', כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן ס"ו) במקום מריבה שם השטן; ולכן תשמרו מאד מפעס, כי כעס

בבית מחריב את הבית, ורַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת כַּעַס סִימָן ט"ו) כַּעַס שֶׁל אִשָּׁה מַחְרִיב אֶת הַבַּיִת.

וְלָכֵן תִּתְחִילוּ דָף חֲדָשׁ בַּחַיִּים וְתִשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם, תַּעֲזְרוּ אֶחָד לַשֵּׁנִי וְאַף פַּעַם אֶל תִּגְבִּיחוּ אֶת הַקּוֹל אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, וְאִז הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרֹת מִשְׁמַחוֹת.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁשְׁמוֹ שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכֵּי טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצֵּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שמב.

אֲנִי בְּעַצְבוֹת גְּדוֹלָה וּמְרִיטָה תְּלוּשָׁה. מִתִּי יִגִּיעַ הַשֵּׁנִי בַּחַיִּי?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת וָרֵד: שְׁלוֹם רַב.

כָּבֵר זְמַן רַב אֲנִי מְרִיטָה שְׁאֲנִי חִיבֵת שְׁנוֹי גְּדוֹל בַּחַיִּים שְׁלִי. בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי בְּרִיאָה, אֲנִי חַיָּה אֶצֶל הַהוֹרִים, וְהֵם מְקַבְּלִים אוֹתִי, אֲבָל קִטְשָׁה לְאָבִי לְרֵאוֹת אוֹתִי בְּמִצָּב שְׁלִי. כָּבֵר הַרְּבֵה זְמַן אֲנִי בְּעַצְבוֹת גְּדוֹלָה וּמְרִיטָה שְׁאֲנִי נִמְצָאת בְּמָקוֹם שְׁאֲנִי לֹא צְרִיכָה לְהִיּוֹת בוֹ. אֲשֻׁמַּח לְקַבֵּל עֲזָרָה, בְּבִרְכָה, וָרֵד.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזָרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בְּחֻקְתִּי, י"ד אִיר (פֶּסַח שְׁנִי) ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל וָרֵד תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים שְׁאֵת עוֹבְרַת וְכוּ' וְכֵן זֶה שְׁאֵת גּוֹרְמֵת

להורים צער ועגמת נפש וכו', זה בא מחמת חסרון השמחה, כי אם היית תמיד בשמחה ותמיד עם חיוך על הפנים וכו', אזי כל החיים שלך היה משתנים לטובה, ולא היית צריכה להגיע לטובות מאף אחד, כי שמחה זה אור רוחני מאד, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א' ט"ז כ"ז) "הוד והדר לפניו עז וחדוה במקומו" ואמרו (שבת ל:) אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה.

ולכן תראי להתחזק מאד להיות בשמחה, ותכריחי את עצמך רק להיות בשמחה, כי השמחה זו רפואה בין בגשמי ובין ברוחני, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אמרו שכל המחלות והחלאים רעים באים לאדם מחמת חסרון השמחה, ולכן את מוכרחת לעשות כל מיני פעולות שבעולם רק להיות בשמחה ובמצב רוח טוב, ולשמע קלטות של שירי שמחה, שזה יביא אותך לשמחה אמיתית, וכשאשה שמחה ועליזה, מתרחבת דעתה ויכולה להחדיר בעצמה אמונה פשוטה בו יתברך, והרגע שחזקה באמונה שאין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, על ידי זה נפתח פיה לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, אשר זה התענוג הכי גדול, וטועמת טעם עולם הבא בעולם הזה, וכמו שכתוב (ויקרא כ"ו י"ב) "והתהלכת בתוככם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם", ופרש רש"י: "אטיל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מודעזעים ממני" וכו', איזה תענוג שאשה מרגישה שמלא כל הארץ כבודו, והוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והיא יכולה לדבר עמו יתברך פנים אל פנים. ואל מדרגה זו רבנו ז"ל רוצה להביא אותנו, ולזה זוכים על ידי תקף השמחה, ולכן תמסרי את נפשך להיות בשמחה, ועל ידי זה תגרמי נחת רוח גדול להורים שלך שזה דבר גדול מאד מאד, וכן את תצאי מהסבך שנסתפקת בו וכו' וכו', ולא יחסר לך שום דבר.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתציתי אותי ותהיי תמיד שמחה

ועליזה, ומה טוב ומה נעים שתאמרי את התפלה הזאת בכל יום, אפלו כמה פעמים ביום:

רבנו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה באיברי וגידי ובכל טפי דמי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכולה לקיים את מצוותיך. אנא אבי שבשמים רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכליל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותך ותברך, איך שאתה מחיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה בלה, וזכני לאמונה ברורה ומזככת שאזכה לדעת בידיעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ותמשיך עלי שפע שלא אצטרך שום טובות מבשר ודם, אלא תפרנסני מיך המלאה לבד, ועוד אזכה לתת צדקה לזולת, ולעשות חסד עם כל בר ישראל, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שמג.

כיצד נאמרו ונכתבו התורות של רבנו ז"ל: באידיש או בלשון הקדוש?

שאלה:

מאת משה הדר: שלום וברכות לכבוד הצדיק מיבנאל, שהשם יאריך ימיכם בטוב ובבריאות איתנה ותנהיג אותנו עוד שנים רבות.

- א. האם התורות של רבנו נאמרו באידיש או בלשון הקדוש?
 ב. האם הספר לקוטי מוהר"ן נכתב בלשון הקדוש כפי שהוא
 מדפס כיום?
 ג. ואם כן, כיצד אנשי שלומנו הצליחו להבין אותו, האם הם
 היו בקיאים בלשון הקדוש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה הדר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל, כשאמר תורה ברבים אמר את זה בשפת האידיש, ומוהר"ן ז"ל כתב את זה אחר כך בלשון קדש, וכן במקומות בלקוטי מוהר"ן שכתוב "לשון רבנו ז"ל" זה היה כתוב בכתב יד רבנו ז"ל, ומוהר"ן ז"ל העתיקם מכתב ידו, והרבה פעמים רבנו ז"ל קרא את הכתב יד לפני מוהר"ן ז"ל והוא כתב את זה, אבל בהחלט בשפה שרבנו ז"ל אמר את התורות זה היה בשפת האידיש.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזכה להתמיד בספר הקדוש והנורא "לקוטי מוהר"ן", שאמר על זה רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שמ"ו) ש"הספר הקדוש שלו לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאולה, ואמר, מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערך אליו. אחר כך אמר בפרוש שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאולה, ואמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ט) שיכולין להיות נעשה בעל תשובה גמור על ידי למוד הספר שלו וכו', ואמר שיהיו בני אדם שילמדו ויתפללו על ידי הספר הזה וכו', ואמר שמי שישב ויעסק בספריו רק בלי קנטור ונצחון, ויסתכל בו באמת אז בודאי יהיו נבקעין אצלו כל גידי

קשיות לכבו. ואמר בזו הלשון: "סע וועט אים אלע אדערן טרענען"
[שיפתח קשיות גידיו].

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה להיות תמיד דבוקים בספר
"לקוטי מוהר"ן" שזה מקרב את האדם אליו יתברך, ופותח את פיו
לדבר עמו יתברך.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שדמ.

**רבי נחמן אמר שצריכים לבטל את העצבות ולהגיע
לשמחה אמיתית. איך עושים את זה?**

שאלה:

מאת יהודה: בטבעי אני טיפוס סגור ונמשך לעצבות. כל חי
קבלתי את זה כעבדה קיימת, אבל מאז שהתחלתי ללמוד
בספריו של רבי נחמן זכותו יגן עלינו ראיתי שזה חמור מאד
וצריכים לעבד קשה כדי לבטל את העצבות ולהגיע לשמחה
אמיתית. איך עושים את זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, אתה צריך לעשות כל מה שביכולתך להיות בשמחה,
אשר אין למעלה מזה, ומוהר"ן ז"ל הבטיח לאחד מתלמידיו "אם
תהיה תמיד שמח - לא תראה פני גיהנם", ויכולים להבין את זה
בפשיטות, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ט) אין עולם

הזה, יש או גיהנם או גן עדן, ולכן כשאדם מסתובב בזה העולם ממרמז ומדכא וכו', אזי הוא טועם את טעם הגיהנם בזה העולם רחמנא לישזבן, כי אין עוד קללה יותר מזו שאדם מסתובב ממרמז ומדכא ועצוב ומיאש וכו' וכו', וזה בעצמו הגיהנם שאדם מסתובב בעצבות ובדכאון, ולא מוצא את מקומו וכו', ולכן תעשה כל מה שביכולתך להיות רק בשמחה, ואל תדחה את השמחה ליום המחרת, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום - שמח למחר, ולא כל מי שמיצר היום - מיצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן תהיה היום בשמחה, ותגאל את עצמך מהגיהנם שאתה נמצא בו וכו'.

אתה צריך לזכר מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רע"ג) טוב להאדם להרגיל את עצמו שיוכל להחיות את עצמו עם איזה נגון, כי נגון הוא דבר גדול וגבוה מאד מאד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם להשם יתברך. ואפלו מי שאינו יכול לנגן, אף על פי כן בביתו ובניו לבין עצמו יוכל להחיות את עצמו באיזה נגון כפי שיוכל לזמר אותו, כי מעלת הנגון אין לשער ואין לתאר כלל. ואמר רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה י"ג מיום ששי) שעקר רפואת הבת מלך שהיא נשמתו של האדם, שירה בה המלך האכזר שהוא היצר הרע עשרה מיני חצים שכל חץ היה משובח בעשרה מיני סמים וכו', והצדיק האמת שהוא הבעטליר בלי ידים מוציא את החצים הארסיים מבת המלך שהוא נשמת האדם על ידי העשרה מיני נגינה שמנגן לפניו, ולכן עקר תקון הברית זה רק שמחה, ולהכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) כשאדם תמיד שש ושמח, על ידי זה הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו מפגם הברית.

ולכן אשרי האדם שעושה כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה, ולא מניח את העצבות והעצלנות אצלו כרגע, וזה עקר

תקונו, ואף שזה בא לאדם יותר קשה מכל העבודות שבעולם וכו', עם כל זאת אי אפשר להתרפאות אלא על ידי שמחה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אומרים שכל המחלות והחלאים רעים שבאים לאדם זה רק מחמת חסרון השמחה, כי על ידי שמחה הוא נתרפא מהכל, ולכן תכריח את עצמך להיות רק בשמחה, וזה תקונך הנצחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שמה.

מאז שהתקרבותי לברסלב, התחילו לי בלבולים שלא היו לי לפני כן. ממה זה נובע?

שאלה:

מאת נתי: מאז שהתקרבותי אל רבי נחמן, התחילו לי בלבולים שלא היו לי לפני כן. ממה זה נובע? ואיך מתגברים עליהם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בחקתי, י"ד איר (פסח שני) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע, אשר רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ע"ט) מה שאדם מתחיל להכנס בעבודת השם יתברך ולהתקרב להצדיק האמת, באים עליו הרהורים ובלבולים גדולים, זה כמו למשל כלי מים שמתחלה נראה כאלו המים צלולים, ואחר כך כששופתין ומעמידין את המים אצל האש ומתחיל להתבשל, אזי מתבלבל המים ומעלה הרתיחה כל הפסלת שהיה במים, ועולה כל הפסלת למעלה. וצריך שיעמד אחד להסיר חלאת ופסלת המים בכל פעם. ומתחלה נדמה כאלו

המים צלולים לגמרי, ואחר כך נראה הפסלת שבמים העולה בכל פעם למעלה, ואזי כשמשירין בכל פעם חלאת ופסלת המים, אזי אחר כך נשארין המים צלולים וזכים באמת כראוי, כמו כן ממש קדם שמתחיל האדם להכנס בעבודת השם יתברך, אזי הטוב והרע מערבין בו, ומחמת שהם מערבים מאד, אין נראה הפסלת והרע שבו כלל, כי הם מערבים יחד לגמרי הרע עם הטוב. אך אחר כך כשמתחיל להכנס בעבודת השם יתברך, ומתקרב להצדיק האמת, אזי מתחיל להזדבף ולהתברר, ואזי עולה הפסלת והרע בכל פעם למעלה, כמשל הפלי עם המים וכו', וצריך שיעמד אחד שישיר ממנו חלאתו ופסלתו בכל פעם, ואזי ישאר אחר כך זך וצלול לגמרי באמת כראוי.

ולכן אתה צריך להתאזר בסבלנות מאד גדולה, כי כשאדם חוטא בחטאת געורים - פגם הברית הוצאת זרע לבטלה על ידי זה מטמטם את המוח והלב שלו וכו', והוא מלא קשיות וספקות עליו יתברך וכו', והוא תמיד בכעס ורציחה וכו' ועצבני וכו', עד שכל דבר קטן מעצבן אותו וכו', ולכן כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, עליו לדעת שלוקח זמן עד שהצדיק מנקה לו את המוח והלב מכל מיני הרהורים רעים ותאוות מגנות וכו' וכו' שנדבקו בו מחמת חטאות געוריו, ולכן שיהיה לה סבלנות ותרבה בשיחה בינו לבין קונו, ותבקש ממנו יתברך כל יום ויום שינקה אותך מכל ההרהורים הרעים והמחשבות המגנות שנדבקו בה, ותזכה שהצדיק האמת ינקה אותך מכל הלכלוך והזבל השקוץ התעוב וערם שנדבקו בה וכו' וכו', ועל זה אתה צריך הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא, ואז סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב שתזכה לנקות את עצמך לגמרי מתאוות נאוף שנדבקה בה וכו' וכו', ומחך יהיה דבוק בו יתברך, ותמיד תחשב רק ממנו יתברך, רק חפה בסבלנות ותמשיך כל יום להתבודד אליו יתברך, ואז טוב לה כל הימים.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שמו.

**הַרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁהַעֲבָר מֵת וְאִשְׁתִּי צָרִיכָה לַעֲבֹר
הַפְּלָה. מַה לַּעֲשׂוֹת?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַהֲרֹן: לְכַבּוֹד הָרַב.
אִשְׁתִּי בְּשָׁבוֹעַ הַשְּׁנַיִם עָשָׂר שֶׁל הַהַרְיוֹן, וּבִבְדִיקָה שֶׁנֶּעֱרְכָה לָּהּ
אֶתְמוּל הַרוֹפֵא אָמַר לָּהּ שֶׁאֵין לַעֲבֹר דֶּפֶק וְהַהֲתַפְּחוֹת שֶׁלוֹ
הַפְּסִיקָה עוֹד בְּשָׁבוֹעַ הַשְּׁבִיעִי, וְלִכֵּן זָמְנוּ אוֹתָהּ לְהִגִּיעַ בְּיוֹם
רֵאשׁוֹן הַקָּרוֹב עַל מְנַת לְהוֹצִיא אֶת הַעֲבָר. מַה לַּעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בַּעֲזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בַּחֲקֵתִי, ט"ו אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַהֲרֹן נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

בְּאֵין בְּרָרָה אַתֶּם מְכַרְחִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה וְכוּ', כִּי זֶה פְּשׁוּט
פְּקוּחַ נֶפֶשׁ מִמָּוֶה, כִּי יְכוּל לְהִתְהַוּוֹת מִזֶּה רַעַל בְּדָם רַחֲמָנָא לִיצְלָן
וְכוּ', וְלִכֵּן תַּעֲשׂוּ כְּמוֹ שֶׁהַרוֹפְאִים מְמַלְצִים, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח
לְאִשְׁתְּךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד.

וְצָרִיכִים לְזַכֵּר מַה שֶּׁאֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת ס:) לְעוֹלָם
יְהֵא אָדָם רְגִיל לֹזְמֵר כָּל דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטָב עֵבִיד; כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם
הוּא לֹא הִיָּה תִינוּק בְּעַל מוֹם וְכוּ', וְלִכֵּן צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְלֵא לָכֶם אֶת הַחֲסָרוֹן, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת
מִשְׁמַחוֹת תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שמז.

האם על ידי תרומה לנזקקים ועזרה לצבור אוכל לכפר על גזל מלפני שנים רבות?

שאלה:

מאת רתם: כְּשֶׁהֵייתִי קֹטְנָה גְזֵלְתִי מִחֲבֵרָה, וְכִיּוֹם כָּבָר אֵינְנוּ בְקִשָּׁה הַתּוֹדִייתִי עַל כֶּף בְּפָנַי בּוֹרֵא עוֹלָם וְנִשְׁבַּעְתִּי לֹא לַעֲשׂוֹת זֹאת שׁוּב, אֲךָ עֲדִין יֵשׁ לִי צַעַר בְּגִלְלֵ אוֹתוֹ מִקֶּרֶה. הָאֵם אוֹכֵל לְתַרְם כֶּסֶף לְנִזְקָקִים וְלַעֲזוֹר לַצְּבוּר עַל מְנַת לְכַפֵּר עַל כֶּף? תּוֹדָה מֵרֵאשׁ.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בְּחֻקְתִּי, ט"ו אִיִּר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַתֶּם תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אִם גּוֹנְבִים מִשְׁהוּ מֵהַזּוֹלָת עִקַּר הַתְּשׁוּבָה לְהַחֲזִיר אֶת הַגְּנֵבָה, וּבְפָרֵט כְּשִׁיּוֹדְעִים מִמֵּי גְנֵבוֹ לֹא מוֹעִילָה שׁוּם תְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם עַד שֶׁלֹּא מַחֲזִירִים אֶת הַגְּנֵבָה שְׁגָנְבוּ.

בְּוַדַּאי זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לְהַתּוֹדוֹת לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלַחֲזוֹר בְּתְשׁוּבָה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבֵל אִם גּוֹנְבִים מִמִּישְׁהוּ עִקַּר הַתְּשׁוּבָה זֶה רַק לְהַחֲזִיר אֶת הַגְּנֵבָה.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת גְּנֵבָה וּגְזֵלָה סִימָן א') מִי שֶׁנִּפְתָּה לְבוֹ לְגֵזֵל, וְכִיּוֹן שֶׁהִתִּיר לַעֲצֹמוֹ גְזֵלַת חֲבֵרוֹ, הֵרִי הוּא מוֹכֵן לְכָל חֵטָא וְעוֹן, וְאֵין תַּקְנָה לְהַסִּירוֹ מִדְּרֹכֵי הָרָעָה; וְלִכֵּן אֲשָׁרִי מִי שֶׁמְשִׁיב אֶת הַגְּנֵבָה וְהַגְזֵלָה שְׁזָה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שמח.

**האם התאריך ד' בסיון הוא זמן טוב לטוס לטיול
בתאילנד?**

שאלה:

מאת שושנה: בתאריך ד' בסיון מתקיים טיול לתאילנד, ואני מעונינת להשתתף בו. האם זהו זמן מתאים לנסיעה? אוֹדָה לתשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בחקתי, ט"ו איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל שושנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני חושב שלפני חג השבועות לא מקבל לכת ישראל לנסע לתאילנד, את התורה בודאי לא תקבלי שמה וכו', מקסימום רחמנא ליצלן מקבלים שמה סמים וכו', והמון צעירים וצעירות חזרו משם באלנקות חולים וכו', ולכן גם באמצע השנה אני חושב שלא כדאי לנסע לשם, ומכל שכן לא על חג השבועות.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ולבנות את עצמך, ושתזכי להקים בית נאמן בישראל, ותהיי הכי מאשרת בחייה, ולא יחסר לך שום דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שמט.

איך מתחילים לחזור בתשובה ולתקן את כל הפגמים בגיל מבגור?

שאלה:

סאת יצחק: איך מתחילים לחזור בתשובה בגיל מבגור? ואיך מתקנים את כל הפגמים שפגמנו והעברות שעברנו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בחקתי, ט"ו איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל זמן שאדם חי יכול לחזור בתשובה שלמה, אצל הקדוש ברוך הוא כל בר ישראל חשוב כבן, כמו שכתוב (דברים י"ד א) "בנים אתם להוי"ה אלקיכם", ואמרו חכמינו הקדושים (חולין צ"א:) חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, יותר ממלאכי השרת, שישאל אומרים שירה בכל שעה, ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום, ואמרי לה פעם אחת בשבת, ואמרי לה פעם אחת בחדש, ואמרי לה פעם אחת בשנה, ואמרי לה פעם אחת בשבוע, ואמרי לה פעם אחת ביוכל, ואמרי לה פעם אחת בעולם. ולכן בכל רגע יכולים לחזור בתשובה שלמה, תשובה אמיתית, והקדוש ברוך הוא יקבל אותך ותך ומיד.

ועליך לדעת אשר עקר התשובה הוא ודוי דברים להרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ולספר לו יתברך כל מה שעובר עליך בגשמיות וברוחניות גם יחד, וכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר

(במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו" וגו' "והתודו את חטאתם אשר עשו" זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה. כיצד מתודין? ואמר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; וכן כתב (פרק ב' מהלכות תשובה הלכה ב') ומה היא התשובה הוא שיצוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר (ישעיה ג"ה) "יצוב רשע דרכו" וגו' וכן יתנחם על שעבר שנאמר (ירמיה ל"א) "כי אחרי שובי נחמתי" ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר (הושע י"ד) "ולא נאמר עוד אלקינו למעשה ידינו" וגו' וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.

ואי אפשר לתאר ולשער כלל את מעלת הבעל תשובה, ואת גדל זכותו שיזכה וכו', וזה לא תלוי בגיל כלל, אלא כיון שבא אדם להכרה שחי חיי הפקרות עד עכשו ורוצה מעכשו לחזור בתשובה שלמה, הקדוש ברוך הוא תכף ומיד יקבלו, ולא עוד אלא אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפחד מן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות? כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע

בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

ולכן אל תהיה בטלן, תתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ואף שבתחלה יהיה נדמה לך כאלו אין מי ששומע אותך, דע לך שכל דבור ודבור שמדברים אל הקדוש ברוך הוא זה הצלחה נצחית הצלחה כזו אשר אין לתאר ואין לשער כלל. ודע אשר מי שכבר היה בחשך וכו', ואף על פי כן הוא ממשיך את עצמו אליו יתברך, מעלתו גדולה בשמים. ולכן חזר בתשובה אליו יתברך, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ש.נ.

הורי נפגעו מכך שלא השתתפתי באזכרה יחד עם כל המשפחה. האם פעלתי נכון?

שאלה:

מאת רונית: לכבוד הרב היקר שליט"א.

ברוך השם אני חוזרת בתשובה, ואני רוצה להתיעץ עם הרב לגבי נושא מסוים: היתה לנו במשפחה אזכרה וכלם עלו לבית העלמין וערכו סעודה, אף אני בחרתי שלא להגיע לבית העלמין כי לא רציתי להכנס לשם, וגם לא השתתפתי בסעודה מפני שכל המשפחה המערבת ועוד כל מיני חברים מפה ומשם יושבים שם יחד. הרגשתי שזה לא שיהי, ולכן בחרתי להשאיר בבית, לקרא תהלים, ולברך ברכות. אני יודעת שהעבדה שלא באתי גרמה צער להורי. האם פעלתי נכון? ואם כן, איך להסביר לאבא את הענין בצורה מכבדת? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בחקתי, ט"ו אייר ה'תשע"ד.

שלום רב אל רונית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי טעית בזה שלא הלכת, וגרמת צער ועגמת נפש לאביך, כי בסוף הכל זה לוקח בערך שעה כל האזכרה וכו', האם כדאי בשביל שעה או שעתים לגרם צער ועגמת נפש להורים? בכל מקום כזה צריכים להכנס ולהסתובב וכו' וכו', ככה שהמשפחה יראו אותך, ואת כן שמה ואת לא שמה, וגמרנו את הספור, למה צריכים לצער את אבא ואמא על לא דבר? וכו', לא צריכים להיות קיצוניים בלי טעם ובלי ריח וכו', יכולים לעשות הכל בדרך נעים ושלום, כי על התורה הקדושה נאמר (משלי ג' י"ז) "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום".

את צריכה לדעת כי מצות כבוד אב ואם מאד מאד חשובה בשמים, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה פרשה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות - כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (קידושין ל:) שלשה שתפין הן באדם - הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני; רואים מזה שאם מכבדים את אבא ואמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא.

לדעתי תבקשי סליחה מההורים ותגידי להם שטעית וכו', ולמה לעשות מחלוקת במשפחה, הלא סוף כל סוף כלם יחזרו בתשובה שלמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שנא.

**מה אני יכולה לעשות כדי שהורי יחזרו לחיות
יחד בשלום?**

שאלה:

מאת אודליה: שלום לכבוד הרב. ההורים שלי בהליך גרושין קשה ומסבך. אני מאד לא רוצה שהם יתגרשו, ואני מתפללת על זה המון, אך עוד לא ראיתי ישועה. מה אני צריכה לעשות כדי שהם יחזרו לחיות יחד בשלום?
אודה מאד לרב אם תוכל לברך ואפילו לגזר שיהיה להם שלום בית.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בחקתי, ט"ו איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אודליה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש רק עצה אחת איך שאת יכולה למנע את ההורים מלהתגרש וכו' - רק תבקשי מהאמא ביחידות וכן מהאבא ביחידות, ותתחנני לפניהם שזה מאד מאד יקרע אותך וכו', ואת תהיי שבר כלי אם הם יתגרשו וכו', ותבטיחי להם שאת אוהבת את שניהם וכו', ותשתדלי לדבר על לבם, ויותר מזה את לא יכולה לעשות שום דבר, כי סוף כל סוף זה החיים של ההורים שלך, ומי יודע מה קרה ביניהם וכו' וכו', ולכן לא בכל פעם הילדים יכולים לעצור את ההורים מלהתגרש וכו', עם כל זאת, את תנסי לדבר על לבם, ואת צריכה להתאזר בעזות ועקשנות דקדושה להסביר להם 'למה לכם להתגרש?', אני בטוח שעם דברי חן ותחנונים תוכלי לפעל אצלם בקלות וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתשמיעי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שנוב.

מאיזה סוג של רחמנות צריך להמנע?

שאלה:

מאת יהודה: שלום רב לכבוד מוה"רא"ש שליט"א.
חז"ל אמרו "כל ימי עני רעים" - זה הרחמן. מאיזה סוג של
רחמנות צריך להמנע? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר בחקתי, ט"ו איר ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קמה:): כל ימי עני רעים -
זה רחמן; כי לא בכל פעם צריכים להשתמש עם הרחמנות, כי הרבה
פעמים צריכים להעמיד את האכזר על מקומו, כי כך אמרו חכמינו
הקדושים (קהלת רבה פרשה ז' סימן ל"ו): כל מי שנעשה רחמן במקום
אכזרי סוף שנעשה אכזרי במקום רחמן; צריכים מאד מאד לשמר לא
לרחם על אכזר, וכן אמרו חכמינו הקדושים (שם) כל מי שנעשה רחמן
במקום אכזרי, סוף שמדת הדין פוגעת בו. ואמרו (מדרש שמואל פרשה
י"ח) כל שהוא רחמן על אכזרים סופו לפל בחרב, ובפרוש גלה לנו
רבנו ז"ל (לקוטי מוה"רן חלק ב' סימן ז') שצריכים לדעת איה להשתמש
עם הרחמנות, כי על רשעים אסור לרחם, וזה שמרחם על אכזרים
ורשעים לבסוף הם מציקים לו יותר ויותר וכו', ויצא שכתרו בהפסדו.

והנה חכמינו הקדושים אמרו (פסחים קי"ג:): שלשה חיייהן אינם
חיים - הרחמנין, והרתחנין, ואניני הדעת; בדרך כלל אלו שמרחמים
תמיד במקום שלא צריכים לרחם וכו', וכוועסים במקום שלא צריכים
לכעס וכו', וכן אנשים מפנקים, שזה נקרא אניני הדעת וכו', החיים
שלחם לא חיים, אין להם גבולות, ולכן קופצים להם על הראש

ועושים אתם מה שרוצים, וסובלים אחר כך מה שסובלים וכו', וכו', ולכן אדם צריך לשים גבולות, ובפרט עם ילדים - זה מה שאני רוצה וכו', וכך אני אומר וכו', ושלא יהיו להורים שום יסורי מצפון אם אמרו לבן או לבת "לא", אסור להיות עם רגשי אשמה, ואם מאיזה טעם החליטו ההורים להגיד לילדים "לא", אזי ההורים צריכים להחזיק בזה, "לא" זה "לא". וצריכים לרחם על עצמם, וזה החנוף הכי טוב, ולא להכנע להם, ודבר זה שיהי בכל פרט ופרט מהחיים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שנג.

**בשנתיים האחרונות שברתי את הידיים שלי פעמים.
האם זה סימן מהקדוש ברוך הוא?**

שאלה:

מאת ישראל: שלום לכבוד הרב.

אני תלמיד בן שלש עשרה וחצי, ובשנתיים האחרונות שברתי את הידיים שלי פעמים. האם זה סימן מהקדוש ברוך הוא? ומה עלי לעשות? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בחקתי, ט"ו איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי אדם צריך לפשפש במעשיו על מה בא לו דבר זה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה): מי חשיד קודשא בריך הוא דעביד

דינא בלא דינא? בודאי כל דבר קטן שקורה לאדם עליו תכף ומיד לפשפש במעשיו, כי אם קורה אתו דבר חוץ מהטבע וכו', צריכים תכף ומיד לפשפש במעשיו, למה מגיע לו את זה? ואם נשברו שלש פעמים הידים וכו' מי יודע אם אתה לא מחסיר מלהניח תפלין על הידים ומהשמים מעירים אותך שתתעורר בתשובה, ותניח בכל יום תפלין כשרות על ידיך?

וכן ראוי לבדק את המזוזות בפתח הבית, כי בכל צרה שמגיעה לאדם עליו תכף ומיד לבדק את המזוזות, כי צריכים להקפיד מאד מאד על מזוזות כשרות שיהיו בבית, כמוכא בזהר (ואתחנן רס"ג): פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעיה למהוי כל בר נש נטיר מעם קודשא בריך הוא כד נפיק וכד עייל, ורזא "הוי"ה? ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם" - בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא ודא איהו פתחא דלעילא, ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתתקחא בנטירו. דבר נש לאו איהו נטיר בר נטירו דקודשא בריך הוא, דאיהו נטיר תדיר, וקאים לפתחא ובר נש לגו. ותו, דלא ינשי בר נש דוכרנא דקודשא בריך הוא לעלמין, ודא איהו גנוא דציצית, כמה דכתיב "וראיתם אתו וזכרתם את" וגו', כיון דחמי בר נש להאי דוכרנא אדכר בגרמיה למעבד פקודא דמאריה וכו'. [מצוה לקבע מזוזה בפתח ביתו, שעל ידי זה אדם שמור ממנו יתברך כשיוצא וכשנכנס, כי המזוזה שומרת על האדם, ומי שיש לו מזוזה כשרה על פתח ביתו, הוא תמיד נשמר על ידו יתברך, וכן האדם הזה כבר לא ישכח את הקדוש ברוך הוא], ולכן צריכים לקבע מזוזות כשרות על פתח ביתו, ולהקפיד על זה מאד מאד, וכך מוכא גם בזהר (זהר חדש רות) מזוזות אותיות ז"ז מו"ת, שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו.

הקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שנד.

אשתי מורדת וגורמת לי צער רב. כיצד עלי לנהג?

שאלה:

מאת רן מאיר: אני חי עם אשה שמגדרת על פי ההלכה כ'אשה מורדת'. יש לנו ששה ילדים קטנים, והיא רבה אתי המון, גורמת לי צער ואני ממש סובל. אפלו בבית הכנסת שבו אני מתפלל יש עלי מחלקת. הדבר מקשה עלי עד כדי יאוש. כיצד עלי לנהג?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כלל גדול בשלום בית - האשה צריכה להיות צודקת וכו', וחכמינו הקדושים אמרו (בכא מציעא נ"ט.). איתתך גוצא גחין ותלחוש לה, ופרש רש"י: אתתך גוצא - אשתך קטנה, כפוף עצמך ושמע דבריה; הרי שלך לפניך שאדם צריך תמיד לשמע מה שיש לאשתו לומר, ואם היא אשה נמוכה ואמרים חכמינו הקדושים תתכופף אליה ותשמע מה שיש לה לומר, ואז, אם תלך בצורה כזו אזי אף פעם היא לא תהיה מורדת וכו'.

אתה צריך לדעת כשהבעל הוא עצבני תמיד וכו' ונמצא במתח וכו', אזי כל הבית בעצבים ובמתח וכו', ולכן על כל בר ישראל לעשות כל מיני פעולות שבעולם להתאזר במדת הסבלנות, שאין לה מדה טובה מזה, ולכן אשרי אדם שקונה לעצמו את מדת הסבלנות שזה עקר גדול בחיים, וזו המתנה הכי יפה שאדם צריך להגיע אליה, כי החיים מלאים קשיים ונדמים כים הסוער וכו' וכו', ומי המצליח בחייו? זה רק הסבלן! ואמר החכם "אין דבר שמחסר מן הרעה כמו

הסבל", כי הסבלן הוא המנצח בכל תחום, ואמר הק"ם "הסבל מעלה גדולה, והיא תחבולה למי שאין לו תחבולה", ולכן תראה להתאזר במדת הסבלנות הן לגבי ילדיה, והן לגבי אשתה, ואז תהיה המצלח הכי גדול בעולם, וזה עקר גבורת הגבור - להתאזר במדת הסבלנות. וכך אמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ד') איזהו גבור הכובש את יצרו, שנאמר (משלי ט"ז) "טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר", רואים מפסוק זה שמדבר מסבלנות שזה עקר הגבורה, שיכול לכבש את יצרו של הכעס, שלא יכעס יותר, כי הסבלן הוא המנצח תמיד.

וזכר גם זכר מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (במות ס"ג.) דיינו שמגדלות את בנינו ומצלת אותנו מן החטא, ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, וכל זה בבית עם אשתך ועם ילדיה, ואם תתנהג ככה אזי תראה שאשתך תשתנה מהקצה אל הקצה.

אבל בזה שאמר שגם בבית הכנסת יש עליך מחלקת וכו' וכו', ידוע מה שמספר שפעם אחת בא אדם אל הצמח צדק זכותו יגן עלינו ואמר לו: "אני לא יודע מה לעשות, בבית הכנסת כלם דורכים עלי, איפה שאני רק הולך מישוהו קופץ עלי, מה לעשות?" ענה ואמר לו הצמח צדק זכותו יגן עלינו: "מי אומר שאתה צריך להתפשט לארכו ולרחבו של בית הכנסת, ואזי כלם ידרכו עליך, תשב בפנה שלך ואז אף אחד לא יראה אותך".

יעזר הקדוש ברוך הוא שתזכה לקיים את כל זה, ואז השלום בית יחזר אליך בשלמות.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שנה.

**אני רוצה לטוס לאומן אף הורי מתנגדים מאד. כיצד
אזכה להתגבר על כל המניעות?**

שאלה:

מאת יוסף: בחדש אב הקרוב אהיה בן שש עשרה, ואני רוצה מאד לטוס לאומן בראש השנה, הבציה היא שההורים שלי מתנגדים לנסיעה, ואבא שלי אף החביא לי את הדרך. כמובן שהם לא יתנו לי כסף לנסיעה, ולכן אצטרף לעבד כשהיה לי חפש מהישיבה. מה עלי לעשות כדי שאזכה להתגבר על כל המניעות ולהיות באומן בראש השנה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יוסף גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שמצות כבוד אב ואם היא מהמצוות הכי חמורות, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרשה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות - כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (קידושין ל:) שלשה שתפין הן באדם - הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני; רואים מזה שאם מכבדים את אבא ואמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא. ולכן אתה תראה לכבד אותם ביותר.

ומה בענין ראש השנה? זה בסך הכל כמה ימים, אבל גדל הזכות להיות שמה אין לתאר ואין לשער כלל, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוה"ר"ן סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה

שככל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אפן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון. אף על פי שככל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים. כי אמר שהוא עושה בראש השנה ענינים ותקונים מה שככל השנה גם הוא אינו יכול לעשות; והפליג במעלת הבא אליו בראש השנה, וגלה שצריכים לשבר את כל המניעות ולהגיע אליו בראש השנה.

ולכן אתה יכול לנסע, אבל בצורה כזו - לא לענות בעזות חס ושלום לאבא, אלא לומר שאתה מרגיש שמה התעלות רוחנית וכל השנה תכבד ותיקר אותם וכו', אזי אתה את ידי חובתך יצאת, כי בפרוש כתוב בשלחן ערוך (יורה דעה הלכות כבוד אב ואם סימן ר"מ סעיף כ"ה) תלמיד שרוצה ללכת למקום אחר שהוא בוטח שיראה סימן ברכה בתלמודו לפני הרב ששם, ואביו מוחה בו, לפי שדואג שבאותה העיר העובדי כוכבים מעלילים, אינו צריך לשמע לאביו בזה, עיין שם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתתבטל כל המחלקת מעל רבנו ז"ל, וכלם ילכו בדרך הנוראה והנפלאה שהכין בשבילנו.
המאחל לך שבת שלום...

ד' שנו.

אני לא מצליחה להרות, ואני חוששת שזה בגלל שמישהי קללה אותי

שאלה:

מאת איריס: שלום רב.

היום אני בת ארבעים ושלוש, וכשהייתי בת שלשים עמדתי להתחתן, אף אמו של בן הזוג עשתה בעיות וטענה בלי שום

בסוס הגיוני שלא אוכל ללדת. כנראה שמשמים הקשיבו לה, והיום, כשאני לבד ורוצה להרות מתרומה, גליתי שיש לי המון בעיות, והרופאים הגיעו למסקנה אחרי הרבה כשלונות שלא אצליח להרות לעולם!

אני שבורה ומתוחה ולא יודעת מה בכלל יש לי בחיים... ככון שיש לי בריאות וחיים, אף כל זה לא שווה אצלי אם לא הצלחתי לממש את יעודי כאשה. האם נגזר עלי להיות עקרה כענש משמים? כתבתי את מה שבלבי מתוך שאל התחיתות שאני נמצאת בו, ואני מקוה מאד שתשיב לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל איריס תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אסור לך להתיאש בשום פנים ואפן, כי בפרוש צעק רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ע"ח) הוי אל תתיאשו, כי אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש! ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות י.) אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים; את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ועקר ההתחזקות להיות תמיד בשמחה עצומה, ושום דבר בעולם שלא יוכל לשבר אותך, ואסור לך לפל בעצבות ובמרה שחורה ובדכאון וכו', יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, את צריכה להחיות את עצמך עם הטוב שיש בך וכו', ותהלה לאל יש בך המון טוב, ואם נגזר עליך מה שנגזר וכו', אזי עם תפלה יכולים לבטל את כל הגזרי דינים וכו'.

בענין הקלה שקללו אותך וכו', לא צריכים לפחד משום קלות, כי כבר אמר החכם מפל אדם (משלי כ"ו ב) "כצפור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא", ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות קלה סימן ו') סוף שקללת חנם ישוב על המקלל; ולכן אל תעשי עסק מפל

הקללות שמקללים אותה, כי אין בזה כלום וכו', וחכמינו הקדושים אמרו (פסחים ק"י:) כלל לא דמילתא - כל דקפיד קפדי בהדיה, ודלא קפיד לא קפדי בהדיה; הינו אם מכניסים את עצמו בפחדים מפל מיני קללות ולחשים וכו', אזי זה יכול להזיק לו וכו', אבל אם לא עושים שום עסק מזה, ואדרבה יודעים שהקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, על ידי זה הוא לא מפחד משום דבר שבעולם, כי על ידי תקף האמונה שיש באדם, לא יכולים לעשות לו שום דבר.

הקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות ולא יחסר לך שום דבר.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שנו.

הבטיחו לי בעבודה העלאת שְׂכָר, אף דוחים זאת בכל פעם מחדש. כיצד לפעל בנושא?

שאלה:

מאת עפר: שלום וברכה.

אני עובד נשלו עשרה שנה בחברה קטנה. הבעלים של החברה הבטיחו לי העלאת שְׂכָר ושפור תנאים, אף בפעל הם לא עושים שום פעלה בנושא, אלא כל הזמן מושכים עוד זמן ועוד זמן, ובמקביל מעמיסים עלי עבודה של שלשה אנשים. קשה לי נורא במקום העבודה, כיצד לפעל בנושא? האם עלי לחפש עבודה אחרת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עפר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך בשקט לחפש עבודה אחרת וכו', ואל תעזב את העבודה שאתה נמצא בה עכשו עד שלא תמצא מקום אחר, ואז בלי הסוס תעזב את העבודה שמכבידים עליך ומנצלים אותך, כי הרגע שעושים ממך צחוק ומעמיסים עליך בכל פעם עבודה יותר קשה וכו', ומבטיחים לך הבטחות של שוא וכו', אסור לך להסס לרגע לעזב את המקום הזה שעושים צחוק ממך וכו', אתה צריך לראות מה שטוב לך ולא מה שטוב לאחרים, ולכן שלא יהיו לך שום יסורי מצפון, ואם תמצא עבודה יותר טובה תעזב את העבודה שאתה עובד בה עכשו.

אתה צריך לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא י.) על הפסוק (ויקרא כ"ה מ"ב) "כי לי בני ישראל עבדים" - עבדי הם ולא עבדים לעבדים; אדם צריך להיות עבד להקדוש ברוך הוא אבל לא עבד לבני אדם שהם גם כן עבדים, ולכן אסור להיות עבד לעבדים, ולכן אדם צריך לצאת מקטנות המחין ולא להתפעל משום ברירה שבעולם, ואז יצליח את דרכו.

הקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות ותבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שנת.

כיצד עלי להתנהג עם אחיותי החורגות?

שאלה:

מאת עקיבא: אָמא שלי התחנתנה בפעם השנייה לאחר שהתגרשה, ולבעלה השני יש בנים ובנות. מישהו אמר לי שאסור לי לדבר עם הבנות שלו, והדבר היחיד שמותר לי לדבר אתן זה דבורי נימוס שחייבים.

אני אף פעם לא שמעתי הלכה כזו, ועד עכשו כן דברתי אתן וגם עם בנות הדודים שלי, וגם כשלמדתי את ההלכה היה כתוב שאסור לדבר אתן דבורי חבה אבל דבורים אחרים מותרים. אשמח שתבהירו לי את הענין, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עקיבא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש בזה הרבה הלכות ודינים, וכבר מדפסים כמה ספרים בעניינים ובנושאים אלו, והפלא, שלדבר מותר כי סוף כל סוף זה האבא החורג שלך, וממילא גם הילדים הם אחים ואחיות חורגים, אבל אסור לנגע אחד בשני וכו', ואסור להתיחד עמהן וכו', וזה מאד מאד חמור.

הקדוש ברוך הוא ישמר אותך שלא תבוא לידי שום נסיונות קשים ומרים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שנט.

המחשבות השליליות משתלטות עלי ומונעות ממני להיות מרצה ושמחה מעצמי

שאלה:

מאת ג'ני: שלום לכבוד האדמו"ר ברוך השם זכיתי לחזר בתשובה, ומאז אני מבקשת מהשם שיעזר לי לשבר את המדות הרעות שיש בי. לאט לאט אני זוכה לגלות בי כל מיני מדות רעות שלא ידעתי שקימות אצלי כמו קנאה וגאווה גדולה שיש בי וכו'. הענין הוא שאני מרגישה שיש לי מלחמה במחשבה - כמעין קול פנימי שכל הזמן דן אותי לכף חובה, לדגמה: עשיתי איזה מעשה טוב, והקול הזה אומר: "נו בטח, את רוצה שיגידו שאת בחורה טובה... זה לא שיש לך באמת לב טוב...", ועוד דגמאות.

המחשבות האלו מרחיקות ממני את המחשבות הטובות על עצמי, ומורידות משמחת המצוות שלי. אמנם לפחות אני שמחה שאני רואה את גדל התקון הנצרך בענין עבודת המדות, אף המצב מביא אותי לתסכול עצמי.

אני מקוה שאני מצליחה להסביר את עצמי היטב - בשורה התחתונה כל המלחמה הזו מתבצעת במחשבה. מה אוכל לעשות בכדי לנצח? ומה העצה האמתית לתקן המדות? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל ג'ני תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ה) שצריך להוציא את

עצמו מכל הדמיונות שרק נדבק באדם, כי הדמיון הורסת את האדם לגמרי, ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא שלא יהיה לו שום דמיונות בשום דבר, כי הדמיונות הורסים את האדם לגמרי, כי אם נכנסים בזה אין לדבר סוף, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי שבת פרק י"ד הלכה ג') על הפסוק (דברים ז') "והסיר הוי"ה ממך כל חלי" זו רעיון, דאמר רבי אליעזר (שם כ"ח) "ונתן על ברזל על צוארך" זה רעיון, הינו מה זה העל הכי קשה של האדם? זה הרעיונות והדמיונות שמסבבים אותו, כי מרב עוונותיו ובפרט של פגם הברית, הוא נמצא בלחץ תדירי ומדמין לעצמו כל מיני מחשבות של הכל וכו', ושל פחדים וכו', מה יעשה לו זה? ומה יעשה לו ההוא? ובאמת אדם רודף את עצמו יותר מה שאחרים רודפים אותו, כי מי שתמיד רק חושב ממנו יתברך, ומשתדל להכניס את הקדוש ברוך הוא בתוך מח מחשבתו, אזי מתפטר מכל אלו הרעיונות והדמיונות, ונעשה בן חורין אמתי, ואין עליו שום על.

את חזרת בתשובה את צריכה להיות שמחה ועליזה מאד מאד, כי אין דבר יותר גדול מלחזור בתשובה, עד שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני פסא הכבוד, והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפחד מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ולכן אל תבלבלי את עצמך מהעבר כלל, וכן לא להתבלבל מהעתיד כלל, רק תשמחי עם ההווה, זאת אומרת מה שאת צריכה להתחזק יום יום ולא להתבלבל משום דבר, ועליך לדעת שכל הבלבולים והדמיונות שבאים לאדם זה רק מחמת חסרון השמחה.

ולכן חזקי ואמצי מאד להיות בשמחה כמו שהזיחנו רבנו ז"ל על זה ביותר, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל החלאות הבאים על האשה כלם באים רק מחמת קלקול השמחה, ולכן צריכים למסור את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמיצר היום מיצר למחר לפי שאין השמחה ממתנת לאדם.

ולכן יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ועל ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבה בתמימות ובפשטות גמור, כי מה שאין האשה מתחזקת לדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא מפני שנופלת על לבה עצבות ומרירות ודכאון, אבל תכף ומיד שמכריחה את עצמה להיות בשמחה, אזי נפתח לבה לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך שבת שלום...

ד' ש.ס.

אני והשתף שלי מתלבטים לגבי אפן נהול מלאי החנות שלנו. מה דעתו של הרב?

שאלה:

מאת אשר: אני וגיסי שתפים בחנות נעלים, והעסק עובד על מלאי חדש ומלאי ישן. גיסי לא רוצה לקנות סחורה חדשה בהקפה עד שנמכר את כל הסחורה הישנה ויהיה כסף בחשבון, אף לדעתי עלינו להביא בכל מקרה סחורה חדשה

כְּדֵי שְׁלֵא נֶאֱבַד חַס וְשְׁלוֹם לְקוּחוֹת שְׁיִלְכוּ לַחֲנִיּוֹת אַחֲרוֹת. מֵה
דַּעַתוֹ שֶׁל כְּבוֹד הָרַב?

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּחֻקְתֵּי, ט"ז אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֲשֶׁר נִרְוֹ אִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

כְּשֶׁבִנִי אָדָם עוֹשִׂים בִּינֵיהֶם שְׁתַּפּוֹת אֲזִי צְרִיכִים לְדַעַת שְׁמֻכְרָחִים
לְשִׁמְעַת אֶת שְׁתֵּי הַדְּעוֹת וְכוּ', וְלִכְבֹּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנַי, וְכֵךְ יִצְלִיחוּ בַּעֲסֵק
הַשְּׁתַּפּוֹת, כִּי אִם אֶחָד יִמְשֹׁךְ לְמִזְרָח, וְאֶחָד יִמְשֹׁךְ לְמַעְרָב וְכוּ', יִהְיוּ
כְּמוֹ חֲמֹר גָּמֵל - זֶה סוֹחֵב לְכֹאֵן וְזֶה סוֹחֵב לְכֹאֵן, וְכֵךְ יִכּוֹלֶה לְהַפְרֹד
הַשְּׁתַּפּוֹת, וְלִכְּנֹן אֲתֶם צְרִיכִים לְבוֹא לְהַסְכֵּם יַחַד וְלֹא לְהִתְנַכַּח, רַק
לְהִסְבִּיר אֶחָד לַשְּׁנַי, וְלִכְּלֹל אֶחָד יֵשׁ אֶת הַדְּעוֹת שְׁלוֹ.

בְּוִדַי צְרִיכִים בְּכָל פַּעַם לְהִבְיֵא סְחוּרָה חֲדָשָׁה כְּדֵי לְמַשֹּׁךְ אֱלֹיו
קוֹנִים חֲדָשִׁים וְכוּ', וְכֵן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם מְבַצְעִים שְׁעַל יְדֵי
זֶה מוֹשְׁכִים קוֹנִים וְכוּ', וְעַל כֵּלָּם אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קִידוּשִׁין
פ"ב). רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ אוֹמְנוֹת נִקְיָה וְקִלְיָה,
וְיִתְפַּלֵּל לְמִי שֶׁהֶעֱשֶׂר וְהִנְכָּסִים שְׁלוֹ, שְׁאִין אוֹמְנוֹת שְׁאִין בְּהַ עֲנִיּוֹת
וְעֲשִׁירוֹת, שְׁלֹא עֲנִיּוֹת מִן הָאוֹמְנוֹת וְלֹא עֲשִׁירוֹת מִן הָאוֹמְנוֹת, אֲלֹא
הַכֹּל לְפִי זְכוּתוֹ; וְלִכְּנֹן צְרִיכִים תְּמִיד לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת שְׁיִתֵּן לָכֶם פְּרִנְסָה בְּרוּחַ וּבְהִרְחָבָה, וְהַעֲקֹר
תִּשְׁתַּדְּלוּ לְשִׁים עַל הַחֲנוּת מְזוּזוֹת כְּשִׁירוֹת, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׂרָה
שְׁלוֹם בִּינֵיכֶם וְיִמְשִׁיךְ לָכֶם פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעַ.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

ד' שסא.

**אני מענינת להוסיף שם כדי שיפתח לי המזל ואזכה
להתחתן. על איזה שם אתם ממליצים?**

שאלה:

מאת שני: שמי שני, אני בת שלשים, רוקה וגרה בבית אמי. מעולם לא הייתי בזוגיות, ואני מרגישה שהרבה דברים בחיים תקועים אצלי. אני מענינת להוסיף שם כדי שיפתח לי המזל וכדי שאזכה להתחתן בקרוב בעזרת השם. על איזה שם אתם ממליצים עבורי? אשמח לתשובה וברכה, בתודה ובברכת רפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בחקתי, ט"ז איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל שני תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שבדרך כלל רוק או רוקה כשגרים לבד עם אמא קשה להם מאד מאד להתחתן, כי מצד אחד יש להם יסורי מצפון לעזוב את האמא לבד וכו', ומצד שני האמא לא כל כך מענינת שהבן או הבת יתחתנו, כי אחר כך היא תשאר לבד, ולכן היא עושה כל מיני פעולות שבעולם לא לתת להתחתן, ומכניסה רגשי אשמה בבן או בבת כאלו איך תעזבי אותי לבד וכו', וזה דבר טבעי שהבן או הבת מרחמים על האמא שבאמת היא נשארה לבד, ולכן תמיד קשה לרוק או רוקה שגרים אצל אמא להתחתן.

ועל כן את צריכה להחליט חד משמעית שאת רוצה להתחתן, ואז תראי שבקלות תמצאי בן זוג, ויש גם עצה להתנות תנאי עם הבחור שרוצים להתחתן שאם לא קשה לו אז להכניס את האמא בבית, או שמתחננים וגרים על יד האמא, ולכן על ידי זה האמא

לא תשאָר לְבַד. עַל כָּל פְּנִים זֶה בְּרוּר שְׂרוּק אוֹ רוּקָה שֶׁנִּמְצָאִים אֲצֵל אִמָּא הַמְצָפוֹן וְרַגְשֵׁי הָאֲשֻׁמָּה לֹא נוֹתְנִים לָהֶם לְהִתְחַתֵּן, וְלִכֵּן צְרִיכִים לוֹמַר לְעֲצֵמוֹ מְתֵי אַעֲשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי? זֶה לֹא קָל, כִּי סוּף כָּל סוּף אִמָּא נִשְׁאַרְתְּ אִמָּא יְהִיֶּה אִיךָ שִׂיְהִיֶּה וְכוּ', אֲבָל צְרִיכִים לְבַנוֹת לְעֲצֵמוֹ בְּטַחֲוֹן עֲצֵמִי וְלַעֲשׂוֹת כָּל מָה שֶׁבִּיכָלְתוּ לְהִתְחַתֵּן, וְאַחַר כֵּךְ לְחַשֵּׁב אוֹלֵי לְגוּר עַל יַד הָאִמָּא, כֵּךְ שֶׁהִיא לֹא תִשָּׂאֵר לְבַד.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָךְ שֶׁתִּבְשְׂרִי לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.
הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

ד' שסב.

אֲנִי מְרַגֵּשׁ שֶׁהַשְּׂתָף שְׁלִי מְרַמָּה אוֹתִי. מָה הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה לְהִתְנַהֵג בְּמִצָּב כַּזֶּה?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נֵתָן: לִפְנֵי שְׁנַתִּים פְּתַחְתִּי עֶסֶק יַחַד עִם שְׂתָף, סְמַכְתִּי עָלָיו בְּעֵינַיִם עֲצוּמוֹת וְנִתְתִּי לוֹ לְנַהֵל אֶת הָעֶסֶק כְּמַעֲט לְבַד. כָּל הַזְּמַן הִרְגֵּשְׁתִּי שֶׁהוּא מַעֲלִים מִפְּנֵי דְבָרִים וּמְרַמָּה אוֹתִי, אֶף מִכִּיּוֹן שֶׁאֲנִי אָדָם בִּישׁוֹן אֲנִי חוֹשֵׁשׁ לְהִגִּיד לוֹ אֶת זֶה כִּדֵּי שֶׁלֹּא תִתְחַל מְרִיבָה שֶׁתִּגְרַם לְפְרוּד הַשְּׂתָפוֹת. מָה הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה לְהִתְנַהֵג בְּמִצָּב כְּמוֹ זֶה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּמִדְבַר, י"ט אִיר הַתּשַׁע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נֵתָן נֵרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲתָה צְרִיךְ לְדַעַת שֶׁכִּדֵּי לְצִאֵת מֵהַצְּרוּת שֶׁנִּכְנַסְתָּ אֵלֵיהֶם אֵין עֲצָה

אחרת, רק תפלה - להתפלל להקדוש ברוך הוא ותשפך נפשך אליו יתברך, ועל ידי זה תזכה לצאת מהסבך שנסתבכת בו, רק אל תפנס בלחץ כי מכל צרה יכולים לצאת אם רק רוצים.

תפלה יש בה שלש מעלות:

א. אתה נדבק על ידה בו יתברך, ואז כשאתה בטל ומבטל אליו יתברך אזי השגחתו יתברך הפרטית תאיר עליך יותר ויותר.

ב. אתה בונה את הבטחון העצמי שלך, ואתה עושה גדולות ונצורות, כי הרגע שאתה חזק בבטחון עצמי כל הגישה שלך עם הזולת משתנה לגמרי, ואז אינך מפחד כלל, ועוד זאת, על ידי בטחון עצמי אתה מטיל אימה על הזולת.

ג. אתה משתנה לגמרי ויודע איך להתעסק עם אנשים - אין לך עוד שום פחד מהם, אדרבה, אתה עוד גורם שהם יפחדו ממך.

הכלל, שתפלה ושיחה בינו לבין קונו שנקראת אצל רבנו ז"ל 'התבודדות' - זהו טוב בגשמיות ומכל שכן ברוחניות כי תפלה עושה אותך עצמאי שאתה לא צריך כבר אף אחד רק את השם יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שסג.

נכשלת חמש פעמים בבחינות לרבנות. האם עלי לרדת מהענין?

שאלה:

מאת מאיר רן: שלום וברכה.

אני בן ארבעים וארבע ואב לששה ילדים. נכשלת חמש פעמים בבחינות הרבנות הראשית במקצועות שונים, וזה

גורם לי ל'אוש ואכזבה. האם על זה נאמר "לא רואה סימן
יפה במשנתו"? וכיצד מציע כבוד הרב לנהג בנושא?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר במדבר, כ"ג אייר התשע"ד.

שלום וברכה אל מאיר רן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אשר אין שום
יאוש בעולם כלל, אסור להתיאש בשום פנים ואפן יהיה איך שיהיה,
ולכן אל תזניח את הלמודים ותחזור עוד פעם ועוד פעם עד שתצליח.
חכמינו הקדושים אמרו (גיטין מג.) "אין אדם עומד על דברי תורה
אלא אם כן נכשל בהם" - הינו אם אדם לומד ולא מצליח אלא עוד
נכשל בבחינות, אזי אין לו להתיאש אלא להתחיל עוד פעם ועוד
פעם ולא להשבר בשום פנים ואפן, אלא שלש פעמים ביום בשעה
שאומר בתפלת שמונה עשרה את ברכת "אתה חונן לאדם דעת"
ראוי לו לבכות הרבה להקדוש ברוך הוא שיחננהו דעת ושכל להבין
ולהשכיל בתורה הקדושה, וכן בברכת "אהבת עולם" שקדם קריאת
שמע ראוי לשפך שיח ותפלה אז באמירתו את הברכה הזו בכונה
גדולה שיפתח לו הקדוש ברוך הוא את לבו הסתום ויאיר עיניו
בתורה הקדושה. ויהיה עקשן מדי יום ביומו בעת אמירת הברכה
הזו להוריד דמעות כמים, וזו סגולה נפלאה שיפתח לו לבו בתורה
הקדושה, והרבה גדולי עולם לא זכו להגיע אל מדרגתם בתורה
הקדושה אלא ששפכו דמעות כמים בעת ברכת התורה וברכת
אהבת עולם וברכת אתה חונן לאדם דעת, ולכן אל תהיה בטלן
חזר חזר על למודך ותראה שלבסוף תצליח בגדול.

העקר ראה לחזק את אשתך ותכבדה ותיקרה ובכנות זה תזכה

לצמח גדול בתורה.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שוסד.

רבנו אמר שפסלו זה ראשי תבות "וירא השם כי סר לראות", אך לכאורה זה לא מסתדר. מה ההסבר?

שאלה:

מאת ישראל: שלום. רבנו ז"ל אמר שפסלו זה ראשי תבות "וירא השם כי סר לראות", ולפי זה נמצא שכותבים פסלו מלא עם י', אבל עכשו בעת למדי בשעור מחבר-רפ"א הגעתי להלכות גיטין, ושם בסימן קכ"ו בסעיף כ"ד כותב המחבר שצריכים לכתב פסלו חסר י'. כיצד זה מסתדר עם דברי רבנו ז"ל? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי שבת קדש לסדר במדבר, כ"ד איר התשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע שאם רבנו ז"ל כתב (לקויטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') אשר פסלו הוא אותיות (שמות ג') ו'ירא י' כ"י ס'ר ל'ראות, זהו זה כמו שרבנו ז"ל כתב, כי משה רבנו נתן לבו להסתכל בצרתן של ישראל וכו' עין שם, שאז בחנפה נמשך כביכול ראית הקדוש ברוך הוא על עם ישראל בהשגחה נפלאה ונוראה מאד עד עשית נסים נגלים מממש, ולכן כותבים פסלו עם יו"ד שהוא השגחתו יתברך.

מה שאין כן, בגט, שהוא דבר של צרה ששוכרים את הבית שבנה הקדוש ברוך הוא אזי נכון הוא הדבר שכתוב בשלחן ערוך (יורה דעה הלכות גיטין סימן קכ"ו סעיף ז') בפסלו חסר יו"ד כי שוכרים את הקשר שקשר הקדוש ברוך הוא (סוטה יד.) "איש ואשה זכו שכינה ביניהם לא זכו אש אוכלתן", הינו מאיש נחסר היו"ד ששבר את ביתו

וכש'לוקחים את ה'יו"ד מתבת אי"ש נעשה אש הינו אש אוכלתן, וזה פשוט.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד יהיו שלום ואהבה בין נשמות ישראל ובין הבעל והאשה ואז השכינה תשרה ביניהם תמיד.

המאחל לך שבוע טוב...

ד' שסה.

**לאחרונה יצא כבוד הרב בצורה חריפה מאד נגד
הסמארטפונים והמכשירים הלא כשרים.
מה הסבה לכך?**

שאלה:

מאת דוד: לאחרונה יצא כבוד הרב בצורה חריפה מאד נגד
הסמארטפונים והמכשירים הלא כשרים. מה הסבה לכך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נשא, כ"ו איר (יסוד שבסוד) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שהכלי משחית הזה שנקרא סמארטפון או איפון וכו' שיכולים לראות בזה כל מיני נאוף, מעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו, כי הרגע שאדם מרגיל את עצמו לראות כל מיני זבל ולכלוף וכו' ערם ותעוב וכו' אזי כבר קשה לו לפרש מזה וכו' ונעשה מכור לזה ובא לידי חטאים מגנים עד שלבסוף הוא מתקרר מהיהדות ונכנסות בו מחשבות של כפירות ואפיקורסות, כי נאוף ועבודה זרה

הולכים ביחד כמאמרם ז"ל (ברכות י"ב:) "לא תתורו אחרי לבבכם" - זהו מינות, ו"אחרי עיניכם" - זו נאוף.

ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה ט' סימן ח') כל הנואף באשת חברו כופר בהקדוש ברוך הוא, ובזה שמסתכל בנאוף הוא נואף, וכל הראש ומחשבתו מלאים הרהורי נאוף והוא כבר משקץ ומתעב בעיני עצמו ונעשה משגע ממש כמאמרם ז"ל (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתפנס בהם רוח שטות, ואמרו (סוטה ג.) אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות.

ולצערנו הרב היום כבר יכולים להפיר במי שיש לו את הכלי משחית הזה וכו', הוא מכור לזה יותר ממי שמכור לסמים וקשה לו להתנתק מזה וכבר אינו עובד ומכל שכן שאבד כל זיק יראת שמים ממנו ומפסיק אפלו להתפלל ולהניח תפלין כי הנאוף מקרקר בו, ולכן מרחים להזהיר את האדם מזה כדי שלא יאבד את העולם הזה והעולם הבא גם יחד, ולבסוף מאבד גם את אשתו, וכן גורם לכל הצרות והדינים בעולם כמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי) לא תנאף - לא תגרם לאף שיבוא לעולם.

ולכן אשרי מי שבורח מהכלי משחית הזה שמשגע את האדם לגמרי, וראוי להתרחק מלהתחבר עם אדם שיש לו את הכלי משחית הזה כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פלה רבתי פרק ג') המתחבר לנאוף כנאוף.

הקדוש ברוך הוא יטהר את עם ישראל מהכלי משחית הזה שלא ימצא במחננו כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ש"ס.

מה דעתכם על האנשים שעומדים ברחובות ומניחים לאנשים תפלין?

שאלה:

מאת נתן: לכבוד הרב שלום וברכה.
מה דעתכם על האנשים שעומדים ברחובות ומניחים לאנשים תפלין? האם יש בזה ענין כלשהו? והאם זה לא נוגד את ההלכה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נשא, כ"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתן נרו אייר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אלו שעוסקים לזכות את נשמות ישראל שיניחו תפלין, כי יכולות לעבר לאדם בזה העולם שבעים שנה ואף פעם בחיים לא הניח תפלין, וכך מזכים אותו שעל כל פנים לא יהיה קרקפתא דלא מנח תפלין.

מה כתוב בתפלין? "שמע ישראל הויה אלקינו הויה אחד" וכו' וכו', בשעה שבר ישראל מניח תפלין יהיה אף שהוא נמצא וכו' יהיה באיזה מצב שהוא מונח ושקוע וכו', כשמניח תפלין נדלקת נשמתו באור אין סוף ברוך הוא, אף על פי שברגע שהוא מניח תפלין הוא לא מרגיש את זה, אבל אחר כך תדלק נשמתו בהארה נוראה ונפלאה כזו שהוא לא תאר ולא שער כלל, כי התפלין הם כמו שמן שרק מכניסים בו פתילה ומדליקים את זה אזי מאיר מאד. וזה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קכז): מאן "על ראשך אל יחסר" – אלו תפלין; כשבר ישראל מניח תפלין בו ברגע נדלקת נשמתו בהארה אין סופית, ולכן למה שלא נזכה את נשמות ישראל שיניחו

על כל פנים פעם אחת בחייהם תפלין ומכל שכן שבמשך הזמן תדלק נשמתו באור כזה שיחזור בתשובה שזו המציאות?

ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות מג:): חביבין ישראל שסבבן הקדוש ברוך הוא במצות תפלין בראשיהן ותפלין בזרועותיהן, ולכן אשרי מי שעוסק בזה לזכות את נשמות ישראל להניח תפלין כי עם ישראל נמצאים בגלות מרה מאד שהכל חשוף וכו', וההסתרה שמסתירה את אלקותו יתברך גדולה מאד מאד וכו', וכו', ובה שמזכים את בר ישראל בהנחת תפלין אפלו פעם אחת, בזה מוריד ממנו את המסכים ומתחיל להרגיש התעלות ברוחניות.

ולכן אין ללעג ומכל שכן לא למנע את אלו שמזכים את נשמות ישראל בהנחת תפלין. ומובא בזהר כל מאן דאנח תפלין כאלו כסוי על מוחא עילאה ושכינתא עילאה לא זזה מיניה, זאת אומרת שאם אדם מניח תפלין מוריד מהמח שלו את כל ההעלמות וההסתרות וכו', שנגרמים על ידי עוונותיו הרבים וכו', והשכינה לא זזה ממנו, ותמיד מרגיש את הקדוש ברוך הוא.

ולכן אסור ללעג על אף מנהג ישראל ועל אף דרך של איזה צדיק הזוכה ומזכה את הרבים, ואשריהם ואשרי חלקם של אלו שמזכים את נשמות ישראל בהנחת תפלין בכל יום, ואמרו חכמינו הקדושים (מנחות מד): כל המניח תפלין מאריך ימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ש"ס.

**בקורו של האפיפיור בארץ ישראל בלבב אותי מאד.
האם תוכל לעזר לי?**

שאלה:

מאת ניתאי: בשנה האחרונה נחשפתי במקרה לספרים וקלטות שמדברים על הברית החדשה, ואף שגדלתי כשומר מסרת הדבורים הללו חלחלו בי וערערו לי את האמונה שגדלתי עליה. בימים האחרונים הגיע לארץ האפיפיור, והכבוד הגדול שחלקו לו עוד יותר בלבב אותי. אני מרגיש חצוי בין שני עולמות ומבלבל מאד. האם תוכל לעזר לי?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר נשא, כ"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ניתאי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת שעם ישראל הם עם קדוש, בניו של הקדוש ברוך הוא כמו שכתוב (דברים יג) "בנים אתם לה'יה אלקיכם", ולכן עלינו לשמח מאד מאד שזכינו לקבל את התורה על הר סיני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת פח) למה נקרא הר סיני? שמשם ירדה שנאה לאמות העולם לעם עולם, כי עם ישראל הם עם מיחד במינו - יש להם תורה ומצוות, והתורה הקדושה היא חכמתו ותברך, והמצוות הם רצונו ותברך, ובזה שבר ישראל לומר תורה הוא מכניס בעצמו את חכמתו ותברך, ובזה שמקיים את המצוות הוא נדבק באין סוף ברוך הוא.

חכמינו הקדושים אמרו (שבת פח). ישראל שעמדו על הר סיני - פסקה ז'המתן, אמות העולם שלא עמדו על הר סיני - עדין ז'המתן בהם, זה לא כל כך פשוט מה שמגלים ומפרסמים וכו' וכו' שהם רוצים רק את הטוב שלנו וכו' רק את האהבה והאחווה עמנו וכו'

וכו' כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה א סימן סג) כל האמות שונאים את ישראל; אנחנו צריכים לזכור טוב טוב מה שעברנו במשך אלפים שנה ואיך שאלו אמות העולם שבאים אלינו בלשון חבה, בלשון אהבה ורעות, בלשון שלום וכו', הם רוצחים את נשמות ישראל זה כבר אלפים שנה בכל מיני מיתות משנות ומיתות אכזריות בלי שום חמלה, יונקי שדים, גברים, נשים, זקנים ונערים וכו' חפים מפשע, בכל מיני מיתות משנות שאדם נורמלי לא יכול אפלו לתאר לעצמו מרב אכזריות מה שעשו עוד במסעי הצלב וכו' ובזמן האינקוויזיציה וכו' עד מלחמת העולם הראשונה ועד מלחמת העולם השנייה, והכל בשם "הכס הקדוש" וכו'.

לא צריכים הרבה, רק ללכת ולבקר במוזאון יד ושם ששם חקקו לזכרון עולם שיראו מה חיות טרף מסגלות לעשות לאנשים חפים מפשע והכל בשם "הכס הקדוש" וכו', אזי רואים שרבי שמעון בר יוחאי היה צודק שאמר (ספרי בהעלתך) הלכה היא בידוע שעשו שונא ליצקב; הם שונאים אותנו בתכלית השנאה וכל הפוננה שלהם היא רק לעקר מאתנו את האמונה באל אחד, הרי זו עבודה זרה גמורה מה שהם מפיצים ומפרסמים ועלינו לברח מהם ומהמוניהם כי הפל הכל וריק בנוי על שקרים וכו' ולכן לא בחנם שחכמינו הקדושים אמרו (מגלה יג.) כל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי; יהודי מאמין באל אחד, יהודי הוא רחמן כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ביצה לב.) כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו, והמציאות היא שעם ישראל לא הרגו ולא שחטו, לא חנקו, לא שרפו ולא התעללו בגברים נשים וילדים חפים מפשע, אזי מה באים לעבד עלינו שהם רוצים אהבה אחוה ושלום וכו'?

הם רוצים להעביר אותנו מאמונתנו שהחדיר בנו אברהם אבינו שיש אל אחד בעולם עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה מג סימן ה) אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: אני

לא היה שמי נכר לבריותי, והכרת אותי בבריותי, מעלה אני עליך כאלו אתה שתף עמי בבריתו של עולם; אברהם אבינו היה סמל של רחמנות, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה עח סימן יא) רחמן שבאבות - זה אברהם, שמסר את נפשו לגלות ולפרסם את הקדוש ברוך הוא, אל אחד, ואמרו חכמינו הקדושים (ספרי האזינו) עד שלא בא אבינו אברהם לעולם כביכול לא היה הקדוש ברוך הוא מלך אלא על השמים, אבינו אברהם המליכו על השמים ועל הארץ, ולכן אברהם אבינו שהיה ראש למאמינים הוא אשר החדיר בנו את האמונה הפשוטה בו יתברך, ומאז ועד עתה עם ישראל חזקים באמונה באל אחד, ולכן אנחנו לא מתפעלים מאמות העולם שרוצים להעביר אותנו על דתנו וכו', אותנו לא יכולים להטעות וכו' עלינו לא יכולים לעבד וכו' אנחנו לא שוכחים באיזה מיתות משנות ומיתות אכזריות הרגו, חנקו ושרפו את הנשמות האמללות ופזרו את אפרם לכל הרוחות וכו'.

ולכן אני לא יודע למה זה צריך לבלבל אותך? אתה צריך לרקד בכל יום ויום עם הברכה שאנחנו מברכים בכל בקר "שלא עשני גוי", "שלא עשני גויה" כי תהלה לאל אנחנו מזרע ישראל רחמנים בני רחמנים, שרוצים רק את השלום האמתי שזה מה שהתורה הקדושה מלמדת אותנו, אשר (משלי ג' י"ז) "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום".

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתשים את הדברים האלו בתוך לבך וביתך שאתה, ואם אתה רוצה לך לבקר במוזיאון יד ושם ותראה מה אמות העולם השפלים מסגלים לעשות ליונקי שדים ולהתעלל בנשים צעירות וכו' גברים ונשים, זקנים ונערים, להרג אותם במיתות משנות, מיתות אכזריות ואז תשתנה דעתך לגמרי וכבר לא יהיו לך בלבולי אמונה שבדרך כלל באים מחמת פגם הברית, כי כשאדם חוטא אז נכנסות בו מחשבות של כפירות ואפיקורסות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שסח.

**בזמן האחרון רבנים רבים אומרים שאנחנו קרובים
לגאלה. מה דעתכם בענין?**

שאלה:

סאת אבנר גריה: בזמן האחרון רבנים רבים אומרים שאנחנו קרובים לגאלה, מה דעת הצדיק בענין זה? תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נשא, כ"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אבנר גריה גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אנחנו מאמינים שבכל יום, בכל שעה ובכל רגע נזכה להגאל מהגלות המרה והארפה הזו, ובא יבוא ויתגלה מלך המשיח שרק הוא יכניס את השלום בכל העולם כלו בכלליות ואצל עם ישראל בפרטיות, כי הוא יגלה את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב כזה עד שכלם יכירו אותו בהכרה מלאה, כי יתקים (ישעיה י"א) "מלאה הארץ דעה לדעת את הוי"ה", ויהיה גלוי אלקות כזה שכל אחד יכיר את אמתת מציאותו יתברך, ויקים מה שאמר הנביא (צפניה ג' ט') "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה", כי כלם ידברו אל הקדוש ברוך הוא מאחר שיתגלה שאין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, אזי כל אחד יגאל מצרותיו ובעיותיו וכו', וכו', כי יתודע לו שהתקון של האדם הוא רק לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולפנות רק אליו יתברך שהוא מחיה ומנהוה ומקים את כל הבריאה בלה.

אשרי המחכה ויגיע וכו', אבל לעת עתה כבר הקדים לנו רבנו ז"ל את כל הידיעות האלו שכבר נלך בדרך של מלך המשיח שיתגלה במהרה בימינו, ולכן תתמיד בספרי רבנו ז"ל ותראה אל מה

משיח צדקנו יזכה אותנו, וכלל זה תקח בידך: איפה שכתוב בספרי רבנו ז"ל "צדיק" זה סוכב על משיח צדקנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שוט.

הורי רוצים שאהיה אתם בחג השבועות, אך מכיון שהם לא דתיים זה קשה לי

שאלה:

סאת רועי: קדם כל, אני מאחל רפואה שלמה לצדיק שמחזק אותנו תמיד בעבודת השם. שאלתי: ההורים שלי רוצים שאחגג אתם את חג השבועות בבית, אך לצערי, גם המשפחה שלי וגם האורחים שיגיעו אלינו לחג אינם שומרים תורה ומצוות, ואני יודע מראש שלא אהנה מהאווירה של החג. האם אני יכול להתארח אצל דודים שלי שהם אנשים חרדים למרות שההורים שלי רוצים שאהיה אתם? תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נשא, כ"ז איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רועי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, גדול השלום שלא נברא העולם אלא בשביל השלום, ואמרו חכמינו הקדושים (עוקצין פרק ג') לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ובפרט שיש כאן גם מצות עשה של כבוד אב ואם, אזי למה שלא תשאיר בבית כדי לעשות נחת רוח להורים? מקסימום אתה יכול להיות בפנים ואחר כך לצאת ולהיות בחוץ ושוב לחזור פנימה, העקר שיראו אותך, אבל

בְּזֶה אֲתָה עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לַהוֹרִים שְׁלֶךְ אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְצוּה יוֹתֵר
גְּדוּלָה מְזוּ.

וְלִכֵּן לְדַעְתִּי כֵּן תִּשָּׂאֵר אֲצֵל הַהוֹרִים וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִכְנִיס
בְּךָ שְׂמִיחַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה שְׂאֲחַת מֵהַמְצוּוֹת זֶה כְּבוֹד אָב וְאִם, וּבְזֶה
שְׂתִכְבֵּד אֶת הַהוֹרִים שְׁלֶךְ אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב מִזֶּה, כְּמֵאֲמָרָם
ז"ל (תְּנָא דְבִי אֵלֵיהּ רַבָּה פֶּרֶק כ"ו) כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּקֵשׁ מִן הָאָדָם רַק שְׂיִכְבֵּד אָב וְאִם, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִידוּשֵׁין ל:): בְּזִמְנֵן שְׁהָאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ,
אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ דְרַתִּי בְּנֵיהֶם וְכַבְּדוּנִי;
כִּי בְּזֶה שְׂאֲתָה מְכַבֵּד אֶת הָאָבָא וְאֶת הָאֵמָא אֲתָה מְכַבֵּד אֶת הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן תִּהְיֶה פֶקֶח וְלֹא כְּדַאי לֶךְ לַעֲשׂוֹת מְרִיבוֹת בְּבֵית, כִּי
חָבֵל מְאֹד שְׂתִהְיֶה שׁוֹנְאָה בַּחֲנָם בְּבֵית.

הַמְּאֲחֵל לֶךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שע.

מדוע ישנן תורות בלקוטי מוהר"ן שאין עליהן תפלות?

שאלה:

מֵאֵת יְהוּדָה: שְׁלוֹם וּבְרָכָה.

מדוע ישנן תורות בלקוטי מוהר"ן שאין עליהם תפלות לא

ממוהרנ"ת ולא מהרב מטשערין?

תודה רבה לכם על הכל, והלואי שהשם יתברך ימלא כל

משאלות לבכם לטובה מתוך שמחה, נחת ובריאות שלמה.

אמן!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נשא, כ"ז איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוּדָה נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

יְדוּעַ שָׂרְבְנוּ ז"ל אָמַר לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל שִׁיעֵשָׂה מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, הֵינּוּ מִכָּל תּוֹרָה שְׁגֵלָה לָנוּ בְּסִפְרוֹ "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" יַעֲשֶׂה מִזֶּה תְּפִלָּה, וְאָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן קכ"ב) שְׂכַאֲשֶׁר אָדָם עוֹשֶׂה מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת הוּא מַעֲלָה שֶׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא עֵלוֹ שֶׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ מִימֹת עוֹלָם. וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל קִיָּם זֹאת בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּישִׁטוֹת וְחִבֵּר אֶת הַסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי תְּפִלוֹת" שֶׁכָּל תּוֹרָה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" יֵשׁ עָלֶיהָ תְּפִלָּה. אֶךְ לְצַעֲרֵנוּ הָרַב מֵרַב הַמַּחְלָקֶת וְהָרְצִיחָה שֶׁהָיוּ עַל מוֹהַרְנ"ת ז"ל נֶעְלְמוּ הַמּוֹנֵי תְּפִלוֹת, וְלִכֵּן אֵין לָנוּ תְּפִלוֹת עַל כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה, וְעַל זֶה בָּא הָרַב הַקְּדוּשׁ מִטְּשַׁעְרֵינּוּ זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ וְהַשְּׁלִים אֶת הַתְּפִלוֹת שֶׁחֲסֵרוֹת, עִם כָּל זֹאת עֲדִין חֲסֵרוֹת הָרַבָּה תְּפִלוֹת שֶׁגַּם הוּא לֹא כָּתַב.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זָכָה אוֹתִי לְחַבֵּר פְּרוּשׁ גַּפְּלֵא בְּשֵׁם "שֵׁפֶת הַנַּחַל" עַל כָּל סֵפֶר "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן" וְסִדְרָתִי אֶת הַתְּפִלוֹת כְּפִי סִדֵּר הַתּוֹרוֹת, כִּי בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי תְּפִלוֹת" לֹא מְסִדְרוֹת הַתְּפִלוֹת כְּסִדְרָן רַק עַד תּוֹרָה ע' וְאַחַר כֵּן זֶה לֹא מְסִדֵּר, וְאֲנִי סִדְרָתִי, וּבְכָל תּוֹרָה שֶׁחֲסֵרָה תְּפִלָּה הַשְּׁלֵמָתִי אֶת הַתְּפִלָּה. יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֻזְכָּה לְסִיָּם אֶת כָּל הַדְּפִסֵּת חֲלָקֵי "שֵׁפֶת הַנַּחַל" וְשֵׁם תְּהִיָּה מְחַבְּרַת אֶל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה שֶׁשִּׁיכַת אֶל הַתּוֹרָה.

יְרֵאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שעא.

כיצד מסתדרים דברי רבנו שאמר שצריכים לשכח את העבר עם הפסוק "וחטאתי נגדי תמיד"?

שאלה:

מאת אשר: לכבוד הרב שיק, שלום רב ורפואה שלמה. לאחרונה התחלתי ללמד בספרי ברסלב, וככל שאני מעמיק בלמוד אני מגלה עצות ודבורים נפלאים שלא ראיתי בשום מקום אחר, וברשותכם יש לי שתי שאלות:
א. ראיתי שרבי נחמן זכותו יגן עלינו אומר שאדם צריך לשכח את העבר שלו לגמרי ולא לחשב על מה שהיה אלא על מה שעכשו ועל העתיד, אבל הרי פסוק מפרש הוא "וחטאתי נגדי תמיד", ואיך מסתדר הענין הזה עם הפסוק?
ב. מה פרוש הענין של "עולמות" ו"צמצומים" המובא בספרי הקבלה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר נשא, ראש חודש סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אשר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר כשתזכירו עצמכם בי תהיו כקטן שנולד דמי, הינו כל הלמוד העמק והפשוט של רבנו ז"ל הוא לעשות בכל יום ובכל שעה ובכל רגע וכו' התחלה חדשה, ולא להתבלבל מהעבר כלל בשום פנים ואפן, שזה עקר התשובה, שזו פונת מאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה כ"א סימן ו') אין ועתה אלא לשון תשובה; אדם צריך להרגיל עצמו לעשות בכל פעם התחלה - "מעתה" אהיה איש כשר, "מעתה" אתחיל להתמיד בלמוד תורה הקדושה, ולא להתבלבל משום בלבול של העבר כלל, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ו)

שאצל העולם שכחה הוא חסרון, אבל אצלי שכחה היא מעלה גדולה מאד, כי אם היה האדם זוכר בכל פעם את העבר שלו וכו' לא היה יכול לחזור בתשובה כלל, כי תמיד היו בא על מחשבתו העבר הרע והמגנה שלו וכו', אבל בדרך זו שאדם שוכח את העבר ועושה בכל פעם התחלה חדשה, יכול לחטף טוב אמתי ונצחי.

עלינו לשבח לאדון הכל שקרבנו אל רבנו ז"ל, ולכן עלינו לגלות את דעת רבנו ז"ל בלא כחל ושרק וכו', בלא צבעים של שפה טמאה, שפה מודרנית וכו', עלינו לגלות את הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום לבושים, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ג) שזה נקרא אורייתא דעתיקא סתימאה, שאז כפיכול יוריד את כל הלבושין והעלמות והסתרות ממנו, ויוכל כל אחד לדבר פתוח ממנו יתברך, שזה כל הענין של שיחה בינו לבין קונו, והיום מבלבלים את האדם עם כל מיני חכמות של הבל וכו', בלשונות של קבלה וכו', בשעה שרבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ד) שעל ידי אמונה עוברים על הכל וכו', ואפלו על החלל הפנוי שמשם יוצאת כל האפיקורסות וכו', ולא צריכים כלל לדבר מהצמצום וכו', אלא להרבות לדבר חיובי - "מלא כל הארץ כבודו", ולדעת ולזכר אשר דומם צומח חי ומדבר זה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) אמונה זה בחינת שנה שמישבת את הדעת של האדם, הינו כשאדם מכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה, הרי הוא כמי שישן טוב ויש לו נוחא למחין שלו, ולכן מה ולמה צריכים לבלבל עצמו מכל מיני למודים שאינו מבין? יותר טוב להכניס עצמו בלמוד העמק של רבנו ז"ל אשר הלמוד שלו עמק עמק מי ימצאנו, ובתוך הפשטות שלו כבר נכללים כל חכמת הקבלה של האריז"ל והרמ"ק ז"ל ושל הקדמונים וכו', אשר דבר זה אי אפשר להסביר רק למי שמתמיד הרבה בספרי רבנו ז"ל ימים ושנים.

הכלל - שצריכים לשכח את העבר ולעשות התחלה חדשה,

ולְהַרְבוֹת בְּדַבּוּרִים אֵלָיו יְתַבָּרָךְ, וַיִּזְהַר לֹא לְהִכָּנֵס בְּשׂוּם וּכְנוּחִים עִם
אֵף אֶחָד, וְאִזְ יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר בְּקָלוֹת אֲשֶׁרֵי לוֹ.
הַמֵּאֲחִיל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

ד' שעב.

אֵיךְ אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְשִׁלוֹת נַפְשׁ בְּעוֹלָם הַמְּלַחֵיץ הַזֶּה?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שָׂרָה: בְּכָל יוֹם כְּשֶׁאֲנִי מִתְעוֹרְרֶת אֲנִי נֹזְכֶרֶת בְּכָל
הַדְּבָרִים שֶׁאֲנִי צָרִיכָה לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּמִיָּד מִתְחִיל הַלַּחֵץ.
אֵיךְ אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְשִׁלוֹת נַפְשׁ בְּעוֹלָם הַמְּלַחֵיץ הַזֶּה? הֲאֵם יֵשׁ
אֶפְשָׁרוֹת לְקוּם בַּבֶּקֶר בְּלִי לַחֵץ וְלִהְיוֹת רְגוּעָה וְשְׁלוּחָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבָּרָךְ, יוֹם שֶׁשִׁי עָרַב שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי נְשָׂא, רֵאשׁ חֲדָשׁ סִיּוֹן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל שָׂרָה תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהַקְפִּיד בְּעֵת שֶׁהוֹלְכִים לִישָׁן שֶׁתְּהִיָּה מוֹכֵנָה
עַל יַד הַמְטָה קְעָרָה וְנִטְלָה עִם מַיִם, כְּדֵי שֶׁתִּכָּף וּמִיָּד כְּשֶׁמִּתְעוֹרְרִים
מִהַשְׁנָה יוֹכְלוּ לְטַל יָדַיִם וְלִהְעֵבִיר אֶת הָרוּחַ הָרָעָה מִן הָאָדָם, וְצָרִיכִים
לְהַקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי אַחֲרַת נְדַבְקָת בּוֹ רוּחַ רָעָה, וְעַקֵּר הָרוּחַ
רָעָה זֶה הַעֲצוּבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁמְסַכְּבִים אֶת הָאָדָם, כִּי כְּשֶׁאָדָם
יִשָּׁן אֲזִי שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ הַטְּמָאָה, וְלִכֵּן הַתְּקִינּוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
שֶׁתִּכָּף וּמִיָּד כְּשֶׁקָּמִים מִהַשְׁנָה בַּבֶּקֶר צָרִיכִים לְטַל יָדַיִם שֶׁשׁ פְּעָמִים
לְסִרוּגֵיךְ, וְזוֹ סִגְלָה לְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת הָרוּחַ רָעָה, וְתִכָּף וּמִיָּד אוֹמְרִים
”מִוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם שֶׁהַחֲזִרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחַמְלָה רַבָּה
אֲמוּנָתְךָ”, וְנוֹתְנִים תּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַחֲזִיר לִי אֶת הַנְּשָׁמָה,

ומבקשים ממנו יתברך: "רבונו של עולם, זכני להיות בשמחה כל היום, ותשמרני מכל מיני מקרים רעים, ומכל מיני פגעי ומקרי הזמן, ואזכה להיות בשמחה כל היום, וזכני לעשות חסד היום הזה עם כל הבא בידי, ולקבל את פניו בסבר פנים יפות, ובזכות זה אזכה לישוב הדעת אמתי. ותוציא אותי מכל מיני לחצים ואזכה לשלות הנפש, וזכני להיות מישבת בדעתי, ולא אעשה שום דבר בפזיזות, ועל ידי זה אנצל מכל מיני צרות ומריבות ומחלוקת, ואזכה להכליל בה מעתה ועד עולם, אמן סלה".

לדעתי אם תקימי את כל זה, אזי ישתנו כל החיים שלך לטובה, רק תקפירי מאד מאד על נטילת ידיים שחרית, שמי שלא נזהר בזה אזי כל היום הוא בלחץ ובדחק ומבלבל מאד.

זכרי היטב מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס') שכל יום מתחיל אצל האדם בקטנות ובצמצום גדול, וצריכים לראות להרחיב את היום לאט לאט. יעזר הקדוש ברוך הוא שתקימי את כל זה, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שעג.

הרב הבטיח הבטחות גדולות למי שיעזר בהצלת הנער. האם מדבר רק על מי שיחתם על הוראת קבע למשך שנה?

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק היקר מזכה הרבים. הצדיק הבטיח שכל מי שיחתם על תרומה בהוראת קבע בסך מאה ש"ח למשך שנה יזכה לאריכות ימים וינצל מכל מיני מחלות וכו'. האם הבטחתו של הרב זה רק למי שיחתם לשנה שלמה או אפילו בפחות מזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חדש סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אי אפשר לתאר ולשער את גדל המעלה של אדם שנותן צדקה, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש משלי פרשה י"ד) בא וראה כמה גדול כחה של צדקה, שהיא נתונה בימינו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר (תהלים מ"ח י"א) "צדק מלאה ימינך". גדולה צדקה, שבה נשתבח הקדוש ברוך הוא בשעה שעתיד להביא תשועה לישראל, שנאמר (ישעיה ס"ג א') "אני מדבר בצדקה רב להושיע". גדולה צדקה שמנחלת כבוד וחיים לעושיה, שנאמר (משלי כ"א כ"א) "רדף צדקה וחסד" - בעולם הזה, "ימצא חיים צדקה וכבוד" - ליום הדין. ומשום דרדף צדקה ימצא צדקה? אלא הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות כדי לעשות מהן צדקה לבני אדם מהוגנין, לעשות להן צדקה כדי לקבל מהן שכר. גדולה צדקה שבה נשתבח אברהם אבינו, שנאמר (בראשית ט"ו ו') "והאמן בהוי"ה ויחשבה לו צדקה", ואומר (שם י"ח, י"ט) "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי"ה לעשות צדקה ומשפט", "למען הביא הוי"ה על אברהם את אשר דבר עליו", ובה נשתבח דוד, שנאמר (שמואל ח' ט"ו) "ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו".

ולכן עכשו כשאני עוסק להציל את הנער מלרדת שחת, אזי אין צדקה יותר גדולה מזו, ולכן אשרי מי שעוזר לי לעזר לבני הנעורים, אשר זו הצדקה הכי גדולה להציל נער מרדת שחת, ומי יתן כשיכולים לעשות הוראת קבע למשך שנה אחת אז אל רב טוב הגנוז וצפון יזכה.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שעד.

מה אפשר לעשות כדי לשפר את השלום בית שלי ואת הקשר ביני לבין בעלי?

שאלה:

מאת הדס: שלום לכבוד הצדיק, וברכת רפואה שלמה ומהירה.

ברצוני לשאל שאלה הקשורה לענייני שלום בית: אנו נשואים שלש וחצי שנים, ובסיעתא דשמיא יש לנו שתי בנות. כבר תקופה ארוכה יש לנו עליות וירידות בשלום בית והמצב מקשה עלינו. כבר זמן רב בעלי לא מוצא את עצמו - הוא לא לומד תורה במקום מסדר, לא עובד, ולא מקבל מאף אדם, כלומר לא מקשיב לעצות ולא מקבל על עצמו רב לעניינים שאינם הלכתיים.

אני לא יודעת כיצד להתחיל לשפר את מצב שלום הבית ולחזק את הקשר בינינו. מה כבוד הרב מציע? תודה רבה מראש ובשורות טובות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חדש סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל הדס תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות שיש לכם זה רק מחמת חסרון השמחה, אתם ובעלך נמשכים אחר העצבות והמרירות והדכאון, וזה מה ששובר לכם את השלום בית, כי אם הייתם שניכם שמחים ועלזים אזי הייתם מישיבים בדעתכם, ולכן אם אתם רוצה שיהיה לך שלום בית אמתי, תראי לשמח בעצמך ולשמח את בעלך, ואז בקלות יקבל את דבוריך.

אתם צריכים מאד מאד לשמח שהקדוש ברוך הוא נתן לכם

שתי מתנות יקרות, ולשמח בזה מאד מאד, כי אנשים היו משלמים מילי מיליונים וכו', שהקדוש ברוך הוא יתן להם רק בן או בת אחד, ואתם זכיתם למתנות כאלו, ולכן ראוי לכם לשמח מאד מאד.

העקר אל תלחיצני את בעלך, רק תשמחי אותו ותראי שסוף כל סוף הוא ילך לבית הכנסת להתפלל שחרית מנחה וערבית במנין דיקא, וכן יקבע עתים לתורה, וכן ימצא עבודה מסדרת, העקר תראי לחזק אותו להיות בשמחה, וכדי לחזק אותו להיות בשמחה אזי את צריכה להתחזק בשמחה עצומה, ואז תוכלי להשפיע גם על בעלך שמחה, כי אתם זוג נפלא מאד, אבל אתם צריכים הדרכה בחיים, ולדעת אשר סגלה לשלום בית להיות ותן אחד לשני, כי אי אפשר להחזיק בית אלא כשהבעל והאשה מותרים אחד לשני, וזו עקר השלמות של כל זוג - שאחד מותר לשני.

ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ') שעקר השלום כששני הפכים מתאחדים יחד, הינו אחד יש בו מדת החסד, ואחד יש בו מדת הגבורה, שהם שניהם הפכים - אש ומים, אבל אם הם מתאחדים זו השלמות של השלום, ולכן כל זוג שרוצים שהשכינה תשרה בתוך ביתם, עליהם להרגיל את עצמם לותר אחד לשני, ולסבל אחד את השני, ואמר החכם מכל אדם (משלי י"ב) "שנאה תערר מדנים ועל כל פשעים תכסה אהבה"; אם יש אהבה אמיתית בין הזוג, אפלו שיקרה משהו וכו', אזי "על כל פשעים תכסה אהבה", אבל אם מאבדים את השכל ונכנסים בלחץ ולא מותרים אחד לשני, ועל ידי זה מכל דבר קטן עושים דבר גדול וכו', אזי "שנאה תערר מדנים".

ולכן הסגלה הבטוחה לשלום בית - להיות ותן אחד לשני, ולדעת שאם הקדוש ברוך הוא שדך בינינו, זה סימן שאנחנו נשמה אחת, ועלינו להסתדר יחד, ועל ידי זה תמשיכי את השכינה בביתכם, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט') הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה

מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

הקדוש ברוך הוא ששמו שלום ישים שלום בתוך ביתכם.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שעה.

מתקף עבודתי כדיאטנית קלינית אני נאלצת לטפל גם בגברים. האם יש בזה בעיה?

שאלה:

מאת אפרת: שלום לכבוד קדשת מוה"ר א"ש שליט"א. אני אשה דתיה שבאה מבית דתי לאומי, התחנתי ברוך השם ולמדתי מקצוע "דיאטנית קלינית". התקרבותי לברסלב בשנים האחרונות ואני משתדלת להתחזק בענייני צניעות. אני מטפלת בקפות חולים שונות בתוך העיר שאני גרה בה, זו עבודה מעלה ואני גם מאד נהנית בה. מגיעים אלי נשים, גברים וילדים ואני מרגישה שליחות להדריך אנשים לתזונה נכונה.

לאחרונה אני מרגישה קשי לטפל בגברים, כי חוץ מהנחיות תזונתיות אני מוצאת את עצמי גם מחזקת ומעודדת מטפלים בדרך לאכילה נכונה, קדושה ושמחה, ואני תוהה האם סוג העבודה שבחרתי הוא מספיק צנוע לאשה דתיה? יתרון שכן ישנו הוא שרוב הצוות שאני עובדת איתו ונמצאת איתו בקשר - מזכירות, מנהלות, דיאטניות בצוות, אחיות וכו'

הוא ברבו הגדול נשים, ועל זה אני דוקא שמחה מאד. מה דעתכם בענין: האם העבודה הזו מתאימה לי מבחינה דתית?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חודש סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל אפרת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה טוב ומה נעים שתטפלי רק בנשים וילדים וכו', כי לא כדאי לאשה להתעסק עם גברים שזה בכלל לא צנוע וכו'.

ראי להתחזק ביתר שאת וביתר עז באמונה פשוטה בו יתברך, ותכניסי בדעתך אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ובמחשבה זו תמיד תלכי, וזה יטהר אותך מהכל, כי כשבר ישראל רק חושב ממנו יתברך, על ידי זה נדבק באין סוף ברוך הוא, ונצול מכל רע, אשרי האשה שזוכה להכניס במח מחשבתה תמיד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ומצירת לפניך איך שהכל לכל הוא אור האין סוף ברוך הוא, והיא נמצאת בתוך האור אשר אין עוד תענוג כתענוג הזה, וזה יעזר לך לרפאות אנשים, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ה') שיש בני אדם שסובלים חלאים, ועקר הסבל שלהם מחמת חסרון אמונה, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן א') אשר הקדוש ברוך הוא יכול לשלח את כל הרפואות דרך האכל דיקא, ולכן צריכים להתחזק ולחזק אחרים באמונה פשוטה בו יתברך, והעקר הוא שמחה, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אמרו שכל המחלות והחלאים הרעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה.

ולכן צריכים להתאמץ ביתר שאת וביתר עז להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל, ולהפך, העצבות והמרה שחורה זה מביא לאדם את כל המחלות, ולכן תכריחי את עצמך להיות בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) אין השמחה ממנת לאדם,

לא כל מי ששמח היום שמח למחר, ולכן ראוי לחטוף שמחה ולהיות תמיד בשמחה, ועל ידי זה ימשכו עליך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שעו.

אני מבלבלת בענין נתינת צדקה: איך יודעים אם תרמנו מספיק או לא?

שאלה:

מיאט מיכל: שלום לכבוד הרב.

במוצאי שבת האחרון אני ובעלי היינו בשעור תורה של רב שהגיע למסר דרשה לרפואת חולה. בסוף ההרצאה החלו לבקש תרומות, וכיון שאני תורמת למוסדות שלכם וכבר קבלתי מכם ברכה, אז החלטתי שאני לא תורמת כרגע, ורק כשתהיה קבלת קהל עם אותו רב אבקש עם בעלי ברכה לזרע בר קיימא ושלום בית.

הקבלת קהל נעשתה בבית הכנסת כשכלם עומדים ושומעים, וכשהגיע תורו של בעלי, הרב שאל אותנו אם תרמנו, אז הוא ענה לו שלא, ומיד בעלי שאל אותי אם אני מעונינת לתרם. עניתי לו שאני תורמת למקום שאני מכירה ויודעת, ואז הרב אמר לי: "זה רק חמשים ש"ח לחדש וזה לא כל כך קשה, הרי הטפולים עולים יותר...". ואני לא הבנתי למה הוא דבר על טפולים, כי אני נשואה בסך הכל אחת עשרה חודשים, ואתה ברכת אותי אז אני לא דואגת. לבסוף החלטתי כן לתרם, אבל אז בעלי אמר לי שאני תורמת מספיק, ולכן לבסוף אמרתי לרב שאשלם סכום כסף חד פעמי עבור הברכה ולא תהיה לי אפשרות לתרם בהוראת קבע.

אני מבִּלְבֵּלֶת מֵאֵד כִּי חֵלֶק מֵהַנְּשִׁים שֶׁהָיוּ שָׁם אִמְרוּ לִי שְׂאוּלִי
 זֶה שֶׁהָרַב פָּנָה אֵלַי וְשָׂאֵל אוֹתִי יְשִׁירוֹת אִם תִּרְמְנוּ זֶה רָמַז
 מֵהַשְּׂמִים שֶׁאֲנִי לֹא תוֹרְמֶת מִסְפִּיקָה, וּמֵאֵז אֲנִי מִבְּלִבֶּלֶת מֵאֵד.
 הָאֵם נִהְגֵּיתִי כְּשׁוֹרָה אוֹ שְׂבָאֻמֶת אֵינֶנִּי תוֹרְמֶת מִסְפִּיקָה?
 לְגַבִּי יְלָדִים, אֲנִי יוֹדַעַת שֶׁהַשֵּׁם יִתֵּן לִי בְּדִיאָה מְתֵי שְׂצָרִיָּה,
 וְשֶׁאֲנִי צְרִיכָה לַעֲבֹד עַל מֵדַת הַפֶּעַס. תּוֹדָה רַבָּה לָךְ כָּבוֹד הָרַב.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי עָרַב שֶׁבֶת קִדְשׁ לְסִדְרֵי נִשְׂאָה, רֵאשׁ הַדָּשׁ סִיּוֹן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מִיכָל תַּחְיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְכָרַח לְהַגִּיד לָךְ שֶׁצְדִיק הַדְּבִיק בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֵף פְּעַם לֹא יִגִּיד
 לְאָדָם "אֵתָהּ מְכָרַח לְתֵת לִי צְדָקָה" וְכוּ', אָדָם צְרִיךְ לְהִבִּין בְּעֵצְמוֹ
 שֶׁרְאוּי לוֹ לְתֵת צְדָקָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת צְדִיק סִיּוֹן
 כ') אֵל יִקְשֶׁה לָךְ לְמָה לְהֵם לְצְדִיקִים לְהֵנוֹת מְאָחָרִים כְּדִי לְהִנְהִיג אֶת
 בְּנֵי בֵיתוֹ בְּעֵשֶׂר וּבְכַבּוֹד, מוּטָב שְׂלֵא לְהִנְהִיג וְלֹא לְהֵנוֹת מְאָחָרִים, אֵל
 יִקְשֶׁה לָךְ, כִּי כָּל מֵה שֵׁישׁ תַּעֲנוּג וְהִרְחִבָה לְצְדִיק, עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל
 נִשְׁמָתוֹ, וְאֵזִי יֵשׁ בֵּית מְנוּחָה לְשִׁכִּינַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבִכֵּן אֵין
 לְבוֹא לְבֵית בְּיָדִים רִיקָנִיּוֹת; וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת הַמִּתְקַת
 דִּין חֶלֶק ב' סִיּוֹן י') לְפִיס מֵדַת הַדִּין אֵינוֹ בְּיָדִים רִיקָנִיּוֹת.

אֵין לָךְ לְהִתְבַּלְבֵּל כָּלֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם, הַבְּטַחְתִּי לָךְ
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָךְ שֶׁתּוֹכִי לְבָנִים חַיִּים וְקִיּוּמִים, אֵזִי כָּךְ
 יִהְיֶה בְּלִי שׁוּם סֶפֶק כָּלֵל, סוּף כָּל סוּף הַתַּחַתְנַת בְּסוּף הַכֵּל לְפָנַי אַחַת
 עֲשָׂרָה חֲדָשִׁים, וְלִכֵּן אֵל תְּדַחֲקִי אֶת הַשְּׂעָה וְאֵל תַּעֲשִׂי שׁוּם פְּעֻלוֹת
 גְּשָׁמִיּוֹת, טְפוּלִים וְכַדוּמָה וְכוּ' וְכוּ', וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָכֶם
 שִׁיְהִיוּ לָכֶם יְלָדִים בְּאִפְסָן טְבָעִי.

הַעֲקָר רְאוּ אֶת וּבְעֵלְךָ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם עַל מֵדַת הַשְּׂמֻחָה כִּי
 אֵין דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב כְּמוֹ שְׂמֻחָה, וְכָל כָּךְ קִשָּׁה לְאָדָם לְהַגִּיעַ לְמֵדַת

השמחה יותר מכל העבודות הכי קשות - קל יותר לצום וכו' ולסגף את עצמו עם סגופים קשים ומרים וכו', העקר לא להיות בשמחה, ולכן על שמחה צריכים מסירות נפש גדולה, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר, ולא כל מי שמיצר היום מיצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, ואם תהיו בשמחה כל החיים שלכם ילכו כבד בצורה אחרת לגמרי, כי תזכו לישוב הדעת כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י') מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת. ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה, ולכן תמסרו את נפשכם להיות בשמחה ואז תזכו לגדלות המחין וכבר לא יחסר לכם שום דבר.

לא כדאי לכם להתבלבל משום דבר בעולם, כי גדול אדונינו ורב הושיע, תכבדו ותיקרו אחד את השני, ותאהבו אחד את השני, ותראו איך שהברכה תתקיים אצלכם בשלמות בתכלית השלמות, ולא כדאי לכם להתבלבל וללכת מרב לרב וכו', כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה חלק ב' סימן ז') כשהולך מרב לרב אזי צריך לחזק אמונתו באחדות השם יתברך, כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד, ולכן תשמרו בזה מאד מאד, והקדוש ברוך הוא ישפיע עליכם שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ותהיו תמיד שמחים ועליזים ותאהבו אחד את השני, ונשמע ונתבשר אצלכם בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שעז.

**יש הנוהגים לטוס לאומן לערב ראש השנה ולחזור מיד
ארצה. מה מקור הנהגה זו?**

שאלה:

מאת אביאל: שמעתי שיש כאלו שנוהגים לנסע לציונו של רבי נחמן מברסלב באומן לערב ראש השנה, ואחר כך לחזור מיד עוד לפני ראש השנה לארץ ישראל. האם הנהגה הזו מזכרת בספרי ברסלב? ואם כן, מה המקור?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חדש סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אביאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד שיהיו אצלו בראש השנה דיקא, ואמר לנו (חיי מוה"ר סימן ר"כ) מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו להיות אצלי על ראש השנה. אף על פי ששאר צדיקים אינם אומרים כך, כי אצלם אינו חיוב גדול כל כך להיות אצלם על ראש השנה, הרי עוד קשיא אחת. [כלומר בלא זה כבר מקשים עליו קשיות הרבה תמיד, ויהיה קשה עליו עוד קשיא זה גם כן מה שהוא מזהיר ביותר להיות אצלו על ראש השנה דיקא יותר משאר הגדולים]. ואמר שכל עסקו הוא רק ראש השנה והפליג אז מאד מאד להיות אצלו בראש השנה, ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: "וואס זאל איך איך זאגין קיין גרעסערס דער פון איז ניט פארהנדן, איי אנדעריי זאגין ניט אזוי, איז נאך א קשיא, גאר מיין זאך איז ראש השנה" [מה אמר לכם, אין דבר גדול מזה. ואם אחרים אינם אומרים כך, נו, זה עוד קשיא עלי, כי כל עניני הוא רק ראש השנה]. גם כבר אמר "אויף ראש השנה דארפן אלע זיין" [על ראש השנה כלם צריכים להיות]. וכל זה

היה באומן בראש השנה האחרון שאז דבר עמנו זאת, וגם מכבד דבר עמנו הרבה שהוא מזהיר ומצוה לכל מי שרוצה לשמע ולצית אותו שיהיה אצלו על ראש השנה, ואם כן איך יכולים לומר אחרת?

וידוע שבמשך כל השנים מאז הסתלקותו לעילא ולעילא באו כל התלמידים ותלמידי תלמידיהם מדור דור במסירות נפש הכי גדולה לאומן על ראש השנה, ואם כן מה יום מיומים? מה פתאום דיקא עכשו יהיה הנה אמינא להטריח את עצמו בטלטול כבד מאד ולבא בערב ראש השנה ותכף ומיד לברח משם? אין זה אלא לאחרונה כל אחד מחפש כבוד וכנראה שזה שעושה את הרעש שצריכים להיות רק בערב ראש השנה, הוא לא יכול לארגן לעצמו מנין פרטי ובעבור זה הוא בא ובורח וכו', ורואים אל מה גאוה סרוחה יכול להביא את האדם וכו', עד שיטה מן האמת, ובשביל כבוד וגאות עצמית יבוא עד אומן בערב ראש השנה שקף אין לו שום התחייבות אל אף אחד, ותכף ומיד בורח משם, זה נובע מגאוה סרוחה.

ישמרנו הקדוש ברוך הוא מכל זה, ונזכה לקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ופשיטות, ולהיות אצל רבנו ז"ל בראש השנה דיקא. המאחל לך שבת שלום...

ד' שעה.

האם זה נכון שבברסלב נוהגים שהמארסים לא ידברו עד החתנה?

שאלה:

מאת ישועה: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. שמעתי שאנשי שלומנו חסידי ברסלב נוהגים ומקפידים שבני הזוג לא ידברו כלל בין הארוסין לחתנה מהסבה שמוהרנ"ת

אמר: "אם אנשים היו יודעים כמה זה גרוע להפגש בין הארוסין לחתנה, היה יותר טוב ללכת לגיהנום".
א. האם זה נכון שמוהרנ"ת אמר כך וככה נוהגים בחסידות ברסלב? ב. והאם גם לדעתכם צריך לנהג כך? בתודה רבה, תלמידך האוהב, ישועה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חדש סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישועה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין שיחה כזו וכו', והכל בדוי ומצוץ מן האצבע וכו'. ולאחרונה ממציאים כל מיני שיחות של הבל וריק, ומדביקים את זה על שם רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל והכל הבל ורעות רוח.

ידוע אשר רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד שמהרגע שעושים ארוסין, שכבר יתכוננו על החתנה, הוא לא רצה שיעשו הפסק גדול בין הארוסין לחתנה, ומכל שכן וכל שכן שבחור ובחורה לא יסתובבו כל כך הרבה זמן בלי ארוסין ובלי נשואין, כי הסמ"ך-מ"ם יעשה כל מיני פעולות שבעולם להפריד בין הזוג, ובפרט כשיש משיכה אחד לשני, צריכים לדעת שזה בן זוגי, או זאת בת זוגי, ותכף ומיד לקבע זמן על חתנה, ויתחתנו ויחיו חיים באשר. וזו הדרך האמתית של יהודי שמאמין בהקדוש ברוך הוא וכו' ומתנהג על פי התורה וכו', אבל מה עשו אלו שהלכו ועזבו את הקדוש ברוך הוא ואת התורה וכו', שהם מסתובבים ככה כמה שנים וכו', וחיים ביחד באסור וכו', ולבסוף נכנסת עין רעה ביניהם וכו' ונפרדים וכו'?

ולכן אשרי מי שהולך בדרך התורה, שתכף ומיד כשיש משיכה בין הבחור והבחורה ומכירים אחד את השני וכו', שכבר יעשו ארוסין וידברו על נשואין, ויקבעו זמן הכי קצר לנשואין, ולא מחכים עד שיהיה כסף וכו', עד שתהיה חכמה וכו', כי כבר אמר החכם

מכל אדם (קהלת א' י"ח) "כי ברב חכמה רב כעס ויוסיף דעת יוסיף מכאוב", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (קהלת רבה פרשה א' סימן ל"ז) "ברב חכמה רב כעס" - כל זמן שאדם מרבה בחכמה מרבה בכעס, וכל זמן שהוא מרבה בדעת מרבה ביוסורין. אמר שלמה, על ידי שהרביתי בחכמה הרביתי בכעס, ועל ידי שהרביתי בדעת הרביתי ביוסורין; הרי שלך לפניך, אם אדם חושב הוא חכם ובר דעת, ומושיף את הזמן וכו', על ידי זה לבסוף מתפוצץ הכל וכו', ונעשה ביניהם ריב וכעס ונפרדים.

ולכן אשרי הבחור או הבחורה שמוצאים אחד את השני, ויש ביניהם משיכה והבנה הדדית, שכבר יראו לסגר את הכל, והפלל הזה טוב לכל אחד ואחת, אשרי מי שיצית ויקים את כל זה, ואז יהיו להם חיים מאשרים מאד.

יכולים לדבר דרך הטלפון בין הארוסין ובין הנשואין עד שבוע לפני החתונה, יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שעט.

**אנו שוקלים להעלות את התשלום עבור מחנה הקיץ
שאנו מארגנים. האם זה כדאי?**

שאלה:

מאת ברוך: לכבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א.
יש לנו מוסד המארגן מחנה היצי לילדים בחוץ לארץ, ומכיוון שיש לנו חובות עצומים אנו חושבים להעלות את המחיה, ובאמת אנו מבקשים רק חצי ממה שאחרים לוקחים. האם אנו צריכים לחשוש שחלק מההורים לא ישלחו את הילדים

בעקבות העלאת המחיר או שלא צריכים לדאג מזה, וחיבים להעלות את המחיר כדי שנוכל להתקדם ולא לפל בחובות יותר גדולים? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חודש סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ברוך נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בכל עסק צריכים בטחון עצמי ולא לפחד, ואז יצליח את דרכו, ולכן תעשה כפי שמאיר לך, ואל תפחד כלל, כי פרנסה היא בידי הקדוש ברוך הוא והוא זן ומפרנס לכל.

ואם כבר אתה עוסק עם בני הנעורים, עליך לדעת אשר אין מצוה יותר גדולה מזו מלהחזיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, שעכשו זה מאד מאד חשוב, כי הערב רב שהם בכלל לא יהודים אלא מזרע עמלק כמובא בזהר (בראשית כז:). הינו שבסוף הגלות ג'בורים ע'מלקים ר'פאים ע'נקים (סימן נג"ע ר"ע). הינו שבסוף הגלות יתערבו בנשמות ישראל חמשה מינים טמאים מטמאים, פסלת אמות העולם, והם הם הערב רב, ומחמת שהתערבו ביניהם לא יכולים לדעת מי הם וכו', אבל תכף ומיד כשרואים כשאחד מסית ומדיח נגדו יתברך ונגד כל הקדוש לעם ישראל, ורוצה לעקר את החנוף התורני מעם ישראל, מבטח שאלו אינם מבני ישראל, אלא מסטרא דערב רב, ואמרו (תקוני זהר תקון ס"ט) ערב רב אינון ערבוביא מכל אומין וכו'. וכן מובא (זהר במדבר ק"ב) ערב רב מנהוץ משומדים מינים אפיקורסים, מומרים לעברות שבכל התורה, והם המעפבים את הגאולה, כמובא (תקוני זהר תקון י"ב) יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין.

ולכן מי שעוסק עם בני הנעורים בעתים הללו, ומחזיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך וקיום מצוות מעשיות דיקא, אין למעלה

ממעלתו בשמים, ושכרו הרבה מאד על פי פעלו, אשרי מי שעוסק בעתים הללו לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את הנער, הן את הבנים והן את הבנות, ולהכניס בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ולזכות אותם עם קיום מצוות מעשיות, ואל רב טוב הגנוז והצפון יזכה, אשרי לו. המאחל לך שבת שלום...

ד' שפ.

האם למחנך מתר להזכיר שם אדנות כאשר הוא מתפלל עם התלמידים?

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד מוה"ר א"ש היקר. אני עוסק בחנוך ילדים, וברצוני לשאל: האם למחנך מתר להזכיר שם אדנות כאשר הוא מתפלל עם התלמידים? ראיתי מחנכים שאומרים רק חצי מלה של אדנות ויש שאומרים באופן מלא. מה הדבר הנכון? אודה לצדיק על תשובתו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר נשא, ראש חודש סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מלמד תינוקות שמלמד אותם ברכות וכו' וכן מקרא וכו', מתר לו להוציא את שמו יתברך, כי הרי הוא מלמד את התינוקות איך לקרות, ואין זה בכלל "לא תשא את שם הוי"ה אלקיך לשוא", כי הרי הוא צריך ללמד אותם את הברכות, ואת הקרי ואת הכתיב בתורה, ולכן מתר למלמד להוציא את שמו יתברך, וכל זה מובא במשנה ברורה (סימן רטו סעיף קטן י"ד) וזו לשונו: כשלומד הרב עמהם

הברכות שלא בזמן אפלו הכי מתר להזכיר שם השם, ואפלו הרב יכול להזכיר השם כדי ללמד להתינוק הברכות, שהרי על כרחך אנו צריכים ללמד עמהם כדי לחנכם בלמוד התורה ובקיום המצוות, וכו', וכן כשלומד הפסוקים הנזכרים בתלמוד רשאי לאמרן כמו שהם כתובים עם הזכרת השם, עין שם. כי צריך ללמד את פסוקי החמש ולכן מתר למלמד לומר עמהם את השם על מנת ללמדם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתצליח עם התלמידים, ותחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ותרגילם להתפלל אל הקדוש ברוך הוא לבקש ממנו יתברך כל מה שהם צריכים בלשון המדברת, כדי שירגילו את עצמם לדעת איך לבקש ממנו יתברך כל פרט ופרט כשיגדלו.

המאחל לך שבת שלום...

ד' שפא.

לפני חדשים התבטל לי השדוך, ומאז אני לא יכול לתפקד

שאלה:

מאת נעם: לכבוד הצדיק שלום.

אני לא יכול לתפקד ולא יכול להמשיך הלאה בחיי לאחר שנעצר לי שדוך לפני כחדשים. הייתי באומן אצל רבנו נחמן מברסלב בראש השנה, ובקשתי ממנו שיעזר לי בפרנסה וזוג שמאד רציתי, התפללתי את רב התפלות עם כבוד קדשת מוהרא"ש, ואחרי שמחת תורה הכרתי בחורה. הרגשתי שממש רבנו שלח לי את זוגי, רצינו כל כך אחד את השני, היה בינינו חבור כל כך חזק, והרגשנו שזה ממש זה.

לצערי, כעבור חדשים היתה בינינו נגיעה קלה, ובגלל שהבת

קשורה מאד לאמא והיא לא יכלה להסתיר את זה היא ספרה לה על כף, והאמא החליטה פשוט לסובב את דעתה של בתה, ועצרה לנו את השדוך.

הייתי אצל כבוד הצדיק ואמרת לי שהשם ישלח לי את המתאימה לי, זאת למרות שרשמתי לי באחד המכתבים שאני צריך להתפלל שהיא תחזר. אני מרגיש שאין עוד מישהי שהתאימה לי כמו שהיא התאימה, כי זה היה חבור חזק. היינו כמעט ארבעה חודשים ביחד כי רצינו שהכל יהיה כמו שצריך מבחינת פרנסה, ונכנסתי גם לעבודה חדשה, אך אחרי שכבר הכל היה צריך להסגר וראיתי את ההורים שלה והיא את שלי, ודברנו כבר על אולם וטבעת וכו', בשניה אחת בגלל מה שהיה אמא שלה שנתה לנו את כל התכניות, והיא ממש הפכה את בתה, כי לבת אין חברות קרובות והיא ממש קשורה לאמא, וכנראה בגלל זה הבת מפחדת לענות לי לשיחות או הודעות וכו'.

אני פשוט לא יכול להמשיך הלאה, הבחורה הבטיחה לי שנתקדם לחתונה, ואמרה שאני והיא זה באמת זוג, ושהיא רואה רק אותי בתור בעלה ושאין אופציה לחשב שלא נתחתן. בעבר בפגעתי כבר מקשרים, ובקשתי ממנה שרק לא תפגע בי, והיא נתנה לי הבטחה על כף. אני אדם נורא רגיש ונתתי את כלי בשביל שזה יצליח, וכעת אני לא רואה את עצמי ממשיך הלאה...

עוד חצי שנה אהיה בן עשרים ושמונה והיא עוד מעט בת עשרים ושש. אין יום שעובר עלי בלי תשובה על זה, בלי בכיות, בלי תחנונים להשם בקברי צדיקים - רק שהיא תחזר ושייתהפר הכל לטובה... אני חייב שהרב יתפלל עלי שהיא תחזר, כי אני פשוט לא רואה את עצמי מכיר בחורה אחרת. הלב שלי פשוט נאטם ואני לא מעכל את המציאות הכואבת. קראתי כבר קרוב לשמונים פעם רצוף את התפלות

שְׁבַקְנִטְרַס "מְצִיאַת הַזֶּה" בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְאֲנִי רַק רוֹצֶה שֶׁהִיא תַּחֲזֹר. הַלֵּב שְׁלִי עֲדִין קָשׁוּר אֵלַיָּהּ, וְאֲנִי מִרְגִּישׁ שְׂזֵאת זֹהוּ מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמָתִי.

אֲמָא שְׁלָה הִתְקַשְּׁרָה אֵלַי, וּפְשׁוּט סִימָה אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּינֵנוּ בְּכֹחַ מַלִּים, אֶפְלוּ בְּלִי לְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי סְלִיחָה עַל כֶּף שֶׁנֶּעְצַר הַקֶּשֶׁר, וְהִפְכוּ אֶת זֶה כְּאִלוּ אֲנִי הָאִשָּׁם הַיְחִידִי בְּלִי שְׁהִיָּה כְּאֵן אֶת הַצַּד שֶׁל בְּתָה שְׁהִיָּתָה מְעַרְבֶת גַּם בְּזָה, וְשְׁהִיָּה לָהּ גַּם רְצוֹן בְּכָף.

אֲנִי אָדָם כָּל כֶּף מְלֵא בְּרָגֶשׁ, וּבְגִלְל הַמְּצַב אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְאֹכֵל, בְּקִשִּׁי לְהִתְפַּלֵּל וְלִלְמֹד, וְהַכֵּל בְּקִשִּׁים רַבִּים. בְּקִשִּׁי יֵשׁ לִי חֶשֶׁק לְקוֹם מִהַמְּטָה בְּבִקְרָה, וְרַק בְּחִסְדֵי הַשֵּׁם אֲנִי מְצַלִּיחַ לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁאֲנִי יֹכֹל. נְסִיתִי לְתֵת הַזְדַּמְנוֹת אַחַת וְלֹהֲפֶגֶשׁ עִם עוֹד בַּחֲזָרָה, אָבֵל אֵיךְ שֶׁהִסְתִּימָה הַפְּגִישָׁה לֹא הִרְגַּשְׁתִּי כְּלוּם וְהִתְחַלְתִּי לְבַכּוֹת בְּבִכּוֹת נוֹרְאִיּוֹת, וְלֹא הִצְלַחְתִּי לְהִפְתִּחַ כְּלָל. אֵין לִי רְצוֹן לְהִפְגֵּשׁ עִם מִישֵׁהי אַחֲרָת. כְּבוֹד הָרַב, אֲנִי מִמָּוָה מָה אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כִּדִּי שֶׁהִיא תַּחֲזֹר אֵלַי?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר בְּהַעֲלֵתָךְ, ג' סִיּוֹן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נַעַם נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבָךְ.

אֲתָה מְכַרְח לְהִתְחַזֵּק בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עֵז, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשֹׁבֵר אוֹתָךְ, הֵן אֲמַת שְׂזָה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּצְאָתָ עִם אֵיזוֹ בַּחֲזָרָה וְהִסְכַּמְתָּ לְהִתְחַתֵּן, וְעַכְשָׁו הָאֲמָא שְׁלָה מוֹנַעַת מִכֶּם וְכוּ'. קִדְּם כֵּל, אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ, הַכֵּל יוּכַל לְהִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה וְהִיא עוֹד תַּחֲזֹר אֵלֶיךָ וְכוּ', וְהַדְּבָר הַשְּׁנַי צְרִיכִים לְזַכֵּר שְׂזָה טַבַּע רַע אֲצֵל נְשִׁים שְׁעוֹשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְמַנַּע אֶת בְּתָם מִלְּהִתְחַתֵּן, וְהֵן מְלַבִּישׁוֹת

את זה בכל מיני לבושים וכו', כאלו הן רוצות רק את הטובה של הבת שלהן וכו', ובאמת זה בא מקנאה שמקנאות בבנות שלהן שהולכות להתחתן ולהן יהיו חיים טובים ונעימים ומאשרים וכו' וכו', ועל פי רב כל אלו האמהות שמונעות את בנותיהן מלהתחתן זה רק בא מקנאה וכו', שלה לא היו חיים מאשרים עם בעלה וכו', ולכן היא מקנאה בבתה והיא עושה כל מיני פעולות שבעולם למנוע ולעכב את הבת מלהתחתן וכו', ואם היה לבת קצת שכל לא לשמע בקול אמא שלה - היא היתה הכי מאשרת, אבל לצערנו הרב יש נשים שיש להן השפעה שלילית על בנותיהן, וממלאות להן את הראש נגד הבחור שהיא רוצה להתחתן אתו וכו', ומשפיעה עליה לרעה וכו', וזו המציאות המרה ומה שקורה - שיש נשים שפשוט עושות שטיפת מח לבתן וכו', העקר שלא תתחתן, והבת היא תמימה וחושבת שהאמא רוצה את הטוב שלה וכו', ובאמת יש כאן קנאה ויש כאן שנאה וכו' וכו', שהיא מקנאת ושונאת את הבת, כי אמא שאוהבת את בתה משתדלת מאד שהיא תתחתן, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (סנהדרין ע"ו) איזהו רשע ערום? זה המשנה בתו בוגרת, ופרש רש"י: שמשאה אותה בשביל מלאכה, עין שם. הינו שלא רוצה לחתן את הבת שלו כי הוא רוצה אותה לעבודה - זה נקרא רשע.

הרי שלך לפניך, שאבא מתיב להשיא את בנותיו, וכן אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ג). בתך בגרה - שחרר עבדך ותן לה; כי על בנות צריכים לשמר מאד מאד ובפרט בעתים הללו, ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') "וישמרך" - בבנות, שצריכות שמירה, ואמרו (סנהדרין ק:) בת לאביה מטמונת שוא מפחדה לא יישן בלילה, בקטנותה - שמא תפתה, בנערותה - שמא תזנה, בגרה - שמא לא תנשא, נשאת - שמא לא יהיו לה בנים; ולכן כל אמא שמונעת את בתה מלהתחתן זה בא רק מחמת קנאה שהיא מקנאה שלבת יהיה אשר יותר ממנה, וכן אבא שלא רוצה לחתן את הבת שלו הוא פשוט מנצל אותה ואת הפספ שהיא מרויחה בעבודה

שְׁלָה, וְהוּא לֹקַח אֶת זֶה בְּשִׁבְלֹו, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי תַרְגִּילִים שֶׁבָתוּ לֹא תִתְחַתֵּן וְכוּ' וְכוּ'.

אָבֵל לָךְ אֲנִי אוֹמֵר - מָה אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל כֶּף שָׁבוּר עַד כִּדֵי כֶּף שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ עִם מַחְשָׁבוֹת לְהִתְאַבֵּד וְכוּ', הָאֵם בְּשִׁבְלֵי אִיזוֹ יִלְדָה שְׂרָצִית לְהִתְחַתֵּן אַתָּה וּמָנְעוּ אֶת זֶה מִמֶּךָ וְכוּ', אַתָּה צָרִיךְ לִפְלֵ בְדַכְאוֹן וְלִחְשֵׁב שֶׁזֶה סוּף הָעוֹלָם וְאִין לָךְ עֲצָה אַחֲרֵת רַק לְהִתְאַבֵּד? אִיפֹה הַדַּעַת וְהַשְׁכָּל שֶׁלָּךְ? וְלִכֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְרְאוֹת רַק לְהִתְחַזֵּק, וּבְיָדָי כָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁהַתְּפִלָּה אֲצֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְאֲצֵל כָּל קְבָרֵי צְדִיקִים נִשְׁמְעוּ וְנִתְקַבְּלוּ אֲצֵלוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק חֲכֵה בְּסִבְלָנוֹת וְתִרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֵּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שפב.

**בְּעֵלֵי שׁוּקֵל לְפִתּוֹחַ בְּמִירוֹן בְּסֵטָה לְמַכִּירַת סְפָרֵי בְּרִסְלָב.
מַה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינָי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת חֲנִי: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
בְּעֵלֵי רוּצָה לְהַרְחִיב אֶת אִפְקֵי הַהִפְצָה לְדַבֵּר גְּדוֹל יוֹתֵר וּלְפִתּוֹחַ בְּסֵטָה בְּמִירוֹן לְמַכִּירַת סְפָרִים שְׁלֵכֶם, אָבֵל לִי יֵשׁ הַתְּנַגְּדוֹת לְעֵינָי וְאֶנְחֵנוּ רוּצִים לְשִׁמְעַ אֶת עֲצַתוֹ שֶׁל הָרֵב בְּעֵינָי: אֲנִי חוֹשֶׁבֶת שֶׁהִפְצָה זֶה דְּבַר גְּדוֹל וְעֲצוּם שְׁמֻזְכָּה אֶת הָרַבִּים, אֲךָ עִם כָּל זֹאת, יֵשׁ הָרַבָּה דְּרָכִים לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים וְלֹא דוֹקָא לְפִתּוֹחַ בְּסֵטָה בְּמִירוֹן וְלִמְכֹר שֵׁם סְפָרִים, כִּי כְּשִׁמְתַחִילִים עִם עֶסְקִים הַתּוֹרָה נִהְיִית מְסַפֵּר שְׂתִים וְהַעֲסֵק נִהְיֵה מְסַפֵּר אַחַד, מַה גַּם שְׁלִדְעֵתִי בְּשָׁנָה הָרְאוּשׁוֹנָה לְנִשְׁאוּיִן הַדְּבַר שֶׁהִכִּי טוֹב לַעֲשׂוֹת זֶה לְשִׁבְתָּ וְלִלְמַד מִתּוֹךְ רַגַע וְשִׁלּוֹה כְּשֶׁעֲדִין אִין

על של פרנסה, ילדים ושכירות וכו'. הרי ידוע שזו השנה הכי משמעותית בבניית הבית של בני הזוג, ובשנה זו מתבסס הבית, חוץ מזה שהמציאות מראה שכאשר יש ילדים וצריכים לפרנס אותם ולתת להם כל צרכם, אז אומרים "עת לעשות להשם הפרו תורתך" ונאלצים לעזב את התורה ולהתפנות לעסקים, ואם זו המציאות שתהיה בעוד כמה שנים אז למה לא לנצל את הזמן הזה ללמוד תורה בנחת ובשלווה בלי העל הזה של הפרנסה?

קשה לי עם הענין הזה שבעלי יצא לעסקים ולא ילמד בכלל, במיוחד שיש לנו בכל חדש סכום שמספיק לזוג צעיר. מה דעתכם בענין? המחכה לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל חני תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תגידי לבעלך שאני נגד בסטות וכו', אם רוצים להפיץ כל העולם כלו פתוח לפנינו וכו', אתם בסך הכל בשנה הראשונה של הנשואין, והכי טוב שבעלך יכנס בכולל וילמד הלכות נדה, שזה מההלכות הכי חמורות, ואוי ואבוי אם לא שומרים על טהרת המשפחה ונכשלים בזה וכו' וכו' חייבים על זה מיתה, כי עוון נדה זה מאד מאד חמור, עד כדי כך שספרו לנו חכמינו הקדושים (שבת י"ג.) תני דבי אליהו: מעשה בתלמיד אחד ששנה הרבה וקרא הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו. והיתה אשתו נוטלת תפליו ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ואמרה להם, כתיב בתורה (דברים ל') "כי הוא חייך וארך ימיו", בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה מפני מה מת בחצי ימיו? ולא היה אדם מחזירה דבר. פעם אחת נתארחתי אצלה והיתה מסיחה כל

אותו מארע. ואמרת ליה בתי, בימי נדוּתך מה הוא אצלך? אמרה לי חס ושלום, אפלו באצבע קטנה לא נגע בי. בימי לבוּניך מה אצלך? אכל עמי, ושְתָה עמי, וישן עמי בקרוב בְשׁוּ, ולא עלתה דעתו על דבר אחר. ואמרת ליה ברוך המקום שְהַרְגוּ, שלא נשא פנים לתורה, שְהַרְי אַמְרָה תוֹרָה (ויקרא י"ח) "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב".

ואמרו בזהר (שמות ג:) שְעוּן אסור נדה דוחה את השכינה מן העולם, וגורם לידי רעות רבות שיבואו בעולם, ובני אדם צועקים ולא שומעים את קולם, מאן דשכיב בנדה, בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה, מסאבו דנדה קשיא מכל מסאבו דעלמא, אסתאב איהו וכל דמתקרבין בהדיה יסתאבון עמיה, בכל אתר דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו, ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין על גמיה, ועל ההוא זרעא דיוליד, דכיון דיקרב בר נש לגבי נדה, ההוא מסאבו דליג עלוי, וישתאר בכל שייפין דיליה, זרעא דיוליד בההוא שעתא משכין עלוי רוח מסאבו, וכל יומי יהא במסאבו, דהא בנינא ויסודא דיליה איהו במסאבו רב ותקיף מכל מסאבא דעלמא, דמיד דקריב בר נש לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי, דכתיב (ויקרא ט"ו כ"ד) "ותהי נדתה עליו" נמי ששוכב עם נדה צריך לדעת שאין טמאה יותר חזקה בעולם מטמאת הנדה, וטמאת הנדה קשה מכל טמאות שבעולם, הוא נטמא וכל מי שמתקרב אליו נטמאים עמו, וכל מקום שהוא הולך נדחית השכינה מפניו, ולא עוד אלא גורם צרות רעות רבות על עצמו ועל אותו זרע שיוליד, שכיון שיקרב אדם לנדה אותה טמאה קופצת עליו ונשארת בכל איברי, ואותו זרע שיוליד באותה שעה מושכים עליו רוח הטמאה, ובכל ימיו יהיה בטמאה, שְהַרְי הבגין והיסוד שלו הוא בטמאה רבה, ויותר חזקה מכל הטמאות שבעולם, שתכף מיד שאדם קרב אל נדה אותה טמאה קופצת עליו, כמו שכתוב (ויקרא ט"ו כ"ד) "ותהי נדתה עליו"].

ולכן אברך בשנה הראשונה מִכְרַח לְלַמַּד הלכות נדה, וכן צריך ללמד עם אשתו בקצורי דינים של טהרת המשפחה, כי זה חמור מאד

מאד, ובמקום להסתובב על הרחובות ולהפיץ אזי בשנה הראשונה על האברך ללמד את ההלכות האלו, ואל יקל בזה כלל, כי כל המקל בזה מקל בחייו.

אני מאד מאד מבקש אותך שתראי את המכתב הזה לבעלך, כדי שיכנס תכף ומיד לכולל, וילמד את ההלכות החמורות האלו, ובפרט שיש לכם לעת אתה במה לחיות, ולכן אם לא לומדים עכשו את ההלכות האלו מתי ילמד? ורואים שאברכים לוקחים את זה בקלות, ואחר כך כשקורה להם אסון אזי מורטים את שערות ראשם וכו', ובוכים ומבכים שמים וארץ, והם מלאים טענות על הקדוש ברוך הוא למה מגיע להם, בשעה שהם לא יודעים שעוון אסור נדה חמור מאד מאד, ומקבלים על זה את הענש תכף ומיד.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיכנסו בכם הדבורים האלו ותשתנו לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפג.

האם אני יכולה לפנות לשדכנים כדי למצא שדוך?

שאלה:

מאת מזל: לכבוד קדשת האדמו"ר שליט"א, שלום וברכה. בעבר שתי פעמים האדמו"ר אמר לי שלא לפנות לשדכנים, אף היות ואפוי היא אשה מבגרת ונמצאת במצב התדרדרות, ואני רוצה לזכות להתחתן עוד בחייה בעזרת השם, אני שואלת: האם אני יכולה לפנות לשדכנים כדי למצא שדוך? אודה לתשובת הרב, בתודה מזל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל מזל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי את צריכה לעשות כל מיני פעולות שבעולם כדי למצא את בן זוגך וכו', והעקר הוא תפלה - להתפלל אל הקדוש ברוך הוא ולציית את הצדיק, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך את כל השדוכים, וידוע שהצדיק מעורר מהשנה ומחזק להתפלל אליו יתברך, כי מה שתפלה פועל שום דבר בעולם לא פועל, ולכן אל תתיאשו בשום פנים ואפן, ותתפללי בכל יום על מציאת בן זוגך, ותראי שהקדוש ברוך הוא יעשה אתך נסים ונפלאות, ומי יתן שתאמרי את התפלה הזו בכל יום כמה פעמים:

רבנו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אף מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלך. וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זמר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה - חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלך, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרום לך נחת רוח גדולה מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות בקרוב.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפד.

**חמותי מקללת ומגדפת אותי כל הזמן ומאחלת לי
שאתגרש. מה אפשר לעשות?**

שאלה:

מאת מירי: לצדיק שלום רב.

ברצוני להתייעץ אתך: חמותי מקללת ומגדפת אותי כל הזמן בפני כלם ובפני בעלי, וזה כואב לי מאד. היא מאחלת לי להתגרש, ואני לא יודעת מה לעשות, במיוחד שגם בעלי שותק במצב הזה וזה שובר אותי. אני לא עושה לה שום דבר רע, ומפחיד אותי שהקללות שלה יעשו לי נזקים. בבקשה, מה לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל מירי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, הבעיה הזו קיימת כמעט אצל כל זוג צעיר, שהחמות מתערבת בחיי הנשואין וממרת את חיי כלתה וכו', ומשפילה ומקללת אותה וכו', וכל זה בא מחמת קטנות הדעת וכו', וכן הוא להפך - יש חמות שמקללת את החתן שלה עם כל מיני קללות וכו', והכל כדי להפריד את בתה ממנו וכו', וזה בא מקטנות הדעת שיש בנשים שרוצות לשבר את חיי הנשואין של ילדיהם וכו', ולכן צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר לבר, כי תמיד

החמות מתערבת בין הזוג, פעם זה האמא שלה, ופעם זה האמא שלו, וידוע שפלה וחמותה אף פעם לא ישתוו בשום פנים ואופן, וזה בא להם מחמת חסרון הדעת וקטנות השכל וכו' וכו'.

על פי רב האמא של החתן נכנס לה בדמיון כאלו הפלה גנבה את הבן שלה וכו', וחושבת לעצמה: "אני ילדתי אותו וכו' וגדלתי אותו וכו', ועכשו באה בחורה צעירה וגונבת לי את הבן?" וכו', או להפך - האמא של הפלה נכנס לה בדמיון כאלו החתן גנב את הבת שלה וכו', וחושבת לעצמה: "אני ילדתי אותה וכו' וגדלתי אותה וכו', ועכשו בא בחור צעיר וגונב לי את הבת?" וכו', אשר כמובן זה בא מקטנות וחסרון הדעת שיש בנשים וכו', וכך הטבע הרע שאי אפשר לשנות את זה, ולכן זוג צריכים להיות פקחים כשמתחתנים, ולא לערב את ההורים בעסק נשואיהם וכו', כי הם רק יסבלו מזה. הבעל והאשה צריכים לאהב אחד את השני, ולהבין אחד את השני, ולדאג מאד שלא יתערבו ההורים בחיי הנשואין, ואלו נשואין מצלחים.

ולכן במצב שלך הייתי מיעץ לך שתראי להשלים עם חמותך וכו', כי לא כדאי להיות צודקת תהיי חכמה וכו', ועל ידי זה יחזור השלום בית שלך בשלמות וכו', כי את צריכה לדעת שפלה וחמותה אף פעם לא ישתוו, וזה טבע רע שנוכנס בדמיון של חמות כאלו הפלה גנבה את הבן שלה וכו', ואם הפלה פקחית ולא משיבה שום דבר לחמותה וכו', על ידי זה תמיד ישרה השלום בינה לבין בעלה וכו', כי סוף כל סוף זו האמא שלו וכואב לו אם את תדברי עליה וכו', ולכן תהיי פקחית ואל תדברי לפני בעלך נגד האמא שלו וכו', ותשחקי את המשחק וכו', וכך הכל יסתדר על הצד הכי טוב.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שאת מבינה למה אני מתכוון, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפה.

**בְּעֵבֶר חֲשַׁתִּי שְׁלֹא בָטוּב וְהָרַב הַמְּלִיץ לִי לַעֲצֹר אֶת
הַיְלוּדָה, אֲךָ מֵאֵז הַתְּאוֹשֵׁשֶׁתִּי. מַה דַּעְתְּכֶם בְּעֵנֶיךָ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נְטָלִי: לְכַבוֹד קִדְשֵׁי הַצַּדִּיק שְׁלוֹם וּבְרָכָה.
רֵאשִׁית, מִזֵּל טוֹב לְיוֹם הַלְדָתְךָ, וְיֵהי רָצוֹן שֶׁתִּזְכֶּה לַעוֹד שָׁנִים
אַרְכוּת בְּרִיאוֹת וְטוֹבוֹת, וְתִמְשִׁיךְ לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וְלְהַאֲדִירָה.
אֲנִי בֵּת שְׁלֹשִׁים וְחֲמֵשׁ, בְּעֵלֶת תְּשׁוּבָה וְאִמָּא לְשִׁלְשָׁה יְלָדִים
בְּרוּךְ הַשֵּׁם. לְפָנַי פְּחוֹת מִשְׁנֵתִים שְׂאֵלְתִי אֶת הָרַב הָאֵם
לְהַמְשִׁיךְ יְלוּדָה, וְזֹאת לְאַחַר שֶׁעֲבַרְתִּי שְׁנֵי נִתּוּחֵי אֶפְנֵדִיצִיט,
וְחִסְיַמַּת הַמַּעִי הַדֵּק כְּתוֹצָאָה מֵהַדְּבָקוּת שֶׁל נִתּוּחַ אֶפְנֵדִיצִיט,
סִפְרֵתִי לְרַב שֶׁבְּעֵקְבוֹת הַנִּתּוּחִים סְבֵלְתִי מִחֲרָדוֹת וּפְחָדִים
וְלָקַח לִי זְמַן לְהַתְּאוֹשֵׁשׁ, וְהָרַב אָמַר שֶׁלְדַעְתּוֹ עֲדִיף שְׁלֵא.
הַיּוֹם בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי מְרַגֶּשֶׁה יוֹתֵר טוֹב גַּם פִּיזִית וְגַם נַפְשִׁית,
וְלְאַחַר שְׁנֵתִים שֶׁל הַפְּסָקָה, כָּבֵר שָׁנָה אֲנִי מְצִפִּים לְהַרְיוֹן
שְׁבוּשֵׁשׁ מְלֻבֹּא... בְּתוֹר חֲלוּנִית לְשַׁעֲבֵר שֶׁגִּדְלָה בְּבֵית רַק עִם
שְׁנֵי יְלָדִים (וְכֻלָּב), אֲנִי רוֹצֶה מִשְׁפָּחָה גְדוֹלָה עִם הַרְבֵּה יְלָדִים.
שֶׁלְחֵתִי אֶת בְּעָלִי בְּמִסְרִיֹּת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה לְאוֹמֵן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
הָאַחֲרוֹן, וְאֲנִי מְאֻמֵּינָה בִּישׁוּעוֹת, אֲבָל אֵיפֹה הֵן? אֲנִי עֹזֵר לִי
וְתֵן לִי בְרָכָה. תּוֹדָה רַבָּה וְסְלִיחָה עַל אֲרִיכוֹת הַשְּׂאֵלָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר בְּהַעֲלָתְךָ, ג' סִינן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל נְטָלִי תַחִיָּה

לְנִכּוֹן קְבֵלְתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְשִׁמּוּחַ מְאֹד מְאֹד עַל הַמַּתְנָה שֶׁנִּתְּנָה לָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא - שְׁלֹשָׁה יְלָדִים חֲמוּדִים, וְלְשִׁמּוּחַ עִם בְּעָלְךָ שֶׁנִּתְּנָה לָךְ הַקְדוּשׁ

ברוך הוא בעל נפלא, ולכן תראי מאד מאד לשמח על נעם חלקך, ואם הקדוש ברוך הוא ירצה לתת לך עוד ילדים - אזי יהיה כן, העקר לא להכנס בלחץ ולא להשבר משום דבר, ולא למרר לעצמו את החיים וכו'. רואים בני אדם שהקדוש ברוך הוא נתן להם מתנה אשה טובה, וכן בעל טוב, וכן ילדים חמודים, ומתחת לאדמה הם מחפשים בעיות וכו', וממררים לעצמם את החיים בחנם על לא דבר. חכמינו הקדושים אמרו (אבות פ"ק ד') איזהו עשיר? השמח בחלקו; כי זה עקר העשירות שאדם שמח עם מה שיש לו, ועל פי רב אנחנו רואים שאדם אף פעם לא שמח עם מה שיש לו ותמיד הוא מסתכל על חצי הכוס הריקה וכו' בשעה שהכוס שלך מלאה, אז למה את צריכה להכנס בלחץ ולשאל שאלות איפה הישועות שבעלי היקר מביא מאומן אחר ששלחתי אותו לשם על ראש השנה במסירות נפש גדולה וכו'...

לדעתי השאלה הזו שאלה טפשית, כי תהלה לאל נתרפאת מכל המחלות והחלאים הרעים שהביאו לך חרדות ופחדים וכו' וכו', ואלו הישועות וההצלחות שהביא בעלך מאומן, ולכן תראי לשמח מאד מאד ולא להשבר משום דבר, כי גדול אדונינו ורב להושיע, ואם תשמחי עם הטוב שיש לך, אזי הקדוש ברוך הוא ימשיך לך עוד טוב, כי הרגע שעוסקים בתורה והודאה על העבר, אזי הקדוש ברוך הוא ממשיך עוד ישועות על להבא, ולכן במקום להתלונן וכו' ולכפות וכו' ולחיות חיי לחץ וצער ועגמת נפש וכו', ושיהיו לך טענות על הקדוש ברוך הוא וכו', ראי לשמח ולרקד על המתנות שנתן לך הקדוש ברוך הוא - בריאות, ובעל נפלא, ושלשה ילדים חמודים, והקדוש ברוך הוא יעזר לך שיהיה לך שכל להפיר בטוב שעושה עמך הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפ"ו.

האם יש ענין לעשות השפכה גם לצדיקים גדולים מיחידי הדורות?

שאלה:

מאת דן: שלום לצדיק היקר.
ראשית, תודה על החזקים שפכודו מחזק אותנו והכל
במסירות וביחס אבהי.
שאלתי: נוהגים לעשות 'השפכה' או ללמד לעלוי נשמת
הנפטרים ביום השנה שלהם. האם יש מקום לעשות השפכה
גם לצדיקים גדולים יחידי הדורות כמו האר"י, רשב"י, הבעל
שם טוב ורבנו נחמן מברסלב, או שהם הגיעו למדרגה גבוהה
מאד והם אינם צריכים שאנחנו האנשים הפשוטים נעשה
דברים לעלוי נשמתם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לצדיקים קדושים לא צריכים לעשות 'השפכה' לטובת נשמתם,
כי הם עולים מעלה מעלה שאין לנו שום השגה במעלתם ומדרגתם
שעולים בכל פעם מעולם אל עולם, ומתענגים בזיו שכנית עזו
יתברך, כי צדיקים אמתיים מסרו את נפשם כל יום וכל שעה וכל
רגע בשבילו יתברך, ובכל יום בכו והתחננו אליו יתברך שיזכו להיות
איש כשר ויהודי אמתי וכו' וכו', על אף שכבר זכו למה שזכו, אף על
פי כן בכל יום ויום ובכל שעה ושעה התחילו מחדש כאלו שעדין
לא התחילו, וכך יגעו וטרחו ימים ושנים כל ימי חייהם, עד שזכו
להגיע אל מה שזכו וכו' וכו', ועכשו בכל שנה ביום ההולא שלהם

הם עולים ומתעלים מעולם לעולם, גבוה מעל גבוה וכו' שאין לקטני ערך כמונו השגה בזה, ולכן הם לא צריכים את ה'השפכה' שלנו, אלא מה? אנחנו צריכים לקבל על עצמנו ביום ההלולא שלהם קבלות טובות, ולבקש ממנו יתברך שבזכות הצדיק הקדוש הזה שהיום יום ההלולא שלו, שנזכה גם כן להתעורר מהשנה העמקה שאנחנו ישנים בה, ונחזור בתשובה שלמה אליו יתברך בזכות הצדיק הזה, וכדאי להדליק נר לזכר נשמתם, ולבקש ממנו יתברך שגם אני אזכה להיות כמו הצדיק הקדוש הזה, וזה גורם נחת רוח לצדיק שהוא כבר בעולם העליון, כי אם נשמה פחותה שנמצאת עדין בזה העולם המלא נסיונות קשים ומרים וכו' ועדין עוברת מה שעוברת וכו', ובזכות זה הצדיק זוכים להתחזק, זה גורם נחת רוח לנשמת הצדיק בעולמות העליונים, וגורם להם שיעלו יותר ויותר למעלה וכו' וכו', ועל ידי זה נמשכת ישועה על הנשמה הזו, והצדיק מלמד זכות עליו בשמים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנזכה תמיד להתעפר בעפר רגלם של הצדיקים, שעל ידי זה ימשך גם עלינו התעוררות עצומה להתחזק לילך בדרךם, עד שנזכה להכלל באין סוף ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפז.

אני מכורה לצפייה בהרצאות של רבנים במחשב. איך יוצאים מזה?

שאלה:

מאת לבנה: אני ממש מכורה למחשב, אבל זו לא התמכרות רגילה, אני פשוט מכורה להרצאות של רבנים - אני יכולה לשבת יום שלם בלי לעשות כלום ורק לצפות בהרצאות. בכל יום אני נכנסת לאתרים של רבנים ובודקת אם יש הרצאות

וּשְׁאֵלוֹת חֲדָשׁוֹת, וְאֵנִי מִרְגִּיֶשֶׁה שְׂזָה פּוֹגַע בִּי וְשֹׁאֵנִי פְּשׁוּט
מְכוֹרָה. פֶּעַם הֵייתִי מְכוֹרָה לְסֶרְטִים, אָבֵל כְּשִׁגְלִיתִי אִילֹוֹ
רַבָּנִים נִפְלְאִים יֵשׁ, אֵנִי פְּשׁוּט רוֹאָה עוֹד וְעוֹד הִרְצָאוֹת, וְאֵנִי
לֹא יִכְוֶלָה לְשִׁבֵּת שְׂעָה שְׁלֵמָה בְּלִי לְבַדֵּק הָאֵם יֵשׁ הִרְצָאָה אִו
שְׂאֵלָה חֲדָשָׁה שְׁעֵלְתָה... אֵיךְ יוֹצְאִים מִהֵתְמַכְרוֹת הַזֹּאת?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר בְּהַעֲלֵתָךְ, ג' סיון ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל לְבָנָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן א') שֶׁהֵיִצֵר הָרַע מִתְלַבֵּשׁ
אֶת עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת; הֵינּוּ יְדוּעֵ שְׁהִיּוֹם יֵשׁ קְלָפָה עֲצוּמָה שְׁכוּבֶשֶׁת כָּל
חֻלְקָה טוֹבָה, וּמְקַרְרֵת אֶת הָאֱמוּנָה וְאֶת הִירָאֵת שְׁמַיִם מִבְּרִי יִשְׂרָאֵל,
וּמְכַנִּיסָה בּוֹ כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, וְהוּא הַכְּלִי מִשְׁחִית הַנִּקְרָא מַחְשָׁב
(מְכַשֵּׁף) הַמְּחַבֵּר לְאֵינְטֶרְנֵט, אוֹ אֵיפֵד, אוֹ בְּלֻקְבְּרִי אוֹ סְמַאֲרֵטְפוֹן וְכוּ',
שְׂבֻזָּה יְכוּלִים לְרֵאוֹת כָּל מִינֵי שְׁקוּץ תַּעֲוֵב עֵרֶם זְוָהוּם, וּמֵאֲמָלְלִים אֶת
עֲצָמָם וְכוּ', כִּי עַל יְדֵי שְׁמִסְתְּכָלִים בְּזָבֵל וּבִלְכָלוּךְ הַזֶּה וְכוּ', נִדְבַקְתָּ
בּוֹ כָּל הַזְּהֵמָא שֶׁל הָעֵרֶם וְהַתַּעֲוֵב וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁנַּעֲשִׂים מְכוּרִים לְזֶה
וְקָשָׁה מְאֹד מְאֹד לְצֵאת מִזֶּה, כִּי זֶה בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁאֶחָד מְכוּר לְסַמִּים
וְכוּ', אוֹ אֶחָד מְכוּר לְשִׁתִּית אֲלֻכוֹהוֹל וְכוּ', כְּמוֹ כֵּן מִי שֵׁיִשׁ לוֹ מַחְשָׁב
הַמְּחַבֵּר לְאֵינְטֶרְנֵט אוֹ שְׂאָר כְּלֵי מִשְׁחִית שֵׁיכוּלִים לְרֵאוֹת בְּזֶה כָּל
מִינֵי עֵרֶם זְוָהוּם וְכוּ' וְכוּ', אָדָם נַעֲשֶׂה מְכוּר לְזֶה וְקָשָׁה לוֹ לְצֵאת
מִזֶּה וְכוּ', וְזֶה שׁוֹרֵף לוֹ אֶת כָּל הַמֶּחַ וּבוֹעֵרוֹת בּוֹ כָּל הַתְּאוּוֹת הָרַעוֹת,
וְהֵרָאֵשׁ וְהַמֶּחַ שֶׁלוֹ נַעֲשִׂים מְטַמְטְמִים לְגַמְרֵי מֵרַב הַנְּאוּף וְהִלְכָלוּךְ
שְׁמִסְתְּכָלִים בְּזֶה, וְהֵלֵב מִתַּעֲקָם בְּעַקְמוּמִיּוֹת עַד שֶׁנִּכְנָסוֹת בּוֹ סִפְקוֹת
בְּאֱמוּנָה, וְנִנְעָקֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

וְלִכֵּן הֶעֱקֵר רְאִי לְזֶרֶק מִהֵבִית מַחְשָׁב שֶׁמְחַבֵּר אֶל אֵינְטֶרְנֵט
אוֹ אֵיפֵד אוֹ בְּלֻקְבְּרִי אוֹ סְמַאֲרֵטְפוֹן וְכוּ' וְכוּ', כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין מַה). אֵינִי יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמָה שֶׁעֵינֵינוּ רוֹאוֹת,

ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאווה כעצימת העינים", ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים". ואני מכרח להגיד לך שהרבה בתים נהרסו לגמרי רק מפני שהיה להם מחשב שמחבר אל אינטרנט בבית, והבעל או האשה התחילו להתכתב דרך הפיסבוק וכו' וכו', וכך נפלו בפח, ולבסוף או הבעל או האשה ברחו מהבית וכו', ודבר זה מאד מאד מצוי בעתים הללו, ואף שזה נדמה כאלו זו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הפלי הארוך הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו ורחמנא לישזבן. ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב שמחבר לאינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאל תחתית ורחמנא לישזבן, ומה גם שמאבדים את הילדים, כי ילד או ילדה שלוקחים כלי משחית כזה בתוך ידיהם וכו', הם כבר נופלים בשאל תחתית ומתחתיו, ולכן אשרי מי שמבער את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמר עליו.

ומה עושה הסמ"ך-ך-מ"ם? מתחיל להלביש את עצמו במצוות כאלו זו מצוה מאד גדולה לשמע הרצאות של רבנים גדולים ומפרסמים וכו' וכו', ועל ידי זה מתירים לעצמם להחזיק את הפלי משחית הזה, ולא יודעים שפתאום גולשים בזבל ובלכלוף הזה, ולכן הסמ"ך-ך-מ"ם, שהוא היצר הרע, והוא השטן, מלביש את עצמו במצוות כאלו זו מצוה לשמע דרך האינטרנט הרצאות של רבנים גדולים ומפרסמים וכו' וכו', ולבסוף גולשים חזרה בזבל ובלכלוף שהיו מכורים אל זה עד היום, ולכן החכם עיניו בראשו להוציא את הזבל והזהמא מתוך ביתו כדי שלא ישבר ביתו בקלות, ואל תקחי את זה בקלות, כי המון בתים נשברו מהכלי משחית הזה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוכח לבער את הטמאה הזו מביתנו, ואז השכינה תשרה בתוכנו תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפח.

נולדתי ביום כפור שחל בשבת ללא עזרת מילדת. האם זה אומר שאזכה להיות גדול דור?

שאלה:

מאת יחזקאל: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א, ותודה רבה על העזרה והזמן שאתה מקדיש בעבורנו. נולדתי ביום כפור שחל בשבת, ומרת אמי מסרה נפש והלכה בצום רגלית לבית היולדות, והיא גם אומרת שיצאתי לבד בלי מילדת. מה זה אומר עלי? והאם אני צריך לצפות מעצמי להיות גדול דור?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יחזקאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שבזה העולם יש לכל אדם בחירה ונסיון - אם הוא רוצה - הוא יכול להיות הצדיק הכי גדול, ואם חס ושלום אינו רוצה - אזי יכול להיות בדיוק ההפך, כמו שאנחנו רואים במשך הדורות, שהיו צדיקים שהאירו את כל העולם עם אורו יתברך, והחזירו אלפים ורכבות בני אדם בתשובה, ולהפך - היו רשעים ארוזים שהחשיכו את העולם עם כפירות ואפיקורסות, והכשילו אלפים ורכבות נשמות ישראל בעברות חמורות, ועקרו מהם את האמונה הקדושה וכו'. ולכן הבחירה בידי האדם, ולא משנה מתי נולד ואיך נולד וכו', וכו', כל אדם יכול להיות צדיק גדול מאד מאד, אם רק ירצה ברצונות חזקים, ואז יזכה להתעלות בתכלית העליה, כי הכל תלוי כפי חזק הרצון שיש בו, ולכן אסור לומר אני נולדתי ביום כפור וכו', או נולדתי אצל הורים אלו וכו', כי הכל תלוי כפי הרצון של בר ישראל

- אם הוא תזק ברצון אמין לחזור אליו יתברך ולהכליל באין סוף ברוך הוא, אזי יכול לזכות לדברים גדולים מאד, רק שלא יעצר את הרצון פרגע וכו' וכו'.

אדם צריך לדעת שיעברו עליו כל מיני נסיונות קשים ומרים, וינסו אותו בכל מיני נסיונות לראות אל מי יברח וכו', ואם יחזיק מעמד אין דבר בעולם שלא יגיע אליו, כי הכל תלוי כפי מדת הרצון שיש לאדם לחזור אליו יתברך.

הקדוש ברוך הוא יעזר שיהיו לך רצונות תזקים להיות איש כשר, ועל ידי יגיעות וטרחות בתורה ותפלה ועבודת השם יתברך, תזכה גם אתה להתעלות במדרגת הצדיקים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שפט.

איך מתחזקים באמונה פשוטה כמו שרצה רבנו הקדוש ומבטלים את הרהורי הכפירה?

שאלה:

מאת גלעד: יש לי ספקות באמונה, וכמה שאני מנסה לשכח מהם הם לא מרפים וצפים מחדש. איך מתחזקים באמונה פשוטה כמו שרצה רבנו הקדוש ומבטלים את הרהורי הכפירה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גלעד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך ידידי היקר לי מאד, רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ל"ב) יש עברות שהם מכניסות כפירות באדם, ויש שבאים עליהם מחשבות על האמונה מחמת שלא נולדו בקדושה כראוי. ויש שהוסיפו על זה מעשיהם הרעים שעשו בעצמם, כי יש עברות שהם מזיקים ופוגמים את האמונה, ולזה צריכין בושה ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חס ושלום ראוי לו להתביש מאד על אשר נולד בגשמיות כזה או שעשה מעשים כאלו שבא לזה שיבואו לו מחשבות כנגד אמונתנו הקדושה "וימלא כבוד הוי"ה את כל הארץ" (במדבר י"ד כ"א), כי (ישעיה ו' ג) "מלא כל הארץ כבודו", ועליו באים מחשבות חס ושלום לגרשו ולעקרו חס ושלום מאלקים חיים אשר הוא חי החיים יתברך ויתעלה שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה שראוי שיהיה לו כשבאים עליו מחשבות כאלו חס ושלום. ועל ידי בושה ולב נשבר על ידי זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות הנ"ל.

ובאמת, אמונה הוא ענין חזק מאד וחייו חזקים מאד על ידי אמונה, כי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום, אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר שאין לו אמונה, כשבא עליו איזה צרה אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו. והמשפיל יבין דברים אלו מאליהו ויבין דבר מתוך דבר כי אי אפשר לבאר הכל בכתב. והכלל שעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא ולעולם לא ימוט אשרי לו.

גם זאת צריך לדעת, שיש נשמות כשרות שנולדו בכשרות וגם לא קלקלו מעשיהם שאין באים עליהם כלל מחשבות כאלו, ואפלו כשמדברים בפניהם מענינים אלו לא אכפת להם כלל ואינו מבלבל דעתם כלל. וזה דומה כמו שמדברים מתאוה הידוע בפני סריס שבדאי אינו מבלבל דעתו כלל, כן אלו האנשים כשרים אינם שומעים כלל ואינו נכנס באזניהם כלל עניני חקירות ובלבולים.

ולכן עליך לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך ולהתודות בכל יום ובכל שעה על חטאיך המרבים שגרמו לך שיכנסו בך ספקות באמונה, ועליך לדעת כי מי שפגם בברית ובפרט בהוצאת זרע לבטלה רחמנא לישיכון, תמיד נכנסות בו מחשבות נגד האמונה הקדושה, והמחשבות האלו מענות את נפשו בענויים גדולים מאד, ולא יכול להפטר מהם, אזי העצה רק להתודות להקדוש ברוך הוא, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם.

וכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; ולכן כל מי שיודע שחטא בפגם הברית ובפרט בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה עליו לעסק בודוי דברים תמיד, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות תשובה סימן צ"ז) הקדוש ברוך הוא נתפס על ידי ודוי, ודומה כאלו בנה מזבח והקריב קרבן; ואמר (ספר המדות אות עצבות סימן כ"ח) מי שאין מתודה על עוונותיו אנחה ודאגות באים עליו; ולכן תתחיל להתודות בכל יום אליו יתברך, ועל ידי זה יצאו העוונות מעצמותיה, ותזכה לאמונה ברוחה ומזככת, עד שתזכה להיות דבוק בו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצ.

**כְּשֶׁהֵייתִי בַחֹר קִרְעֵתִי וְהִשְׁלַכְתִּי לַפַּח אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה
שֶׁל הַרְבֵּי מַחְבֵּ"ד. אִיךְ אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן אֶת זֶה?**

שאלה:

מאת ישראל: לכבוד הרב הצדיק שליט"א, שלום וחדש טוב.
כְּשֶׁהֵייתִי בַחֹר בִּישִׁיבָה חֲבֵרִים שְׁלִי הִסִּיתוּ אוֹתִי נֶגֶד חֲסִידוֹת
חב"ד וְנֶגֶד הַרְבֵּי מְלִיּוּבָאוּיוּטֵשׁ, וְהִכְנִיסוּ בְּלִבִּי שִׁנְאָה כָּל כָּף
גְּדוּלָה עַד שֶׁבְּעוֹנוֹתַי הַרְבִּים קִרְעֵתִי אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה שְׁלוֹ
וְזָרְקֵתִי אוֹתָם לְאֶשְׁפָּה וְלִשְׂרוֹתִים... כְּעַתָּה, אַחֲרֵי שֶׁהִתְבַּגַּרְתִּי
וְהִתְחַתַּנְתִּי הִבְנֵתִי שְׁטַעֲיֵתִי וְשַׁעֲשִׁיתִי מַעֲשִׂים חֲמוּרִים מְאֹד.
אִיךְ אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן אֶת מַה שְׁעָשִׂיתִי?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר בְּהַעֲלֵתָךְ, ג' סיון ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל יִשְׂרָאֵל נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹי לָהֶם לְבִנֵי אָדָם שֶׁאֵין לָהֶם מַה לַעֲשׂוֹת אֶלָּא לְהַסִּית אֶת
תְּלַמִּידֵיהֶם נֶגֶד צְדִיקִים גְּדוּלִים וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לְהַסִּית תְּלַמִּידִים
לְשָׂרָף וְלִקְרַע סְפָרִים קְדוּשִׁים, שְׁזָה עוֹוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד, כִּי הִרְגַע
שְׁמַלְמָדִים בַּחוּרִים לְשָׂרָף וְלִקְרַע סְפָרִים קְדוּשִׁים אוֹ לְזַרֵּק אֶת זֶה
בְּשִׂרוֹתִים רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן אֵין עוֹד עוֹוֹן יוֹתֵר חָמוּר מְזָה, כִּי מִחַר
הַבַּחוּרִים הָאֵלוּ יִשְׂרָפוּ גַם חֲמָשִׁים אוֹ מִשְׁנָיִם בְּלִי שׁוּם סִפְק כָּלָל וְכוּ',
וְכוּ', וְלָכֵן אוֹי לָאֵלוּ שֶׁבִּשְׂבִיל חֲשִׁבוֹנוֹת פְּרִטִּים וְכוּ' אוֹ פּוֹלִיטִיקָה
שֶׁל הַבַּל יִסִּיתוּ אֶת תְּלַמִּידֵיהֶם לְלַכֵּת וְלִקְרַע אוֹ לְשָׂרָף סְפָרִים קְדוּשִׁים.
אוֹי לְדוֹר שֶׁאֵלוּ הֵם מְנַהֲיָיו וְכוּ', יְכוּלִים לְהִתְנַפֵּחַ וְכוּ' וְלֹא צְרִיכִים
לְהַחֲזִיק כְּמוֹ הַזּוּלָת וְכוּ', אֲבָל לְלַכֵּת לְשָׂרָף אוֹ לִקְרַע אוֹ לְהַשְׁלִיךְ
סְפָרִים וְדַבְרֵי תּוֹרָה בְּשִׂרוֹתִים זֶה עוֹוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְכִבֵּר אָמַר

מוהרנ"ת ז"ל שמי שקורע ספרים ומשליכם לזבל או לשרותים האדם הזה היה מכרח לעשות קדם עברה חמורה וגדולה, כי לא יתכן שבר ישראל יעשה דבר כזה, אלא אם כן הוא פגום מאד בעברות חמורות.

מה אמר לך, מובא בשלחן ערוך (ארח חיים סימן תר"ו סעיף ב') אם מת אשר חטא לו, מביא עשרה בני אדם ומעמידם על קברו, ואומר חטאתי לאלהי ישראל ולפלוני זה שחטאתי לו, עין שם. ולכן אין לך שום תקנה אלא אתה מכרח לבוא אל ציונו הקדוש עם עשרה אנשים ולקבל על עצמך נזיפה ולבקש לפניהם מחילה מהצדיק הזה, ואם לא תעשה את זה אין לך שום מחילה, והקדוש ברוך הוא מקפיד על בזוי תלמיד חכם, וענוש יענש בענש גדול, ולכן רק זה התקון שלך. וכנגד שקרעת את הדברי תורה שלו וכן זרקת את זה לזבל ולשרותים רחמנא לישזבן, עקר תקונך מהיום לעסק בהפצתם, ולזכות את נשמות ישראל עם תורתו. ואל תקח את כל זה בקלות, כי הקדוש ברוך הוא מאד מאד מקפיד על בזיון תלמיד חכם יותר מבזיונו, כמאמרם ז"ל (תנחומא תלדות) על הפסוק (מלכים א' י"ג ד') "ויהי כשמע המלך את דבר איש האלקים אשר קרא על המזבח בבית אל וישלח ירבעם את ידו מעל המזבח לאמר תפשהו ותיבש ידו אשר שלח עליו ולא יכל להשיבה אליו" - כשהיה עומד ומקטיר לעכו"ם לא יבשה ידו, וכיון שפשט אותה כנגד הנביא - יבשה, מכאן אתה למד שחס הקדוש ברוך הוא על כבוד אותו צדיק יותר מכבודו. אמר לו מה אתה סבור שידך ברשותך? וכי, עין שם.

הקדוש ברוך הוא יערה רוח טהרה על נשמות ישראל, וישמרו מאד בכבודם של צדיקים ותלמידי חכמים אמתיים הדבוקים בו יתברך, כי המבזה תלמידי חכמים וצדיקים אין לו תקנה ותורפה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שפת קיט): אמר רבי יהודה: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שבזו בה תלמידי חכמים, שנאמר (דברי הימים ב' ל"ט ט') "ויהיו מלעבים במלאכי האלקים ובזוים דבריו ומתעתעים בנבאיו עד עלות חמת הוי"ה בעמו עד לאין מרפא". מאי "עד לאין

מרפא? אמר רב יהודה אמר רב: כל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למכתו; ולכן ראה תכף ומיד לטרוח בכל מיני טרחות שרק תצטרך ולבוא אל ציונו, ותקח מנין אנשים ותבקש סליחה ומחילה מהצדיק הזה, ומהיום והלאה תעסק בהפצת מעינותיו חוצה, ואני מכרח להגיד לך שזה שיך בכל צדיק וצדיק - מי שמחרף ומבזה אותו ומקל בכבודו וכן קורע את ספריו וזורקם בבזיון וכו', וכו', אין לו שום תקנה עד שיבקש ממנו סליחה ומחילה, ובמה שקלקל הוא מכרח לתקן, הינו להדפיס את ספריו ולהפיצם בין כלל ישראל, ואחרת אין לו מחילה עולמית, ויהיה מקלל לדורי דורות וכו', וזה יפגע בילדיו ובנכדיו ובניניו וכו' וכו'.

המאחל לך תשובה שלמה...

ד' שצא.

כבר שנה וחצי אנו מצפים להריון שבושש מלבוא. מה העצה לזרע של קימא?

שאלה:

מאת ירון וענבל: כבר שנה וחצי אנו מצפים להריון שבושש מלבוא, ואנו מבקשים ברכה ועצה מהצדיק לזרע של קימא וגם לפרנסה טובה מאחר ואנו נמצאים בקשיים כלכליים מאז יום נשואינו. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ירון וענבל שיחיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

הנה חכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא י): מה יעשה אדם ויהיו

לו בנים זכרים? רבי אליעזר אומר: יפזר מעותיו לעניים, רבי יהושע אומר: ישמח אשתו לדבר מצוה; וכן אמרו חכמינו הקדושים (נדה ע'): מה יעשה אדם ויתעשר? אמר להן ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה, אמרו לו הרבה עשו כן ולא הועילו, אלא יבקש רחמים ממי שהעשר שלו, שנאמר (חגי ב' ח') "לי הכסף ולי הזהב". מאי קא משמע לן? דהא בלא הא לא סגי; הינו שצריכים את שניהם - הן פרנסה והן תפלה לבקש ממי שהכסף אצלו, הינו לבקש ממנו יתברך, כי בלי תפלה זה לא ילך.

הרי שלכם לפניכם - כדי לזכות לילדים חיים ובריאים, וכן לזכות לפרנסה בנקל, צריכים להשקיע במדת השמחה ולשמח אחד את השני, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ל:) שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר (מלכים ב' ג') "ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד הוי"ה"; ולכן עליכם לשמח יחד, וכן לבקש הרבה ממנו יתברך בכל יום על ילדים, ותראו את הנסים והנפלאות שיעשה עמכם הקדוש ברוך הוא.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצב.

**לפני חדש התגרשתי, וכעת הגרוש רוצה לחזור אלי.
האם לחזור אליו?**

שאלה:

מאת מעין חוה: לצערי הרב לפני חדש התגרשתי, וכעת הבחור רוצה לחזור אלי. מה הצדיק אומר: האם לחזור אליו? בנוסף, אשמח לברכה עבור פרנסה טובה וחסרה בתשובה שלמה. תודה, ותזכו לכל הישועות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל מעין חוה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את לא כותבת למה התגרשת וכו', ולכן איך אני יכול לענות לך על שאלתך?

לדעתי כל הגרושין של זוגות צעירים באים מחמת פזיזות ואי ישוב הדעת וכו', כי באמת מי שיש לו שכל, יכול להמנע מגרושין לגמרי, כי כשזוג מתחתנים תמיד צריכים לדעת שעכשו מתחברים שני הפכים לגמרי, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ') שעקר השלום הוא כששני הפכים מתאחדים בדעת אחד, ואיפה יש עוד שני הפכים כמו בני זוג? הוא בא מרקע אחד והיא באה מרקע אחר וכו' וכו', וצריכים לחבר אותם יחד ולהרגיל את עצמם לחיות ביחד באהבה גדולה, ובהבנה הדדית, ושאחד יותר לשני, וזה לא הולך מיום לחברו, זו עבודה קשה ששני בני הזוג צריכים להשקיע בזה, וצריכים לדעת ולהבין למה התחתנו? כדי לבנות בית נאמן בישראל, ולהמשיך את שרשרת הזהב של כלל נשמות ישראל, להוליד בנים ובנות ולחנך אותם באמונה פשוטה בו יתברך, כמו

שְׁכַתּוֹב (תהלים פ"ט ב') "חֲסֵדֵי הַיְי"ה עוֹלָם אֲשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אֹדִיעַ
אֲמוֹנְתְךָ בְּפִי".

אֲשִׁרֵי הַזּוֹג שְׁמִכְנִיסִים אֶת הַדַּעַת הַזֶּה בְּעֶצְמָם - שְׁבִהֲתַחֲלָה
יֵלֶךְ לָהֶם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הֵם בְּאִים מְשַׁנֵּי עוֹלָמוֹת
וְרַקְעִים שׁוֹנִים וְכוּ', וּמֵה גַם מַעֲדוֹת שׁוֹנוֹת וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהַהוֹרִים
מִתְעַרְבִים תָּמִיד בֵּין זוֹג טָרִי וְכוּ', וְעַל הַזּוֹג לְהַתְחַזֵּק בֵּיתֵר שְׂאת וּבִיתֵר
עַז בְּכָל מִינֵי אִפְנָיִם שֶׁבְּעוֹלָם לְאַהֲבָה וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְלִהְיוֹת
שְׂתֵהִיָּה בִּינֵיהֶם הַכְּנָה הַדָּדִית, וְאִז שׁוֹם דָּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר וְלִהְפָּרִיד
בִּינֵיהֶם, שְׁזֵה קָשֶׁר בְּרִיא וְשָׁלֵם, אֲשִׁרֵי הַזּוֹג שְׁמִקְיָמִים אֶת זֶה.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתֵּן לָךְ אֶת הַדַּעַת וְהַשְּׁכָל וְיִשׁוּב הַדַּעַת
אִמְתִּי, וְתַקְיָמִי אֶת כָּל זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שצג.

**בְּזִמְנֵי הָאֲחֵרוֹן כְּשִׁמְגִיעָה שַׁבַּת אֲנִי נִהְיִית עֶצְבָּנִית
וְאֲגִרְסִיבִית, וְקִשָּׁה לִי לְשֹׁמֵר אוֹתָהּ**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נוֹפֵר: שְׁלוֹם רַב.

יֵשׁ לִי בֶן זוֹג כְּבֹר שְׁנָה וְחֲצִי, הוּא מְסֻרְתִי וְשׁוֹמֵר שַׁבַּת, וְגַם
אֲנִי הַתְּחִלְתִּי לְשֹׁמֵר שַׁבַּת, אֲךָ מִשׁוֹם מָה בְּחֻדְשֵׁי הָאֲחֵרוֹנִים
אִינְנִי מְצַלִּיחָה לְשֹׁמֵר אֶת הַשַּׁבַּת, וְכִשְׁהִיא מְגִיעָה אֲנִי נִהְיִית
בֶּן אָדָם אַחֵר לְחִלוּטִין - יוֹתֵר עֶצְבָּנִית, קְרִיזְיוֹנִרִית וְאֲגִרְסִיבִית.
הַעֲצָבִים פְּשוּט מְשַׁתְּלָטִים עָלַי כְּאִלוֹ מִמֶּשׁ מִשְׁהוּ וְנִכְנַס בִּי,
וּבְעֵקֶב זֶה אֲנִי וּבֶן זוֹגִי לֹא מְפֹסְקִים לְרִיב... אֲנִי מְאֹד רוֹצֵה
לְשֹׁמֵר אֶת הַשַּׁבַּת, מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?

וְעוֹד שְׂאֵלָה: אֲנִי מְרַגִּישָׁה שְׂאֲנִי לֹא מְצַלִּיחָה בְּשׁוֹם דָּבָר, הָאֵם

אני צריכה להחליף את שמיי או להוסיף שם נוסף? תודה
מראש, נופר.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל נופר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אי אפשר להסביר במלים את גדל הזכות של אדם שזוכה לשמר שבת, כי מי ששומר את השבת השבת שומרת עליו, ולהפך - מי שמחלל את השבת רחמנא ליצולן צריך לזכור מה שהתורה הקדושה אמרה (שמות ל"א י"ד) "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה", וזו לא סתם אמרה, אלא זו מציאות, וכל אלו שמחללים שבת ואומרים שלא קורה להם שום דבר וכו' וכו', אסור להתרברב וכו', כי הקדוש ברוך הוא מחכה ומחכה עד שמעניש וכו'.

ולכן אשרי מי שזוכה לחזור בתשובה שלמה ולהתחיל לשמר שבת שזו המתנה הכי יפה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, כמאמרם ז"ל (שבת י:) אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם; ולכן לדעתי תפסיקי עם השטיות והדמיונות שלך, ותתחילו לשמר שבת שזו המתנה הכי יפה שנתן הקדוש ברוך הוא לעם ישראל, יום אחד בשבוע לשמר אותו, ושבת הוא שמו של הקדוש ברוך הוא, ודבר זה אי אפשר להסביר לבני אדם מה זה שבת, שאז כפיכול הקדוש ברוך הוא מאיר אורו יתברך בגלוי רב ונפלא מאד שאין בששת ימי החל, ומי שרק פותח את העיניים יכול להרגיש בשבת אחרת לגמרי, כי שבת זה הקדוש ברוך הוא בעצמו, כמוכא בזהר (יתרו פ"ח) מהו שבת? שמא דקודשא בריך הוא, שמא דשלים מכלא סטרא; שבת הוא השם של הקדוש ברוך הוא שפככול מאיר אורו בגלוי רב ונפלא מאד בלי

שום לְבוּשִׁים, וְאִם אָדָם הָיָה מְכִינְךָ אֶת עֲצָמוֹ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל לְיוֹם הַשַּׁבָּת, אִזּוֹ הָיָה מְרַגֵּישׁ בְּשַׁבַּת אֹר כָּזֶה שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, וּבִזְכוּת שְׁמִירַת שַׁבַּת זֹכִים לְמַצֵּא אֶת בֶּן אוֹ בַת זֹוּגוֹ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית פְּרָשָׁה י"א סִימָן ח') תִּנְי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: אָמְרָה שַׁבַּת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! לְכַלֵּן יֵשׁ בֶּן זֹוּג וְלִי אֵין בֶּן זֹוּג, אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל הִיא בֶּן זֹוּגָה, וְכִיּוֹן שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַר סִינִי, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: זָכְרוּ הַדָּבָר שְׁאֻמְרַתִּי לְשַׁבַּת, כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל הִיא בֶּן זֹוּגָה, הִינּוּ דְבוּר (שְׁמוֹת כ')

”זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת לְקַדְּשׁוֹ”.

וְלִכֵּן תַּחֲזִירִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְתִשְׁלִימִי עִם הַבְּחֹר, וְתִרְאוּ לְהַתְחַתֵּן מֵהַ שְׁיֹוֹתֵר מֵהַר, כִּי אֲסוּר לְהִסְתַּוֵּבֵב סֶתֶם כְּכֹה וְכֹה וְכֹה, כִּי לֹא יִמְלֹט שְׁלֹא יִכְשְׁלוּ בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת וְכֹה וְכֹה, וְלִכֵּן עֲלִיכֶם לְהַתְחִיל לְשֹׁמֵר שַׁבַּת קָדֵשׁ, וְהַשַּׁבַּת תִּשְׁמַר עֲלִיכֶם, וְתִזְכּוּ לְעִשְׂרוֹת גְּדוּלָה מְאֹד, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה י"א סִימָן א') עַל הַפְּסוּק (מְשָׁלִי י') "בְּרַכַּת הַיּוֹי"הּ הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצֵב עִמָּה" - "בְּרַכַּת הַיּוֹי"הּ הִיא תַעֲשִׂיר" - זוֹ הַשַּׁבַּת, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית ב' ג') "וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי”.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּכְנִיִּסִי אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבְךָ וְאִזּוֹ טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' שצד.

יֵשׁ לִי יְרִידָה רוּחָנִית גְּדוּלָה, וְשׁוּם דְּבָר לֹא מְצָלִיחַ לְחַזֵּק אוֹתִי

שְׁאֵלָה:

סֵאת רָחֵל הַלָּה: שְׁלוֹם לְרַב.

אֲנִי מְרַגֵּשָׁה יְרִידָה רוּחָנִית, וְיֵשׁ לִי רַק בְּקִשָּׁה אַחַת מְבוֹרָא

עולם שאם אקבל אותה יהיה לי הכל - אני רוצה להתחזק באמונה! אני כמעט שלש שנים בתשובה, ואני מרגישה ירידה רוחנית בהכל, אפילו יש לי מחשבות של העולם החלוני, ושום דבר לא מצליח לחזק אותי.
 בכל שדוך שאני מתחילה אני מתאכזבת, ומציאת הזוג קשה כמו קריעת ים סוף... אני מלהבת בבחור שהוא דתי אבל לא שומר נגיעה, וכשאני רואה מישהי אחרת בקרבתו נהיית לי מועקה בלב. מה עושים במצב כזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהעלתך, ג' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל הלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות שלך זה רק מחמת חסרון השמחה, כי אם היית תמיד שמחה ועליזה לא היה חסר לך שום דבר, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק ב' סימן י') שעל ידי שמחה נתרחבת הדעת, וכשנתרחבת הדעת יש כבר הכל, כמאמרם ז"ל (גדרים מ"א) דעת קניית - מה חסרת? ועקר שלמות הדעת הוא (דברים ד' ל"ה) "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו", הינו האמונה הקדושה היא שלמות הדעת - שאדם מחדיר בעצמו שאין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, וזה הנעם והזיו והחיות של כל בר ישראל, ולכן צריכים להתחזק מאד מאד באמונה, ורבנו ז"ל אמר (לקיטי מוהר"ן חלק ב' סימן ה') העקר הוא אמונה, וצריכים לחפש ולבקש בעצמו איך מחזיק באמונה, כי יש סובלי חלאים שכל המחלות והחלאים רעים זה רק מחמת חסרון האמונה, ולכן צריכים להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ותמיד להחדיר בעצמו אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ובכל תנועה ותנועה שם אלוף של עולם, וכפי שמתחזקים באמונה זוכים

לרפואה בגשמיות וברוחניות, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן ל"ג) על ידי אמונה יסלח לך הקדוש ברוך הוא על כל עוונותיך.

אם הבחור הזה רוצה אותך, תראי לגמר תכף ומיד את השדוף בסימן טוב ובמזל טוב ולא לחכות כלל, והעקר לא להתבלבל משום דבר בעולם, ותרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצה.

כבר ארבע שנים יש לי בעיות מעים והמצב מאד מצער אותי. מה אפשר לעשות?

שאלה:

מאת אורי: לכבוד מורנו ורבנו מוהרא"ש שליט"א. השם יתברך ישפיע עליכם רפואה וחיים, אמן.

זכיתי לחלק בדימונה ובבאר שבע ארבעים קפות צדקה של המוסדות שלכם ביבנאל, אני מפיץ את הספרים שלכם כבר שנים רבות, ויש לי גם תרומה בהוראת קבע למוסדות שלכם. כבוד הרב, יש לי בעיה במעים כבר ארבע שנים, והמצב מאד מצער אותי. מה אני יכול לעשות כדי שתהיה לי רפואה שלמה?

כמו כן, אני כבר בן שלשים וחמש והזוג שלי מתעכב. מה עושים?

אשמח מאד אם הרב יוכל להתפלל עבורי לרפואה שלמה במעים ולזוג. אוהב אותך, ותודה רבה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אורי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשרי ואשרי חלקך שאתה זוכה ומזכה את הרבים, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ט.) גדול המעשה יותר מן העושה; בזה שמזכים את אחרים בצדקה, זה יותר מאשר הוא בעצמו נותן צדקה, ואמרו (יומא פז.) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו; ובדאי זכות הרבים תגן עליך שתהיה לך רפואה שלמה ברמ"ח איבריך ובשס"ה גידיך ובכל טפי דמך.

בענין מציאת הזיווג תשתדל מאד לא להיות ברוך, ואז תראה שתכף ומיד תמצא את בת זוגך מהשמים, ועל כלם ראה להתפלל בכל יום תפלה זו ותראה נסים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בת זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכן כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעפכה מציאת זוגי, ואני נמצא בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרט על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבל על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שב בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בת זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצו.

יש לי מניעות גדולות מצד אשתי לשמר תורה ומצוות. מה עושים?

שאלה:

מאת אופיר: שלום לכבוד הרב.

ברוך השם אני נשוי כמעט עשר שנים ויש לי שתי בנות. אני מתחיל להתקרב ולהתחזק בקיום תורה ומצוות אך יש לי מניעות גדולות מצד אשתי, כדלקמן: א. היא לא מוכנה לקיים יחסי אישות ללא אמצעי מניעה, ואני לא מוכן לעשות עוון כזה. ב. היא לא מוכנה שאשמר שבת או אלק לבית הכנסת, וכשאני רוצה ללכת למהרה או לקיים איזו מצוה אני נאלץ לשקר לה.

היא רבה אתי המון בגלל זה וכל הזמן מעלה את נושא הגרושין. אני באמת עושה השתדלות לכבד אותה ולא לריב איתה, אך הנושא הזה גורם למתחים רבים ומריבות. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אופיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שבזה העולם צריכים הרבה סבלנות, ואי אפשר לעבר את זה העולם בלי סבלנות, כי על כל אחד ואחד עוברים משברים וגלים מכל הכווננים וכו', ועקר גדלת בר ישראל שיכול להחזיק מעמד בכל הנסיונות הקשים והמרים שמנסים אותו מהשמים.

חכמינו הקדושים אמרו (נדה ל"א): שאלו תלמידיו את רבי

דוסתאי בר ינאי: מפני מה איש מחזר על האשה ואין האשה מחזרת על האיש? אמר להם: משל לאדם שאבדה לו אבדה, מי מחזר על מי? בעל אבדה (שנאבדה הצלע מהאיש) מחזר על אבדתו. מפני מה איש מקבל פיוס ואין אשה מקבלת פיוס? זה ממקום שנברא (אדמה רכה וסופגת) וזו ממקום שנבראת (עצם קשה של הצלע שאינה סופגת).

ולכן צריכים לדעת את היסוד הזה שאמרו חכמינו הקדושים - אשה נבראה מעצם, וכמו שעצם קשה וכו', כך אשה קשה מאד להתפיס וכו', וזה שיהי' לכל הנשים בעולם, כי בטבע של אשה קשה לה להתפיס, ולא עוה, אלא רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ר"ב) כל מי ששכלו קטן ביותר צריך לחלק לו כבוד ביותר, כי כל מה ששכלו יותר קטן, הוא יותר חפץ בכבוד, וכמו שאנו רואים בחוש, שהנשים מקפידין מאד על כבודם, ורוצים מאד את הכבוד, וזה מחמת שהנשים דעתן קלה וקטנה מאד; אמת שיש הרבה נשים בעלות שכל שיש להן יותר שכל מגברים והן לא ככה וכו', אבל רב הנשים קשה להן להתפיס וכו', ואם מכניסות בעצמן איזה דמיון וכו', קשה להוציא את זה מהן, ולכן אשרי האדם שהוא חכם ויודע איך לותר, כי חבל מאד לשבר בית בשביל דברים כאלו וכו', וכוחים וכו' ומריבות וכו', שנאה וקנאה וכו'.

אשרי אדם שמותר, אבל בעניני דת אתה צריך להיות חכם ולדבר עם אשתך הרבה דבורי אמונה והשגחה פרטית, כי סוף כל סוף היא גם כן נשמה קדושה, ואם מדברים עם הנשמות דבורי אמונה, זה מה שתופס.

יעזר הקדוש ברוך הוא שכל עם ישראל יחזרו בתשובה שלמה, ולא ימרידו חס ושלום נגדו יתברך וכו', אשר התוצאות מזה מרות מאד מאד וכו', כי פתאום מקבלים את המכה שלא חשבו עליה וכו', ולכן לא כדאי להתחיל עם הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצז.

**יש לי עסק משתף ואינני מסתדר עם השתף שלי. האם
כדאי לי להמשיך בעסק?**

שאלה:

מאת גדי: לכבוד הרב שלום רב.

אני עצמאי, ויש לי עסק בתחום האלומיניום יחד עם שותף, הבעיה היא שאין בינינו הסכמה, והחכוכים בינינו גורמים לשנינו להיות 'תקועים' בעבודה. אנחנו נלחמים להביא פרנסה, ואני מאד מתסכל מהמצב הזה! האם עלי להמשיך בענף הזה? ומה לגבי המשך העבודה עם שותף שאינני מסתדר אתו?

אני מארס, ובעזרת השם מתחתן בב' באול, אף יש לי פחדים ולחצים, ובמקום לשמוח אני בבלבולים. בנוסף, בלי לשים לב, קבעתי את תאריך החתונה באותו יום שבו מתחתן גיסו של השותף שלי. אני מרגיש עם זה רע, ולא היתה לי כוונה בזה. האם עלי לשנות את התאריך?
אשמח לקבל את ברכתך בנוגע לחתונה ותשובות לשאלותי.
בכבוד רב, גדי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גדי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתכנס לחפה בסימן טוב ובמזל טוב, ותבנה בית נאמן בישראל, ואין לך מה לפחד ואתה לא צריך להחליף את תאריך החתונה, ותקיים מה שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט' ט') "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך אשר נתן לך

תחת השמש כל ימי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש".

בענין השתף וכו', אני בדעתי שלא כדאי לעשות שום עסקים עם שתפים, כי המציאות מראה שלבסוף אינם מסתדרים יחד, ולכן אשרי מי שיכול להיות עצמאי ולא לוקח שום שתפים אלא את הקדוש ברוך הוא כי הוא השתף הכי טוב, אשר אצלו נאמר (חגי ב' ח') "לי הכסף ולי הזהב נאם הוי"ה צבאות".

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שצריך להתגבר מאד בכל הכחות, להיות אך שמח תמיד. כי טבע האדם למשך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים, על כן צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל, ואפלו במילי דשטותא; הינו לעשות כל מיני תרגילים וכו' וכו', העקר להיות בשמחה, כי השמחה זו גאלת האדם ואתה יכול לגאל את עצמו מכל פגעי ומקרי הזמן.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתהיה שש ושמת, ושלא יחסר לך שום דבר, ויתרחב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצח.

בגלל חסר שימת לב הסתבכתי עם רשיות החק ויתכן שאזמן למשפט. איך עוברים את הגל הזה?

שאלה:

מאת משה: לכבוד הרב שלום וחג מתן תורה שמח. אני עצמאי, ולדאבוני הרב בגלל חסר שימת לב הסתבכתי

עם רשימת החק ויתכן שאזמן למשפט. באמת שלא עברתי על החק, רק שגיתי בהתנהלות של העסק. אני מאד מפחד מהתוצאות ולא יכול לישן בשקט. אגא מן? כבוד הרב, מה אני צריך לעשות כדי לעבר את הגל הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שמכל צרה יכולים לצאת, וכל מה שקלקלו יכולים לתקן, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, רק אסור להכניס בלחץ ובפזיזות, כל דבר צריך לעשות בישוב הדעת, ואז יכולים לצאת מזה.

ולכן דבר הראשון תקח עורך דין טוב וכן רואה חשבון טוב, ותראה שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, כמובן שאתה צריך לדבר הרבה עם הקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו יתברך שיחוס וירחם עליך ויוציא אותך מהסכך שנסתבכת, ומה שתפלה פועלת שיום דבר בעולם לא פועל, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ישועה סימן ח') אל תסמך על הגיס כל זמן שאפשר לך להנצל בממון או בדבר אחר; ולכן הכי טוב לקחת עורך דין טוב ורואה חשבון טוב, ולהרבות בתפלה, ואחר כך תראה ישועה גדולה מאד, רק לא להכניס בלחץ ובדחק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' שצט.

איך אפשר לתקן את החנוף הלקוי שלנו כהורים?

שאלה:

מאת גלית: שלום וברכה לצדיק.

קדם כל, אאחל לך בריאות ואריכות ימים, והלאוי שנמשיך לזכות בעצותיך המתוקות מדבש עוד שנים רבות וטובות, כי אף יורש לא יוכל להחליף אדם כמוך!

יש לי שאלה: יש לנו חמשה ילדים, והחנוף כל כך קשה - אין להם משמעת ואין להם גבולות, ונכון שדרכם של ילדים להיות שובבים, אבל הם לא שומעים בקולנו בכלל.

בני הקטן היה מאשפז, וכשהייתי אתו בבית חולים והילדים דברו בלשון לא יפה בעלי שם להם פלפל בפה, וכשחזרתי הם ספרו לי זאת. ומאז, כשייש צעקות והם משתוללים מאד, בעלי מאים שיעשה זאת שוב והם מפתדים, למרות שתמיד הם חוזרים לא להקשיב ולצעק ולמרד.

האם דרך ההפחדה הזו היא דרך טובה? ומה אפשר לעשות עם החנוף הלקוי שלנו כהורים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שעבודת החנוף זו העבודה הכי קשה, ובפרט בעתים הללו שהכל הפקר, וילדים רואים מה שלא צריכים לראות וכו' ושומעים מה שלא צריכים לשמע, וזה מביא אותם לתסכול מאד גדול וכו', ולכן צריכים הרבה סיעתא דשמיא בחנוף הילדים ולשפך הרבה דמעות להקדוש ברוך הוא שיהיו לו ילדים טובים, ובפרט

אשה בעת הדלקת הנרות אז הוא עת רצון גדול לאשה ויכולה לפעל להצלחת ילדיה.

לא צריכים להפנס בלחץ אף שהילדים שוכבים, וזה טבע הבריא שלהם, צריכים להתאזר הרבה במדת הסבלנות, ולדבר אתם כפי שכלם וכו', כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי כ"ב ו') "חנף לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה".

אני מקרח להגיד לך שחנוף מתחיל בבית, הילדים מחקים את ההורים ומה שרואים או שומעים בבית כך הם יתנהגו, כמאמר ז"ל (ספ"ג נ"ו): שותא דינוקא בשוקא או דאבונה או דאימיה - מה שהתינוק מדבר בשוק את זה שמע או מהאבא או מהאמא, ואמר (כתובות ס"ג.) הינו דאמרי אינשי רחילא בתר רחילא אזלא, כעובדי אמה כך עובדי ברתא; כמו שהאם מתנהגת כך הבת תתנהג. ולכן אם רוצים ילדים מצלחים, אזי האבא והאמא צריכים לחנך את עצמם, לא לקלל אחד את השני, ולא לנבל את הפה אחד על השני, ואז יצליחו בגדול.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל שתצלחי עם ילדיכם, ותרוו רב נחת דקדשה מהם. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ת.

הרב שלי בישיבה מצטט בשעוריו מספרים שרבנו אסר ללמד. מה עלי לעשות?

שאלה:

מאת יצחק: לכבוד קדשת מוה"ר"ש שליט"א.
ראשית, תודה רבה על מה שזכינו להתחזק על ידך מאד ולהתודע מדעת רבנו ז"ל. בישיבה שבה אני לומד מלומדים

תנ"ך, ובשעור, לפעמים הרב מצטט מפרוש הרלב"ג, וכן לפעמים נלמדים קטעים מספר מורה נבוכים לרמב"ם, ויש על הקטעים האלו עם שאר הפרשנים כמו רש"י ורמב"ן מבחנים.

האם על פי דעת רבנו ז"ל מתר לי ללמד רק את הקטעים הקצרים האלו ולא את כל הפרוש כלו, שהרי ידוע שרבנו ז"ל הזהיר מאד שלא להסתכל בו כלל? בברכת רפואה שלמה במהרה וארך ימים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אל תבלבל את עצמך משום דבר בעולם. רבנו ז"ל רצה שלא נכניס את עצמנו בספרי חקירות וכו', שמביאים אחר כך את האדם לספקות באמונה הקדושה, כי הם שואלים שאלות חזקות, והתרוצים הם חלשים מאד, ומי שנכנס בדבריהם הרי זה נשאר עם הקשיות, ועל ידי זה מתקררת אצלו האמונה הקדושה בו יתברך.

אבל בזה שאתה לומד בישיבה והראש ישיבה מפרש פשט על פי הספרים האלו, לא כדאי לבלבל את עצמך מזה, כי חבל על הוכוחים וכו', העקר להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולידע שהתורה הקדושה היא חכמתו יתברך, וצריכים ללמד את התורה על פי דרך האמונה הפשוטה בו יתברך, לידע ולהודיע ולהודע שדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ולא צריכים להתבלבל משום דבר, ועל ידי זה מצליחים בגדול.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתהיה תמיד שש ושמח עמו יתברך, שעל ידי זה יתבטלו ממך כל הדמיונות, כי השמחה מישרת את

הדעת והשכל של אדם, וכתיב (תהלים ק"ד) "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בַּהוֹי"ָה יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' תא.

האם גם הספרים פרקי דרבי אליעזר, מדרש שוחר טוב, ספרא וספרי הם ספרים עקריים שצריכים ללמוד בהם?

שאלה:

מאת אברהם: שלום רב.

יש לי בבית את ספרי הקדש העקריים - תנ"ך משניות, בבלי וירושלמי ותוספתא, מדרש רבה ותנחומא, זהר ותקונים, רמב"ם טור ושלחן ערוך. האם גם הספרים פרקי דרבי אליעזר, מדרש שוחר טוב, ספרא וספרי הם ספרים עקריים שצריכים ללמוד בהם?

והאם ספרי ילקוט מדרשים כגון ילקוט שמעוני הם מדרשים בפני עצמם שלא מופיעים במקומות אחרים או שהם לקוט מהמדרשים המפורסמים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שיש לך בית מלא ספרים, וכדאי להיות בכל חלקי התורה הקדושה, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ח) ראוי לאדם שיעבר וילך בזה העולם בכל הספרים הקדושים וללמד כלם כדי שיהיה בכל מקום, כמו שנמצא השרים הגדולים שהולכים

ועוברים במדינות, ומוציאים הוצאות רבות על זה כדי שיוכל אחד
 כן להתפאר ולומר שהיה במדינות, כמו שדרך השרים להתפאר
 ולומר "הייתי בורשא" וכיוצא בזה. כמו כן ראוי שיהיה האדם
 בעולם הזה בכל מקומות הקדושים של התורה, כדי שיוכל להתפאר
 בעולם הבא שהיה בכל מקום דהינו בכל הספרים הקדושים. ולעתיד
 בעולם הבא מזכירין אותו כל מה שלמד בעולם הזה; וכן דבר רבנו
 ז"ל פעם (שיחות הר"ן סימן י"ח) מענין הדפסת ספרים שבדורות הללו
 נתרבו מאד בעלי מדפיסים והם מדפיסים בכל פעם ספרים הרבה
 מאד מראשונים ואחרונים, וקפצו עליהם ובינא מאד כי הכל קונים
 ספרים עכשו וכו', ואמר רבנו ז"ל כי אמרו חכמינו הקדושים (שבת
 קל"ח:) 'עתידה תורה שתשכח מישראל', על כן מדפיסים ספרים
 הרבה וכל אחד קונה ספרים כדי שיהיו ספרים ביד כל אחד, כדי
 שלא תשכח התורה על ידי רבוי הספרים הנמצאים ביד כל אחד
 ואחד. ואפלו ביד חיט וכיוצא נמצאים עכשו ספרים וכל אחד חוטף
 וקונה ספרים כדי שיהיה ספרים ביד כל אחד כדי שלא תוכל התורה
 להשתכח על ידי זה, אבל זה אין יודעים שפשטין לומדים התורה
 אין מועילים הספרים כלל, כי בעוונותינו הרבים נפל למוד התורה
 מאד והלמוד הוא מועט מאד עכשו בעוונותינו הרבים (הינו כי מה
 יועילו הספרים הרבים שלא תשתכח התורה מאחר שאין לומדים
 אותה בעוונותינו הרבים).

אשרי מי שאינו בטלן בזה העולם וקובע לעצמו שעור קבוע
 בכל חלקי התורה הקדושה, ואפלו ששוכח, עליו לדעת שמה שלמד
 בזה העולם מלמדים ומזכירים לו בעולם הבא, ואם לא למד את זה
 מה יזכירו לו?

אתה צריך לדעת שילקוט שמעוני יש בזה הרבה מדרשים שלא
 נמצאים בינינו וכו', ולכן כדאי לעבר גם על זה, וכן יש עוד הרבה
 מדרשים קטנים שנדפסו בשם בתי מדרשות וכו', רק צריכים סבלנות
 גדולה ולא לרצות לתפס את הכל בפעם אחת, כי אז לא ילמד כלום,

וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא פִּינְחָס י"א) לָמָּה נִמְשְׁלָה תּוֹרָה לְתַאֲנָה? שָׂרֵב הָאֵילָנוֹת הַזֵּית וְהַגֶּפֶן וְהַתְּמָרָה נִלְקָטִין בְּאַחַד, וְהַתַּאֲנָה נִלְקָטָה מֵעֵט מֵעֵט, וְכֵן הַתּוֹרָה - הַיּוֹם לוֹמַד מֵעֵט וְלִמְחָר הִרְבֵּה לְפִי שְׂאִינָה מִתְלַמְּדָת לֹא בְשָׁנָה וְלֹא בְשָׁתַיִם; וְכֵן אָמְרוּ (דְּבָרִים רַבָּה פְּרָשָׁה ח' סִימָן ד') הַטַּפֵּשׁ הַזֶּה תָּמָּה אֵיךְ יִכּוּלִים לְלַמֵּד כָּל כֶּף הִרְבֵּה? אָמַר רַבִּי יִנְאִי: לָמָּה הִדְבָּר דּוּמָה? לְכַכֵּר שְׁהִיָּה תְלוּי בְּאֹוִיר, טַפֵּשׁ אֹמַר: מִי יִכּוּל לְהִבְיֵאוּ? וּפְקַח אֹמַר: לֹא אֶחָד תִּלָּה אוֹתוֹ? מִבֵּיא סֵלָם אוּ קָנָה וּמוֹרִיד אוֹתוֹ. כֶּף כָּל מִי שֶׁהוּא טַפֵּשׁ, אֹמַר: אֵימָתִי אֶקְרָא כָּל הַתּוֹרָה? וּמִי שֶׁהוּא פְקַח מֵהוּ עוֹשֶׂה? שׁוֹנֵה פָּרָק אֶחָד בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַד שְׁמֻסֵּים כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכָה, וְתִזְכֶּה לַהֲיוֹת וּלְטִיל בְּכָל חִלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה כִּי אֵין טוֹב מִזֶּה.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' תב.

**הָאֵם כְּדַאי לְקִנּוֹת כְּרִטִּיס טִיסָה לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמָן
בְּמִבְצָע אוּ שְׁעָדִיף לְחִכּוֹת וְלְרֵאוֹת מֵה יִתְפַּתַּח
בְּאוֹקְרַאֲינָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת חַיִּים: יֵשׁ כַּעַת דִּיל מְצִין לְאוֹמָן לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה תַּשַּׁע"ה בְּמַחִיר 500 דוֹלָר דְּרָף סוֹכְנוֹת נְסִיעוֹת מִחוּץ לְאַרְץ. הָאֵם כְּדַאי לְקִנּוֹת כְּרִטִּיס בְּמִבְצָע שֶׁל אוֹקְרַאֲינָה כַּיּוֹם כְּשֶׁהִיא עַל 90 מִלְחָמוֹת אֲזָרָחִים וְיֵשׁ בָּהּ סִכָּנָה לְיִהוּדִים, אוּ שְׁעָדִיף לְחִכּוֹת לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְלְרֵאוֹת אֵיךְ יִסְתַּדְּרוּ הָעַנְיָנִים בְּאוֹקְרַאֲינָה וְאִז לְקִנּוֹת בְּמַחִיר שֶׁל 850 דוֹלָר? וְהָאֵם כְּדַאי לְסַמֵּךְ עַל הַנֶּס שֶׁהִכַּל יִסְתַּדֵּר?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם הטיסות לאומן על ראש השנה הם מחברה גדולה שלא שיכת לחברה רוסית או אוקראינית וכו', יכולים לקנות כפר (כי גם אני השגתי כפר פרטיסים על ראש השנה, יתן הקדוש ברוך הוא את החיים), כי חברות זרות אפלו שלא יוכלו לנסע הם תמיד יחזירו את הכסף, כי גם הם לא יסעו וכו', עם כל זאת צריכים לבדק את סוכנות הנסיעות, כי כפר קרה לא פעם אחת שפשטו רגל והכסף הלך על קרן הצבי וכו'.

הקדוש ברוך הוא יחוס וירחם על עם ישראל וימתיק את הדינים מאתנו, ונזכה להיות בראש השנה הבא עלינו לטובה אצל רבנו ז"ל עם משיח צדקנו יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' תג.

**עברתי לדה קשה, ומאז אני מפחדת מאד ושבורה
נפשית ופיזית**

שאלה:

מאת כנרת: לצדיק הקדוש שלום.

ברוך השם לפני חמשה חודשים ילדתי בן בלדה טבעית אבל קשה מאד. עברו עלי עשרים ושמונה שעות צירים כואבים, בכאב שאין להסביר אותו. מאז אני נמצאת בירידה רוחנית ומפחדת מאד ללדת שוב פעם...

מסרתני כל כף נפש למען השם יתברך, חזרתי בתשובה, וכל דבר קטן שהיה קשה לי אמרתי שבזכות זה תהיה לי לדה קלה, וגם שלחתי את בעלי לאומן שיתפלל למעננו... הבאתי את הילד לשם שמים כדי שיהיה צדיק ויעשה את רצון השם, וכל כף קשה לי עם המחשבה שהמפתח של הלדה נמצא אצל השם יתברך, ואם זה היה כל כף קשה אז מה מחכה לי בעולם הבא... אני שבורה נפשית ופיזית ומבלבלת לגמרי. אשמח אם הרב יוכל לברך אותי וליעץ לי. תודה רבה, והשם ישלח לך את כל השפע שבְעוֹלָם בִּין רוחני ובין גשמי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום רב אל כנרת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להודות ולהלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא על המתנה שנתן לך - בן חמוד, ואני לא מבין למה את צריכה להיות כל כך שבורה ורצוצה וכו', ולהיות בירידה רוחנית וכו', היום נותנים זרוז וכו' והלדה הולכת יותר בקלות וכו', וכן פנראה שלא טפלו בך כמו שהיו צריכים לטפל עם לדה רגילה וכו', ולכן למה לך להשבר מדברים כאלו וכו', אדרבה, את צריכה לשמח מאד עם המתנה שנתן לך הקדוש ברוך הוא, ואת צריכה לרוות עכשו רב נחת דקדשה ממנו, ולשכח את העבר לגמרי.

את לא יכולה לתאר את גדל הזכות של נשמה קדושה שחוזרת בתשובה, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ולכן את צריכה מאד מאד לשמח שזכית לחזור בתשובה שלמה, ואת צריכה להתקרב יותר ויותר אליו יתברך ולהיות רגילה לתת תודה והודאה להקדוש ברוך הוא על גדל החסדים והרחמים הגמורים

שעשה עמך ועושה אתך, כי גדול אדונינו ורב להושיע, ועוד תראי ישועות שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא, רק אל תפנסי בעצמך וכו', כי זה לא בריא, אדרבה, אשה אחר הלדה צריכה לחזק את עצמה ביתר שאת וביתר עז להיות בשמחה, וזה טבעי שהאשה נמצאת אחר הלדה במצבים קשים מאד וכו' ובמצב רוח ירוד וכו', ואז היא צריכה מאד מאד להתחזק יותר ויותר, ומכל שכן את, שעברת לדה כל כך קשה, את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ולא לחיות תחת לחץ ופחד. יעזר הקדוש ברוך הוא שהכל יעבר וכו' ותשכחי את העבר לגמרי, ותשתדלי מאד שיהיה לך מצב רוח טוב, ולא להשבר משום דבר.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' תד.

**מה הדרך הנכונה ללמד את הש"ס על פי סדר דרך
הלמוד של רבנו ז"ל?**

שאלה:

מאת ישראל: שלום וברכה.

בסימן ע"ו בספר שיחות הר"ן מובא שרבנו ז"ל צוה שלא לחזור על הלמוד תכף ומיד, רק לסיים עד סוף הספר ואז להתחיל וללמד אותו מחדש. איך צריכים להתנהג בלמוד הש"ס: האם הכונה היא להתחיל ממסכת ברכות וללמוד עד סוף הש"ס, או שהכונה היא ללמד את כל המסכת ולחזור עליה שוב ושוב? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בפעם הראשונה כדאי לעבר את כל הש"ס כסדרן דיקא, ולא לחזור על זה, כמו שלמד אותנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ע"ו) ואחר שגמר את הש"ס פעם או פעמים כסדרן, כדאי לקחת מסכתא אחת ולחזור על זה מאה פעמים ואחד, ואחר כך לקחת עוד מסכתא ולחזור על זה מאה פעמים ואחד, עד שיוזכה לסיים את כל הש"ס מאה פעמים ואחד, ויכולים להראות את זה אם יש לו רצון וכסופים חזקים ללמד תורה על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל.

ספר הגאון המפלא רבי יוסף ענגיל זכותו יגן עלינו שחבר המון ספרים, כששאלו אותו איך זכה כל כך להתעלות בתורה, עד שזכה לחדש בכל מקצועות התורה? ענה ואמר: כשהתחלתי ללמד למדתי ארבעים פעמים ש"ס במהירות גמרא בלי רש"י ותוספות, ופרשתי את הגמרא לפי דעתי, אפלו לא פרש"י וכו', ואחר כך כשנכנסה לי תשוקה עצומה ללמד, אז נכנסתי במלא המרץ ללמד עם רש"י ותוספות ומפרשים, וכך התחלתי לחדש חדושים רבים. הרי שלך לפני, שקדם צריכים לגרס הרבה עד שתכנס בו חמידו דאורייתא - חשק ללמד תורה הקדושה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך להתמיד בתורה הקדושה אשר אין למעלה מזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' תה.

**נוצרה לנו בעיה לגבי המשך יבוא הסחורה לעסק שלנו.
כיצד אתם ממליצים לנו לנהג?**

שאלה:

מאת אסף וחנה: שלום לכבוד קדושת מוה"ר א"ש שליט"א.
לאחר התייעצות עם הצדיק, יבאנו לעסק שלנו רהיטים מסין. לפני כשבוע הסחורה הגיעה אלינו בשלום, אך קבלנו מידע שהמפעל שממנו הזמנו את הסחורה לא מוכן לספק לנו יותר סחורה, מכיון שיש יבואן אחר בארץ שמזמין ממנו הרבה סחורה, ואותו יבואן בקש מהם בלעדיות. דברנו עם הסוכן שלנו בסין, והוא שוחח עם מנכ"ל המפעל והצליח לשכנע אותו לספק לנו סחורה, אך הסוכן שלנו מבקש מאתנו להזמין את הסחורה באופן מידי לפני שבעל המפעל יתחרט. ומכיון שהשקענו כבר את רב כספנו בהזמנה הנוכחית, אם נרצה להזמין עוד סחורה עכשו גאלץ לקחת הלוואה כדי לשלם שלשים אחוז משווי הסחורה כמקדמה. האם אתם ממליצים לנו להתאמץ ולהשיג את הכסף כדי לעשות את הצעד הזה, או לחכות עד שתהיה לנו אפשרות כספית?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בהעלתך, ד' סיון ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אסף וחנה שיחיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

מה אמר לכם, בענייני משא ומתן וכו' צריכים רחמי שמים מרבים לא לפל בפח וכו' וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן ע"ז) מי שעושה מעשיו במהירות בלי לשוב הדעת, נעשה

בעל חוב; וכן אמר (שם אות תשובה סימן מ"ו) מי שרוצה לשוב יזהר מלהיות בעל חוב. והרבה רבנו ז"ל לדבר מענין זה שצריכים מאד מאד לשמר מחובות ולא להכנס בדברים שהם למעלה מכחותיו וכו', ואחר כך יקיים אצלו (משלי י"ג) "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא, ופעם דבר רבנו ז"ל עם אנשי שלומנו, ואמר (שיחות הר"ן סימן קכ"ב) שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת השם כבר היה איש נוסע ומטלטל כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה כנהוג עכשו. והכונה כי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית שעל פי רב חסר לאדם הרבה, כגון לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים חשובים או דירה וכו', שצריכין להמתין לישועת השם ולבלי לדחק את השעה (ערוכין י"ג:) למלאות החסרון תכף ומיד, רק צריכין להמתין עד ירחם השם.

ואמר רבנו ז"ל על עצמו שאם לא היה ממתין, כגון כשהיה חסר לו איזה דבר, אם היה דחק את השעה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו ולהיות בעל חוב עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל. כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים שהם מכרחים תמיד לסע על המדינה מחמת שהם תמיד בעלי חובות. וענין זה צריכים לידע מאד, וצריכין ללמד עצמו להרגיל את עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה אפלו בעלי בתים ועשירים גדולים, מפל שפן מקבלים אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן. ואם נדמה לו שצריך מלבוש או לאשתו ובניו, אף על פי שמכרח לו אל דחק השעה ללוות ולהקיף ולהיות בעל חוב, אך ימתין עד שיבוא עתו. וטוב לסבל דחק אפלו במזונות וכל שפן במלבושים ודירות וכו' ולא להיות בעל חוב. ומוטב שיהיה בעל חוב לעצמו או לבני ביתו במלבושים מלהיות בעל חוב להחנוני או לאחרים, כי בכל עניני פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא עתו, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה ט"ו) "עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את

אֲכַלְמֵם בְּעֵתוֹ", וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר לֹא לְהִכָּנֵס בְּעֶסְקִים
שֶׁהֵם לְמַעַלְהָ מִהַשְּׁגָתוֹ שְׂאֵז יִכּוֹל לְהִכָּשֵׁל וְלִהְיוֹת בְּעַל חוֹב גְּדוֹל מְאֹד.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹלִיף אֶתְכֶם עַל הַדְּרֵךְ הַנְּכוֹנָה, וְתִצְלִיחוּ
בְּגְדוֹל.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

הַסֵּפֶר הַזֶּה נִדְפַס

לְכָבוֹד נְשֻׁמַת

חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, מְנוּרָה הַטְּהוּרָה,

אֲסִפְקֻלְרִיא הַמְּאִירָה

מֵאוּר עֵינֵינוּ חַיִּית נַפְשֵׁנוּ, מִקְרָב לְבָבוֹת

יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים

מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

הַרְבֵּה הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק

מוֹהַר"ר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה זִלְה"ה

בֶּן

הַגַּה"צ רַבִּי מְנַחֵם זָאב זַ"ל

עָלָה בְּסַעֲרָה הַשְּׁמַיְמָה

י"ז שְׁבַט תשע"ה

תְּהִיא נְשֻׁמַתוֹ צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים תַּחַת

בְּנַפֵּי הַצַּדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן, זְכוּתוֹ וְצַדִּיקוֹתוֹ תִּגְן

עֲלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם שְׁנֹזֶכֶה לְהַנּוֹת מֵאוּרוֹ

הַבְּהִיר וְהַתְּגִלוֹת כְּבוֹד שְׁמִים

שְׁפַעַל וְעָשָׂה בְּעוֹלָם

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת יחנא שפרה ע"ה
בת הרה"צ רבי אשר ישעיה
ראטענברג מקוסון זצ"ל
בת מרת סאסיא ע"ה
אשת עטרת ראשינו
כ"ק אדמו"ר
רבי אליעזר שלמה זצוק"ל
נפטרה ט"ז תמוז ה'תשע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה הודפס
 לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
 שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דרור יצחק בן דליה
 דליה בת רוברט
 טל כהן בן רות מסעודה
 חנה אניטה בת שרה
 ניסים רועי בן טובה
 חיה מושקא בת רוחמה רחמנא
 שלום בן יעל
 יעל בת ציביה
 מרים בת רבקה
 רחמים בן יאסי
 יעקב בן רחל
 שלומית בת אורה
 עוז אפרים בן בלומה
 רבקה בת לאה
 אדל בת אסתר מלכה
 עמוס בן יהודית
 אופיר רפאל בן גאולה
 גאולה בת סיסה
 אתי אסתר בת דליה
 יצחק בן לאה
 אסתר בת דונה דבורה
 אורית בת חנה
 ישראל בן ורדה
 שילת בת אורית
 לירן אליהו בן משה דוד
 אורה בת אסנת
 אלון אהרון בן גילה
 נורית בת נעמי

ישראל בן פרידא פיגא
 שרה בת שרה
 גל נחשון בן לאה
 מורן נחשון בת מזל
 לרפוי' ליאת שרה בת צילה
 עמית נועה בת ציפורה
 אביאל בן סגולה
 מלכה בת גילה
 בנימין בן אהרון
 הדסה בת תמר (נאנאג"אן)
 עמוס בן גילה
 דבורה בת רבקה
 ישראל בן אראלה
 כרמית בת שרה
 יוסף חי בן אורלית
 בת אל שמחה בת אסנת
 נחמן ישראל בן אורלית
 סימא בת ברכה
 שרגא בן חנה
 ציפורה פייגא בת שרה וב"ב
 שפיקה בת מרים
 תקוה בת שפיקה
 יעל בת שרה
 אברהם בן דזי
 אריה בן רות
 רונית שפרה בת מינה
 מרים בת שרה
 מיכאל דוד בן חנה

לרפואת הרבנית
 יחנא שפרה בת סאסיא
 לרפוי' לירן בן סוזאן
 אברהם בן פרידה
 סוזאן בת רבקה
 חנה בת יפה וב"ב
 שמעון מאיר בן חנה
 בת שבע בת רוחמה
 אסתר בת רוחמה
 דן בן אסתר
 יעל טובה בת עירית
 רחלי בת דורית
 יוסף בן יפה
 אסף בן כרמלה
 רז בן יעל
 משפחת אריאל
 מיכל בת לאה
 נאורה בת מיכל
 יעקב בן לאה
 מעיין אדל בת גילה
 דוד בן רחל
 כרמלה בת שרה
 רינה בת זיזל
 חובב בן מרים
 אליעזר שלמה שמעון בן מרים
 מאיר אליהו בן דליה
 גולן בן אסתר
 כרמית בת מרים לזש"ק

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

צבי בן חנה טובה	הודיה רחל בת ורד	יונה בן שולמית
רבקה בת חנה טובה	יהודה בן שרה	ספיר הודיה בת גלית
מרדכי אליהו בן גילה	רבקה בת לאה	מאיר בן זיווה
אסתר בת יפה	יוסף בן סומבול	אלינור בת שמחה
אליעזר שלמה בן אסתר	מנשה בן חנה	פרחיה בת רינה
יאיר בן עדינה	שמואל ג'פרי בן נוגה	לרפו' תמר בת שמחה
מלכה בת שמחה	לרפו' מלכה בת זהבה	ויונה בת רחל
עידו בן מיכל ליאור	מנחם זאב בן מלכה	אברהם בן חדוה
שושנה בת אורלי	מלכה בת דבורה דיל-ברא	יסכה בת רוטל
נחמן בן אדל	יואב בן שושנה	אליעזר שלמה בן יסכה
שרה בת יפה	שמעון בן תרצה	רחל בת יסכה
מרים בת שירה יהודית	יצחק ישראל בן מרים	אסתר מלכה בת יסכה
תהילה בת שירה יהודית	מורן בת בריו'ט	פייגא בת יסכה
שלמה בן שרה	מאיר בן רחל וב"ב	רפאל נועם מאיר בן חנה
אברהם בן מול	נחמן נתן בן שמחה	גליה בת יעל
אסתר בת רינה	שרה בת מרים	יניב בן תקוה
יעקב בן סילביה	יעקב בן שרה קלוטילד	אליעזר שלמה בן יניב
יפית בת אילנה	יפה בת חנה	מלכה בת יניב
דורית בת שושנה	נפתלי בן רחל	רמי חיים בן תקוה
עומר רחמים בן סלימה	רבקה בת מרים	הרצל טוביה בן לאה
ליאור יצחק בן רות	נתן בן רחל	דינה בת גרסיה
סמדר בת ריו'ן	פנינה חנה בת יהודית	ישי בן שרה סווסטה
מלכה בת סמדר	אדי בן רונית לזיווג	חנה ברכה בת נחמה
אליעזר שלמה בן סמדר	שאול בן עליזה	אופיר בן אילנה
נתן בן רחל	אסף בן רונית	אבישג בת דינה שמחה
לודמילה בת סופיה	ליאור בן עליזה	משה בן ברוריה
דוד בן לודמילה	אליעזר שלמה בן רינה	מיכל רונית בת שרה
משפחת תפוחי	סהר שני שושנה בת ענת	אברהם בן ורד

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

מרים טבנסקי בת יודקה	צדוק ושרית מלמד ומשפ'	ודים בן גינדה
איליה בן גינדה	משפ' גרמה בועז	גליה בת קולט
פרץ בן יחזקאל	מנחם מנדל בן מיכל רינה	דוד רועי בן שרה אורית
חנה בת רגינה	דרור בן זהבה וזבו	שלמה בן קלודין שרה
אורלי בת עליזה	רחלי בת לימור לגאס לזש"ק	אביעד בן קלודין שרה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה	שרה בת חיה ציונה	מיכל בת קלודין שרה
ר' אליהו בן עיישה	יניב בן כוכבא	אסתר מלכה בת ליהי
רחמים בן אהובה	חלי בת כוכבא	אדל בת ליהי
שרה בת יקוט	נעמה בת מנוחה לזיווג הגון	גולן בן מרגלית
יקוט בת חנה	רוגן יוגב ושולמית לוי	רחל בת דונה דבורה
פליקס מסעוד אשר בן עליזה גזליה	רימונה בת נינה	רויטל בת רות
ליאור בת שרה	לרפו' לרוני בן שרה	משפחת שמחי
שרה זהרה בת סעידה	אהרן בן דינה	אברהם בן ישי וב"ב
לואזה בת חסן	בן ציון בן לאה	אנדריי בן בלה
משה בן לאה	***	משפחת טויטו
לייט בת פרחא	לעילוי נשמת	משפחת טרייסמן
יעקב בן שלום	רבי אליעזר שלמה	שיראל בת אורית
אליהו בן כמוס	בן מלכה	אביאל משה בן אורית
רפאל בן סוליקה	חיים בן מרים	יעל בת אורית
דוד בן משה ודדה	מרים בת מסעודה	אדל בת אורית
אסתר בת ניסים ועיישא	רחל בת שרה	סמדר בת ורדה לזש"ק
אלברט אברהם בן מסעוד ועזיה	תומר עמוס בן רבקה	משפחת עובד
אשר בן סוליקה	הלן בת דוד ואסתר	להצלחת משפ' מלכה והילדים
	יורי בן סופיה	אמנון ורוחמה בסל
	סופיה בת יודקה	משה וגילה בשארי
	שרה ריבה בת אטה	לרפו' שושנה וזהרה בת צביה
		שלמה חי בן דיאנה לזיווג הגון

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת
הַחֲטָאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסֶה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכָל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

תְּקוּן הַפְּלִילִי

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֶׁר עֲצָמֵי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזֻמָּרִים אֵלֶּי לְכֹל הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֻדוֹרְנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם, קְדוֹשִׁים
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבַפֶּרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזִמְרוֹת
נְרִיעָה לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ, וּמִלְךָ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזֻמָּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי, לְשֵׁם יְחוּד
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז * מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בָךְ: ב אֲמַרְתָּ
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךְ: ג לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפָצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה
יְיָ מִנֵּת חֲלָקֵי וְכוֹסֵי, אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי
בְּנַעֲמִים, אֶף נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצָנִי,
אֶף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יְיָ לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי
מִימֵינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שָׁמַח לִבִּי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף בְּשָׂרִי
יִשְׁכַּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ
לְרֵאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,
נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחַשֵׁב יִי לֹו עֹוֹן, וְאִיִן בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשֵׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹודִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹודה עָלַי פֶשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עֹוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֲלֶיךָ לְעַת מִצּוּא רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרַנִּי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּבֵנִי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֹו תִלֶּךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִיִן הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֲלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֵל דֵּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנָהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֹאוֹת שְׁוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֹוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחַשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוּם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתְּ בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכֵת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארכו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְהָ בַחֲמָה כִּלְהָ וַאֲיַנְמוֹ
וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַל בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְלֵל, אִם
לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
הִיִּית מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּהּ אֲזַמְרָה, כִּי
אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַחַ עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד
אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּהּ, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
אֲחֻזֵּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
הַשְׁכַּח חֲנוּת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזִרוּעַ עֲמֶךָ בְּנֵי
יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
חֲצֻצֶיךָ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמֶךָ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְלֵל,
רְגִזָּה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינָם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עֲמֶךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטי: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושביעם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישָׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ : ט
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדֶשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְלָה וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יְהוָה הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְיָ מֵעוֹזֵם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיַּפְלְטֵם
 יַפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :